

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้
ของชุมชนจีนยูนนาน ตำบลแม่ฮอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

Yang Fang Fei

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยว
สำนักบริหารและพัฒนวิชาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2555

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนการท่องเที่ยว

ชื่อเรื่อง

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้
ของชุมชนจีนยูนนาน ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

โดย

Yang Fang Fei

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร. วราภรณ์ ดวงแสง)

วันที่ 15 เดือน 12 พ.ศ. 55

กรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. วีระพล ทองมา)

วันที่ 16 เดือน 05 พ.ศ. 55

กรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. ทพ พงษ์พานิช)

วันที่ 16 เดือน 05 พ.ศ. 55

ประธานกรรมการประจำหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์ ดร. วีระพล ทองมา)

วันที่ 16 เดือน 05 พ.ศ. 55

สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการรับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จำเนียร ขจรราช)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

วันที่ 17 เดือน พ.ค. พ.ศ. 2566

ชื่อเรื่อง	ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ ของชุมชนจีนยูนนาน ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน	Miss Yang Fang Fei
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนนาการท่องเที่ยว
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.วราภรณ์ ดวงแสง

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้
ของชุมชนจีนยูนนาน ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ว่า 1) เพื่อทราบถึง
บริบทของชุมชนและสภาพการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนจีนยูนนานบ้านยาง ตำบลแม่
ฮ่อง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อบรรยายลักษณะส่วนบุคคล ทักษะคิด ความคาดหวัง การมี
ส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนจีนยูนนานที่บ้านยาง 3) เพื่อระบุผลกระทบที่
เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานในหมู่บ้านยาง 4) เพื่อ
วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว หน่วยใน
การวิเคราะห์ (unit of analysis) คือครัวเรือน ผู้ให้ข้อมูลคือ หัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่บ้านยาง ตำบล
แม่ฮ่อง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งหมด 163 ครัวเรือน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ
แบบสอบถาม (questionnaire) ที่สร้างขึ้นให้ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และ
ผ่านการทดสอบความตรงของเนื้อหาและทดสอบความเชื่อมั่น ผลการทดสอบความเชื่อมั่นปรากฏ
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเพื่อวัดทัศนคติของครัวเรือนในกิจกรรมการท่องเที่ยว มีค่าเท่ากับ
0.795 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในการวัดความคาดหวังจากการท่องเที่ยว มีค่าเท่ากับ 0.876
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเพื่อวัดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว มีค่าเท่ากับ 0.920
และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในการวัดผลกระทบของการท่องเที่ยวมีค่าเท่ากับ 0.850
จากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่ได้ไปทำการเก็บข้อมูลกับหัวหน้าครัวเรือน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งเป็นเพศชาย และผู้ให้ข้อมูลมีอายุเฉลี่ย
เท่ากับ 52 ปี มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนเฉลี่ยเท่ากับ 40 ปี ซึ่งผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่ได้ผ่านการ
เรียนการศึกษา แต่งานแล้ว โดยมีอาชีพหลักคือเกษตรกร จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน
โดยมีรายได้รวมเฉลี่ยของครัวเรือนเท่ากับ 87,037 บาทต่อปี จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่ประกอบอาชีพ
เกี่ยวกับการท่องเที่ยวมีแค่ 32 ราย จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่ไม่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมี 131
ราย

ผลการวิจัยยังพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีทัศนคติในระดับมากในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยง มีความคาดหวังในระดับมากในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยง นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยง ทั้งหมด 32 รายนั้น ยังมีส่วนร่วมในระดับมากในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยง

การศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยงตามการรับรู้ของชุมชนจินยูน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยงด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในระดับปานกลาง และมีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยงด้านสิ่งแวดล้อมในระดับมาก

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยง พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของประชาชนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยง พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยงตามการรับรู้ของชุมชนจินยูน ด้านเศรษฐกิจ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 อาชีพหลักมีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยง ด้านสังคม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และรายได้ต่อปีของครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยงด้านสิ่งแวดล้อม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ส่วนตัวแปรเพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และผู้ให้ข้อมูลมีอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยงหรือไม่ ของประชาชนในพื้นที่บ้านยาง ตำบลแม่เอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งหมด 6 ตัวแปรนี้ ไม่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยง

ผลการวิเคราะห์ยัง แสดงให้เห็นว่า ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยงมีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยงทั้งสิ้นสี่ด้าน คือด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยงมีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยงด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 และมีความสัมพันธ์กับผลกระทบด้านวัฒนธรรม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยงด้านเศรษฐกิจ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

Title	The Impacts of Tourism Activities Management as Perceived by the Chinese Community in Maengon Sub-district, Fang District, Chiangmai Province, Thailand
Author	Miss Yang Fang Fei
Degree of	Master of Arts in Tourism Development
Advisory Committee Chairperson	Dr. Varaphorn Duangsaeng

ABSTRACT

The objectives of this study were to: 1) define the context of community and tourism activities of the Chinese community in Maengon sub-district, Fang district, Chiangmai province, Thailand; 2) identify the local residents' demographic profile, socio-economic status, attitude toward tourism activities, expectations to tourism activities, and participation in tourism activities; 3) determine the impacts of tourism activities as perceived by a Chinese community in Maengon sub-district, Fang district, Chiangmai province, Thailand; and 4) analyze the effects of local residents' demographic profile, socio-economic status, attitude to tourism activities, expectations to tourism activities, and participation in tourism activities on perceived tourism impacts. The study was conducted at the Chinese community in Maengon sub-district, Fang district, Chiangmai province, Thailand. A total of 163 household heads were the respondents of this study. Data were gathered through survey questionnaires which passed the content consistency and reliability test. The reliability values of the questionnaire on attitude toward tourism activities, expectations in tourism activities, participation in tourism activities, and impacts of tourism were 0.795, 0.876, 0.920, and 0.850, respectively.

Results of the study showed that more than one-half of the respondents were male. An average age of the respondents was 52 years with an average settlement time span of 40 years. Majority of the respondents were married and uneducated. The average household size consisted of 4 family members and majority of them engaged in agriculture. Moreover, an average annual family income was 87,036 baht. A total of 32 respondents had participated in tourism activities in their community while 131 of the respondents had not.

Most of the respondents had positive expectations to tourism activities, and a positive view on attitude toward tourism activities. The 32 respondents had a high level of the participation activities.

On the other hand, majority of the respondents had a neutral view on the economic, social, and cultural impacts of tourism but a positive view on the environmental impacts.

The relationship between the demographic variables, socio-economic variables and the impact of tourism activities, it was found that the respondents' educational attainment had a significant effect on the economic impacts of tourism at a significance level (0.05). Main occupation had a significant effect on the social impacts of tourism at a significance level (0.05). An annual household income had a significant effect on the environmental impacts of tourism at a significance level (0.01). However, there was no significant effect on gender, age, marital status, size of the family, settlement time span and household participation in tourism on the four types of tourism impacts.

In addition, respondents' attitude toward tourism activities had a significant effect on the four types of tourism impacts at a significance level (0.01), base on economic, social, cultural and environmental impacts.

The expectations in tourism activities had a significant effect on the economic and social impacts of tourism at a significance level (0.01). Also, it had a significant effect on cultural impact of tourism at a significance level (0.05).

The relationship between participation in tourism activities variables and the impacts of tourism activities showed that the respondents' participation had a significant effect on the economic impact of tourism at a significance level (0.05).

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก อาจารย์ ดร.วราภรณ์ ดวงแสง ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ความช่วยเหลือและ กำลังใจในตลอดเวลาที่ผ่านมา จนงานวิจัยเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วีระพล ทองมา กรรมการที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ที่ให้โอกาสทางการศึกษา ตลอดจนตรวจทานแก้ไขงานอย่างละเอียด และคำแนะนำ เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. เทพ พงษ์พานิช กรรมการที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ที่ให้กำลังใจและความช่วยเหลือตลอดเวลาที่ผ่านมา ตรวจทานแก้ไขงาน คอยแก้ไข

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.เมธี พยอมยงค์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ให้ ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ทุกท่าน คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ที่ได้อบรมสั่งสอนประสิทธิ์ประสาทวิชาแก่ข้าพเจ้า โดยเฉพาะ อาจารย์ โชคก จรุงคนธ์ อาจารย์ ดร.สวิชญา ศุภอุดมฤกษ์ ศรีรัตน์ และอาจารย์ ดร.ไพศาล กาญจนวงศ์ ที่ให้คำแนะนำและความช่วยเหลือแก่ข้าพเจ้า

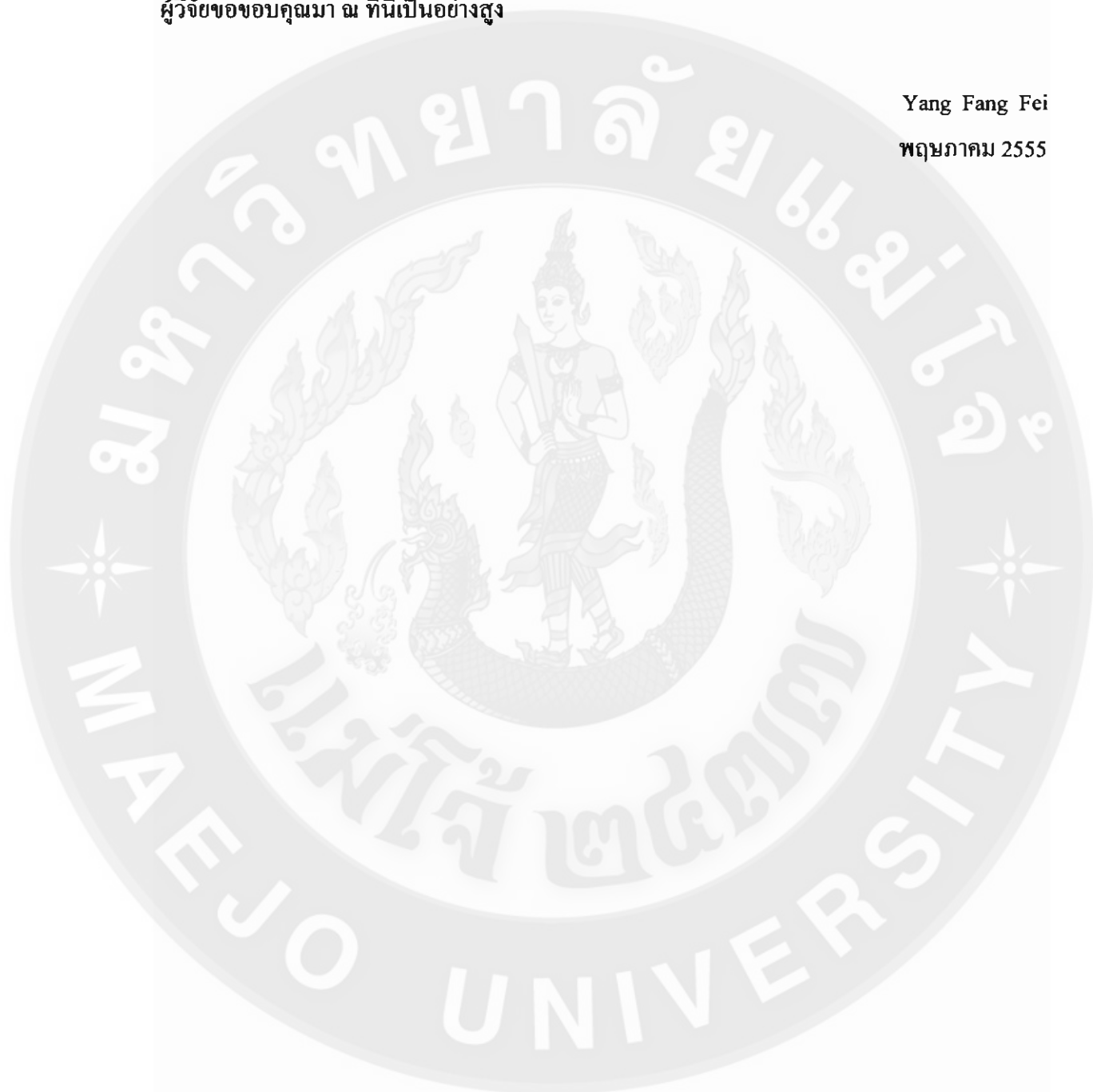
ขอขอบคุณ นายกิตติพงศ์ ขาวุฒิ ผู้ใหญ่บ้านบ้านยาง และนางแสงสุณีย์ บัวผืน เจ้าของร้าน YuPing กัสดาคารอาหารจีนยูนนาน หมู่บ้านยาง ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอฟาง จังหวัด เชียงใหม่ และประชาชนในบ้านยาง ที่ให้ความร่วมมืออนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและ การอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ จนทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ขอขอบคุณเพื่อนๆทุกคน และรุ่นพี่นักศึกษาระดับปริญญาเอก ปริญญาโท สาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยวทุกท่าน ที่คอยให้กำลังใจ คำแนะนำ คำปรึกษา และให้ความช่วยเหลือ แก่ผู้วิจัยมาตลอด

ขอขอบคุณสำนักงานบัณฑิตศึกษาและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ที่ได้ อำนวยความสะดวกในการประสานงานในการศึกษาต่อในครั้งนี้

เหนือสิ่งอื่นใดขอขอบคุณมหาวิทยาลัยแม่โจ้ และ Guangxi University of Foreign Language ที่ให้โอกาสสนับสนุนทุนการศึกษาให้ข้าพเจ้า จนทำให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

Yang Fang Fei
พฤษภาคม 2555

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
Abstract	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(9)
สารบัญตาราง	(11)
สารบัญภาพ	(12)
สารบัญตารางผนวก	(13)
บทที่ 1 บทนำ	1
ปัญหาการวิจัย	2
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
ข้อจำกัดของการวิจัย	5
นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง	8
ข้อมูลพื้นฐานในการท่องเที่ยว	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติและองค์ประกอบ	16
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวัง	23
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	26
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผลกระทบของการท่องเที่ยว	31
แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้	52
งานวิจัยเกี่ยวข้อง	57
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	64
สถานที่ดำเนินการวิจัย	64
ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	64
คัวแปรและการวัดคัวแปร	66
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	69

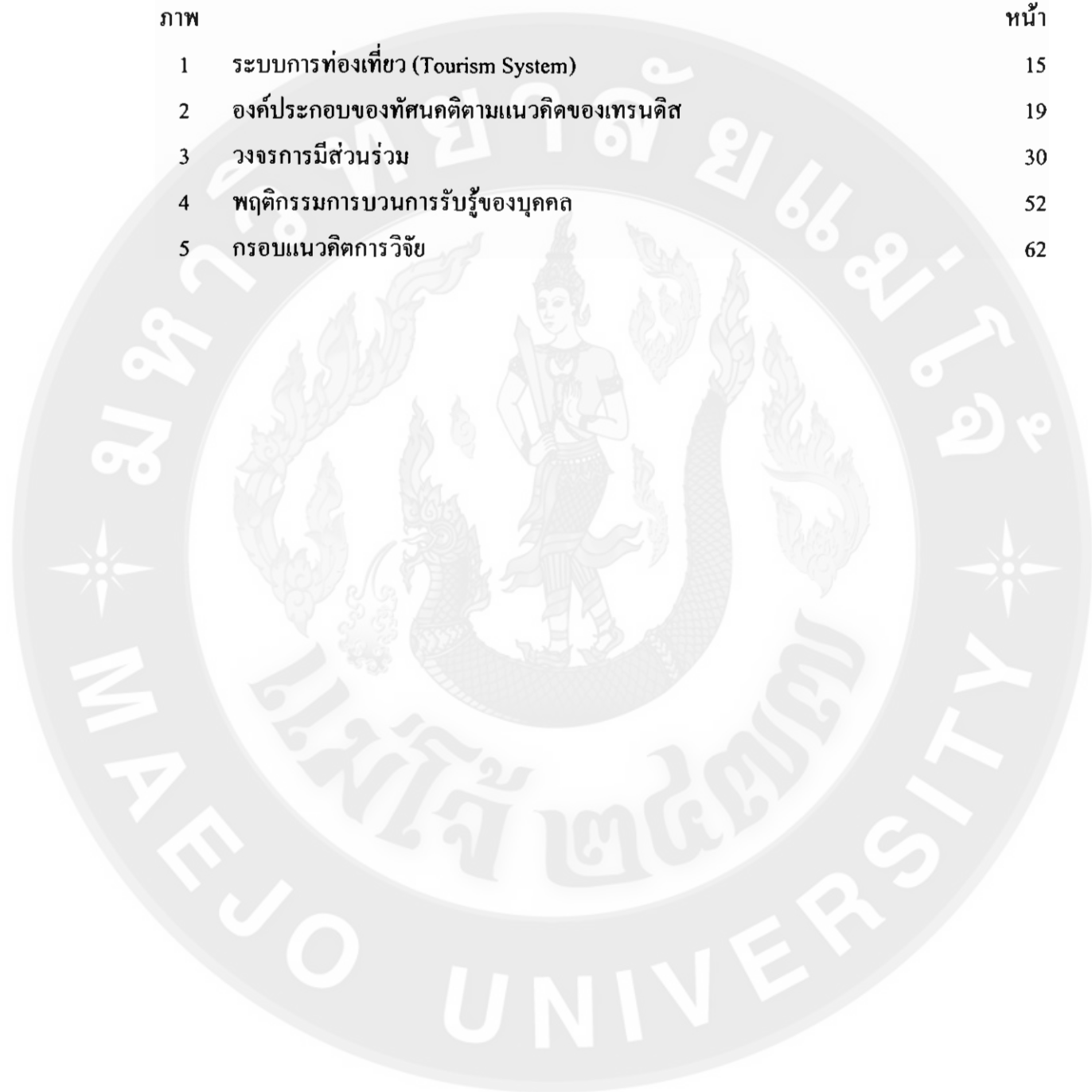
	(10)
	หน้า
การทดสอบเครื่องมือ	70
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	71
การวิเคราะห์ข้อมูล	71
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์	73
ตอนที่ 1 บริบทของชุมชน และสภาพการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของ ชุมชนจีนยูนนานที่บ้านยาง ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัด เชียงใหม่	73
ตอนที่ 2 ลักษณะส่วนบุคคล ทักษะคติ ความคาดหวัง การมีส่วนร่วมใน การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนจีนยูนนานที่บ้านยาง ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่	77
ตอนที่ 3 ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามความ รับรู้ของชุมชนจีนยูนนานที่บ้านยาง ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่	107
ตอนที่ 4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัด กิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานที่ บ้านยาง ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่	128
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	137
สรุปผลการวิจัย	137
อภิปรายผล	144
ข้อเสนอแนะ	147
บรรณานุกรม	150
ภาคผนวก	153
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	154
ภาคผนวก ข ตารางแสดงความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการ จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูน นานในด้านต่างๆ	166
ภาคผนวก ค ประวัติผู้วิจัย	191

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจ	82
2 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูลตามทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว	88
3 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูลตามความคาดหวังที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว	97
4 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูลตามการมีส่วนร่วมที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว	103
5 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูลตามการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ	109
6 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูลตามการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านสังคม	114
7 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูลตามการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม	119
8 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูลตามการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม	125
9 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของประชาชนกับผลกระทบ ที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน	131
10 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน	133
11 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน	135
12 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน (n = 32)	136

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1	ระบบการท่องเที่ยว (Tourism System)	15
2	องค์ประกอบของทัศนคติตามแนวคิดของเทรนดิส	19
3	วงจรการมีส่วนร่วม	30
4	พฤติกรรมการบวณการรับรู้ของบุคคล	52
5	กรอบแนวคิดการวิจัย	62

ตารางผนวก

หน้า

14	ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสังคม	173
15	ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านวัฒนธรรม	174
16	ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสิ่งแวดล้อม	174
17	ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านเศรษฐกิจ	175
18	ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสังคม	175
19	ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านวัฒนธรรม	176
20	ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสิ่งแวดล้อม	176
21	ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านเศรษฐกิจ	177
22	ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสังคม	177
23	ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านวัฒนธรรม	178

ตารางผนวก

หน้า

24	ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสิ่งแวดล้อม	178
25	ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพหลักกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านเศรษฐกิจ	179
26	ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพหลักกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสังคม	179
27	ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพหลักกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านวัฒนธรรม	180
28	ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพหลักกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสิ่งแวดล้อม	180
29	ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ต่อปีของครัวเรือนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านเศรษฐกิจ	181
30	ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ต่อปีของครัวเรือนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสังคม	181
31	ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ต่อปีของครัวเรือนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านวัฒนธรรม	182
32	ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ต่อปีของครัวเรือนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสิ่งแวดล้อม	182
33	ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้ข้อมูลมีอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือไม่กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านเศรษฐกิจ	183
34	ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้ข้อมูลมีอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือไม่กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสังคม	183

ตารางผนวก

หน้า

44	ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสิ่งแวดล้อม	188
45	ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านเศรษฐกิจ (n = 32)	189
46	ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสังคม (n = 32)	189
47	ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านวัฒนธรรม (n = 32)	190
48	ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสิ่งแวดล้อม (n = 32)	190

บทที่ 1

บทนำ

กลยุทธ์ในการพัฒนาประเทศวิธีหนึ่งของไทยที่มีการนำมาใช้อย่างจริงจังและได้รับความนิยมมากที่สุดในรัฐบาลเกือบทุกสมัย คือ “แผนเปิดบ้าน” หรือนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ (รสิกา อังกูร, 2542: 118) ทางนี้เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ประเทศไทยยังมีความโดดเด่นและเอกลักษณ์ในศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนความงดงามของทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ (ระพีพรรณ ทองหล่อ และคณะ, 2545: 101)

การท่องเที่ยวยังทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ เกิดรายได้ เกิดการหมุนเวียน อันเกิดจากผลของตัวทวีคูณตามทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ (กุลวดี ละม้ายจีน, 2551: 125) ซึ่งก่อให้เกิดผลดีทางเศรษฐกิจอย่างมหาศาล ในสภาวะการณ์ปัจจุบันความต้องการด้านการท่องเที่ยวของมนุษย์ได้เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากปัจจัยเกื้อหนุนหลายประการ ทั้งด้านการคมนาคมขนส่ง การสื่อสาร การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ ตลอดจนการจัดรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายมากขึ้น ความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อม ตลอดจนปัญหาสุขภาพอนามัยของมนุษย์ พื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชุมชนเกษตรกรรม จึงเป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่มีความสนใจจากนักท่องเที่ยวในลักษณะทัวร์เชิงอนุรักษ์ ทั้งในรูปแบบการเดินทาง ทักษะศึกษาหาความรู้ในพื้นที่ของชุมชนส่วนบุคคลที่ประสบผลสำเร็จเพื่อศึกษาเทคนิค วิธีการต่างๆ แล้วนำไปพัฒนาปรับปรุง ดำเนินการในพื้นที่ของตน หรือความต้องการที่จะสัมผัสใกล้ชิดเพื่อเรียนรู้และทำความเข้าใจกับวิถีความเป็นอยู่ วัฒนธรรมชาวบ้านชุมชน (สมภพ สายมา, 2552: 1) ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนั้น กิจกรรมนันทนาการเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่งต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ทั้งนี้เพราะว่า กิจกรรมนันทนาการสามารถใช้เป็นสื่อในการพัฒนาความเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญาและสังคมของประชาชน กิจกรรมนันทนาการส่งเสริมพัฒนาชุมชนและสังคมในด้านคุณภาพชีวิตจากช่วงเวลาว่างหรือเวลาอิสระ กิจกรรมนันทนาการส่งเสริมให้บุคคลและชุมชนได้มีส่วนร่วม เป็นกิจกรรมกลุ่มที่มีความสนใจหรือความต้องการร่วมกัน ส่งผลต่อการพัฒนามนุษย์สัมพันธ์ การเป็นส่วนหนึ่งของทีม นอกจากนี้กิจกรรมนันทนาการยังช่วยส่งเสริมการสร้างประสบการณ์ชีวิตและประสบการณ์ใหม่ๆ ให้แก่บุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมได้เป็นอย่างมากอีกด้วย (บรรเทิง เกิดปรำงค์ และ เกษญา เจียรณนัย, 2544: 54)

อย่างไรก็ตาม การจัดนันทนาการในแต่ละแบบจึงต้องขึ้นอยู่กับความเฉพาะของ

สังคมหรือบุคคลที่เข้าร่วมว่าด้วยความแตกต่างระหว่างบุคคลทักษะความสามารถ ข้อจำกัดในเรื่องสมรรถภาพร่างกาย ขนบธรรมเนียมประเพณี สถานที่ โอกาสเวลาและอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องพิจารณาในการจัดรูปแบบกิจกรรมนันทนาการให้เหมาะสมกับการจัดพื้นที่และชุมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด (พีระพงศ์ บุญศิริ, 2542: 61)

ปัญหาการวิจัย

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่ต้องนำเอาทรัพยากรไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น รวมทั้งสถานที่ทางประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุและโบราณสถานเป็นต้นทุนหรือเป็นจุดขาย หากการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวใดได้พัฒนามากขึ้นและนักท่องเที่ยวเข้าไปร่วมกิจกรรมและใช้บริการมากขึ้นไป บางครั้งก็อาจจะเกิดปัญหาหลายด้านได้ ปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ส่วนใหญ่ตกอยู่ในสภาพเสื่อมโทรม อันเป็นผลจากมีการใช้พื้นที่ท่องเที่ยวโดยไม่คำนึงถึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติ ขาดความพร้อมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ อย่างถูกต้องตามหลักการอนุรักษ์และหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน (สินธุ์ สโรบล และคณะ, 2546: 229) ได้กล่าวว่าการจัดการท่องเที่ยวและการจัดกิจกรรมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวในลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงเศรษฐกิจ (economic tourism) มิได้คำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อสังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมเท่าที่ควร ไม่ได้ให้ความสำคัญในการผสมผสานการพัฒนาด้านสังคม การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม การรักษาคุณภาพของระบบนิเวศ รวมทั้งอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตของผู้คนในแต่ละท้องถิ่นเท่าที่ควร นอกจากนี้ สินธุ์ สโรบล และคณะ (2546: 40) ได้ชี้ว่า การท่องเที่ยวที่ดีมีความเหมาะสมและเป็นที่ยั่งยืนมีปัจจัยองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1. ต้องไม่ทำลายศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น ไม่มองศิลปวัฒนธรรมว่าเป็นสินค้าและเอื้ออำนวยต่อการดำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น
2. ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติของท้องถิ่นและ
3. ผู้มาเที่ยวและเจ้าของท้องถิ่นเกิดความเข้าใจอันดี เกิดมิตรภาพมีความสามัคคีและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ไม่ไขว่กลับไปและคู่อริกัน

อีกปัญหาหนึ่งของแหล่งท่องเที่ยวคือ การจัดการกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งอาจเกิดผลตามมาจากกิจกรรมหรือจากนักท่องเที่ยว ทั้งทางบวกและลบ ในด้านของสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าการท่องเที่ยวก็ก่อให้เกิดผลประโยชน์ในทั้งทางเศรษฐกิจ

ช่วยลดภาวะการขาดดุล สร้างรายได้ สร้างอาชีพ ตลอดจนก่อให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ในขณะที่เดียวกันการท่องเที่ยวก็ทำให้เกิดผลกระทบเช่นกันหากไม่มีการป้องกัน บ้านยางเป็น หมู่บ้านเล็กๆหมู่บ้านหนึ่ง ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้มีการท่องเที่ยวเกิดขึ้น

บ้านยางห่างจากที่ว่าการอำเภอฝางระยะทางประมาณ 25 กิโลเมตร จากปากทางเข้า ดอยอ่างขางเข้าไปถึงหมู่บ้านยาง ระยะทางประมาณ 9 กิโลเมตร มีเขตพื้นที่รับผิดชอบทั้งหมด 1750 ไร่ ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบเชิงเขา มีแม่น้ำไหลผ่านทางทิศตะวันออกของหมู่บ้านเพื่อทำ การเกษตร เรียกว่า “แม่น้ำฝาง” คนในท้องถิ่นถึงแม้ว่าเป็นชาวไทยยูนนานอพยพมาตั้งถิ่นฐานเป็น เวลาช้านาน แต่ก็สามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาวยูนนาน ได้อย่างเหนียวแน่น หมู่บ้านยางได้เริ่ม มีการจัดการท่องเที่ยวเมื่อปีพ.ศ.2552 เป็นพื้นที่เริ่มมีการท่องเที่ยวเข้าไป และเต็มไปด้วยหลากหลาย กิจกรรม เช่น การเที่ยวชมพิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงที่ ๑ (ฝาง) และโรงไฟฟ้าพลังน้ำโดยเฉพาะการ เข้าชมพิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงที่ ๑ (ฝาง) ซึ่งมีความหมายอย่างยิ่งต่อชุมชนชาวจีนบ้านยาง กว่า ๓๐ ปีที่โรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปที่ ๑ (ฝาง) ทำหน้าที่แปรรูปผลผลิตทางการเกษตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ของชาวบ้านในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำงอน และดอยอ่างขาง หลังจากเกิดภัยพิบัติน้ำท่วมและโคลนถล่มอย่างรุนแรงในปีพ.ศ. 2549 โรงงาน หลวงฯและพิพิธภัณฑ์ฯถูกสร้างใหม่ตามโครงการพัฒนาลุ่มแม่น้ำแม่งอนตามพระราชดำริของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ไม่ใช่เพียงอาคาร ตามหมายรวมไปถึงการทำ ความเข้าใจและเสนอองค์ความรู้ผ่านระบบนิทรรศการ ทั้งยังดึงให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมใน หลายๆด้าน

นอกจากนั้น ในบ้านยางยังมีความหลากหลายของกิจกรรม ได้แก่ การสัมผัสวิถี ชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนจีนยูนนาน กิจกรรมการเยี่ยมชมศาลเจ้าแม่ กวนอิม (พระราชทาน) บ้านดิน แล้วยังมีกิจกรรมที่เข้าชมสวนผลไม้ของชาวบ้าน ผู้เข้าชมก็ยัง สามารถเลือกที่จะพักแรมในเกสต์เฮาส์บ้านยางด้วย

จากการศึกษาผลงานวิจัยของนักวิชาการในระยะที่ผ่านมา พบว่าในแหล่งท่องเที่ยว หรือในพื้นที่ที่อยู่ใกล้ชุมชนที่มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะรูปแบบใดก็ตาม ย่อมส่งผล กระทบทั้งบวกและลบต่อพื้นที่หรือชุมชนนั้น โดยผลกระทบทางบวกเช่นผลกระทบทางด้าน เศรษฐกิจ การที่นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้จ่ายจะทำให้เกิดกระแสเงินหมุนเวียนเกิดขึ้น และช่วยในการ กระจายรายได้ จากถิ่นหนึ่งไปสู่อีกถิ่นหนึ่ง ลดปัญหาการแย่งงานได้น้อยลง สร้างรายได้ให้แก่ ชาวบ้านและยกระดับฐานะของชาวบ้านให้ดีขึ้น แต่ในทางตรงกันข้าม การท่องเที่ยวก็ส่งผลกระทบทาง ลบให้แก่แหล่งท่องเที่ยวไม่น้อย เช่นผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม หากนักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยว และร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากในพื้นที่โดยไม่คำนึงถึงความสามารถในการรองรับ

ของพื้นที่และสภาพแวดล้อม ก็จะทำลายทรัพยากรธรรมชาติและทำให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมได้เร็ว คุณภาพของธรรมชาติก็เปลี่ยนแปลงไป ส่วนผลกระทบด้านสังคมวัฒนธรรมนั้น ก็อาจจะเกิดปัญหาอาชญากรรมหรือวัฒนธรรมเปลี่ยนไปจากเดิมได้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า บ้านยาง ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ได้มีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว แต่ยังไม่มีการศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับบริบทของชุมชนและสภาพการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในบ้านยาง เพื่อทราบว่าครัวเรือนมีทัศนคติ ความคาดหวังและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวในระดับใด ชุมชนมีการรับรู้ต่อผลกระทบที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในระดับใด ทัศนคติ ความคาดหวังในกิจกรรมการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมหรือไม่นั่นเอง

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว บ้านยาง ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อทราบถึงบริบทของชุมชนและสภาพการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนจีนยูนนานบ้านยาง ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อบรรยาย ลักษณะส่วนบุคคล ทัศนคติ ความคาดหวัง การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนจีนยูนนานที่บ้านยาง ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อระบุผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน ในหมู่บ้านยาง ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่
4. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษารายละเอียดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ คาดว่าเป็นประโยชน์ต่อบุคคลหรือหน่วยงานดังต่อไปนี้

1. ประธาน คณะกรรมการชุมชนจีนยูนนาน บ้านยาง ตำบลแม่ฮอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการปรับรูปแบบกิจกรรมเพื่อสนับสนุนและพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนจีนยูนนาน
2. นายกและคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฮอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ นำข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการวางแผนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา โดยให้มีผลกระทบในด้านลบจากการท่องเที่ยวทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม น้อยที่สุด และพัฒนาให้การท่องเที่ยวในชุมชนจีนยูนนานเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตลอดไป
3. เจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ในระดับอำเภอ จังหวัดตลอดจนเจ้าหน้าที่ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคเหนือเขต ๖ สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและแผนงานจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพื้นที่ตำบลแม่ฮอนหรือพื้นที่อื่นๆที่มีบริบทใกล้เคียงกัน ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความยั่งยืนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะผลกระทบจากการจัดกิจกรรมการชมพิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงที่ ๑ (ฝาง) การชมบ้านดิน การชมโรงไฟฟ้าพลังน้ำและโรงหม้อ(สถานีอนามัยแห่งแรกในตำบลแม่ฮอนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตั้งให้) การชมศาลเจ้าแม่กวนอิม (พระราชทาน) โบสถ์คริสต์และมัสยิด การชม โรงเรียนสอนภาษาจีน การเที่ยวสวนผลไม้ กิจกรรมการชมวิถีชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนจีนยูนนาน และกิจกรรมการพักผ่อน ในด้านของเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม
2. ผู้ให้ข้อมูลคือหัวหน้าครัวเรือนของชุมชนจีนยูนนานบ้านยาง ตำบลแม่ฮอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่
3. การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการ โดยการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2554 ถึงเดือนมกราคม 2555 รวมเป็นเวลา 12 เดือน

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยในหมู่บ้านยาง ตำบลแม่ฮอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยจึงไม่สามารถนำไปเป็นหลักสากล (generalization) เพื่อเปรียบเทียบกับ

หมู่บ้านอื่นได้

2. การจัดเก็บข้อมูลครั้งนี้อาศัยแบบสอบถาม (questionnaire) เป็นเครื่องมือ ดังนั้น ข้อมูลที่ได้จึงมาจากการกรอกแบบสอบถามตามการรับรู้ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนเท่านั้น เนื่องจากแต่ละบุคคลอาจมีการเรียนรู้ในเรื่องต่างๆที่ไม่เหมือนกัน

นิยามศัพท์

การท่องเที่ยว (tourism) หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว ด้วยความสมัครใจตามวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ได้ที่มีไว้เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้ (เสกสรรค์ ขงวนิชย์, 2546: 1-11)

กิจกรรมการท่องเที่ยว (tourism activities) หมายถึง กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในขณะที่เดินทางท่องเที่ยวตามความสนใจของนักท่องเที่ยว กิจกรรมเหล่านี้จะต้องให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้และมีการพัฒนาอารมณ์สนุกสนานและหรือเกิดความพึงพอใจในกิจกรรมนั้นๆ (สมบัติ กาญจนกิจ, 2544: 17)

ทัศนคติ (attitude) หมายถึง สภาวะความพร้อมของจิตใจและประสาทอันเกิดจากประสบการณ์ที่เป็นตัวกำหนดทิศทางหรืออิทธิพลต่อการตอบสนองของแต่ละบุคคลต่อวัตถุและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง (Gordon w. Allport, 1935, อ้างใน สุทธิ ชัดติยะ, 2547)

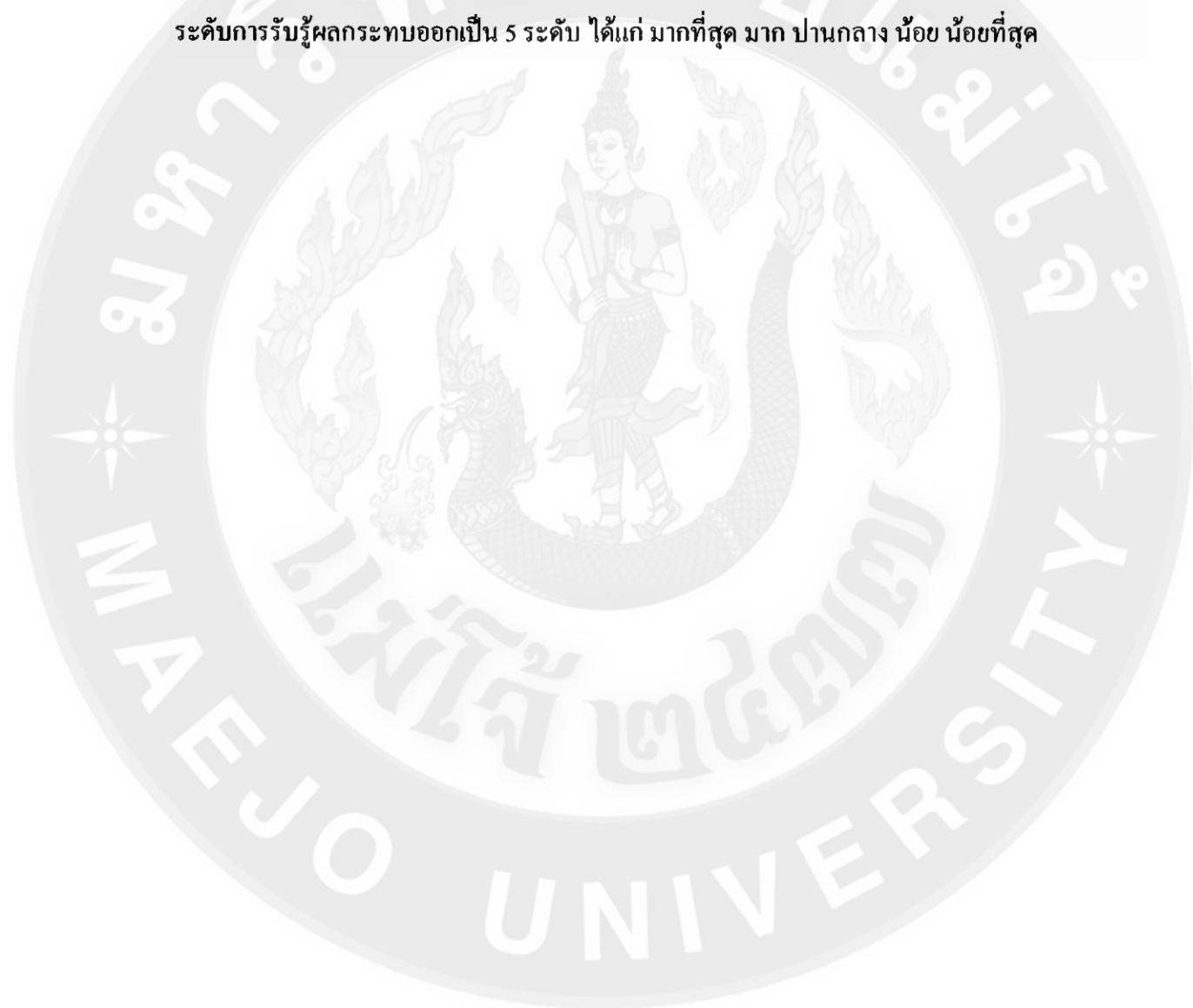
ความคาดหวัง (expectation) หมายถึง ความคาดหวังเป็นการคาดการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยความคาดหวังแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกันตาม ภูมิหลัง ประสบการณ์ ความสนใจ การให้คุณค่าแก่สิ่งนั้นๆของแต่ละบุคคล หากบุคคลนั้นคาดหวังถึงผลประโยชน์ หรือผลลัพธ์ที่ตนเองน่าจะได้รับในอนาคต บุคคลนั้นอาจจะมีพฤติกรรมเพื่อเข้าร่วม หรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้ (นิสรา ใจชื่อ, 2544: 20)

การมีส่วนร่วม (participation) หมายถึง การที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย การมีส่วนร่วมเป็นการปฏิบัติการในกระบวนการพัฒนาชุมชน นอกจากนั้นการมีส่วนร่วมยังเป็นแนวคิดและเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะ และสนับสนุนให้คนในท้องถิ่นได้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนา (ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ, 2543 อ้างใน วราภรณ์ ดวงแสง, 2553: 100)

การรับรู้ (perception) หมายถึง กระบวนการในการเปลี่ยนความหมายที่เกิดขึ้นภายหลังร่างกายเกิดการรับรู้สัมผัสจากสิ่งเร้าทั้งหลาย ในการแปลความหมายของสมองจะถูกต้องละเอียดและชัดเจนมากน้อยเพียงใดจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิม ความรู้ที่สะสมไว้ ความจำ ความ

เชื้อ ทัศนคติ และค่านิยม ซึ่งแตกต่างกันไปแต่ละบุคคล (เดมศักดิ์ คทวมิช, 2546 อ้างใน วรรณฎาภรณ์ ศรีสุวรรณค์, 2550: 5)

ผลกระทบการท่องเที่ยว (impact of tourism) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในด้านบวกและด้านลบ โดยการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ที่มีการท่องเที่ยว โดยการประเมินผลกระทบดังกล่าวมุ่งเน้นที่การรับรู้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวของครัวเรือนในพื้นที่ ได้แบ่งระดับการรับรู้ผลกระทบออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

บทที่ 2

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อความกระจ่างชัดในปัญหาและสามารถดำเนินการวิจัยได้อย่างถูกต้องครอบคลุมเนื้อหาดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานในการท่องเที่ยว
 - 1.1 ความหมายการท่องเที่ยว
 - 1.2 ความสำคัญของการท่องเที่ยว
 - 1.3 องค์ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยว
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติและองค์ประกอบ
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวัง
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผลกระทบของการท่องเที่ยว
 - 5.1 ผลกระทบทางเศรษฐกิจ
 - 5.2 ผลกระทบทางสังคม
 - 5.3 ผลกระทบทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - 5.4 ผลกระทบทางวัฒนธรรม
6. แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลพื้นฐานในการท่องเที่ยว

ความหมายการท่องเที่ยว

องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization: WTO) ได้ให้ความหมายของ “การท่องเที่ยว” ว่าหมายถึง การเดินทางใดๆ ก็ตามเป็นการเดินทางตามเงื่อนไขสากล 3 ประการ ได้แก่ ประการที่หนึ่ง การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว แต่ไม่ใช่ไปตั้งหลักแหล่งเป็นการถาวร ประการที่สอง การเดินทางนั้นเป็นไปด้วยความสมัครใจ หรือความพึงพอใจของผู้เดินทางเองไม่ใช่การบีบบังคับ ไม่ใช่เพื่อทำสงคราม ประการที่สามเป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตาม ที่ไม่ใช่ประกอบอาชีพหรือหารายได้ แต่เดินทางมาเพื่อการพักผ่อน

หย่อนใจ เพื่อเยี่ยมชมเขื่อนภูมิพล เพื่อความเบิกบาน บันเทิงเรีงรมย์ เพื่อเล่นกีฬาต่างๆ เพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อหาความรู้ และเพื่อติดต่อธุรกิจ (สุวัจน์ จุฑากรณ์ และเจริญญา เจริญสุกใส, 2545 อ้างใน วราภรณ์ ดวงแสง, 2553: 19) ในทำนองเดียวกัน ประยูร ศาสรี (2528 อ้างใน วราภรณ์ ดวงแสง, 2553: 19) ได้ให้นิยามของการท่องเที่ยวว่า การท่องเที่ยว เป็นคำที่มีความหมายกว้างขวาง มิได้หมายเฉพาะเพียงการเดินทางเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อความสนุกสนานบันเทิงเรีงรมย์ดังที่ส่วนมากเข้าใจกัน การเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการกีฬา เพื่อการติดต่อธุรกิจ ตลอดจนการเยี่ยมชมเขื่อนภูมิพลก็นับว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น ความหมายของคำว่า การท่องเที่ยวโดยหลักการแล้วอาจกำหนดโดยเงื่อนไขสามประการคือ เดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว (temporary) เดินทางด้วยความสมัครใจ (voluntary) เดินทางไปด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่มิใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้ ในทำนองเดียวกัน เศกสรรค์ ขงวณิชย์ (2546: 1-11) กล่าวถึงความหมายของการท่องเที่ยวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว ด้วยความสมัครใจตามวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ได้ที่มิใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้ สอดคล้องกับ มล.ค้อย ชุมสาย และญิบพัน พรหมโยธี (2527 อ้างใน วราภรณ์ ดวงแสง, 2553: 20) ได้ให้ความหมายการท่องเที่ยวว่า การท่องเที่ยว (tourism) เป็นคำที่มีความหมายกว้างขวาง มิใช่เฉพาะเพียงการเดินทางพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อความสนุกสนานบันเทิงเรีงรมย์ ดังที่ส่วนมากเข้าใจกันเท่านั้น การเดินทางเพื่อประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการกีฬา เพื่อการติดต่อธุรกิจ เพื่อการกีฬา ตลอดจนการเยี่ยมชมเขื่อนภูมิพล ก็นับว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น

ในปี พ.ศ. 2506 องค์การสหประชาชาติได้จัดประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยวระหว่างประเทศขึ้นที่กรุงโรม ประเทศอิตาลี ที่ประชุมได้พิจารณาเห็นว่า เนื่องจากคำว่า การท่องเที่ยวเป็นคำที่มีความหมายกว้างขวางดังกล่าวแล้ว จึงสมควรกำหนดคำจำกัดความของคำว่า การท่องเที่ยว และได้ให้คำจำกัดความของคำว่า "การท่องเที่ยว" หมายถึง "การเดินทางเพื่อความบันเทิงรื่นเริงใจ เยี่ยมญาติหรือการไปร่วมประชุม แต่มิใช่เพื่อประกอบอาชีพเป็นหลักฐานหรือไปพำนักอยู่เป็นการถาวร" พร้อมกับให้ประเทศสมาชิกใช้คำว่า "ผู้มาเยือน" (visitors) แทนคำว่า "นักท่องเที่ยวที่ค้างคืน" (tourists) คำว่า "ผู้มาเยือน" มีความหมาย 2 ประการ คือ 1) นักท่องเที่ยวที่ค้างคืน (tourists) ได้แก่ ผู้เดินทางมาเยือนชั่วคราวซึ่งพักอยู่ในประเทศที่มาเยือนตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป และเดินทางมาเยือนเพื่อพักผ่อนพักผ่อน ทักสนศึกษาประกอบศาสนกิจ ร่วมการแข่งขันกีฬา ติดต่อธุรกิจหรือร่วมการประชุมสัมมนา ฯลฯ เป็นต้น 2) นักท่องเที่ยวที่ไม่ค้างคืน (นักทัศนาจร หรือ Excursionists) ได้แก่ผู้เดินทางมาเยือนชั่วคราวและอยู่ในประเทศที่มาเยือนน้อยกว่า 24 ชั่วโมง ประเทศไทยได้ให้คำจำกัดความที่ได้กำหนดขึ้นนี้เป็นหลักในการจดนับสถิติจำนวน "นักท่องเที่ยว

ระหว่างประเทศ” ซึ่งสรุปแล้ว หมายถึง ชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยและพำนักอยู่ครั้งหนึ่งไม่น้อยกว่า 1 คืน หรือ 24 ชั่วโมงและไม่มากกว่า 60 วัน โดยมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางเข้ามาเพื่อทำกิจกรรม ดังนี้ 1) มาท่องเที่ยวพักผ่อน มาเยี่ยมญาติหรือเพื่อมาพักผ่อน ฯลฯ 2) มาร่วมประชุม หรือเป็นตัวแทนของสมาคม ผู้แทนของศาสนา นักกีฬา นักแสดง ฯลฯ 3) มาเพื่อติดต่อธุรกิจ แต่ไม่ใช่ทำงานหารายได้ 4) มากับเรือเดินสมุทรที่แวะจอด ณ ท่าเรือ แม้ว่าจะแวะน้อยกว่า 1 คืน พร้อมกันนี้ได้กำหนดคำนิยามของ “นักท่องเที่ยวภายในประเทศไทยเดินทางจากจังหวัดซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยปกติของตนไปยังจังหวัดอื่นๆ โดยมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางอะไรก็ตามที่มีใช่ไปทำงานหารายได้และระยะเวลาที่พำนักอยู่ไม่เกิน 90 วัน” (ประยูร ศาสรี, 2528 อ้างใน วรากรณ์ ดวงแสง, 2553: 19)

โดยสรุปแล้ว การท่องเที่ยวจึงหมายถึง การเดินทางเพื่อการนันทนาการ ไปพักในสถานที่อื่นชั่วคราว แต่มีใช่เป็นการพำนักอยู่ถาวร ภายใต้งบเงื่อนไขสามประการ คือ เดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว (temporary) เดินทางด้วยความสมัครใจ (voluntary) การเดินทาง ที่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้ นอกจากนั้น การเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการศึกษา เพื่อการติดต่อธุรกิจ ตลอดจนการเยี่ยมเยียนญาติพี่น้องก็นับว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น

ความสำคัญของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้า เสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก และเป็นที่เชื่อกันว่าความสำคัญของการท่องเที่ยวจะมีมากขึ้นในอนาคต เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง และการท่องเที่ยวกลายเป็นแหล่งที่มาของเงินตราต่างประเทศที่สำคัญที่สุด การเดินทางท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมธรรมชาติของมนุษย์ที่มีมาแต่โบราณกาล และได้พัฒนาการมาเป็นลำดับ ยังมีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยเฉพาะการคมนาคมขนส่งก็ยังทำให้การเดินทางท่องเที่ยวขยายวงกว้างออกไป โดยมีวัตถุประสงค์ต่าง ๆ หลากหลายกันไม่ว่าเพื่อธุรกิจ เพื่อนันทนาการ และเพื่อศึกษาหาความรู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้เคยเห็น การเดินทางท่องเที่ยวซึ่งเป็นกิจกรรมอันเป็นส่วนบุคคลเหล่านี้ได้เติบโตรวมกันเป็นกลุ่มก้อนขึ้นจนกระทั่งต้องอาศัยเทคนิควิชาการเฉพาะ การวางแผน การจัดการ และการตลาด รวมเข้าแล้วเรียกว่า “อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว” ซึ่งจะมียุทธศาสตร์สำคัญอย่างมากคือระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของนานาประเทศในปัจจุบัน ซึ่งสรุปได้ว่าบทบาทและความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจสังคมและการเมือง (สมบัติ กาญจนกิจ,

2544: 88-89; กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2549: ระบบออนไลน์) มีดังต่อไปนี้

1. ความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเชิงเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวโดยอ้อมสนับสนุนให้เกิดการผลิตสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ก่อให้เกิดรายได้จากการซื้อขายบริการและสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้เกิดการหมุนเวียนของกระแสการเงินไปทุกระดับของสังคมอย่างทั่วถึง สร้างรายได้ให้แก่ประเทศต่าง ๆ อย่างมากมาย ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศ รายได้ที่เกิดขึ้นจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นรายได้ที่เกิดจากการซื้อขายสินค้าและบริการนักท่องเที่ยวทั้งภายในประเทศและนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2541: 30; วรรณ วลัยวานิช, 2546: 20)

2. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ การลงทุนจากต่างประเทศทำให้เกิดการเพิ่มปริมาณของกระแสการเงินเข้ามาหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ เกิดการกระจายรายได้เพิ่มขึ้นทำให้ท้องถิ่นได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ก่อให้เกิดความเจริญเติบโตเป็นสังคมเมือง เช่นการสร้างโรงแรม การสร้างสนามบิน เป็นต้น

3. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ภูมิภาคหรือท้องถิ่นใดที่มีแหล่งท่องเที่ยวทำให้มีการสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ท่าเรือและโทรศัพท์ โครงสร้างพื้นฐานดังกล่าวนอกจากอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวแล้ว ยังทำให้ประชากรในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ได้รับความสะดวกในการดำรงชีวิตอีกด้วย (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2549: ระบบออนไลน์)

4. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสร้างความเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมภายในประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมเหล่านั้นต้องมีปริมาณเพียงพอในการรองรับนักท่องเที่ยว ให้ได้รับความสะดวกสบายระหว่างการท่องเที่ยว เช่น สถานที่พักผ่อน การขนส่ง การเกษตร การผลิตอาหารสำเร็จรูป การก่อสร้างที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และร้านค้าประเภทต่างๆ เป็นต้น นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวใดมากเท่าใด สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ต้องสร้างให้เพียงพอในการรองรับนักท่องเที่ยว ทำให้มีความเจริญเติบโตภูมิภาคและท้องถิ่นนั้นๆ (สมบัติ กาญจนกิจ, 2544: 89)

5. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรให้สูงขึ้นในระยะเวลา 20 ปี ระหว่าง พ.ศ.2513-2533 การเดินทางท่องเที่ยวของโลกขยายตัวจาก 169 ล้านคน เป็น 430 ล้านคน ปริมาณการเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นถึง 169 เปอร์เซ็นต์ รายได้จากการท่องเที่ยว

เพิ่มขึ้นจาก 18 ล้าน เหยียดสหรัฐเป็น 250 ล้านเหยียดสหรัฐ สถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเกิดการจ้างงานถึง 9.6 เปอร์เซ็นต์ทั่วโลก ในปี พ.ศ.2528 ในประเทศสหราชอาณาจักร มีการจ้างงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวถึง 1.38 ล้านคน และเพิ่มขึ้นถึง 1.5 ล้านคน ในปี พ.ศ.2533 (Mill, 1990: 3) ใน สมบัติ กาญจนกิจ (2544: 88) จึงกล่าวได้ว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทำให้เกิดการท่องเที่ยวทั้งทางตรง และทางอ้อม เช่น โรงแรม ภัตตาคาร พิพิธภัณฑสถาน หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่ให้บริการนักท่องเที่ยว ธุรกิจขนาดย่อมประเภทต่าง ๆ และอุตสาหกรรมในครัวเรือน ฯลฯ ทำให้คุณภาพชีวิตของประชากรดีขึ้น (สมบัติ กาญจนกิจ, 2544: 88)

6. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทในการสร้างเสริมสันติภาพ สัมพันธไมตรี และความเข้าใจอันดี ซึ่งองค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ ถือว่า “การเดินทางท่องเที่ยวเป็นสิทธิมนุษยชนอย่างหนึ่งที่รัฐพึงสนับสนุน” การเดินทางท่องเที่ยวทำให้ผู้คนที่แตกต่างกันในถิ่นที่อยู่อาศัย ภาษาและวัฒนธรรม ได้พบปะสร้างสัมพันธไมตรีต่อกัน ทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างประชากรในประเทศเดียวกัน เกิดความสามัคคีของคนในประเทศ ในทำนองเดียวกัน การท่องเที่ยวระหว่างประเทศนำไปสู่มิตรภาพที่ดีต่อกันระหว่างเพื่อนร่วมโลก ที่จะช่วยกันจรรโลงสัมพันธไมตรีที่ดีงามต่อไปในการสร้างสรรค์สันติภาพของโลก (วรรณ วลัยวานิช, 2546: 21; สมบัติ กาญจนกิจ, 2544: 88)

7. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทในการสนับสนุนฟื้นฟูและอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี และศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตของชุมชนต่าง ๆ ได้วิวัฒนาการสืบทอดต่อเนื่องกันมานับร้อยปี จะมีเอกลักษณ์เป็นของตนเองและแตกต่างจากสังคมอื่น ๆ จึงเป็นสิ่งที่น่าศึกษา เรียนรู้และสัมผัสสำหรับการท่องเที่ยว

สังคมไทยเป็นสังคมเก่าแก่มีขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่สืบเนื่องกันมามีเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละชุมชนและแต่ละสังคม ซึ่งมีขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นมรดกตกทอดประเพณีปฏิบัติสืบต่อกัน จึงมีค่าความแก่สนับสนุนอนุรักษ์และฟื้นฟูให้คงให้คงอยู่ต่อไปอย่างยั่งยืน สนับสนุนให้คนในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมดังกล่าวนำไปสู่ความรักและความหวงแหนในศิลปวัฒนธรรมของชาติในการช่วยฟื้นฟูและอนุรักษ์ให้คงอยู่ตลอดไป ทั้งนี้เพราะแรงจูงใจที่สำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่งสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวคือ ความสนใจในวัฒนธรรมของประเทศอื่น หรือสังคมอื่น การเรียนรู้วิถีการดำเนินชีวิตแต่ละสังคมที่แตกต่างกันเป็นสิ่งดึงดูดที่สำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทั้งนี้รวมถึงรูปแบบของความคิดและการปฏิบัติสัมพันธ์ของคนในแต่ละท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นหรือแต่ละภูมิภาค เมื่อนักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ทางวัฒนธรรมที่ดีจากประเทศหนึ่งพวกเขาเหล่านั้นจะไม่ลืมถึง เจ้าของบ้านที่ให้การต้อนรับอันอบอุ่น (สมบัติ กาญจนกิจ, 2544: 89; กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2549: ระบบ

ออนไลน์)

โดยทั่วไปแล้วมนุษย์เราสนใจใน ภาษา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่แตกต่างจากของตนเอง วัฒนธรรม อาจรวมถึง ศิลปะ ดนตรี ภาพเขียน รูปปั้น สถาปัตยกรรมและกิจกรรมพิเศษในโอกาสต่าง ๆ การเฉลิมฉลอง และเทศกาลต่าง ๆ หรือสิ่งดึงดูดใจทางวัฒนธรรม อาจหมายถึง อาหาร เครื่องดื่ม ความบันเทิง หรือการโอบอ้อมอารี หรืออาจหมายถึง การปฏิบัติสัมพันธ์ของเพื่อนมนุษย์ จึงกล่าวได้ว่าวัฒนธรรมมีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอย่างยิ่ง

8. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกระตุ้นให้คิดค้นนำทรัพยากรส่วนเกินมาผลิตเป็นสินค้าที่ระลึก การนำวัสดุที่เหลือใช้หรือวัสดุที่ไม่ใช้ ทำการผลิตเป็นสินค้าที่ระลึกจำหน่าย ให้แก่นักท่องเที่ยวโดยใช้เวลารว่างจากงานประจำหรืออาชีพเสริม หรือการผลิตเป็นอุตสาหกรรมในครอบครัว นอกจากทำให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์กับตนเองและสังคมแล้ว ยังรักษาสภาพแวดล้อมให้สมดุล เช่น การนำกิ่งไม้แห้งมาประดิษฐ์เป็นของที่ระลึกมีลักษณะเฉพาะแต่ละชิ้นไม่เหมือนกัน เป็นศิลปะที่ไม่มีรูปแบบ หรือ การนำวัสดุที่ไม่ใช้ เช่น กระจังเครื่องสำอาง ประดิษฐ์เป็นของใช้ เช่น หมวก และภาชนะ เป็นต้น ของที่ระลึกเหล่านี้เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว (สมบัติ กาญจนกิจ, 2544: 89; กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2549: ระบบออนไลน์)

9. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกระตุ้นให้ประชาชนในท้องถิ่นหรือในประเทศ เกิดความรักความภูมิใจในท้องถิ่นและประเทศ เมื่อประชาชนในท้องถิ่นเห็นความสำคัญและคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งนำประโยชน์มาสู่ตนเองและท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ทำให้เกิดแนวร่วมในการรักษาและหวงแหนทรัพยากรท่องเที่ยวตลอดไป (สมบัติ กาญจนกิจ, 2544: 89)

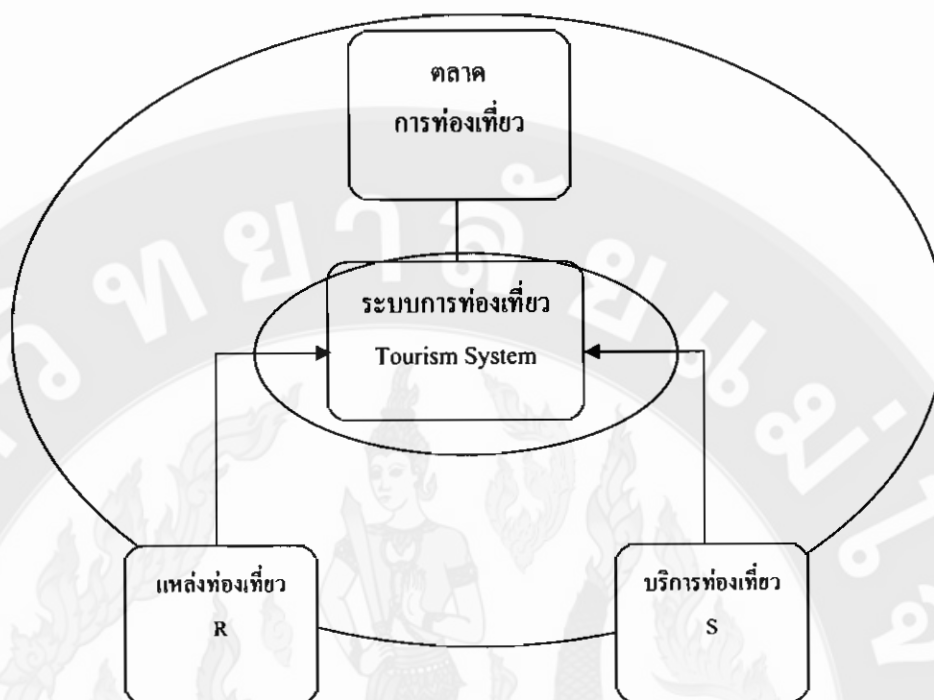
10. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีการศึกษาค้นคว้าแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ การนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวแก่สาธารณชน เช่นการผลิตสารคดีเรื่องราวของจังหวัดต่าง ๆ ประเทศต่าง ๆ ทำให้สาธารณชนได้รู้จักและเกิดแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยว หรือต้องการศึกษาเพิ่มเติมต่อไป และยังมีการรวบรวมสถิติข้อมูลเกี่ยวกับป่าไม้ สัตว์ป่า สัตว์น้ำ เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวให้คงอยู่ตลอดไป (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2549: ระบบออนไลน์)

11. ความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเชิงการพัฒนาระบบเทคโนโลยี การสื่อสารด้วยระบบเทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการจองที่พักในโรงแรม จองที่นั่งของเครื่องบิน หาข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ จองที่นั่งเข้าชมดนตรี การแสดง หรือการจองการนำเที่ยวในต่างประเทศ ฯลฯ เป็นที่คาดหวังกันว่าในอนาคต บริษัทตัวแทนการท่องเที่ยวจะต้องหมดไปสู่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวสามารถหาข้อมูล จองสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง โดยไม่ต้องพึ่งพาบริษัทนำเที่ยว ทั้ง

ในประเทศและต่างประเทศ จะเห็นได้ว่าการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีส่วนผลักดันให้เกิดการพัฒนาาระบบเทคโนโลยีเพื่อตอบสนองการให้บริการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (สมบัติ กาญจนกิจ, 2544: 88-89; กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2549: ระบบออนไลน์)

องค์ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีองค์ประกอบหลักสามด้าน คือ ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว (tourism resource) บริการท่องเที่ยว (tourism service) และ ตลาดการท่องเที่ยว (tourism market or tourist) (สมบัติ กาญจนกิจ, 2544: 87-88; สุชาดา วรรณะมานี, 2542: 70-72) แต่ละองค์ประกอบย่อย ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันเป็นเหตุและผลซึ่งกันและกัน ความแตกต่างของแต่ละรูปแบบการท่องเที่ยว จึงอยู่ที่ความแตกต่างในองค์ประกอบย่อยและความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นนั่นเอง ความสัมพันธ์ระหว่างระบบย่อยทั้งสามเกิดขึ้นเมื่อนักท่องเที่ยวได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการหรือทัศนศึกษา ซึ่งอาจเป็นการใช้ประโยชน์โดยตรงและจากการบริการที่เกี่ยวข้อง โดยปกติทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นทรัพยากรที่ไม่มีวันหมดเพราะรูปแบบการใช้มักเป็นการสัมผัสแต่ภายนอกโดยไม่มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากรใด ๆ หรืออาจมีการชดเชยได้อยู่ตลอดเวลา อย่างไรก็ตาม ในการท่องเที่ยวที่เป็นจริงนั้น การใช้ประโยชน์ของทรัพยากรและอาจไม่มีการคำนึงถึงการสูญเสีย หรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับระบบย่อยต่าง ๆ รวมทั้งผลต่อสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ในทางกลับกันสิ่งแวดล้อมที่เป็นระบบอื่นๆ เช่น ระบบชุมชน ระบบอุตสาหกรรม ฯลฯ อาจมีผลกระทบมาสู่ระบบท่องเที่ยวด้วย ดังนั้น การท่องเที่ยวที่ขาดระบบการจัดการที่ดีเข้ามาเกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ประสบความสำเร็จได้เลย นอกจากองค์ประกอบภายในระบบแล้ว การท่องเที่ยวยังมีสิ่งแวดล้อมสำคัญที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอีกหลายประการ เช่น สภาพกายภาพและระบบนิเวศสิ่งแวดล้อม โครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจและการลงทุน สังคมและวัฒนธรรมองค์กรและกฎหมาย เป็นต้น

ภาพ 1 ระบบการท่องเที่ยว (Tourism System)

ที่มา: สมบัติ กาญจนกิจ (2544: 87)

1. แหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวเป็นทรัพยากรที่สำคัญ จัดเป็นอุปทานการท่องเที่ยว (tourism supply) ซึ่ง สมบัติ กาญจนกิจ (2544: 89) ได้จัดหมวดหมู่ของแหล่งท่องเที่ยวเป็นห้าประเภท คือแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (cultural attractions) แหล่งท่องเที่ยวซึ่งแสดงถึงความหลากหลายในรูปแบบต่าง ๆ ของภูมิประเทศ (scenic attractions) แหล่งท่องเที่ยวประเภทที่ให้ความบันเทิง (entertainment attractions) แหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่มีลักษณะเฉพาะตัว (other attractions)

สำหรับประเทศไทยนั้น ททท. โดยบริษัทหรือหน่วยงานที่ปรึกษาต่าง ๆ มักแบ่งแหล่งท่องเที่ยวออกเป็นสามประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ โบราณคดีและแหล่งท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรม ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่ให้ความบันเทิงนั้น จัดเป็นส่วนหนึ่งในสถานบริการนักท่องเที่ยว

2. บริการการท่องเที่ยว

บริการที่รองรับการท่องเที่ยวเป็นอุปทานประเภทหนึ่ง ซึ่งไม่ได้เป็นจุดหมาย

ปลายทางหลักของนักท่องเที่ยว แต่เป็นบริการที่รองรับให้เกิดความสะดวกสบาย และความบันเทิงแก่นักท่องเที่ยวซึ่งในบางโอกาสอาจเป็นดวงใจได้เช่นกัน บริการการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ที่พัก อาหาร แหล่งจำหน่าย สินค้า แหล่งบันเทิง แหล่งกิจกรรม และบริการอื่นๆ ทั้งนี้รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นอื่นๆ ด้วย

3. ตลาดการท่องเที่ยว

ตลาดการท่องเที่ยวเป็นการแสดงออกของอุปสงค์ (tourism demand) ซึ่งมีความปรารถนาในการท่องเที่ยวจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งเพื่อเข้าร่วมในกิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจ และเพื่อกิจกรรมอื่นๆ (ปกติตลาดการท่องเที่ยวจะเน้นที่นักท่องเที่ยว) ซึ่งในกระบวนการจัดการได้หมายรวมถึงการส่งเสริมและพัฒนาการขาย และการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวด้วย

รายได้จากการท่องเที่ยว (tourism revenues) คือ รายได้ที่ประเทศได้รับทั้งทางตรงและทางอ้อม ในรูปของเงินตราต่างประเทศ ที่นักท่องเที่ยวจากต่างประเทศจ่ายเป็นค่าสินค้าและบริการ ไม่รวมค่าโดยสารระหว่างประเทศ

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่ขึ้นต่อคุณภาพของมนุษย์ ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรมซึ่งไม่สามารถแยกตัวออกจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจอื่น ๆ กระบวนการท่องเที่ยวได้พัฒนาจนเกิดเป็นสาขาที่สำคัญ สาขาหนึ่งในระบบเศรษฐกิจ ที่มีผู้ซื้อและผู้ขาย (ให้บริการ) จนขยายตัวเป็นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (tourism industry) ที่ก่อให้เกิดรายได้ที่สำคัญของประเทศ ในช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจหลายครั้ง อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแม้ได้รับผลกระทบ แต่มักเป็นอุตสาหกรรมที่ฟื้นตัวได้เร็ว และสามารถทดแทนภาวะชะงักงันทางเศรษฐกิจได้ดี

ดังนั้น ในระยะที่ผ่านมา การท่องเที่ยวจึงมุ่งเน้นมิติทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม การที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวควบคู่กับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและสังคม ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมเช่นเดียวกับการพัฒนาในสาขาการผลิตอื่นๆ (สมบัติ กาญจนกิจ, 2544: 87-88; สุชาติ วรรณมานี, 2542: 70-72)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติและองค์ประกอบ

ความหมายของทัศนคติ

คำว่า “ทัศนคติ” ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า attitude มาจากรากศัพท์ภาษาลาติน

Aptus ซึ่งมีความหมายว่า ปรับเปลี่ยน ทำให้เหมาะ (Sandra J. Savingnon, 1983, อ้างใน สุทธิติ ชัตติยะ, 2547: 8) นักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของ ทักษะคิดไว้ต่างๆ กัน ดังนี้

Gordon w. Allport (1935 อ้างใน สุทธิติ ชัตติยะ, 2547: 8) ให้คำจำกัดความไว้ว่า ทักษะคิด หมายถึง สภาวะความพร้อมของจิตใจและประสาทอันเกิดจากประสบการณ์ที่เป็นตัวกำหนดทิศทางหรืออิทธิพลต่อการตอบสนองของแต่ละบุคคลต่อวัตถุและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

J.P. Guilford (1937 อ้างใน สุทธิติ ชัตติยะ, 2547: 8) กล่าวถึงทักษะคิด หมายถึง อารมณ์ที่ซับซ้อนของบุคคลในการที่จะยอมรับ หรือ ไม่ยอมรับ ชอบหรือไม่ชอบสิ่งต่างๆ เช่น บุคคล สถาบัน หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคม เช่น โบนัส โรงเรียน การแต่งงาน รัฐบาล เชื้อชาติ ประเทศ เป็นต้น

Emest R. Hilgard (1974 อ้างใน สุทธิติ ชัตติยะ, 2547: 8) ได้ให้ความหมายของ ทักษะคิด หมายถึง พฤติกรรมหรือความรู้สึกรั้งแรกที่มีต่อสิ่งของ แนวความคิดหรือสถานการณ์ใดๆที่จะเข้าหาหรือหลีกเลี่ยง และเป็นความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าดังกล่าวในทางที่เอนเอียงไปในลักษณะเดิม เมื่อพบกับสิ่งดังกล่าวนั้นอีก

Cater V. Good (1976 อ้างใน สุทธิติ ชัตติยะ, 2547: 8) ได้ให้ความหมายของทักษะคิด ว่า ความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจเป็นการเข้าหาหรือหนีห่างหรือต่อต้านเหตุการณ์ บุคคล สิ่งหนึ่งสิ่งใด เช่น รักเกลียดกลัว ไม่พึงพอใจต่อสิ่งนั้นๆ

Anita Wenden (1978 อ้างใน สุทธิติ ชัตติยะ, 2547: 8) ได้ให้ความหมายของทักษะคิด ว่าเป็นแรงจูงใจ ความเชื่อ การวัดประเมิน ยอมรับหรือการตอบสนองหรือหลีกเลี่ยงต่อแนวคิดนั้นๆ

พร้อมพรรณ อุดสิน (2538 อ้างใน สุทธิติ ชัตติยะ, 2547: 8) ทักษะคิด หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งภายหลังจะมีประสบการณ์ในสิ่งนั้น และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สนองต่อสิ่งเร้านั้นไปในทางใดทางหนึ่ง หรือในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น การแสดงออกในลักษณะพึงพอใจ เห็นด้วยหรือชอบสิ่งนั้น สนับสนุนสิ่งนั้นๆ อีกลักษณะหนึ่ง คือ การแสดงออกในความไม่พึงพอใจ ไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย ไม่สนับสนุนในสิ่งนั้นๆ

สุชา จันทร์เอม (2544: 242) ทักษะคิด หมายถึง ความรู้สึกหรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อ บุคคล วัตถุสิ่งของหรือสถานการณ์ต่างๆ ความรู้สึกหรือท่าทีนี้จะนำไปในทางองพึงพอใจหรือไม่ พึงพอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ ทักษะคิดมิได้ติดตัวมาแต่กำเนิดแต่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคคล

จากแนวความคิดดังกล่าว พอจะสรุปได้ว่า ทักษะคิด หมายถึง ความรู้สึก ความเชื่อ และความคิดเห็น ซึ่งบุคคลนั้นอาจแสดงทักษะคิดออกมาทางพฤติกรรมหรือไม่แสดงพฤติกรรม

ออกมาก็ได้ (สุทธิติ ชัดติยะ, 2547:9)

ลักษณะของทัศนคติ

ทัศนคติเกิดได้สองลักษณะ (Shaw & Wright, 1967 อ้างใน สุทธิติ ชัดติยะ, 2547: 9) คือ

1. ทัศนคติทางบวก (positive Attitude) เป็นความพร้อมที่จะตอบสนองในลักษณะของความพอใจหรือเห็นด้วย อาจทำให้บุคคลอยากกระทำ อยากได้หรืออยากเข้าใกล้สิ่งนั้น
2. ทัศนคติทางลบ (negative Attitude) เป็นความพร้อมที่จะตอบสนองในลักษณะของความไม่พึงพอใจหรือไม่เห็นด้วย อาจทำให้บุคคลเบียดเบียน ชิงชังหรือต้องการหนีให้ห่างสิ่งนั้น

ไพบูลย์ อินทรวินา (2517 อ้างใน สุทธิติ ชัดติยะ, 2547: 9) ได้สรุปลักษณะสำคัญของทัศนคติไว้ 3 ลักษณะ คือ

1. ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือเกิดจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด บุคคลจะมีทัศนคติต่อเรื่องเดียวกันที่แตกต่างกันได้ ด้วยสาเหตุหลายประการ คือ สภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจ ระดับอายุ เชื้อชาติปัญหา และระดับการศึกษา ฯลฯ
2. ทัศนคติเป็นสภาวะทางจิตใจที่มีอิทธิพลต่อความคิดและการกระทำของบุคคล เพราะเป็นส่วนที่กำหนดแนวทางให้ทราบล่วงหน้าว่า บุคคลประสบสิ่งใดแล้วบุคคลนั้นจะมีท่าทีต่อสิ่งนั้นในลักษณะบวกหรือลบ
3. ทัศนคติเป็นสภาวะทางจิตใจที่มีแนวโน้มค่อนข้างจะถาวร เพราะแต่ละบุคคลได้เรียนรู้ และสะสมประสบการณ์อย่างมาก ทัศนคติก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ อันเนื่องจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่างๆ และการเรียนรู้

จากแนวคิดในเรื่องลักษณะของทัศนคติข้างต้น พอสรุปได้ว่า ทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความคิดความรู้สึก และการกระทำ และเป็นตัวกระตุ้นทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะของการชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งทัศนคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้

องค์ประกอบของทัศนคติ

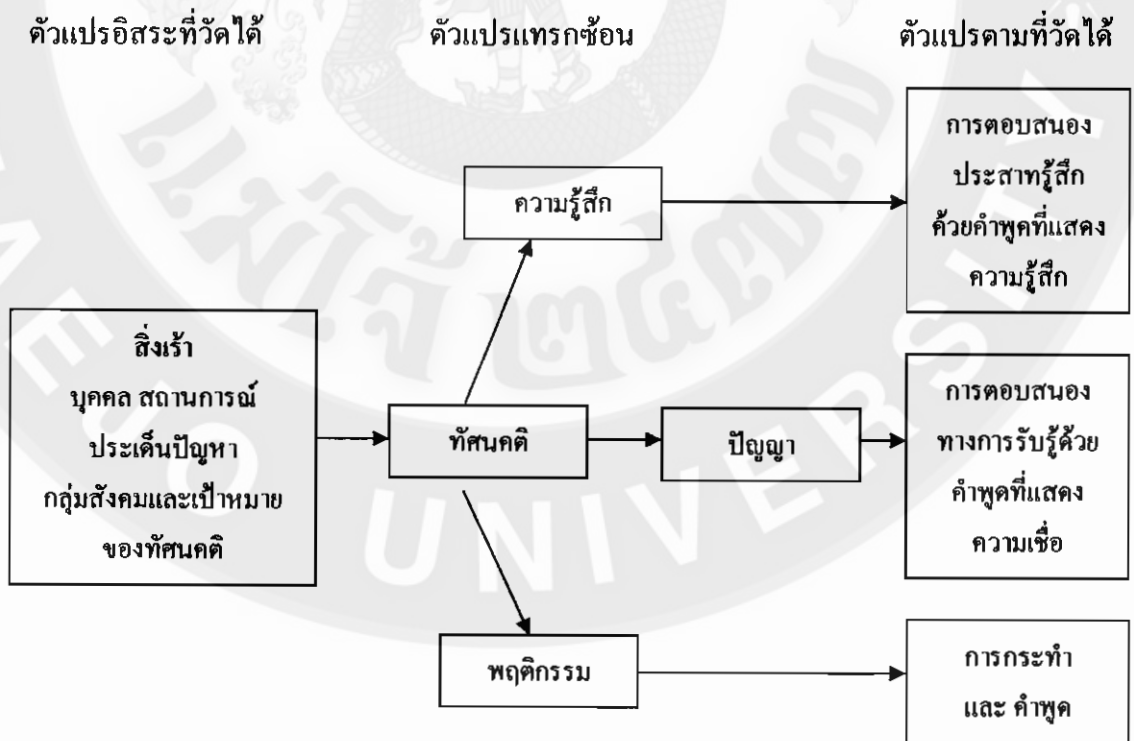
Harry C. Traindis (1974 อ้างใน สุทธิติ ชัดติยะ, 2547: 10) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทัศนคติว่ามี 3 ประการคือ

1. องค์ประกอบทางด้านปัญญา (cognitive component) เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้หรือความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า เพื่อเป็นเหตุผลในการสรุปเป็นความเชื่อหรือประเมินผลสิ่งเร้า นั้น

2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (affective component) เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้า เป็นผลต่อเนื่องมาจากการที่บุคคลประเมินสิ่งเร้านั้นแล้วว่า พอใจหรือไม่พอใจ ชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือเลว

3. องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม (behavioral component) เป็นองค์ประกอบด้านความโน้มเอียงของบุคคลที่จะประพฤติปฏิบัติหรือตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทิศทางที่จะสนับสนุนหรือคัดค้าน ทั้งนี้เป็นผลมาจากความรู้ความเข้าใจและความรู้สึก

จากองค์ประกอบทั้ง 3 ประการนี้ เทรนดิสได้เสนอในรูปแบบแผนภูมิดังนี้

ภาพ 2 องค์ประกอบของทัศนคติตามแนวคิดของเทรนดิส

ที่มา: Harry C. Traindis, 1971:3

จากภาพ 2 เห็นได้ว่า การเกิดปฏิกิริยาต่อสิ่งเร้าจะมีทัศนคติเป็นตัวแปรร่วมอยู่เสมอ ปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นจำแนกออกเป็น 3 ประเภทคือ ความรู้สึก ปัญญา และพฤติกรรมซึ่งแต่ละประเภทต่างก็เป็นองค์ประกอบของทัศนคติ

ดังนั้น กานเย่ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2534 อ้างใน สุทธิติ ชัดติยะ, 2547: 11) จึงสรุปว่า ทัศนคติเป็นภาวะทางจิตใจ ซึ่งเป็นคุณลักษณะภายในของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแนวทางการแสดงออกหรือพฤติกรรมของแต่ละบุคคล และยังมีความเชื่อว่าทัศนคติดี้องค์ประกอบ 3 ส่วนดังนี้

1. องค์ประกอบด้านจิตใจ (affective component) ซึ่งเป็นความรู้สึกในทางบวกหรือลบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
2. องค์ประกอบด้านปัญญา (cognitive component) ซึ่งเป็นความรู้ที่ครอบคลุมทักษะทางสติปัญญา รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับความคาดหวังทางสังคม ผลตอบแทนที่จะได้รับ และผลที่ตามมาจากการกระทำที่แสดงออก
3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (behavioral component) ซึ่งในลักษณะของอาการที่บุคคลแสดงออกอันเป็นผลเนื่องมาจากความรู้และความรู้สึกต่อสิ่งนั้น

จากแนวคิดที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของทัศนคติดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า ทัศนคติดี้องค์ประกอบ 3 คือ องค์ประกอบด้านจิตใจ องค์ประกอบด้านปัญญา และองค์ประกอบด้านพฤติกรรม ซึ่งสัมพันธ์กัน เพราะเมื่อมีความรู้ความคิดหรือความเชื่อแล้ว ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกและส่งผลให้เกิดการแสดงออกหรือพฤติกรรม

ความสำคัญและประโยชน์ของทัศนคติ

ซูซา จันท์ธอม (2544: 242) กล่าวว่า ทัศนคติมีความสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นอย่างมาก บุคคลที่มีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลใด วัตถุใด เหตุการณ์ใดหรือเรื่องใด บุคคลนั้นก็ จะไม่รังเกียจต่อสิ่งนั้น

Daniel Katz (1960 อ้างใน สุทธิติ ชัดติยะ, 2547: 12) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของ ทัศนคติ ดังนี้

1. ทัศนคติเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการปรับตัว หรือในการทำกิจกรรมต่างๆซึ่งมาจากความโน้มเอียงในการที่จะให้ได้รับผลตอบแทนให้มากที่สุด
2. ทัศนคติเป็นเครื่องป้องกันและต่อต้านความเป็นตัวตนของบุคคล เพราะความคิดหรือความเชื่อบางอย่างทำให้ผู้คิดหรือผู้เชื่อสบายใจ ส่วนจะผิดหรือถูกนั้น เป็นอีกเรื่องหนึ่ง

3. ทักษะแสดงคำนิยามให้คนเห็นหรือรับรู้ ทำให้บุคคลนั้นเกิดความพอใจ
4. ทักษะเป็นความรู้ ซึ่งยึดความต้องการของแต่ละบุคคลเป็นหลัก เมื่อบุคคลนั้นมีทักษะติดต่อกับสิ่งใด ก็จะเข้าใจสิ่งนั้นๆและทำนายสิ่งนั้นๆได้

Harry C. Trindis (1971 อ้างใน สุทธิ ชัตติยะ, 2547: 12) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของทักษะนี้ สรุปได้ดังนี้

1. ทักษะนี้ช่วยให้บุคคลเข้าใจในสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว โดยการจัดรูปแบบหรือจัดระบบสิ่งของต่างๆที่รอบตัวเรา
2. ทักษะนี้ช่วยให้มีการเข้าข้างตัวบุคคล โดยช่วยให้บุคคลนั้นหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดี และช่วยปกป้องความจริงบางอย่าง
3. ทักษะนี้ช่วยให้บุคคลในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่ซับซ้อน ซึ่งมีปฏิกิริยาตอบโต้หรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกไปนั้น ส่วนมากจะทำให้สิ่งที่นำความพอใจมาให้

การวัดทักษะและวิธีการ

ทักษะเป็นเรื่องของความรู้สึก หรือคุณลักษณะภายในจิตใจของบุคคล ดังนั้นการวัดทักษะของบุคคลจึงเป็นการวัดที่ซับซ้อนและไม่สามารถวัดได้โดยตรง ดังที่ สุทธิ ชัตติยะ (2547: 13) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดทักษะไว้ว่า ทักษะเป็นเรื่องของความชอบ ความไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึก และความเชื่อมั่นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ดังนี้ (1) การศึกษาทักษะ เป็นการศึกษาคำคิดเห็น และความรู้สึกของบุคคลที่ลักษณะคงเส้นคงวาหรืออย่างน้อยก็เป็นความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่ไม่เปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาหนึ่ง (2) ทักษะเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดหรือสังเกตได้โดยตรง จึงเป็นการวัดอ้อมจากแนวโน้มที่บุคคลแสดงออกหรือทฤษฎีที่มีแบบแผนคงที่ และ (3) การศึกษาทักษะของบุคคล มิใช่จะมีแต่การศึกษาทางทักษะของบุคคลเท่านั้น แต่ต้องศึกษาถึงระดับความมากน้อยหรือความเข้มของทักษะนั้นด้วย

วิธีการวัดทักษะ อาจใช้วิธีการวัดด้วย 6 วิธี (สุทธิ ชัตติยะ, 2547: 13-15)

1. การสังเกต การสังเกตเป็นวิธีการเก็บข้อมูลที่เก่าแก่ที่สุด การสังเกตหมายถึงการเฝ้ามองและจดบันทึกพฤติกรรมของบุคคลอย่างมีแบบแผน การวัดทักษะโดยการสังเกตนี้ ผู้ศึกษาจะต้องอนุมานทักษะของบุคคล เป้าหมายพฤติกรรมที่เขาแสดง ในการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลนี้ ผู้สังเกตต้องสังเกตพฤติกรรมธรรมชาติของบุคคล กล่าวคือไม่ให้ผู้ถูกสังเกตรู้ว่าถูกสังเกต ไม่ขอความร่วมมือจากผู้ถูกสังเกตและไม่เปลี่ยนแปลงปรากฏการณ์ที่ต้องการวัด

2. การสัมภาษณ์ เป็นการถามให้ตอบปากเปล่า ผู้สัมภาษณ์อาจบันทึกคำตอบหรืออาจเสียงคำตอบไว้แล้วนำมาวิเคราะห์ในภายหลัง การสัมภาษณ์จะทำให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทั้งข้อมูลในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

3. การใช้มาตรวัด มาตรวัดทัศนคติ หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นโดยอาศัยระเบียบ วิธีการศึกษาวิจัยกันมาแล้ว มาตรวัดทัศนคติมีหลายแบบ มาตรวัดที่นิยมใช้ในปัจจุบัน ได้แก่ มาตรวัดของลิเคิร์ท มาตรวัดของกัตต์แมน และมาตรจำแนกความหมายของออสกูด

4. การสะท้อนภาพ การวัดทัศนคติโดยการใช้คำถามตรงๆซึ่งแสดงถึงเจตนาของผู้ถามว่าต้องการศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับผู้สอบถาม บางครั้งผู้ถูกถามอาจมีปฏิกิริยาต่อคำถามนั้น เช่น อาจยินดีตอบหรือเลือกตอบที่เห็นสมควร หรือเสแสร้งให้ต่างไปจากความจริง ดังนั้น กรณีที่ผู้ศึกษาไม่แน่ใจว่าเรื่องที่ต้องการศึกษาถูกปิดบัง หรือจะได้ข้อมูลเพียงบางส่วนอาจใช้วิธีเก็บข้อมูลทางอ้อม ซึ่งเป็นการวัดที่สะท้อนให้เห็นลักษณะต่างๆ ที่ต้องการ

วิธีการสะท้อนภาพมี 3 วิธี คือ

4.1 วิธีการต่อให้จบประโยค (sentenced completion) วิธีการนี้ใช้มากในการวัดทัศนคติที่อยู่ใต้จิตสำนึก ผู้ศึกษาจะให้ประโยคมาส่วนหนึ่ง ซึ่งเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้ผู้ถูกถามเกิดการตอบสนองไปในทางต่างๆกัน แล้วให้แสดงความรู้สึกนึกคิดออกมาโดยต่อประโยคให้จบ

4.2 วิธีการโยงความสัมพันธ์ของคำต่างๆ (word association) วิธีการนี้ผู้ศึกษาจะให้คำแทนข้อความแล้วให้ผู้ตอบบอกว่าเมื่อได้ยินคำนั้นแล้วนึกถึงอะไรเป็นสิ่งแรก การวัดตามวิธีนี้มีสองลักษณะคือ 1) เนื้อหาหรือคำที่ผู้ตอบตอบมา และ 2) ระยะเวลาที่ใช้ในการคิดหาคำตอบ ในบางครั้ง ผู้ตอบอาจใช้เวลาในการ นึกหา คำอื่น ที่จะมาใช้แทนสิ่งที่นึกถึงเนื่องจากไม่อยากจะตอบคำถามนั้น หรืออาจเป็นเพราะเป็นคำที่สังคมไม่นิยม เช่น เงิน คอมมิวนิสต์

4.3. วิธีการเล่าเรื่องราวจากภาพ (story telling) วิธีการนี้ ผู้ศึกษาจะใช้ ภาพเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้ผู้ถูกถามตอบสนทนง คำบอกเล่าจากภาพจะสะท้อนให้เห็นทัศนคติของบุคคลนั้นได้ ภาพที่ใช้มีตั้งแต่ภาพถ่ายที่ชัดเจน ภาพวาดเหมือนของจริง ภาพถ่ายที่ตั้งใจทำให้พร่ามัวไม่ชัดเจน ตลอดจนภาพหยดน้ำหมึกบนกระดาษ

5. การวัดร่องรอยความสึกหรอและร่องรอยของการกระทำวิธีการนี้จะเก็บข้อมูลโดยผู้เก็บข้อมูลไม่จำเป็นต้องไปเกี่ยวข้องกับผู้ถูกศึกษาเป็นการส่วนตัว ทั้งในลักษณะรายบุคคลและเป็นกลุ่มพฤติกรรมของผู้ถูกเก็บข้อมูลเป็นไปตามธรรมชาติมากที่สุด วิธีการวัดร่องรอยมี 2 วิธี คือ

5.1. การวัดร่องรอยความสึกหรอ (erosion measures) วิธีนี้จะวัดความรู้สึกหรือความเสื่อมของวัตถุต่างๆอันเป็นผลจากการกระทำของบุคคลต่างๆ เช่น รอยทางเดินในสนามหญ้า

เสื้อผ้าที่ชอบมากส่วนมากจะเก่ากว่าเสื้อผ้าอื่นๆ

5.2. การวัดร่องรอยของการกระทำ (trace measures) วิธีการนี้เป็นการเปรียบเทียบปริมาณของวัตถุไว้ค่าที่ทิ้งอยู่ตามสถานที่ต่างๆ เช่น ก้นบุหรี่ รอยมือ รอยเท้า

6. การวัดทางอิสระ วิธีการวัดทางอิสระเป็นการใช้เครื่องมือไฟฟ้าหรือเครื่องมืออื่นๆในการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย ทักษะคติมืองค์ประกอบที่สำคัญ คือความรู้สึกลึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดไปในทางที่ชอบหรือไม่ชอบ และความรู้สึกนี้อาจรุนแรงมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับบุคคลนั้น เมื่อบุคคลถูกกระตุ้นด้วยสิ่งที่เขาชอบหรือเคยไม่ชอบจะทำให้ระดับอารมณ์ในขณะนั้นของเขาเปลี่ยนไป ถ้าใช้เครื่องมือวัดทางสรีระที่ละเอียดอ่อนต่อก็สามารถจะตรวจพบความเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ได้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวัง

Bandura (1987 อ้างใน นิสรฯ ใจชื่อ, 2544: 20) ได้อธิบายว่า ความคาดหวังซึ่งจะมีผลต่อการตัดสินใจเลือกพฤติกรรมใดๆนั้นมี 2 ชนิด คือ

1. ความคาดหวังเกี่ยวกับผลของการกระทำ (outcome expectancy) เป็นการคาดคะเนของบุคคลว่า พฤติกรรมนั้นจะนำไปสู่ผลการกระทำใด
2. ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถ เป็นการคาดคะเนความสามารถของบุคคลในการกระทำพฤติกรรมที่จะนำไปสู่ผลของการกระทำตามที่คาดไว้

Getzels (1964 อ้างใน นิสรฯ ใจชื่อ, 2544) ได้กล่าวว่า ความคาดหวังของบุคคลย่อมแตกต่างกันไป เพราะคนเราต่างก็มีความคิดและความต้องการต่างกัน เมื่อคนเราต้องมีความคิดและความต้องการต่างกัน พฤติกรรมทางสังคมของบุคคลจึงต่างกันด้วยและบุคคลได้รับอิทธิพลจากความคาดหวังของคนในองค์กรหรือจากจุดประสงค์ขององค์กรซึ่งเรียกว่า เป็นฝ่ายสถาบันมิติกับความต้องการส่วนตัวของตนเองซึ่งเรียกว่า ฝ่ายบุคคลมิติ ทั้งสองประการนี้จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทางสังคม

นิสรฯ ใจชื่อ (2544: 20) กล่าวว่า ความคาดหวังเป็นการคาดการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยความคาดหวังแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกันตาม ภูมิหลัง ประสบการณ์ ความสนใจ การให้คุณค่าแก่สิ่งนั้นๆของแต่ละบุคคล หากบุคคลนั้นคาดหวังถึงผลประโยชน์ หรือผลลัพธ์ที่ตนเองน่าจะได้รับในอนาคต บุคคลนั้นอาจจะมีพฤติกรรมเพื่อเข้าร่วม หรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้

สิริประภา สมบูรณ์วงศ์ (2546: 6) กล่าวว่า ความคาดหวังของบุคคลเป็นการตั้งขึ้นเพื่อการตอบสนองต่อความต้องการ ดังนั้นความต้องการเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกันแทบจะแยกไม่ออก เพราะถ้ามนุษย์เกิดความต้องการแล้ว ความคาดหวังก็จะตามมาแล้วการกระทำพฤติกรรมไปสู่เป้าหมาย อย่างไรก็ตามความต้องการของมนุษย์เมื่อได้รับการตอบสนองในระดับที่คนต้องการแล้ว ก็จะมีความคาดหวังถึงในสิ่งที่สูงขึ้นไปอีกตามลำดับ

ปรีชาญ์ สามารถ (2547: 5) กล่าวว่า ความคาดหวัง คือ อันดับของจุดหมายที่ตั้งไว้เป็นความคาดหวังที่น่าเป็นไปได้ ชีวิตของคนเราทุกคน ย่อมขึ้นอยู่กับความคาดหวังด้วยกันทั้งสิ้น พฤติกรรมทุกอย่างที่บุคคลแสดงออกในปัจจุบัน เราขอมคาดหวังผลในอนาคต ฉะนั้น ความคาดหวังจึงเป็นผลมาจากประสบการณ์ในอดีตของบุคคล

อานนท์ ผกากรอง (2529 อ้างใน สุพัทธ์ภรณ์ หิรัญวรรณ, 2545: 7) กล่าวว่า ความคาดหวังเป็นการคาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้าว่าจะเกิดอะไร แล้วถ้าความคาดหวังนั้นมีผลต่อผู้แสดง ความหวังแล้ว สามารถชี้ถึงความตั้งใจในการปฏิบัติงานจากระดับความคาดหวังได้

ทฤษฎี expectancy theory หรือ VIE theory ของ Victor Vroom (1964 อ้างใน นิสรนา ใจซื่อ, 2544: 21) มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. valence หมายถึง ความพึงพอใจของบุคคลที่มีต่อผลลัพธ์ (outcomes) ของการกระทำที่เกิดจากการทำงาน ระดับความพึงพอใจที่บุคคลคาดหวังจะมาจากการให้คุณค่าต่อการทำงาน ถ้าเป็นงานที่มีคุณค่าสูง ก็จะมี ความพึงพอใจสูงมากตามด้วย
2. instrumentality หมายถึง เครื่องมือ วิธีการในการเชื่อมโยงผลลัพธ์อย่างหนึ่งไปสู่ผลลัพธ์อีกอย่างหนึ่ง หรือกล่าวได้ว่า เป็นวิธีการที่บุคคลเชื่อว่าจะนำไปสู่ผลลัพธ์ (outcomes) ที่น่าพอใจ (valence) ที่จะนำไปสู่เป้าหมาย (goal) ที่ตั้งไว้
3. expectancy เป็นความคาดหวังภายในตัวบุคคลนั้นๆ บุคคลที่มีความต้องการและมีความคาดหวังในหลายสิ่งหลายอย่าง ดังนั้นต้องพยายามกระทำด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง เพื่อตอบสนองความต้องการ หรือสิ่งที่คาดหวังไว้ ซึ่งเมื่อได้รับการตอบสนองแล้วตามความคาดหวัง บุคคลจะได้รับความพึงพอใจ ขณะเดียวกันก็คาดหวังสิ่งที่สูงขึ้นไปอีกเรื่อยๆ

ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของ Maslow หรือ Maslow's hierarchy of needs เป็นทฤษฎีการจูงใจของนักจิตวิทยาชื่อ Abraham Maslow ที่มองความต้องการของมนุษย์เป็นลำดับขั้น โดยเริ่มจากระดับต่ำสุดไปจะถึงระดับสูงสุดตามลำดับ (มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, มปป.) โดยมีหลักการที่สำคัญ 2 ประการคือ

1. หลักขาดแคลน (deficit principle) คือ เมื่อคนขาดแคลนสิ่งใดแล้ว ก็จะมีความต้องการสิ่งนั้น
2. หลักก้าวหน้า (progression principle) คือ เมื่อความต้องการระดับหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้ว จึงจะเกิดความต้องการอื่นในระดับที่สูงขึ้นไปอีก

ลำดับความต้องการของมาสโลว์ มีดังนี้

ความต้องการลำดับต้น (lower-order need) ประกอบด้วยความต้องการแต่ละขั้นดังนี้

1. ความต้องการด้านร่างกาย (physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของคนเพื่อความอยู่รอด
2. ความต้องการความมั่นคง หรือความปลอดภัย (security or safety needs) เป็นความต้องการความปลอดภัยในชีวิตปราศจากโรคภัยหรืออุบัติเหตุใดๆ
3. ความต้องการทางสังคมการยอมรับและความผูกพัน (social needs) เป็นความต้องการการเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกในกลุ่มความต้องการลำดับสูงขึ้น (higher-order need) ประกอบด้วยความต้องการดังนี้
 4. ความต้องการการยกย่อง (esteem needs) ความต้องการนี้เป็นความพึงพอใจในอำนาจ (power) ความภาคภูมิใจ (prestige) สถานะ (status) และความเชื่อมั่นในตัวเอง (self-confidence)
 5. ความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิตตามที่ปรารถนา (self-actualization needs) เป็นความต้องการสูงสุดของบุคคล เป็นความปรารถนาที่จะสามารถประสบความสำเร็จในชีวิตตามที่คิดหวังเอาไว้

ทฤษฎีความคาดหวัง จะกำหนดบนพื้นฐานของสมมติฐานเกี่ยวกับสาเหตุของพฤติกรรมในองค์กร (David & Edward, 1977 อ้างใน ปารีชาติ ภัทวิภาส, 2543: 7-8) มีรายละเอียดดังนี้

1. พฤติกรรมของมนุษย์จะถูกกำหนดขึ้น โดยแรงกดดันภายในตัวของเขาเอง และแรงผลักดันจากสภาพแวดล้อมทำให้บุคคลจะมีความต้องการและความคาดหวังแตกต่างกัน
2. บุคคลจะทำการตัดสินใจ เกี่ยวกับพฤติกรรมของแต่ละบุคคลภายในองค์กร ขึ้นอยู่กับความต้องการและความคาดหวังที่แตกต่างกัน

2.1 บุคคลจะมีความคาดหวัง มีความต้องการและเป้าหมายแตกต่างกัน ทำให้บุคคลต่างๆจะมีความพอใจในผลลัพธ์แตกต่างกัน

2.2 บุคคลจะทำการตัดสินใจเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นทางเลือก โดยอยู่บนพื้นฐานของความคาดหวังของแต่ละบุคคล ว่าพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการมากน้อยเพียงใด

ทฤษฎีความคาดหวัง-คุณค่า (expect value theory) โดยยึดแนวความคิดของนักจิตวิทยาภาคทฤษฎีการจูงใจการรู้คิด (cognitive theory) ที่มุ่งประเด็นไปสู่บทบาทของการคิด ความคาดหวังและความเข้าใจต่อโลก โดยกล่าวถึงปัจจัยในการกำหนดพฤติกรรมที่ถูกจูงใจมีอยู่ 2 ปัจจัย คือ

1. ความคาดหวัง (expectation) ว่าพฤติกรรมนั้นจะเป็นสาเหตุให้ไปถึงเป้าหมายที่ตั้งใจไว้
2. คุณค่า (value) คือความเข้าใจของบุคคลที่ว่าเป้าหมายที่เราต้องการไปให้ถึงนั้นมีคุณค่าเพียงใด

การวัดความคาดหวัง เนื่องจากความคาดหวังเป็นสภาวะทางจิตใจอย่างหนึ่งของบุคคล ซึ่งเป็นความรู้สึกนึกคิดหรือความเห็น วิจัยรณญาณ เกี่ยวกับการคาดคะเนหรือคาดการณ์ล่วงหน้าถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าใครจะมี ควรจะเป็นหรือควรเกิดขึ้น ตามความจะเป็นความเหมาะสมต่อภาพหรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ดังนั้น การวัดความคาดหวังก็คือการวัดความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสถานการณ์หนึ่งว่าควรจะมี ควรจะเป็นหรือควรเกิดขึ้น (ปาริชาติ ภัควิภาส, 2543: 8)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ได้มีอิทธิพลต่อกิจกรรมในหลายๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ดังจะเห็นจากความพยายามเข้าไปมีอิทธิพลต่องานพัฒนาทั้งทางรัฐและเอกชน ในช่วง 4 ทศวรรษที่ผ่านมาที่มีความพยายามจะใช้แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประเทศกำลังพัฒนา พัฒนาการทางความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเกิดขึ้นในช่วงปลายทศวรรษที่ 1940 โดยได้ถูกริเริ่มและถ่ายทอดในกระบวนการพัฒนาอย่างมีแผนและถูกแทรกอยู่ในนโยบายความช่วยเหลือทางการพัฒนาของประเทศตะวันตกและในการวางแผนการพัฒนาของกลุ่มประเทศด้อยพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงทศวรรษแห่งการพัฒนา (1950-1960)

ที่ได้ทำให้แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมถูกใช้เป็น “การปฏิบัติการ” ในกระบวนการพัฒนาชุมชน โดยเน้นให้คนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามาร่วมในกระบวนการพัฒนาเพื่อปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของตัวเอง การพัฒนาชุมชนดังกล่าวทำให้ “การมีส่วนร่วม” ถูกใช้สร้างเป็นแนวคิดและเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะ (skill) และสนับสนุนเชิงกระตุ้นให้คนในท้องถิ่นได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนา รวมทั้งสร้างความรับผิดชอบในการสนับสนุนต่อการร่วมปฏิบัติในงานโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ

นอกจากนี้การพัฒนาชุมชนในระยะดังกล่าวยังเป็นการวางฐานองค์กรชุมชนโดยมุ่งเน้นให้องค์กรเป็นผู้สนับสนุนให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กร และมุ่งสร้างความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการลดจนความรู้ความเข้าใจการมีส่วนร่วมและความสามัคคีพร้อมใจในหมู่สมาชิกของชุมชน อย่างไรก็ตามดูเหมือนว่าผู้ที่เข้าร่วมในกระบวนการพัฒนามักจะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและเข้ามาจัดการในทุกขั้นตอนของกระบวนการมากกว่าคนในท้องถิ่น จนถูกตั้งเป็นข้อสมมติฐานว่า “การมีส่วนร่วม” อาจเป็นคำแปรที่ทำให้เกิดปัญหาความยากจนโดย “คนจน” ไม่ได้ถูกรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม ด้วยเหตุนี้ช่วงแรกของทศวรรษ 1990 หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือ ทางการพัฒนาจึงได้ให้น้ำหนักของทรัพยากรในการให้ความช่วยเหลือ ไปที่การส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและการสร้างความตระหนักของสาเหตุของการไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อจะแก้ไขปัญหาการพัฒนาจากการพัฒนาแบบสั่งการ (top-down development) และไม่มีส่วนร่วม ไปเป็นการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholders) จากโครงการพัฒนา United Nation Development Programme (2001) (อัจฉรา ตรีโบล, 2549) การมีส่วนร่วมจึงถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการของการพัฒนาที่เสริมสร้างให้สมาชิกของกลุ่ม มีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา หาแนวทางแก้ไข วางแผนการดำเนินงาน ตลอดจนร่วมกันดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม การมีส่วนร่วมจึงเป็นกระบวนการที่สมาชิกในชุมชนมีการกระทำซึ่งแสดงออกมาในลักษณะของ การดำเนินการร่วมกันและมีความต้องการที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ตลอดจนตัดสินใจในกิจกรรมการดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการ หรืออาจเป็นการดำเนินการร่วมกันในการเพิ่มอำนาจการต่อรอง ทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และการปรับปรุงสถานภาพทางสังคมของกลุ่ม ในการเพิ่มอำนาจการต่อรองทางการเมือง เศรษฐกิจ เพื่อปรับปรุงสถานภาพทางชุมชนในสังคมต่อไป (นำชัย ทนุผล, 2529 อ้างใน วราภรณ์ ดวงแสง, 2553: 100) การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นกระบวนการ การดำเนินงาน รวมถึงประชาชนกับองค์กรของรัฐหรือองค์กรเอกชน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยยึดหลักการว่าสมาชิกในชุมชนนั้นๆ จะต้องร่วมมือกันวางแผนไปจนถึงลงมือปฏิบัติงาน

เพื่อสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาของประชาชนในชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนยังมีความหมายครอบคลุมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ตั้งแต่เริ่มต้นของการวางแผนไปจนถึงลงมือปฏิบัติตามแผนและประเมินผล (ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์, 2531 อ้างใน วราภรณ์ ดวงแสง, 2553: 100)

นอกจากนี้ ปารีชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2543: 138-139) ยังได้สรุปความหมายของ “การมีส่วนร่วม” ไว้ 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนาโดยให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ตั้งแต่เริ่มจนถึงสิ้นสุดโครงการ ได้แก่การร่วมกันค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากร และเทคโนโลยีในท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ โดยโครงการพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน

2. การมีส่วนร่วมในนัยทางการเมือง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) การส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมืองโดยประชาชน หรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของคนในการจัดการ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรของชุมชน อันจะก่อให้เกิดกระบวนการและโครงสร้างที่ประชาชนในชนบทสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตนและได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา และ 2) การเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาโดยรัฐ มาเป็นการพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาทหลัก โดยการกระจายอำนาจในการวางแผนจากส่วนกลางมาเป็นส่วนภูมิภาค เพื่อให้ภูมิภาคมีลักษณะเป็นเอกเทศ ให้มีอำนาจทางการเมือง การบริหาร มีอำนาจต่อรองในการจัดสรรทรัพยากรอยู่ในมาตรฐานเดียวกัน โดยประชาชนสามารถตรวจสอบได้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นการคืนอำนาจ (empowerment) ในการพัฒนาให้แก่ประชาชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตนเอง ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงการพัฒนาความเท่าเทียมกันของชายและหญิง (gender) ในการดำเนินงานพัฒนาด้วย

โดยสรุปแล้ว การมีส่วนร่วมคือการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย การมีส่วนร่วมเป็นการปฏิบัติการในกระบวนการพัฒนาชุมชน นอกจากนั้นการมีส่วนร่วมยังเป็นแนวคิดและเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะ และสนับสนุนให้คนในท้องถิ่นได้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนา

รูปแบบ และ ประเภทของการมีส่วนร่วม

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงรูปแบบและประเภทของการมีส่วนร่วมไว้มากมายหลายลักษณะซึ่ง ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527: 188) ได้อธิบายถึงรูปแบบการมีส่วนร่วม โดย

จำแนกออกได้ 3 ประการ ตามลักษณะของการมีส่วนร่วม คือ 1) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง (direct participation) โดยผ่านองค์กรจัดตั้งของประชาชน (inclusive organization) เช่น การรวมกลุ่มเยาวชนกลุ่มต่าง ๆ 2) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางอ้อม (indirect participation) โดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน (representative organization) เช่น กรรมการของกลุ่ม กรรมการหมู่บ้าน และ 3) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้ (open participation) โดยผ่านองค์กรที่ไม่ใช่ผู้แทนของประชาชน (non-representative organization) เช่น สถาบันหรือหน่วยงานที่เชิญชวนหรือเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ทุกเวลา

ในขณะที่ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2543 อ้างใน วราภรณ์ ดวงแสง, 2553: 102) ได้รวบรวมลักษณะของการมีส่วนร่วมจากนักวิชาการและนักพัฒนาหลายท่าน สรุปลักษณะของการมีส่วนร่วมได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ
3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมประชุม
5. การมีส่วนร่วมออกเงิน
6. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
7. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ
8. การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์
9. การมีส่วนร่วมชักชวน
10. การมีส่วนร่วมบริโภค
11. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่ม
12. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน หรือเป็นลูกจ้าง
13. การมีส่วนร่วมออกวัสดุอุปกรณ์

ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

Cohen and Upphoff (1977 อ้างใน วราภรณ์ ดวงแสง, 2553: 103-104) ได้แบ่งขั้นตอนของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

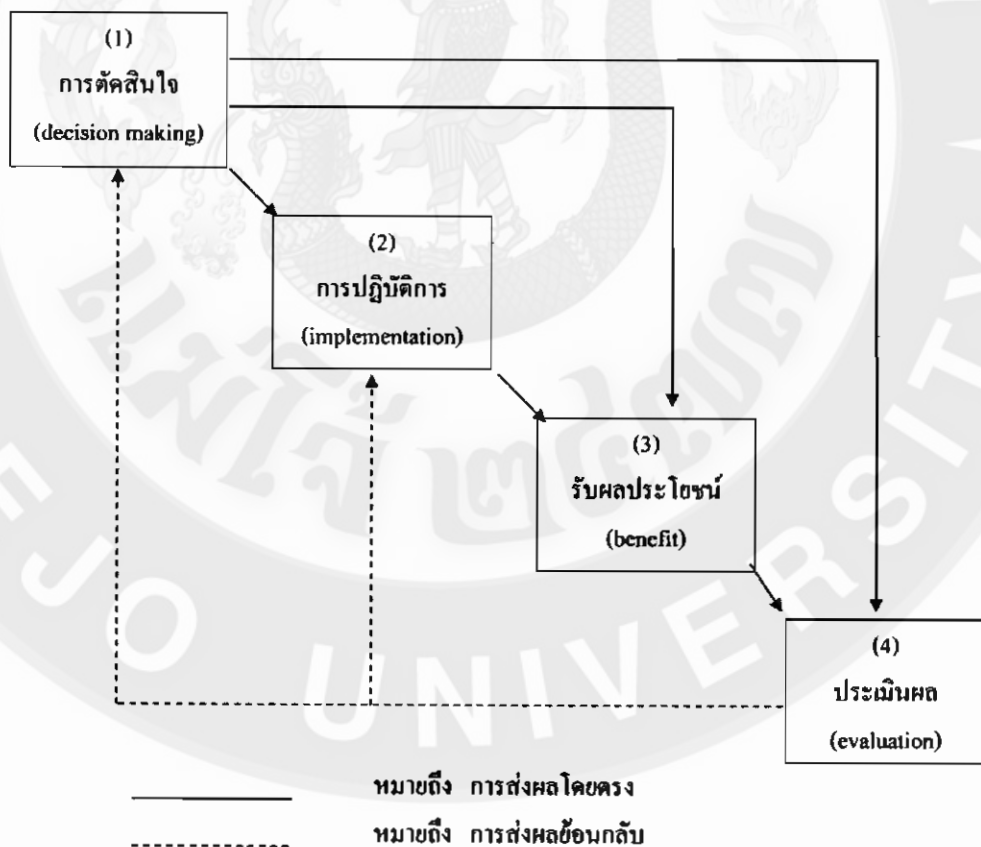
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (decision making) จะประกอบด้วย 3 ขั้นคือ ขั้นเริ่มตัดสินใจ ขั้นดำเนินการตัดสินใจ และขั้นการตัดสินใจปฏิบัติการ

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการประสานงานขอความร่วมมือ

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (benefit) ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ส่วนบุคคล ผลประโยชน์ทางด้านสังคม และผลประโยชน์ที่เป็นตัวเงินหรือทางด้านวัตถุ

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (evaluation) ซึ่งจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการปฏิบัติการและการตัดสินใจ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ จะมีผลต่อการปฏิบัติการและจากการปฏิบัติการจึงส่งผลต่อเนื่องไปยังการรับผลประโยชน์และการประเมินผล ในขณะที่เดียวกันการตัดสินใจจะมีผลโดยตรงกับการรับผลประโยชน์และการประเมินผล และการประเมินผลจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการปฏิบัติการและการตัดสินใจ และการปฏิบัติการจะส่งผลย้อนกลับไปยังการตัดสินใจด้วย ดังแสดงในแผนภาพ 3

ภาพ 3 วงจรการมีส่วนร่วม

ที่มา: Cohen and Upphoff, 1977

ส่วนองค์การอนามัยโลก (รามเสิร์ พรหมชาติ, 2545 อ้างใน วราภรณ์ ดวงแสง, 2553: 104) ได้กล่าวว่าการมีส่วนร่วมที่แท้จริงประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การวางแผน ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญตั้งเป้าหมายกำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีการติดตามและประเมินผล และประการสำคัญ คือ การตัดสินใจด้วย
2. การดำเนินกิจกรรม ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดสรรควบคุมทางการเงินและการบริหาร
3. การใช้ประโยชน์ ประชาชนจะต้องมีความสามารถในการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับของการพึ่งตนเอง และการควบคุมทางสังคม
4. การได้รับประโยชน์ ประชาชนจะต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่ที่เท่ากันซึ่งอาจจะเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว สังคม หรือวัตถุก็ได้

จากแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น พอสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน คือ การที่สมาชิกในชุมชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ซึ่งก่อให้เกิดการกระทำของสมาชิก เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และร่วมรับผิดชอบร่วมกับกลุ่มนั้น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผลกระทบของการท่องเที่ยว

ผลกระทบทางเศรษฐกิจ

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542: 195-212) ได้กล่าวถึง ผลกระทบของการท่องเที่ยว ด้านเศรษฐกิจทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังต่อไปนี้

1. ผลกระทบด้านบวกของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจ เมื่อชุมชนท้องถิ่นใดมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นก็จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่นนั้นทางด้านบวกอันเป็นผลประโยชน์หรือผลดีของการท่องเที่ยว ซึ่งพอสรุปผลกระทบด้านบวกของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น ได้ดังต่อไปนี้

1.1 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือในระยะแรกยังไม่มีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น โครงสร้างทางเศรษฐกิจการผลิตของชุมชนท้องถิ่นจะเป็นเศรษฐกิจการเกษตร ครั้นชุมชนท้องถิ่นเกิดการท่องเที่ยวขึ้นก็มีการลงทุนผลิตสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวสนองความต้องการของ

นักท่องเที่ยว ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่นจากเศรษฐกิจการเกษตรไปสู่เศรษฐกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

1.2 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างอาชีพและการจ้างงานแก่ชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือ เมื่อชุมชนท้องถิ่นเกิดการขยายตัวของธุรกิจท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นย่อมก่อให้เกิดการสร้างอาชีพและการจ้างงานในชุมชนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย เพราะธุรกิจท่องเที่ยวเป็นธุรกิจที่ต้องใช้แรงงานมาก (labor intensive) จึงเปิดโอกาสให้เกิดการจ้างงานภายในชุมชนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังช่วยกระตุ้นให้เกิดการคิดค้นนำทรัพยากรที่ไร้ค่ามาประดิษฐ์เป็นสินค้าที่ระลึกจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว นับเป็นการสร้างอาชีพและการจ้างงานให้แก่ชุมชนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

1.3 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการนำรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือ เมื่อชุมชนท้องถิ่นมีการสร้างอาชีพและการจ้างงานจากการท่องเที่ยว ย่อมก่อให้เกิดรายได้สู่ชนบทท้องถิ่น เนื่องจากนักท่องเที่ยวได้นำเงินไปใช้จ่ายใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการท่องเที่ยวจากชุมชนท้องถิ่น ทำให้มีรายได้เข้าสู่ชุมชนท้องถิ่น

1.4 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการกระจายรายได้สู่ภูมิภาค กล่าวคือ เมื่อชุมชนท้องถิ่นมีรายได้จากการท่องเที่ยว นั้นย่อมหมายถึงการกระจายรายได้สู่ภูมิภาค อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาสร้างความเจริญแก่ชุมชนท้องถิ่นในภูมิภาค

1.5 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการเพิ่มรายได้ต่อหัวของชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือเมื่อมีการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่นในภูมิภาคจากการท่องเที่ยว ย่อมทำให้รายได้ต่อหัวของประชากรในชุมชนท้องถิ่นเพิ่มสูงขึ้นอันเป็นเครื่องชี้สถานะทางเศรษฐกิจของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นว่ามีความกินดีอยู่ดีขึ้น

1.6 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการกระตุ้นการผลิตด้านอื่น ๆ ของชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือเมื่อชุมชนท้องถิ่นมีรายได้ต่อหัวของประชากรสูงขึ้นทำให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นสามารถนำรายได้ไปใช้จ่ายมากขึ้นก่อให้เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่นกระตุ้นให้เกิดการผลิตด้านอื่น ๆ และนำทรัพยากรของชุมชนท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากขึ้นซึ่งตามทฤษฎีเศรษฐศาสตร์จะสามารถกระตุ้นได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับผลของตัวทวีคูณ ซึ่งผลของตัวทวีคูณในประเทศไทยประมาณ 3.5 เท่า ของค่าใช้จ่ายในรอบแรก ยิ่งทำให้รายได้ต่อหัวของประชากรเพิ่มสูงขึ้นอีก

1.7 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการช่วยแก้ปัญหาดุลการชำระเงินของประเทศโดยรวม กล่าวคือเมื่อชุมชนท้องถิ่นมีรายได้ต่อหัวเพิ่มสูงขึ้นจากการกระตุ้นการผลิตของตัวทวีคูณ ทำให้รายได้จากการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นตามไปอีก ถ้านำ

รายได้จากการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นทุกแห่งมารวมเข้าเป็นรายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศโดยรวมก็จะมีรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ซึ่งสามารถนำไปช่วยลดปัญหาการขาดดุลการชำระเงินระหว่างประเทศให้น้อยลง หรืออาจทำให้เกิดการเกินดุลชำระเงินระหว่างประเทศได้ อันเป็นการส่งผลให้ประเทศนั้นเกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

2. ผลกระทบด้านลบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจ เมื่อชุมชนท้องถิ่นใดเกิดการท่องเที่ยวขึ้นมิใช่มีผลกระทบด้านบวกต่อเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่นเพียงด้านเดียว แต่การท่องเที่ยวยังมีผลกระทบคือเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่นด้านลบ อันเป็นผลเสียหรือปัญหาของการท่องเที่ยวด้วย ซึ่งพอสรุปผลกระทบด้านลบของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่นได้ดังต่อไปนี้คือ

2.1 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหารายได้เป็นฤดูกาลแก่ชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือเมื่อชุมชนท้องถิ่นมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นย่อมก่อให้เกิดปัญหารายได้ที่ไม่สม่ำเสมอขึ้นตามฤดูกาลท่องเที่ยว โดยเฉพาะในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวน้อย (low season) ก็จะมีรายได้จากการท่องเที่ยวน้อยตามด้วย เป็นเหตุให้ชุมชนท้องถิ่นไม่สามารถพึ่งพิงรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นหลักได้ เพราะจะมีความเสี่ยงสูง อีกทั้งเกิดปัญหาการว่างงานในช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยวแก่ชุมชนท้องถิ่นด้วย

2.2 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาคุณภาพของแรงงานในชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือเมื่อชุมชนท้องถิ่นมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นย่อมต้องการแรงงานด้านการท่องเที่ยวมากขึ้นเป็นเหตุให้เกิดการถ่ายเทแรงงานจากชุมชนท้องถิ่นอื่นเข้ามาทำงานในชุมชนท้องถิ่นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว และจะมีแรงงานส่วนหนึ่งที่ด้อยคุณภาพเข้ามาด้วย ก่อให้เกิดผลเสียต่อการท่องเที่ยวโดยรวม อีกทั้งต้องเสียค่าใช้จ่ายในการพัฒนาคุณภาพแรงงานมากขึ้นด้วย

2.3 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาอัตราค่าครองชีพแก่ชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือเมื่อชุมชนท้องถิ่นมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นย่อมต้องการสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวมากขึ้นเพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว เป็นเหตุให้ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวถือโอกาสโก่งราคาสินค้าและบริการท่องเที่ยวให้สูงขึ้นเกิดภาวะเงินเฟ้อขึ้นในชุมชนท้องถิ่น ทำให้ค่าครองชีพของชุมชนท้องถิ่นสูงขึ้นตาม นอกจากนี้ยังทำให้ราคาที่ดินของชุมชนท้องถิ่นเพิ่มสูงขึ้นเพราะแย่งกันประมูลซื้อที่ดินที่มีทำเลดีเหมาะสมกับการท่องเที่ยว ยิ่งทำให้เกิดเงินเฟ้อมากขึ้นไปอีก

2.4 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการสั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศแก่ชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือเมื่อชุมชนท้องถิ่นมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นย่อมต้องการผลิตสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวมากขึ้นเพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว จึงจำเป็นต้องสั่งซื้อสินค้าที่เป็นวัตถุดิบจากต่างประเทศมาทำการผลิต และก่อให้เกิดปัญหาการขาดดุลการค้ามากขึ้น

2.5 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการแก่งแย่งผลประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือ เมื่อชุมชนท้องถิ่นมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นย่อมนำมาซึ่งการแข่งขันในการผลิตและจำหน่ายสินค้าบริการทางการท่องเที่ยว เพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว เป็นเหตุให้เกิดการแก่งแย่งผลประโยชน์กันในหมู่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งอาจมีการตัดราคาขายอมขาดทุนกัน อันเป็นผลเสียต่อเศรษฐกิจโดยรวม

2.6 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาส่วนแบ่งผลประโยชน์อันควรได้ของชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือการท่องเที่ยวเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกชุมชนท้องถิ่นเข้ามาดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งบางธุรกิจท่องเที่ยวอาจมีบริษัทต่างชาติเข้ามาผูกขาดดำเนินการ ทำให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับส่วนแบ่งผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวในอัตราส่วนค่อนข้างน้อย ซึ่งในความถูกต้องผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ควรตกอยู่กับคนในชุมชนท้องถิ่นนั้น

2.7 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาค่าใช้จ่ายในการจัดระเบียบชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือเมื่อชุมชนท้องถิ่นมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นทำให้มีนักท่องเที่ยวและแรงงานจากชุมชนท้องถิ่นอื่นหลั่งไหลเข้ามามากมาย ย่อมสร้างปัญหาให้กับชุมชนท้องถิ่นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นในการจัดระเบียบชุมชนท้องถิ่น เพื่อทรงไว้ซึ่งการเที่ยวแบบยั่งยืนต่อไป เช่นค่าใช้จ่ายในการกำจัดของเสียและขยะมูลฝอย ค่าใช้จ่ายในการบูรณะซ่อมแซมความเสียหายของทรัพยากรท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการจัดหาสาธารณูปโภคเพิ่มขึ้นเป็นต้น

2.8 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาราคาที่ดินแก่ชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการขยายตัวของธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งธุรกิจเหล่านี้จำเป็นต้องใช้ที่ดินในการประกอบการ จึงทำให้ราคาที่ดินถีบตัวสูงขึ้น โดยเฉพาะที่ดินที่มีทำเลดี จึงมีการแย่งกันประมูลซื้อที่ดิน ทำให้ราคาที่ดินถีบตัวสูงขึ้นมากก่อให้เกิดภาวะเงินเฟ้อขึ้นแม้ว่าภาวะที่ดินราคาสูงอาจเป็นผลดีต่อเจ้าของที่ดินในชุมชนท้องถิ่นนั้นที่สามารถขายที่ดินราคาดี แต่ในระยะยาวแล้วจะเป็นผลเสียต่อคนในชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ของชุมชนท้องถิ่นที่ต้องการตั้งหลักฐานให้แก่ครอบครัว จำเป็นต้องมีที่ดินสำหรับปลูกบ้านหรือทำมาหากิน ก็จะไม่มีการลงทุนหรือซื้อได้ ยิ่งบรรพบุรุษไม่มีที่ดินยกให้แก่ลูกหลานก็จะเกิดผลการอพยพออกนอกชุมชนท้องถิ่นหรือทำการบุกรุกป่าสงวนและที่ดินสาธารณะประโยชน์อื่น ๆ

ในทำนองเดียวกัน นิคม จารุมณี (2544: 244-252) กล่าวถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีข้อดีและข้อเสียของการท่องเที่ยวในแง่เศรษฐกิจที่ควรพิจารณามีดังต่อไปนี้

ข้อดี (advantages) ของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวคือ

1. การท่องเที่ยวนับเป็นรายได้ต่อชุมชนและท้องถิ่นในแง่ของประเทศ รายได้จาก

เงินตราต่างประเทศจากการท่องเที่ยวนับเป็นรายได้เข้าประเทศที่สำคัญมากในปัจจุบันที่ช่วยให้ประเทศสามารถสร้างดุลการค้าได้ดี รวมทั้งยังช่วยสนับสนุนทางการเงิน และงบประมาณเพื่อการพัฒนา

2. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องใช้แรงงานจำนวนมาก เปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ เช่น โรงงานอุตสาหกรรมทั้งหลาย กับทั้งยังเป็นแหล่งจ้างงาน รายใหญ่ของประเทศด้วย

3. ในแง่พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่เจริญรุดหน้าอย่างรวดเร็ว โครงสร้างพื้นฐาน เช่น สนามบินพาณิชย์ และถนนหนทางจะถูกกระตุ้นให้มีการพัฒนาและก่อสร้างขึ้นในเวลาอันสั้น

4. นำไปสู่การกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างพิเศษไว้รองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม ภัตตาคารและร้านจำหน่ายสินค้าต่าง ๆ เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในประเทศ ซึ่งประชาชนในท้องถิ่นสามารถประกอบการและเป็นเจ้าของกิจการได้ด้วยตนเอง ในลักษณะของการประกอบธุรกิจขนาดย่อมที่ใช้ทุนในการประกอบการไม่สูงมากนัก โดยมีรัฐบาลและสถาบันทางการเงินของเอกชนเป็นผู้คอยให้การสนับสนุน

5. นอกจากนี้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังช่วยให้เกิดรายได้ต่อรัฐบาลในรูปของภาษีต่างๆ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมจากการท่องเที่ยวเข้าสู่ระบบการคลังของประเทศ

ข้อเสีย (disadvantages)

1. การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมเน้นฤดูกาล ซึ่งหมายความว่าธุรกิจต่างๆ ในท้องถิ่นจะต้องสามารถอยู่รอดในช่วงที่ไม่มีรายได้ หรือไม่มีฤดูกาลท่องเที่ยว หรือการที่สามารถมีรายได้จากธุรกิจตลอดปี ในทำนองเดียวกับลูกจ้างและพนักงานก็อาจมีงานทำแต่เฉพาะในช่วงใดช่วงหนึ่งของปีเท่านั้น

2. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวช่วงทำให้ค่าที่ดินและทรัพย์สินในท้องถิ่นเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งอาจเป็นผลดีต่อผู้ขายแต่จะเป็นผลร้ายต่อประชาชนและผู้ซื้อในท้องถิ่น หรือธุรกิจต่างๆ ในชุมชน

3. ในบางสังคมหรือบางประเทศการท่องเที่ยวช่วยทำให้เพิ่มราคาของสิ่งจำเป็นต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น เกษตรกรในท้องถิ่นที่ไม่สามารถจะผลิตสินค้าเกษตรให้พอกับความ ต้องการของทั้งประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน และนักท่องเที่ยว อาหารและผลิตผลที่เป็นวัตถุดิบทางการเกษตร จึงต้องสั่งเข้ามาจากที่อื่นในราคาแพง และยังส่งผลกระทบต่อผลผลิตให้ราคาสินค้าในท้องถิ่นสูงขึ้นตามไปด้วย

4. อาหารที่สั่งเข้ามาอาจไปเหมือนกับที่ผลิตได้ในท้องถิ่น ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนในชุมชนนั้นได้

5. วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ของท้องถิ่นอาจขาดแคลน อันเนื่องมาจากขบวนการหรือเกษตรกร หรือชาวบ้านที่ทำอาชีพต่าง ๆ อยู่แต่เดิมในชุมชน อาจผละหนืออาชีพที่เคยทำเพื่อมาทำงานในภาคอุตสาหกรรมที่ท่องเที่ยวแทน ดังนั้นสินค้าต่าง ๆ เพื่ออุปโภคและบริโภคในชุมชนจึงต้องสั่งเข้ามาจากที่อื่นในราคาที่แพงขึ้น

6. ช่างฝีมือและงานศิลปหัตถกรรมในท้องถิ่น ซึ่งแต่เดิมผลิตสินค้าเพื่อขายให้แก่ประชาชนในชุมชนอื่นๆ ที่เขารู้จัก แต่ในปัจจุบันต้องพยายามขายให้แก่นักท่องเที่ยวแปลกหน้า เพื่อเพิ่มความเติบโตให้แก่ธุรกิจของตนเอง ในการกระทำดังกล่าวนี้พวกเขาจึงต้องขายสินค้าคนกลางผู้ซึ่งจะได้กำไรจากสินค้าที่ควรจะเป็นของผู้ผลิตเองทั้งหมด

7. บางกรณี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่ยังไม่พัฒนา รัฐบาลต้องทุ่มเทงบประมาณจำนวนมากลงไปในการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งงบประมาณดังกล่าวน่าจะถูกนำไปใช้ดีกว่าในการให้บริหารทางสังคมแก่ประชาชน เช่น การศึกษา การสาธารณสุข และการคมนาคม เป็นต้น แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ขึ้นประเทศก็จะค่อยๆ กลายเป็นการผูกพันอยู่กับการท่องเที่ยวและรายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพื่อความอยู่รอดทางเศรษฐกิจของประเทศในที่สุด

นอกจากนั้น วินิจ วีรยางกูร (2532 อ้างใน วรากรณ์ ดวงแสง, 2553: 114) กล่าวถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจว่า ถ้ามองในทัศนะของประเทศเจ้าของบ้านหรือแหล่งท่องเที่ยวแล้ว การที่นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศมากเพียงใดก็สนับสนุนอุตสาหกรรมในประเทศให้มีการพัฒนาขึ้นเพราะเมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามา ก็จะสนับสนุนให้เกิดการผลิตสินค้าและบริการเพื่อรองรับหรือตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเหล่านั้น ซึ่งผลกระทบทางเศรษฐกิจที่สำคัญก็คือ จะก่อให้เกิดรายได้ การจ้างงานจะเพิ่มมากขึ้นระดับราคาสินค้าเปลี่ยนแปลง เศรษฐกิจผันผวน ในทำนองเดียวกัน วิชัย เทียนน้อย (2539: 5-7) ได้ให้ทรรศนะไปในทิศทางบวกโดยกล่าวว่ารายได้ที่เข้ามาสู่ประเทศอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยวถือกันว่าเป็นรายได้ “จำบัง” ประเภทหนึ่ง การที่นักท่องเที่ยวนำเงินเข้ามาใช้จ่ายจะทำให้เกิดกระแสการเงินหมุนเวียนเกิดขึ้นและช่วยในการกระจายรายได้จากถิ่นหนึ่ง ไปสู่อีกถิ่นหนึ่ง ค่าใช้จ่ายที่นักท่องเที่ยวต้องใช้จ่ายได้แก่ ค่าที่พัก ค่าอาหาร และค่าบริการอื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งเงินเหล่านี้ส่วนหนึ่งจะทำให้ชาวพื้นเมืองมีรายได้เพิ่มขึ้นทำให้ประชากรมีงานทำเพิ่มขึ้นเช่นงานด้านบริการต่างๆ อันเป็นผลทำให้รายได้ของประชากรสูงขึ้นทำให้ประชากรมีงานทำเพิ่มขึ้นเช่นงานด้านบริการต่างๆ อันเป็นผลทำให้รายได้ของประชากรสูงขึ้น

ผลกระทบทางสังคม

วิชัย เทียนน้อย (2539: 5-7) กล่าวถึงผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อด้านสังคม โดยพื้นฐานทางด้านวัฒนธรรม สังคมและเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยวและชาวพื้นเมืองจะต่างกัน การผสมผสานกันในเรื่องดังกล่าวอาจจะเกิดประโยชน์ แต่ในขณะเดียวกันก็จะเป็นตัวการทำลายที่สำคัญ กล่าวคือ จากผลกระทบที่เกิดจากการพบเห็นจะทำให้ชาวพื้นเมืองพยายามต่อสู้เพื่อจะยกฐานะด้านการศึกษาให้เท่าเทียมกันกับนักท่องเที่ยว แต่ตามความเป็นจริงแล้ว โอกาสที่ชาวพื้นเมืองจะทำได้เช่นนี้เป็นเรื่องที่ยาก และจะเป็นผลทำให้ชาวพื้นเมืองเกิดความรู้สึก ไม่ดีขึ้นกับนักท่องเที่ยวได้ “ผลกระทบจากการพบเห็น” ที่ส่งผลออกมาในทางลบที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ “ผลกระทบต่อมาตรฐานด้านศีลธรรม” จากสถานภาพของชาวพื้นเมืองกับนักท่องเที่ยวแตกต่างกัน จึงทำให้เกิดปัญหาทางด้านอาชญากรรม โสเภณี การฉ้อโกง การปล้นทรัพย์ และยาเสพติดให้โทษ ที่ปรากฏขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นๆ นอกจากนี้เมืองนักท่องเที่ยวเดินทางไปยังต่างถิ่นหรือต่างแดนมักจะทำอะไรที่ตัวเองเก็บกดไว้ออกมาโดยปราศจากความละอาย เพราะเขาถือว่าถิ่นที่เขากำลังท่องเที่ยวอยู่ไม่มีผู้รู้จักมักคุ้นกับพวกเขา การแสดงออกของนักท่องเที่ยวดังกล่าวจะถูกชาวพื้นเมืองบางกลุ่มหรือบางคนนำไปกระทำบ้าง เช่น การแสดงออกทางด้านการแต่งกาย หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้สังคมในสถานที่ท่องเที่ยวที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น

ในขณะที่ บุญเลิศ จิตต์วัฒนา (2542: 195-212) ได้กล่าวถึง ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนด้านสังคม ทั้งในด้านบวกและด้านลบ ดังต่อไปนี้

1. ผลกระทบด้านบวกของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นด้านสังคม เมื่อชุมชนท้องถิ่นมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมของชุมชนท้องถิ่นนั้นทางด้านบวก อันเป็นผลประโยชน์หรือผลดีของการท่องเที่ยว ซึ่งพอสรุปผลกระทบด้านบวกของการท่องเที่ยวต่อสังคมชุมชนท้องถิ่น ได้ดังต่อไปนี้คือ

1.1 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงแบบแผนการประกอบอาชีพของชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือเมื่อชุมชนท้องถิ่นมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นย่อมเกิดธุรกิจท่องเที่ยวขึ้นเพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ทำให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นส่วนใหญ่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในธุรกิจท่องเที่ยวทั้งในลักษณะที่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวหรือผู้รับจ้างในธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงแบบแผนการประกอบอาชีพของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นจากอาชีพการทำเกษตรเดิม มาสู่อาชีพด้านการท่องเที่ยวอันเป็นอาชีพหลักใหม่หรืออาชีพเสริม

1.2 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ ในการสร้างสรรค์ความเจริญทางสังคม แก่ชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือเมื่อเกิดการท่องเที่ยวขึ้นในชุมชนท้องถิ่น ย่อมต้องสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ก่อให้เกิดการลงทุนทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ในการสร้างสิ่งใหม่ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว อันเป็นการสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่สังคมในชุมชนท้องถิ่นด้วย

1.3 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ ในการช่วยยกระดับมาตรฐานการครองชีพ ของชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือเมื่อการท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่นเกิดการสร้างอาชีพและการจ้างงานมากขึ้นในชุมชนท้องถิ่น ทำให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นมีรายได้ และอำนาจซื้อมากขึ้นทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอันเป็นการช่วยยกระดับมาตรฐานการครองชีพของชุมชนท้องถิ่นให้ดีขึ้น

1.4 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ ในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง ครอบครัวยุคใหม่ของชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือเมื่อมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น ย่อมก่อให้เกิดการสร้างอาชีพและการจ้างงานในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวต้องการความมั่นคงของครอบครัว จึงมีแนวโน้มที่จะให้ขนาดของครอบครัวเล็กลง อันเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางครอบครัวของชุมชนท้องถิ่นให้มีความมั่นคงขึ้นแม้ว่าคนที่แต่งงานแล้วและอยู่ในวัยเจริญพันธุ์ก็ประสงค์จะใช้แรงงานหารายได้สร้างความมั่นคงให้แก่ครอบครัวก่อน โดยชะลอการมีบุตรไว้ระยะหนึ่ง เพื่อเก็บเงินออมให้มากขึ้น

1.5 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ ในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่าง นักท่องเที่ยวกับชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือเมื่อมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น ย่อมเปิดโอกาสให้เกิดการสมาคมขึ้นระหว่างนักท่องเที่ยวกับประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ทำให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อันเป็นผลให้เกิดความสัมพันธที่ดีและความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนชุมชนท้องถิ่นกับนักท่องเที่ยว

1.6 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ ในการสร้างความสามัคคีให้แก่สังคม ชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือเมื่อมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น ย่อมก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมใจใคร่ครวญในคุณค่า ความรัก และความหวงแหนทรัพยากรท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นขึ้น ยังผลให้เกิดความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการร่วมมือพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่นให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

1.7 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ ในการป้องกันการอพยพย้ายถิ่นของ ชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือเมื่อมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น ย่อมก่อให้เกิดการสร้างอาชีพ และการจ้างงานในชุมชนท้องถิ่น โดยธรรมชาติของมนุษย์มักจะรักถิ่นฐานบ้านเกิดเมืองนอนของ

ตนเอง หากมีโอกาสประกอบอาชีพที่เหมาะสมในชุมชนท้องถิ่นของตน ก็ไม่อยากจะย้ายถิ่นไปหางานทำที่เมืองใหญ่ๆ อันเป็นการอพยพย้ายถิ่นของชุมชนท้องถิ่น

1.8 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการเสริมสร้างการศึกษาแก่ชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือเมื่อมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น ย่อมทำให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นมีความต้องการด้านการศึกษามากขึ้นเพื่อพัฒนาตัวเองให้มีความรู้ความสามารถมากขึ้นและมีโลกทัศน์กว้างขวางยิ่งขึ้นอันจะนำไปใช้ประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยวและพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

1.9 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการเสริมสร้างความปลอดภัยแก่ชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือเมื่อมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น ย่อมทำให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับการช่วยเหลือส่งเสริมให้พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ จึงต้องมีมาตรการเสริมสร้างความปลอดภัยให้แก่ชุมชนท้องถิ่นนั้น เพราะการท่องเที่ยวมีความอ่อนไหวมาก นักท่องเที่ยวจะเลือกเดินทางท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่นที่มั่นใจว่ามีความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ดังนั้นชุมชนท้องถิ่นใดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวจึงต้องเสริมสร้างให้มีความปลอดภัยเพียงพอ

2. ผลกระทบด้านลบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นด้านสังคม เมื่อชุมชนท้องถิ่นใดเกิดการท่องเที่ยวขึ้นมิใช่ผลกระทบด้านบวกต่อสังคมของชุมชนท้องถิ่นเพียงด้านเดียว แต่การท่องเที่ยวยังมีผลกระทบต่อสังคมของชุมชนท้องถิ่นด้านลบ อันเป็นผลเสียหรือปัญหาของการท่องเที่ยวด้วย ซึ่งพอสรุปผลกระทบด้านลบของการท่องเที่ยวต่อสังคมชุมชนท้องถิ่นได้ดังต่อไปนี้คือ

2.1 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและค่านิยมของสังคมของชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือเมื่อชุมชนท้องถิ่นเคยมีความเป็นอยู่ในสังคมชนบทที่เรียบง่าย เมื่อชุมชนท้องถิ่นมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นย่อมเป็นเหตุให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นเกิดความชื่นชมและเลียนแบบเอาอย่างนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและค่านิยมที่มีมาตั้งแต่ครั้งเดิม เช่นการเปลี่ยนแปลงด้านการแต่งกายพื้นเมืองมาเป็นแบบสมัยใหม่ เกิดค่านิยมในการบริโภคสินค้าต่างประเทศ การเอาเครื่องจักรกลมาผลิตสินค้าพื้นเมืองแทนแรงงานมือ เป็นต้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้หากมองการณ์ไกลแล้ว ก็จะเป็นการทำลายเอกลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่น อันเป็นเสน่ห์ที่เคยดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าไปเยือนชุมชนท้องถิ่นคน นอกจากนี้ยังเป็นการใช้ชีวิตอย่างฟุ้งเฟ้อ ไม่ประหยัด และสร้างปัญหาแก่สังคมในระยะยาว

2.2 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาความผูกพันทางครอบครัวของสังคมชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือเมื่อชุมชนท้องถิ่นมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นย่อมเปิดโอกาสให้กลุ่มหนุ่มสาวมีงานทำในธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งการทำงานในธุรกิจท่องเที่ยวมีวันหยุดไม่แน่นอน จึงทำให้ต้องห่างเหินจาก

ครอบครัว นอกจากนี้กลุ่มหนุ่มสาวเมื่อมีรายได้ดีขึ้นก็มักปลีกตัวหนีจากความเข้มงวดทางสังคมของชุมชนท้องถิ่น ทำให้ความผูกพันทางครอบครัวลดน้อยลง

2.3 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาความไม่เป็นธรรมในสังคมของชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือเมื่อชุมชนท้องถิ่นมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นข้อมนำไปสู่การปรับปรุงด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้มากขึ้นและทันสมัยขึ้นจึงก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมและความไม่เสมอภาคในสังคมชุมชนท้องถิ่นขึ้น โดยบางกลุ่มอาจไม่ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเลยหรือได้รับน้อย ก็จะมีความรู้สึกถูกเอาเปรียบและเป็นปฏิปักษ์ต่อต้านการท่องเที่ยว

2.4 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการเปลี่ยนแปลงอุปนิสัยอันดีของชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือเมื่อชุมชนท้องถิ่นมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นข้อมทำให้ประชาชนบางส่วนของชุมชนท้องถิ่นมองเห็นความแตกต่างในการดำรงชีวิตของตนเมื่อเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยว โดยเห็นว่านักท่องเที่ยวเป็นผู้มีฐานะดี จึงมุ่งหวังหาประโยชน์จากนักท่องเที่ยวมากเกินไป โดยไม่คำนึงถึงคุณธรรมและคุณค่าแห่งความเป็นมิตรที่เป็นอุปนิสัยพื้นฐานอันดีของคนไทย นอกจากนี้ยังมีการหลอกลวงเอาเปรียบนักท่องเที่ยวและก่ออาชญากรรมนักท่องเที่ยวขึ้นซึ่งทำให้ภาพพจน์การท่องเที่ยวเสื่อมเสีย

2.5 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาเพศพาณิชย์ในชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือเมื่อชุมชนท้องถิ่นมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นข้อมทำให้ธุรกิจเพศพาณิชย์ขยายตัวมากขึ้นจึงกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวมีบทบาทเป็นตัวเร่งให้ปัญหาเพศพาณิชย์เติบโตและลุกลามขึ้นซึ่งปัญหานี้นอกจากส่งผลเสียต่อระดับศีลธรรมแล้ว ยังเกิดปัญหาที่ร้ายแรงอื่น ๆ ตามมาด้วย เช่น ปัญหาการเกิดกามโรค ปัญหาแพร่กระจายของโรคเอดส์ ปัญหาการล่อลวงผู้หญิงและเด็ก ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาเด็กไม่มีพ่อ เป็นต้น

2.6 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นของชุมชนท้องถิ่นอื่น กล่าวคือเมื่อชุมชนท้องถิ่นมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นข้อมทำให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นอื่นเข้ามาหางานทำ จึงสร้างปัญหาต่าง ๆ มากมายแก่ชุมชนท้องถิ่นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น ปัญหาที่อยู่อาศัย ปัญหาสาธารณสุข ปัญหาการจัดขยะมูลฝอย เป็นต้น

2.7 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการหลอกลวงเอาเปรียบกับนักท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือเมื่อชุมชนท้องถิ่นมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นข้อมทำให้ความคิดของผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่นบางรายเกิดความโลภ ต้องการกอบโกยมุ่งเอาเปรียบนักท่องเที่ยว โดยเล็งเห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าผลประโยชน์ส่วนรวม และคิดค้ากำไรเกินควร จึงมีการหลอกลวงหรือฉ้อโกงนักท่องเที่ยวด้วยการขายสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ

ต่ำกว่าราคา ทำให้จินตภาพการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นติดลบ นักท่องเที่ยวไม่ยอมเข้ามาท่องเที่ยว

2.8 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมขึ้นในชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือ เมื่อชุมชนท้องถิ่นมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นย่อมทำให้คนในชุมชนท้องถิ่นมองเห็นความแตกต่างด้านฐานะทางเศรษฐกิจระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในชุมชนท้องถิ่น จึงเป็นผลให้มีโอกาสเกิดอาชญากรรมขึ้นง่าย บางครั้งอาจเป็นการหลอกลวง หรือน้อโกงเล็กๆ น้อยๆ แต่บางครั้งก็รุนแรงถึงขั้นทำร้ายร่างกายและฆ่านักท่องเที่ยว เมื่อเกิดอาชญากรรมกับนักท่องเที่ยวมักหาเจ้าทุกข์ได้ยาก โดยเฉพาะเจ้าทุกข์ที่เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติมีเวลาพำนักอยู่ในชุมชนท้องถิ่นนั้นค่อนข้างจำกัด ไม่สามารถรอนกว่าจะจับผู้ก่ออาชญากรรมมาลงโทษได้ นับเป็นการทำลายการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นนั้น

2.9 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือเมื่อชุมชนท้องถิ่นมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นย่อมทำให้สถานที่บางแห่งต้องสงวนไว้สำหรับนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ ทำให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นรู้สึกไม่พอใจที่ถูกกีดกันไม่ให้ใช้สถานที่เหล่านั้น ก่อให้เกิดความไม่เป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้พฤติกรรมบางอย่างของนักท่องเที่ยวขัดแย้งกับความรู้สึกของคนในชุมชนท้องถิ่น อาจถึงขั้นต่อต้านและไม่ต้อนรับนักท่องเที่ยวได้ เช่นการเปลือยกายอาบแดด การแต่งกายไม่สุภาพเข้าไปยัง ศาสนสถาน การกอดจูบในที่สาธารณะ เป็นต้น

วินิจ วีรยางกูร (2532 อ้างใน วราภรณ์ ดวงแสง, 2553: 119) กล่าวในทำนองเดียวกันว่า ผลกระทบทางสังคมที่เกิดจากนักท่องเที่ยวนั้นสามารถพิจารณาได้ดังนี้คือ

1. การจ้างงานและการอพยพของประชาชนจะเพิ่มขึ้นเมื่อมีนักท่องเที่ยวมาจริงอยู่ ความต้องการแรงงานจะมากขึ้น โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นกิจการ โรงแรม ภัตตาคาร การขนส่ง การเก็บขยะมูลฝอย การก่อสร้าง ฯลฯ การที่มีการจ้างงานเพิ่มมากขึ้นนั้นเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศแต่เราจะมองเพียงด้านเดียวคงไม่ได้เพราะเมื่อมีความต้องการแรงงานเพิ่มขึ้นประชาชนที่อาศัยอยู่ในชนบทต่าง จังหวัด ฯลฯ ก็จะอพยพเข้ามาสู่ตลาดแรงงานมากขึ้น การที่มีคนอพยพเข้ามาเพิ่มขึ้นย่อมสร้างปัญหาต่าง ๆ ขึ้นมากมาย เช่น การแออัด การจราจรติดขัด การเก็บขยะมูลฝอย การค้าขายเสพติด โสเภณี การพนัน ฯลฯ เช่น ในกรณีของประเทศไทยเรานั้นเมืองมีนักท่องเที่ยวเข้ามา ความต้องการโรงแรมที่พักก็ย่อมจะเพิ่มมากขึ้นก็จะกระตุ้นให้มีการก่อสร้างมากขึ้นก็จะมีคนอพยพจากต่างจังหวัดเข้ามาทำงานก่อสร้างมากขึ้นอยู่กันอย่างแออัด คนงานเหล่านี้มักจะพาครอบครัวเข้ามาด้วย เมื่อมีทั้งพ่อและแม่ต้องทำงานเลี้ยงดูลูกครอบครัวก็ต้องทิ้งลูกเล็ก ๆ ให้ดูแลกันเอง เด็ก ๆ จะไม่ได้เข้าโรงเรียนเพื่อเรียนหนังสือเพราะพ่อแม่ต้องย้ายที่ทำงานบ่อย ๆ เมื่อ

เด็กเหล่านี้เติบโตขึ้นอย่างไรคุณภาพก็จะสร้างปัญหาให้เกิดแก่สังคมอย่างไม่สิ้นสุดเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นแล้วในหลายๆ ประเทศ เช่น ในฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และในประเทศไทยเราเอง

2. การจ้างแรงงานผู้หญิง เมื่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวเจริญเติบโตขึ้นการจ้างแรงงานจะมีมากขึ้น โดยเฉพาะแรงงานผู้หญิงเพื่อทำงานในโรงแรม บาร์ ในที่ลับ กัดตาการ ฯลฯ ถ้าจะมองเฉพาะด้านเศรษฐกิจด้านเสีย การจ้างแรงงานหญิงเพิ่มขึ้นก็น่าจะเป็นผลดีแต่ในข้อเท็จจริงแล้วจะมีผลเสียเกิดขึ้นเหมือนกัน เช่นเมื่อทั้งพ่อและแม่ต้องออกมาทำงานนอกบ้านก็ต้องทิ้งเด็กๆ ให้อยู่กันตามลำพังก็จะสร้างปัญหาทางสังคมให้เกิดขึ้นทั้งในระยะสั้นและระยะยาวซึ่งยากจะแก้ไข นอกจากนี้อัตราการหย่าร้างจะเพิ่มขึ้นและอาชญากรรมจะเพิ่มขึ้นด้วย

3. พฤติกรรมการบริโภคเปลี่ยนแปลงไป รายจ่ายของนักท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจ่ายไปนั้นมีผลกระทบต่อสังคมทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ รายได้ที่ชุมชนได้รับเพิ่มขึ้นจากนักท่องเที่ยวจะช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นให้สูงขึ้นแต่ในขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายสิ่งหลายอย่างในชุมชนนั้นๆ เช่น ในเรื่องการกิน การอยู่ ฯลฯ จะฟุ่มเฟือยมากขึ้นและจะมีการเลียนแบบอย่างการกินการอยู่จากนักท่องเที่ยวซึ่งค่อนข้างจะใช้ชีวิตอย่างฟุ้งเฟ้อ ไม่ประหยัด เมื่อเกิดการเลียนแบบขึ้นเงินออมก็จะไม่มีซึ่งจะสร้างปัญหาแก่สังคมใน

ในขณะที่ นิคม จารุมณี (2544: 244-252) กล่าวว่า ผลกระทบทางสังคม (social impacts) เป็นสิ่งที่รัฐบาลจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ รัฐบาลจะต้องตัดสินใจในกลยุทธ์ใดทางความเติบโตของเศรษฐกิจที่ต้องการ รวมทั้งผลกระทบทางด้านสังคมอันเกิดจากการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในความเป็นจริงนั้นผลกระทบทางเศรษฐกิจก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั่นเอง ในฐานะที่เป็นส่วนของความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน โดยตรงต่อการสร้างงานใหม่ๆ ในบริเวณใดบริเวณหนึ่งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว และยังรวมทั้งการก่อให้เกิดการหมุนเวียนของเงินสดด้วย ดังตัวอย่างเช่น การสร้างระบบการท่องเที่ยวก่อให้เกิดงานใหม่ๆ สำหรับประชาชนให้ชุมชนและยังคงดึงดูดให้ประชาชนจากภายนอกซึ่งกำลังแสวงหางานใหม่เข้ามาสู่ชุมชนด้วย คนจากภายนอกที่เข้ามาในชุมชนนี้จะแข่งขันกับคนจากภายในชุมชนในการหางานทำ แต่ในขณะเดียวกันก็จะสร้างความต้องการในด้านการแสวงหาที่พักเพื่อการพักอาศัยเพิ่มมากขึ้นรวมทั้งบริการอื่นๆ ที่ชุมชนจะต้องจัดหา ทั้งหมดเหล่านี้จะกลายเป็นแรงกดดันทางสังคมที่มีต่อชุมชนไปในที่สุด ดังนั้น แนวโน้มของอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรจึงเป็นสิ่งที่ต้องตระหนักเมื่อเริ่มทำการพัฒนาเศรษฐกิจโดยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเริ่มขึ้นการเข้ามาของคนภายนอกในชุมชนยังมีผลกระทบทางสังคมต่อชุมชนใกล้เคียงด้วย ดังจะเห็นตัวอย่างจากการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในบริเวณท้องถิ่นหรือชุมชนก็จะก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมคือการขาดแคลนแรงงานในภาคเกษตรกรรม เนื่องจากชนบทได้หลั่งไหลกันเข้าไปทำงานบริการในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเสียเป็นส่วนใหญ่

2. ทำให้เกิดการลอกเลียนแบบวัฒนธรรมอื่น นักท่องเที่ยวจะพาวัฒนธรรมของแต่ละแห่งติดตัวมาด้วย ซึ่งเป็นรูปแบบวัฒนธรรมที่แตกต่าง ๆ จากวัฒนธรรมในพื้นที่ วัฒนธรรมใหม่เหล่านี้อาจแพร่เข้าสู่กลุ่มวัยรุ่นที่ทำงานด้านบริการการท่องเที่ยวที่มักเลียนแบบวัฒนธรรมใหม่ ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างวัฒนธรรมขึ้นได้และอาจเป็นอันตรายของวัฒนธรรมเดิม

3. ทำให้มีการปรับตัวของวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อสนองการท่องเที่ยว ทำให้ต้องสูญเสียเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ไปซึ่งอาจมีผลต่อระบบการควบคุมทางสังคมอาจจะนำมาเป็นปัญหาสังคมในอนาคตได้

4. ทำให้เกิดอาชีพ พฤติกรรมและปัญหาใหม่ที่แผ่เข้ามาในสังคม เช่น โสเภณี ยาเสพติด การพนัน อาชญากรรม เป็นต้น

5. ทำให้มีผลกระทบต่อชนกลุ่มน้อยต่างๆ ในสังคม เช่น ชาวเล ชนพื้นเมืองดั้งเดิมของเกาะลันตา ซึ่งได้รับผลกระทบจากท่องเที่ยวโดยตรงคือ ชาวหาดที่อาศัยถูกรบกวน วิถีชีวิตแบบเดิมถูกรบกวน

ผลกระทบทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เสกสรรค์ ขวณิชย์ (2536 อ้างใน วราภรณ์ ดวงแสง, 2553: 122) ได้อธิบายถึงผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการท่องเที่ยวว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเที่ยวในสถานที่หนึ่งนั้น ทำให้สถานที่นั้น ๆ ต้องรองรับจำนวนคนมากขึ้นซึ่งคนเหล่านี้มีการประกอบกิจการต่างๆ ที่เขาต้องการด้วย ได้แก่ การกินอาหาร ทำให้ต้องมีการผลิตอาหารมากขึ้นการขนส่งอาหารต่างๆ ตลอดจนก่อให้เกิดขยะในรูปแบบต่างๆ มากมาย รวมทั้งการบริโภคน้ำดื่ม น้ำใช้ซึ่งมีความต้องการมากขึ้นตามจำนวนนักท่องเที่ยวหรือแม้กระทั่ง เมื่อคำนวณว่า นักท่องเที่ยว 1 คน เข้าห้องน้ำ 2 ครั้งต่อวัน ซึ่งคงต้องใช้น้ำถึง 10 ลิตรทีเดียว เมืองขอนแก่นมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาประมาณ 1 ล้านคนต่อปี หมายความว่า จะต้องใช้น้ำเพิ่มขึ้นอย่างน้อยที่สุดถึง 10 ล้านลิตรต่อปี ผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวเหล่านี้จะรุนแรงมากขึ้นในเมืองนั้นเองก็ขาดแคลนน้ำอยู่แล้ว นอกจากนี้ก็มีการสร้างที่พักอาศัย รีสอร์ทต่างๆ ในบริเวณหุบเขา ภูเขาที่เป็นเขตพื้นที่ธรรมชาติในบางพื้นที่ อย่างเช่น ภูกระดึง ในช่วงเทศกาล มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากกว่าพื้นที่จะรองรับได้ ทำให้พื้นที่แห่งนี้ได้รับผลกระทบ อย่างมาก การใช้น้ำต่าง ๆ รวมทั้งขยะที่เกิดขึ้นซึ่งกำลังเป็นปัญหาใหญ่มาก ปัญหาหนึ่งของภูกระดึงหรือกำลังเป็นปัญหาที่สำคัญของอุทยานแห่งชาติทุกๆ แห่งทีเดียว มีการรวบรวมผลที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมไว้ดังนี้

1. ผลกระทบจากการพัฒนาด้านแหล่งน้ำ มีผลต่อพื้นที่ป่า
2. ผลกระทบจากการพัฒนาถนน กรณีป่าไม้ ตัดผ่านเทือกเขา
3. ผลกระทบด้านระบบนิเวศน์ คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำ ระบบนิเวศน์ด้านต่าง ๆ
4. ผลกระทบด้านทรัพยากรที่เป็นประโยชน์ต่อมนุษย์
 - น้ำอุปโภคและบริโภค
 - การคมนาคมขนส่ง
 - การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ที่ดิน
5. ผลกระทบด้านคุณภาพชีวิต
 - ลักษณะประชากร มีการย้ายถิ่นของประชากรเพิ่มมากขึ้นเข้ามาทำงานในภาคการท่องเที่ยว ตัวอย่างประเทศเห็นได้ชัด คือ สวิส ออสเตรเลีย
 - โครงสร้างของระบบสังคม ให้พื้นที่ที่จะเปลี่ยนเป็นสังคมเมืองมากขึ้นทั้งขึ้นอยู่กับองค์กรในพื้นที่นั้นเป็นสำคัญ

ในขณะที่ นิคม จารุมณี (2544: 244-252) กล่าวว่า ผู้ที่ทำงานอยู่ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักคิดว่าการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษใด ๆ ต่อสิ่งแวดล้อม แต่เป็นการสร้างธุรกิจสนับสนุนต่างๆ เพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกันกับการเพิ่มตลาดแรงงานและการจ้างงานให้แก่ชุมชนและสังคมด้วยแต่ในความเป็นจริงแล้วไม่ต้องเป็นที่สงสัยเลยว่าการท่องเที่ยวได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมเป็นอันมาก ปัญหาที่เห็นได้ชัดเจนในกรณีเช่นกัน ได้แก่ การแข่งขันกันอย่างแหลมคมในธุรกิจการท่องเที่ยวและผลที่ตามมาคือ รัฐบาลและองค์กรอื่นๆ เริ่มมีความตื่นตัวและตระหนักในผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งแวดล้อมโดยเริ่มพิจารณาว่าการปกป้องทรัพยากรการท่องเที่ยวของท้องถิ่นเพื่อมีการรักษาไว้ซึ่งชนต่อไปทั้งเพื่อนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นเองเมื่อนักท่องเที่ยวเพิ่มจำนวนมากขึ้น ในแหล่งท่องเที่ยวแหล่งใดแหล่งหนึ่งจนเกิดขีดความสามารถทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่จะบริการต่างๆ ได้ ก็จะก่อให้เกิดการเสื่อมสลายของทรัพยากรพื้นฐาน เช่น พื้นดินและแหล่งน้ำต่างๆ ตามมา

การสนับสนุนและการคัดค้านผลกระทบของการท่องเที่ยว (pros and cons of tourism's effect) ข้อโต้แย้งประการหนึ่งของผู้สนับสนุนการท่องเที่ยวก็คือ การขาดการควบคุมความเติบโตของระบบเมืองและความเจริญสมัยใหม่ รวมทั้งรูปแบบอื่นๆ ของระบบอุตสาหกรรมที่เป็นตัวการทำลายสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้น สภาพการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นจริงในประเทศที่กำลังพัฒนาที่ขาดการควบคุมความเติบโตของเมืองที่ประสบปัญหาน้ำสะอาด ระบบสาธารณสุขและการกำจัดสิ่งปฏิกูลที่ไม่มีประสิทธิภาพ และปัญหาอื่นๆ อีกมาก ที่เป็นต้นเหตุให้เกิดความเจ็บปวด โรคระบาด และแม้แต่การขาดแคลนอาหารในเด็กและทารก ซึ่ง

ความจริงแล้วปัญหาเหล่านี้สามารถที่จะหลีกเลี่ยงได้ถ้าที่การวางแผนควบคุมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไว้ก่อน แต่ประเทศที่ประสบปัญหาต่างๆ เหล่านี้มักขาดแคลนงบประมาณและสิ่งจูงใจในการทำงานเพิ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติของประเทศหรือท้องถิ่น

การวางแผนควบคุมการเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการควบคุมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จึงเป็นนโยบายที่สำคัญยิ่งประการแรก ๆ ของประเทศที่ส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยว การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมยังช่วยทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความซาบซึ้ง ความรักและความหวงแหนสิ่งแวดล้อมของชุมชน วัฒนธรรมประเพณี และโบราณสถานทางประวัติศาสตร์ของเขามากยิ่งขึ้น ได้มีข้อโต้แย้งว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความต้องการโครงสร้างพื้นฐานที่มองเห็นได้ด้วยตาเป็นจำนวนมาก เช่น ถนนหนทาง สนามบิน ท่าระบายน้ำ สะพาน ท่าเรือ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ซึ่งเป็นเช่นเดียวกันกับความต้องการระบบโครงสร้างพิเศษทางการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม ภัตตาคารสถานที่บันเทิง ซึ่งองค์ประกอบทั้งสอประการความเจริญตามปกติของชุมชนไม่ต้องการ โครงสร้างต่าง ๆ ดังกล่าวเหล่านี้จะเป็นตัวทำลายสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ตามธรรมชาติของชุมชนอย่างรวดเร็วและในบางครั้งแทบไม่รู้สึกรู้สีกว่า ตัวอย่างที่เห็นชัดเจนคือ การแข่งขันกันเพื่อสร้างอาคารขนาดใหญ่ตามทำเลที่สวยงามธรรมชาติโดยไม่ตระหนักถึงสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงหรือถูกทำลายไปอย่างรวดเร็ว

วินิจ วีรยางกูร (2532 อ้างใน วราภรณ์ ดวงแสง, 2553: 124) กล่าวถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมว่า นักท่องเที่ยวปกติคาดหวังความอ่อนโยนสวยงามของธรรมชาติมากกว่าประชาชนเจ้าของชุมชน ซึ่งความต้องการ โครงสร้างพื้นฐานและโครงสร้างพิเศษต่าง ๆ ในชุมชนเกินความจำเป็นที่แท้จริง ปรากฏการณ์เช่นนี้มักเกิดขึ้นเสมอ ๆ สำหรับชุมชนหรือท้องถิ่นที่เน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นเป้าหมายหลัก ปัญหาผลกระทบของเสียอันเกิดจากเครื่องบินไอพ่นและการจราจรอื่นๆ ที่มีส่วนทำลายความสงบของท้องถิ่นไปในที่สุดก็จะตามอีกเป็นจำนวนมาก ถ้าขาดการวางแผนควบคุมที่เหมาะสมและจริงจัง

1. การสร้างรากสร้างพื้นฐาน เช่น ถนนเพื่อให้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวกเป็นการดี แต่ก็มักจะก่อให้เกิดการทำลายป่า พืชและสัตว์ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งซึ่งหาได้ยาก
2. การสร้างโรงแรมที่พัก อาคาร ร้านค้า ฯลฯ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในรูปของคึกและอาคารสูง ๆ ถ้าไม่มีการควบคุมที่ดีแล้วจะก่อให้เกิดการบดบังความสวยงามของวัดหรือสถานที่สำคัญ ๆ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการทำลายทัศนียภาพของสถานที่นั้น ๆ อย่างเช่น สะพานข้ามแม่น้ำแคว ซึ่งมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ก็ถูกทำลายโดย ร้านค้า ซึ่งปลุกกรุกลงเข้าไปจนใกล้ชิด

3. ก่อให้เกิดความจำเป็นในการสร้างระบบการควบคุมการจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น ชายหาด ถ้ำ ภูเขา น้ำตก ฯลฯ ในทางตรงกันข้ามก็ก่อให้เกิดการสูญเสียพื้นที่ดินที่จะใช้เป็นป่าไม้ ทำการเกษตร ฯลฯ เป็นต้น

4. ก่อให้เกิดการปรับปรุงภูมิทัศน์เหมาะสมขึ้นในทางตรงกันข้ามก็ก่อให้เกิดมลภาวะประเภทต่างๆ เสีย เป็นการทำลายความสงบและเงียบสงัดของพื้นที่ต่างๆ ตามธรรมชาติ

ผลกระทบทางวัฒนธรรม

นิคม จารุมณี (2544: 244-252) กล่าวถึงผลกระทบทางด้านวัฒนธรรมว่าข้อโต้แย้งพื้นฐานที่เกี่ยวกับผลกระทบทางด้านวัฒนธรรมอันเกิดการท่องเที่ยวก็คือ ประชาชนในท้องถิ่นไม่ต้องการที่จะเห็นอิทธิพลของนักท่องเที่ยวมาแทรกแซงวัฒนธรรมท้องถิ่น แต่เมื่อประชาชนในท้องถิ่นนั้นได้กลายมาเป็นนักท่องเที่ยวเสียเอง เขาก็จะรู้สึกว่าเป็นสิทธิของเขาที่จะมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นเพราะว่า พวกเขาได้จ่ายเป็นค่าเดินทางท่องเที่ยวแล้วเพื่อการปรับปรุงตัวของเองและวัฒนธรรมอื่น ในทำนองเดียวกัน วินิจ วิริยางกูร (2532 อ้างใน วราภรณ์ ดวงแสง, 2553: 125) กล่าวถึง ผลกระทบทางวัฒนธรรมที่จะเกิดจากการท่องเที่ยวขึ้นทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ เช่นเดียวกันในเชิงบวกก็คือช่วงอนุรักษ์วัฒนธรรมในท้องถิ่นไว้ ส่วนในเชิงลบก็คือทำลายวัฒนธรรมท้องถิ่นให้สูญสิ้นไป

1. วัฒนธรรมพื้นบ้าน ในระยะหลังนี้เมื่อประเทศไทยประสบความสำเร็จในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้นวัฒนธรรมพื้นบ้านในจังหวัดต่าง ๆ ได้รับการขูดคั้นขึ้นมาและมีแนวความคิดที่จะอนุรักษ์ไว้มากขึ้นเช่น การเล่นเพลงเรือ เพลงเกี่ยวข้าว เพลงหย่อย เพลงปรบไถ่ เพลงฉ่อย งานสงกรานต์ปากก๊าด สะบ้าอัญญา ฯลฯ แม้มีข้อระวังก็คือ อย่าพยายามนำมาดัดแปลงโดยมุ่งที่จะจัดแสดงให้นักท่องเที่ยวดูอย่างเดียวและหวังผลในรูปตัวเงินเกินไป ซึ่งถ้าปล่อยให้เหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นวัฒนธรรมพื้นบ้านของเราจะไม่มีอะไรเหลือสิ่งที่จะยังเหลืออยู่ก็คือ วัฒนธรรมที่จอมปลอมหรือผิดเพี้ยนไปจากข้อเท็จจริง

2. การคมนาคมติดต่อสื่อสารที่รวดเร็วขึ้นได้ก่อให้เกิดการเดินทางไปมาหาสู่ระหว่างประชาชนในแต่ละประเทศอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน ก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกัน ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการฝึกหัดเรียนรู้ภาษาต่างประเทศอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้นแต่มีสิ่งที่จะต้องระมัดระวังก็คืออย่ารับเอาวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวมาหมดควรเลือกเอาเฉพาะสิ่งที่ดีงาม

3. ในส่วนที่เกี่ยวกับศาสนา หรือศาสนสถานมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมมากขึ้นถ้า มองในแง่ดีก็จะช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าใจศาสนา คำสอน สถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ ฯลฯ ทำให้เกิดการยอมรับว่าเราเป็นประเทศที่มีศาสนาและมีวัฒนธรรม แต่ถ้ามองในเชิงลบก็คือ ยังมีการเข้าชมวัด หรือศาสนสถานอย่างคับคั่งเกินไป มีการแต่งกายที่ไม่เหมาะสม ทั้งขยะมูลฝอยไว้เลอะเทอะ และในบางกรณีก็เข้าไปรบกวนการให้บริการทำกิจกรรมของสถานที่เหล่านั้นด้วย

4. ในส่วนที่เกี่ยวกับสินค้าที่ระลึก เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาและซื้อสินค้าประเภท ของที่ระลึกก็เป็นผลดี เป็นการสร้างงาน สร้างรายได้และเผยแพร่เอกลักษณ์ไทย แต่ที่ควรระวังก็คือ อย่างผลิตสินค้าที่ระลึกเหล่านั้นเพื่อสนองตอบความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยหวังเป็นตัวเงิน มากเกินไปจนไม่สามารถรักษาเอกลักษณ์ของสินค้าพื้นเมืองนั้นไว้ได้

จากการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนา และปรับปรุงอำนวยความสะดวก เกาะ ลันตา จังหวัดกระบี่ ของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล (เสกสรรค์ ขวณิษฐ์, 2536 อ้างใน วราภรณ์ ดวงแสง, 2553: 126) พบว่า การพัฒนาการด้านการ ท่องเที่ยวทำให้เกิดผลกระทบในพื้นที่ดังกล่าวคือ

1. ทำให้เกิดการซื้อขายที่ดิน นักลงทุนต่างถิ่นเข้ามาซื้อที่ดิน ชาวบ้านบางส่วนอาจ ย้ายถิ่นหรือเปลี่ยนมารับจ้าง ตลอดจนการบุกเบิกที่ดินของรัฐใหม่
2. มีผลกระทบ ต่อมาตรฐานการครองชีพและการบริโภค การพัฒนาการท่องเที่ยว ทำให้สินค้าบางอย่างมีความต้องการสูงขึ้นความต้องการสินค้ามีมากขึ้นทำให้ราคาสินค้าสูงมากขึ้น ซึ่งโดยมากนักท่องเที่ยวเป็นผู้ที่มีความต้องการมาตรฐานสินค้าสูงกว่ามาตรฐานของคนท้องถิ่น อีก ประการหนึ่งนักท่องเที่ยวเป็นผู้นำเขามาเยือนเป็นครั้งคราวจึงไม่ค่อยพิถีพิถันกับค่าใช้จ่ายมากนักและ พอดีที่ท้องถิ่นได้โอกาสขายสินค้าในราคาสูงขึ้นทำให้มาตรฐานการครองชีพของท้องถิ่นสูงขึ้นหรือ เกิดจากการเลียนแบบการบริโภคจากนักท่องเที่ยวซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ มีผลกระทบต่อค่า ครองชีพของประชาชนท้องถิ่น
3. ทำให้เกิดการกระจายรายได้ การพัฒนาการท่องเที่ยวทำให้ประชาชนกลุ่มที่ เกี่ยวข้องกับการผลิตและให้บริการท่องเที่ยวมีรายได้สูงขึ้นในอัตราที่เร็วกว่าประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและประมงพื้นบ้าน ผลดังกล่าวนี้อาจจะเพิ่ม ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้กับประชาชนท้องถิ่น การไม่กระจายรายได้ทำให้เกิดปัญหาการพัฒนา ลังคมนั้น
4. ทำให้เกิดการแข่งขันทางธุรกิจและการจ้างแรงงาน ทำให้ค่าแรงภาครวมสูงขึ้น บางภาคธุรกิจขาดแรงงาน

5. มีนักธุรกิจจากพื้นที่อื่นเข้ามาประกอบธุรกิจ ซึ่งนักธุรกิจเหล่านี้มักจะเป็นนักธุรกิจที่มีปัจจัยทางการเงินมากกว่านักธุรกิจท้องถิ่นทำให้เป็นการปิดโอกาสของนักธุรกิจท้องถิ่น และก่อให้เกิดปัญหาหรือเป็นทำลายนักธุรกิจท้องถิ่น

นอกจากนั้น สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาแห่งประเทศไทย (2540 อ้างใน วราภรณ์ ดวงแสง, 2553: 129) ก็ได้กล่าวถึง การท่องเที่ยวที่ยังก่อให้เกิดผลกระทบในด้านลบของการค้าครว เครื่อง โดยผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้นมีดังต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์ในครอบครัว การทำงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดความล่มสลายของความสัมพันธ์ในครอบครัวได้มาก เพราะเป็นการทำงานที่ไม่มีวันหยุดที่แน่นอน บางครั้งต้องไปทำงานต่างจังหวัดหรือต่างประเทศ หรือบางครั้งต้องทำงานกลางคืน เช่น งานโรงแรม งานพนักงานสายการบิน ทำให้ไม่มีเวลาให้กับครอบครัวและมีโอกาสอกใจคู่สมรส และหากมีบุตร การที่พ่อหรือแม่ไม่อยู่บ้าน เด็กก็จะขาดความอบอุ่น รู้สึกสับสนจนอาจมีพัฒนาการที่ผิดปกติหรือมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน นอกจากนี้ ในบางชุมชนนักวิจัยศึกษาพบว่าการท่องเที่ยวเป็นตัวการให้เกิดความขัดแย้งระหว่างพ่อกับบุตรสาวที่ทำงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เพราะบุตรสาวที่ทำงานมีรายได้ดีกว่าพ่อแม่จะใช้ชีวิตอย่างเสรี ไม่ยอมรับฟังคำตักเตือนว่ากล่าวของพ่อแม่อีกต่อไป

2. ปัญหาศีลธรรม เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้าไปแออัดมากขึ้นเท่าไรก็มีแนวโน้มจะส่งผลกระทบต่อระดับศีลธรรมต่ำลงเท่านั้น กิจกรรมด้านลบที่มักเกิดขึ้นเสมอ ได้แก่

2.1 การเอาใจเอาเปรียบนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นประเทศรวยหรือจน นักท่องเที่ยวมักถูกโกงหรือหลอกขายสินค้าที่มีคุณภาพต่ำกว่าราคาเสมอ โดยที่คนในท้องถิ่นที่ท่องเที่ยว มักสังเกตเห็นแค่ประโยชน์ส่วนตน และคิดหาทางค้ากำไรเกินควร ส่งผลให้เกิด จินตภาพด้านลบแก่แหล่งท่องเที่ยว

2.2 ปัญหาโสเภณี ซึ่งได้รับการขนานนามว่า“อาชีวะ ที่เก่าแก่ที่สุดในโลก” ถู กำเนิดขึ้นมาเพื่อให้บริการแก่นักเดินทาง ซึ่งในสมัยโบราณต้องเดินทางจากครอบครัวเป็นเวลานาน ในบางชุมชนของประเทศไทยพ่อแม่ไม่มีความละเอียดที่จะขายลูกสาวให้ไปเป็นโสเภณี รวมทั้งชายหนุ่มในหมู่บ้านก็ไม่รังเกียจที่จะแต่งงานกับหญิงที่เคยเป็นโสเภณี นอกจากนี้ปัญหาการล่อลวงสตรี และเด็กไปเป็นโสเภณีก็นับเป็นปัญหาร้ายแรงต่อสังคม ปัญหาโสเภณีนอกจากจะส่งผลกระทบต่อระดับศีลธรรมและภาพพจน์ของประเทศไทยในสายตาของชุมชน โลกแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อทางอ้อมระยะยาวให้แก่สังคมอีก คือ หากมีการให้กำเนิดเด็กไม่มีพ่อโดยเฉพาะเด็กที่เกิดจากชายชาวต่างชาติ ก็จะทำให้เด็กนั้นเป็น“ข้าวนอกนา” ที่มีปมด้อย อยู่ในสภาพขาดความรัก ความอบอุ่น หรือหากต้องอยู่กับผู้ปกครองที่เป็นโสเภณีก็จะทำให้เด็กมีโอกาสกลายมาเป็นโสเภณีใน

อนาคต สิ่งที่น่าวิตกที่สุดขณะนี้ก็คือการแพร่กระจายของโรคเอดส์ซึ่งนับวันจะมีความรุนแรงมากขึ้น

2.3 การพนัน แหล่งท่องเที่ยวที่เปิดเป็นสถานการพนันมักจะมีบุคคลที่มีพื้นฐานฐานะทางเศรษฐกิจต่างๆ กันเข้าไปเล่นการพนัน บางคนเมื่อเล่นการพนันแล้วก็ต้องเสียพนันจนหมดตัว หรือตกอยู่ในภาวะหนี้สินจนถอนตัวไม่ขึ้น ไม่สามารถประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข บางรายอาจมีการทะเลาะเบาะแว้งกับครอบครัว ภรรยาและบุตรต้องประสบปัญหาขาดแคลนเงินทองใช้สอยในครอบครัว บางรายไม่สามารถหาเงินมาใช้หนี้ได้ อาจถึงกับคิดสั้นฆ่าตัวตาย หรือถูกตามล่าเอาชีวิต ในหลายประเทศได้กำหนดมาตรฐานการห้ามคนในท้องถิ่นเข้าไปเล่นการพนันในสถานพนัน แต่มาตรการก็ยังไม่เด็ดขาดและไม่มีผลในทางปฏิบัติร้อยเปอร์เซ็นต์

2.4 สารเสพติด นักท่องเที่ยวจำนวนไม่น้อยที่ตั้งใจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งเพื่อทดลองสารเสพติด ผลก็คือทำให้การปราบปรามไม่หมด และผู้เสพยาเสพติดก็ต้องตกเป็นทาสสารเสพยาเสพติดนั้น สุขภาพร่างกายได้รับอันตรายจากพิษของสารเสพติด มีการประกอบอาชญากรรมร้ายแรงเพราะขาดสติ หรือยอมทำทุกอย่างเพื่อให้ได้มาซึ่งสารเสพติด จากสถิติการจับกุมสารเสพติดที่พบในประเทศไทยบ่อยครั้งพบว่า การขนย้ายสารเสพติดทำโดยบุคคลที่ปลอมแปลงเข้ามาในรูปของนักท่องเที่ยว

2.5 อาชญากรรม ในพื้นที่ที่มีนักท่องเที่ยวชุกชุม คนในท้องถิ่นมีความแตกต่างในฐานะทางเศรษฐกิจกับนักท่องเที่ยวมาก ซึ่งจะเป็นผลให้มีโอกาสเกิดอาชญากรรมได้มาก บางครั้งเป็นการหลอกลวง โกงเล็กๆ น้อยๆ แต่บางครั้งก็ร้ายแรงถึงขั้นฆาตกรรมอย่างโหดเหี้ยมทารุณ ผลเสียจึงเกิดขึ้นกับทั้งฝ่ายนักท่องเที่ยว และกับฝ่ายเจ้าของท้องถิ่น ในประเทศไทย จากการศึกษาถึงปัญหาความเดือดร้อนของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมนั้นพบว่าการแอบอ้างเป็นตัวแทน การโดยสารรถประจำทางไปต่างจังหวัดมักถูกขโมยทรัพย์สิน ทูจจริตในการให้เช่า (โกงเวลา) จงใจแกล้งให้ทรัพย์สินที่ให้นักท่องเที่ยวเช่าเสียหาย มักคุเทศก์ร่วมกับร้านค้าโกงราคาสินค้า ขายสินค้าปลอม โดยเฉพาะเครื่องประดับ ให้สินค้าไม่ครบถ้วน (นำหนักทองคำ) โดยเฉลี่ยนักท่องเที่ยวถูกโกงเรื่องซื้อของ 10-15 รายต่อเดือน

2.6 ปัญหาค่าครองชีพ สินค้าและบริการมักจะขึ้นราคาเมื่อมีนักท่องเที่ยวไปเที่ยวมาก ผลก็คือคนในท้องถิ่นต้องบริโภคและอุปโภคสินค้าที่มีราคาแพงตามไปด้วย โดยเฉพาะกลุ่มคนที่มีรายได้น้อย เช่น เกษตรกร หรือกรรมกรรับจ้าง ทำให้คนกลุ่มนี้มีรายได้น้อยพอรายจ่าย เกิดภาวะหนี้สิน และมีคุณภาพชีวิตต่ำลง

2.7 ความไม่เป็นธรรมในสังคม ในพื้นที่ทำเป็นแหล่งท่องเที่ยวมักได้รับการพิจารณาพัฒนาสิ่งสาธารณูปโภค สาธารณูปการก่อน ทำให้คนในพื้นที่อื่นไม่ได้รับบริการหรือได้รับบริการช้าไปอีก นอกจากนี้เมื่อสร้างขึ้นมาแล้วคนจนหรือฐานะไม่ดีก็ไม่สามารถใช้บริการได้ เพราะไม่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจพอ จึงก่อให้เกิดความรู้สึกถูกเอาเปรียบ และมีความรู้สึกเป็นปรีกษณ์ ค่อนักท่องเที่ยว ในประเทศคูนิเซีย โรงแรมบางแห่งฝึกสุนัขให้คอยไล่กัดคนพื้นเมืองที่เข้าไป รบกวนนักท่องเที่ยวชาวยุโรป ในบางครั้งนักท่องเที่ยวก็ยังได้กระทำการอันเป็นการละเมิดสิทธิ ส่วนบุคคลในท้องถิ่น โดยเข้าไปสอดส่องดูสภาพความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตตามปกติของคนพื้นเมือง เช่น ชาวเขา หรือกลุ่มชนในแอฟริกา มีการถ่ายภาพจ้องมองโดยไม่เกรงใจราวกับการไปชมสัตว์ในสวนสัตว์ (culture zoo) ในบางพื้นที่ที่มีความสวยงาม นักลงทุนก็มักจะเข้าไปกว้านซื้อที่ดินแปลงเล็กๆ ของชาวบ้าน ชาวบ้านบางคนที่ไม่ต้องการขายที่ดินก็จะถูกถล่มแก๊ง เช่น ซื้อที่ล้อมไว้หมดจนไม่มีทางออก หรืออาจปิดกั้นทางน้ำที่เคยเป็นแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคของชาวบ้าน เก็บกักน้ำไว้ใช้ในกิจการของคนจนชาวบ้านได้รับความเดือดร้อน ในหมู่เกาะมัลดีฟนักท่องเที่ยวมีน้ำสะอาดใช้อย่างฟุ่มเฟือย ในขณะที่ชาวบ้านต้องเผชิญกับภาวะขาดแคลนน้ำจืด หรือชาวบ้านจะถูก รบกวนจากเสียงรถ การพูดคุยเสียงดัง ฝุ่นฟุ้งตลบ หมู่บ้านจะสูญเสียความสงบเรียบร้อย

2.8 ความขัดแย้งทางวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นค่านิยม ความประเพณี การแต่งกาย หรืออื่นๆ อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางวัฒนธรรมระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในท้องถิ่นทั้งสิ้น เช่น การแต่งกายไม่สุภาพ นุ่งกางเกงขาสั้น (มากๆ) ใส่เสื้อคอกว้างคว้านลึก หรือการมีพฤติกรรมกอด จูบ เปลือยกายอาบแดด หรือเป็นการกระทำที่ลบหลู่ดูหมิ่นวัฒนธรรมท้องถิ่นแต่อย่างใด ซึ่งอาจเป็นความรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือจงใจก็ตาม ล้วนก่อให้เกิดความขัดแย้งทั้งสิ้น บางครั้งถึงกับมีการประท้วง ต่อต้าน หรือไม่ต้อนรับนักท่องเที่ยว

2.9 การลดคุณค่าของวัฒนธรรมและงานศิลปหัตถกรรม บางแห่งได้มีการนำเอา วัฒนธรรมด้านพิธีกรรม และศิลปหัตถกรรมมาเป็นสินค้าขายแก่นักท่องเที่ยว จนบางครั้งทำให้ พิธีกรรมและศิลปหัตถกรรมนั้นลดคุณค่าและความศักดิ์สิทธิ์ กลับกลายเป็นความรื่นเริงไป เช่น พิธี บวชลูกแก้ว พิธีพ่อนิมคมีเม็ง ส่วนงานด้านศิลปหัตถกรรมนั้น เนื่องจากมีความต้องการในปริมาณ มาก การเร่งผลิตให้ทันขายจึงส่งผลให้คุณภาพด้านความประณีตหมดสิ้นไป ทำให้เกิดลักษณะ “วัฒนธรรมข้อมแมว” ในหมู่บ้านชาวเขาบางแห่ง นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศจะเข้าไป กว้านซื้อเครื่องประดับหรือเสื้อผ้าที่เป็นของเก่าหรือเครื่องใช้เก่าๆ ที่ทำอย่างปราณีต โดยให้ราคา แพงล่อใจ เมื่อขายของพวกนี้ไปแล้วชาวเขาไม่สามารถทำใหม่ให้ประณีตงดงามเหมือนเก่า หรือไม่มีตัวอย่างให้คนรุ่นต่อไปใช้เป็นแบบอย่าง ทำให้เกิดช่องว่างในการสืบต่อและในที่สุดต้องสูญเสีย เอกลักษณ์ไป

แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้

สุปาณี สนธิรัตน์ (2547: 143) ได้ให้ความหมายของการรับรู้ (perception) ว่า หมายถึง การที่บุคคลสำนึก (aware) และมีปฏิกิริยาตอบสนอง (reaction) ต่อสิ่งเร้า โดยปกติเรารับรู้โดยผ่านระบบสัมผัส ซึ่งได้แก่ ระบบรีเซปเตอร์ในตา หู จมูก ลิ้น ผิวหนังและกล้ามเนื้อ ข่าวสารที่ระบบรับสัมผัสรับจากสิ่งแวดล้อมจะถูกส่งต่อไปยังสมองเพื่อให้เกิดความรู้สึก เป็นการได้เห็น การได้กลิ่น การได้รส ความรู้สึกร้อนหนาวและเจ็บปวด เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมความรู้สึก (sensation) เป็นการตอบสนองขั้นแรกสุดของเราต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม สมองจะตีความสิ่งที่รู้สึกต่อไปอีกขั้นหนึ่งเป็นการรับรู้ (perception) ว่าสิ่งที่เห็น ได้ยินหรือรู้สึกนั้นคืออะไร

การรับรู้เป็นกระบวนการที่มีระดับตั้งแต่ง่ายสุดถึงซับซ้อนที่สุด ซึ่งยากแก่การเข้าใจ ดังนั้นการรับรู้ของแต่ละคนจึงแตกต่างกันไป ซึ่งนักจิตวิทยาหลายท่านได้ให้ความหมายของการรับรู้ที่แตกต่างกันออกไปดังนี้ (สุชา จันทร์ธอม อ่างใน วีระพล ทองมา และ ประเจต อำนาจ, 2547: 32)

1. การรับรู้ คือ การตีความหมายจากการสัมผัส (sensation) ในการรับรู้ นั้น เราไม่เพียงแต่มองเห็น ได้ยินหรือได้กลิ่นเท่านั้น แต่เราต้องรับรู้ได้ว่าวัตถุหรือสิ่งเร้าที่เรารับรู้ นั้นคืออะไร มีรูปร่างอย่างไร อยู่ทิศใด ไกลกว่าเรามากน้อยแค่ไหน เป็นต้น ทั้งหมดที่เราบอกได้นี้ เป็นการตีความหมายให้กับสิ่งต่างๆที่ผ่านเข้ามาในการรับสัมผัส

2. ในแง่ของพฤติกรรมกรรับรู้ เป็นกระบวนการที่เกิดแทรกอยู่ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองต่อสิ่งเร้า ดังภาพด้านล่าง

ภาพ 4 พฤติกรรมกระบวนการรับรู้ของบุคคล

นอกจากนี้ จำเนียร ช่วงโชติ (2532 ระบุใน วีระพล ทองมา และ ประเจต อำนาจ, 2547: 33) ได้ให้ความหมายการรับรู้ไว้ว่า หมายถึงการแปลหรือตีความหมายของการสัมผัสหรืออาการสัมผัสที่คนเราได้รับออกมาเป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มีความหมายหรือที่เรารู้จักกัน เข้าใจกัน ในการแปลความหรือตีความ คนเราจะต้องใช้ความรู้เดิม ประสบการณ์เดิมหรือความชัดเจนที่เคยมีมาก่อนเป็นเครื่องช่วยในการแปลความ ถ้าประสบการณ์หรือความรู้เดิมไม่ดี คนเราอาจจะไม่มี

การรับรู้กับสิ่งเร้านั้นๆ จะมีก็แต่การสัมผัส ซึ่งเกิดจากการเร้าของสิ่งเร้าเท่านั้น

จากความหมายของการรับรู้ที่นักจิตวิทยาหลายท่านให้ไว้ โดยเฉพาะในแง่ของพฤติกรรมทำให้ทราบถึงระดับของการรับรู้ ซึ่ง วรรณิการ์ ภูประเสริฐ (2527 อ้างใน วีระพล ทองมา และ ประเจต อานาจ, 2547: 33) ได้ระบุว่า การรับรู้ของคนเราสามารถเกิดขึ้นตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้ คือ

1. สิ่งเร้ามากระทบ (เร้า) อวัยวะรับสัมผัสของอินทรีย์ซึ่งอาจเป็นหู ตา จมูก ลิ้น หรือกายสัมผัสก็ได้
2. กระแสประสาทสัมผัส จะวิ่งไปยังระบบประสาทส่วนกลางจึงมรสุนัขกลางอยู่ที่สมอง
3. จะมีการแปลความหมายออกมา เป็นความรู้และความเข้าใจ โดยอาศัยความรู้จำ ความรู้เดิม (past knowledge) ประสบการณ์เดิม (past experiences) ในลักษณะนี้ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล ถ้าบุคคลใดมีความจำได้ดีไม่ลืมง่ายๆ ในสิ่งที่เคยทำมาแล้ว การเร้าของสิ่งใหม่ก็อาจทำให้บุคคลนั้นรับรู้ได้เร็วและชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความต้องการ ค่านิยม ทักษะคิดและบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลซึ่งมีความแตกต่างกันออกไป

ปราณี รามสูตร (2542 อ้างใน วีระพล ทองมา และ ประเจต อานาจ, 2547: 33) ได้ระบุถึงประเภทของสิ่งเร้าและผลของสิ่งเร้าต่อพฤติกรรม ดังนี้

ประเภทของสิ่งเร้า ซึ่งมีอยู่ สองประเภท ดังนี้คือ

1. สิ่งเร้าภายนอก เป็นสิ่งเร้าจากสิ่งแวดล้อมนอกร่างกาย อาจเป็นวัตถุสิ่งของ คน สัตว์ สถานการณ์ต่างๆ ตลอดจนสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น ธรรมเนียม ประเพณี ค่านิยมของสังคม และหลักศีลธรรม เป็นต้น สิ่งแวดล้อมภายนอกเหล่านี้ถ้าไม่มีอิทธิพลต่อการเกิดพฤติกรรมจะยังไม่เรียกว่าเป็นสิ่งเร้า จะเรียกว่าเป็นสิ่งเร้าก็ต่อเมื่อมาทำให้เกิดพฤติกรรม

2. สิ่งเร้าภายใน เป็นการกระทำหรือการทำงานของอวัยวะต่างๆภายในร่างกาย เช่น การขับน้ำย่อยในกระเพาะอาหาร ลำไส้ การเต้นของหัวใจ การหดตัวหรือขยายตัวของมดลูก เป็นต้น กล่าวได้ว่าธรรมชาติของสัตว์ที่ทำให้บุคคลกระทำการต่างเป็นสิ่งเร้าภายใน

ทั้งสิ่งเร้าภายในและภายนอก ล้วนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเมื่อถูกเร้าหรือกระตุ้น บุคคลย่อมแสดงปฏิกิริยาตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาศัยสังเกตได้ง่ายหรือไม่รู้สึกรู้สีก็น่าจะได้ ปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นเป็นหน้าที่ของอวัยวะจะออกมาในรูปใดรูปหนึ่ง ขึ้นอยู่กับระบบประสาทที่ควบคุมอยู่รวมทั้งประสบการณ์เดิมของบุคคลนั้นๆ

ผลของสิ่งเร้าต่อพฤติกรรม

พฤติกรรมส่วนใหญ่ของคนเรามักซับซ้อนนอกจากปฏิกิริยาสะท้อนบางอย่างเท่านั้นที่จัดว่าเป็นพฤติกรรมที่ง่ายที่สุด โดยเกิดจากการตอบสนองสิ่งเร้าเพียงอย่างเดียว เรียกว่าเป็นการกระทำเชิงเครื่องจักรคือ กระทำออกไปโดยไม่ต้องอาศัยประสบการณ์ ความคิดและความเข้าใจ แต่นักจิตวิทยามักให้ความสนใจกับปฏิกิริยาที่ซับซ้อนมากกว่าพฤติกรรมที่เกิดจากบุคคลได้รับสิ่งเร้า อาศัยความคิด ความเข้าใจตลอดจนอาศัยประสบการณ์และบางครั้งก็ทำออกไปโดยมีอารมณ์ประกอบซึ่งเป็นปฏิกิริยาตอบสนอง หรือแสดงพฤติกรรมอย่างไรขึ้นอยู่กับรับรู้ของคนๆนั้นที่มีต่อสิ่งเร้า การรับรู้จึงมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล

การรับรู้เป็นกระบวนการทางจิตวิทยาที่สำคัญที่ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถอธิบายพฤติกรรมที่แสดงออกมาได้มากขึ้น ซึ่ง จำเนียร ช่วงโชติ (2532 อ้างใน วีระพล ทองมา และ ประเจต อำนวย, 2547: 34) ได้กล่าวถึง กระบวนการรับรู้ว่าต้องประกอบไปด้วย

1. อาการสัมผัส หมายถึง อาการที่อวัยวะรับสัมผัสสิ่งเร้าหรือสิ่งเร้าผ่านเข้ามากระทบกับอวัยวะสัมผัสต่างๆ เพื่อให้คนเรารับรู้สถานะแวดล้อมรอบตัว ปกติคนเราเมื่อได้รับสัมผัสอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว มักจัดจำแนกอาการสัมผัสนั้นๆตามประสบการณ์ที่ตนมีอยู่เกือบทุกครั้งไป การแปลความหมายของการสัมผัสนั้นส่วนใหญ่ คือ เมื่อมีการสัมผัสกับอะไรก็ตามก็มักเน้นเอาแต่ความหมายจนบางครั้งดูเหมือนว่าความรู้สึกในอาการสัมผัสอันแท้จริงได้คล้อยความสำคัญลง ไปไม่มีการติดตามดูว่าสิ่งเร้านั้นความจริงมันคืออะไร

2. การแปลความหมายจากอาการสัมผัส ส่วนสำคัญที่ช่วยให้การแปลความดีหรือถูกต้องเพียงใดต้องอาศัยองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้

- 2.1 สติปัญญาหรือความเฉลียวฉลาด เป็นองค์ประกอบสำคัญที่เป็นสิ่งเกื้อหนุนการรับรู้ของบุคคลได้เป็นอย่างดี ช่วยให้บุคคลเข้าใจสิ่งต่างๆ สถานการณ์ เหตุการณ์ที่เข้าสัมผัสได้อย่างรวดเร็วกว่าบุคคลที่มีสติปัญญาในระดับต่ำ

- 2.2 การสังเกตพิจารณา ช่วยให้คนเรารับรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างแม่นยำ บางครั้งต้องใช้เวลานาน ใช้ความชำนาญและความตั้งใจด้วย

- 2.3. ความสนใจและความตั้งใจ เป็นส่วนในการช่วยแปลความหมายจากอาการสัมผัส ถ้ามีจิตใจจดจ่ออยู่แล้ว ต้องพิจารณาสังเกตอย่างละเอียดถี่ถ้วน แปลความหมายออกมาให้ถูกต้อง

- 2.4. คุณภาพของจิตใจในขณะนั้น ข่อมมีผลกระทบกระเทือนต่อสติปัญญาเป็นเหตุให้เกิดความเฉื่อยชา ไม่เกิดความคิด ความเข้าใจ แปลได้ไม่ดี แต่ถ้าจิตใจแจ่มใส ใจคอปลอด

โปร่งก็ยอมทำให้สติปัญญาดีขึ้นช่วยให้การแปลอาการสัมผัสได้ดี

3. การใช้ความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมช่วยในการแปลความหมายได้แก่ ความคิด ความรู้และการกระทำที่ได้เคยกระทำมาแล้วในอดีต มีความสำคัญมากในการช่วยตีความหมายหรือแปลความหมายของการสัมผัสได้โดยแจ่มชัด ความรู้เดิมและประสบการณ์เดิมที่ได้สะสมไว้สำหรับการช่วยแปลความหมายที่ดีต้องมีคุณสมบัติดังนี้

3.1 เป็นความรู้ที่แน่นอน ถูกต้อง ชัดเจน

3.2 ต้องมีปริมาณมากกว่าคือ รู้หลายอย่างจึงจะช่วยแปลความหมายต่างๆ ได้สะดวกและถูกต้องดี

สุรศักดิ์ เศษมนัสถิตย์ (2540 อ้างใน วีระพล ทองมา และประเจต อำนาจ, 2547: 35) ได้แบ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ออกเป็น สองลักษณะใหญ่ๆ คือ

1. ลักษณะของผู้รับรู้ การที่บุคคลจะเลือกรับรู้สิ่งใดก่อนหรือหลัง มากหรือน้อยอย่างใดนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้รับรู้ด้วยเป็นประการสำคัญ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้รับรู้แบ่งออกเป็นสองด้าน

1.1 ด้านกายภาพ หมายถึง อวัยวะสัมผัส หู ตา จมูกและอวัยวะสัมผัสอื่นๆ ปกติหรือไม่มีความรู้สึกรับสัมผัสสมบูรณ์เพียงใด เมื่อผิดปกติหรือหย่อนสมรรถภาพ ก็ยอมทำให้การรับสัมผัสไปและทำให้ด้อยสมรรถภาพในการรับรู้ลงไป นอกจากนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับขอบเขตความสามารถในการรับรู้ด้วย คือขอบเขตความสามารถในการรับรู้ของคนซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถในการรับสัมผัสและความสามารถในการแปลความหมายจากสิ่งเร้า ความสามารถของอวัยวะสัมผัสมีขอบเขตจำกัดไม่สามารถรับสัมผัสสิ่งเร้าได้ทุกชนิด แสงที่มีความเข้มน้อยเกินไปตลอดจนวัตถุขนาดเล็กมากเราไม่สามารถมองเห็นได้

1.2 ด้านจิตวิทยา ปัจจัยทางด้านจิตวิทยาของคนมีอิทธิพลต่อการรับรู้นั้นมีหลายประการ เช่น ความต้องการ ความปรารถนา อารมณ์ เจตคติ สังคม ความสนใจ ตั้งใจ ความพร้อม การสังเกตพิจารณา สติปัญญา ค่านิยมและประสบการณ์เดิม เป็นต้น อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้เดิม นักจิตวิทยาถือการรับรู้เป็นสิ่งที่เลือกสรรอย่างขึง (highly selective) เริ่มตั้งแต่เลือกรับสัมผัส เลือกเอาเฉพาะที่ต้องการและแปลความให้เข้ากับตัวเอง

2. ลักษณะของสิ่งเร้า การที่บุคคลจะเลือกรับสิ่งใดก่อนและหลัง หรือมากและน้อย เพียงใดขึ้นอยู่กับว่าสิ่งดึงดูดความสนใจและความตั้งใจมีมากน้อยเพียงใด

นวนลสิริ เปาโรหิตย์ (2531 อ้างใน วีระพล ทองมา และ ประเจต อานาจ, 2547: 36) ลักษณะของสิ่งเร้าที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ได้แก่

1. การเปลี่ยนแปลงของสิ่งเร้า (change of stimulus) โดยสิ่งเร้าที่มีการเปลี่ยนแปลงในทันทีทันใดหรือเปลี่ยนแปลงเรื่อยๆ ข่อมดึงดูดความสนใจของคนเราได้มากกว่าสิ่งเร้าที่อยู่กับที่
 2. ขนาดของสิ่งเร้า (size of stimulus) ซึ่งวัตถุขนาดใหญ่หรือเล็กกว่า สามารถดึงดูดความสนใจได้มากกว่า
 3. การเคลื่อนไหวของสิ่งเร้า (movement of stimulus) โดยสิ่งเร้าที่มีการเคลื่อนไหว สามารถดึงดูดความสนใจของผู้รับมากกว่าสิ่งเร้าที่อยู่กับที่
- การเกิดซ้ำๆ ของสิ่งเร้า (repetition of stimulus) ซึ่งสิ่งเร้าที่เกิดซ้ำๆ และบ่อยๆ ข่อมทำให้ผู้รับรู้ จดจำต่อสิ่งเร้านั้นๆ

นอกจากนี้ สุภัททา ปิณฑะแพทย์ (ม.ป.ป. อ้างใน วีระพล ทองมา และ ประเจต อานาจ, 2547: 36) กล่าวเพิ่มเติมในส่วนปัจจัยของการรับรู้ที่ทำให้การประเมินพฤติกรรมของบุคคล ผิดพลาด คือ

ความมีอคติของผู้รับรู้ อาจเกิดขึ้นในลักษณะดังนี้

1. ฮาโลเอฟเฟกในทางบวก (positive halo effect) คือการมองบุคคลหรือสถานการณ์ เอนเอียงไปในด้านดีโดยอ้างเหตุผลเข้าข้างบุคคลนั้น
2. ฮาโลเอฟเฟกในทางลบ (negative halo effect) คือการมองบุคคลหรือสถานการณ์ เอนเอียงไปในทางไม่ดี

การตรึงการรับรู้ไว้ในความคิด (steretype) ได้รับการรับรู้สิ่งต่างๆ อย่างรวมๆ แล้ว ตั้งเป็นข้อสังเกตไว้ เช่น คนจีนขยัน สาวเหนือใจง่าย หรือคนผมหยิกและคอสั้นคบไม่ได้ เป็นต้น การรับรู้ประเภทนี้ทำให้เกิดความผิดพลาดในการพิจารณาบุคคลก่อให้เกิดปัญหาในการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน

การสรุปจากประสบการณ์ (assumed similarity) เป็นความคิดที่เกิดจากอคติต่อสิ่ง ที่คล้ายคลึงกัน เช่น ถ้าพี่เป็นคนขี้โกงน้องก็ต้องเป็นคนขี้โกงด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ สุภัททา ปิณฑะแพทย์ (ม.ป.ป. อ้างใน วีระพล ทองมา และ ประเจต อานาจ, 2547: 37) ได้รับบุถึงปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ทางสังคมของคนเรา คือ

1. ความตั้งใจ (attention)
2. ความเตรียมพร้อม (preparatory set)

3. ความต้องการและคุณค่า (need and worth)
4. บุคลิกภาพและลักษณะนิสัย (personality and characteristic)
5. ความชัดเจนและการสื่อความหมาย (good communication)
6. เจคติและค่านิยม (attitude and value)
7. ความรู้พื้นฐาน (knowledge)
8. วัฒนธรรมและความเชื่อ (culture and belief)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบการท่องเที่ยว

จากการทบทวนรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบการท่องเที่ยวในภาพรวมพบว่า การท่องเที่ยวได้ส่งผลกระทบต่อชุมชน คราวเรือน ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นเห็นได้จากงานวิจัยของวรัญญาภรณ์ ศรีสุวรรณ (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมนันทนาการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่วนอุทยานม่อนพระยาแช่ จังหวัดลำปาง” ในการวิจัยได้อาศัยการใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นการสัมภาษณ์ในรายละเอียดกับบุคคลที่มีความรู้ในเรื่องหัวข้อการวิจัยและการประชุมกลุ่มย่อยซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ประจำวนอุทยานม่อนพระยาแช่ จังหวัดลำปาง ประธานและคณะกรรมการบริหารชุมชนที่มีเขตรับผิดชอบในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่วนอุทยานม่อนพระยาแช่ ผลการวิจัยพบว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมนันทนาการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อพื้นที่วนอุทยานม่อนพระยาแช่นั้น การเปลี่ยนแปลงในทางบวกมากกว่าทางลบ ซึ่งก็เป็นผลกระทบกลับมาสู่การขยายตัวของกิจกรรมนันทนาการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วย เนื่องจากองค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจเป็นส่วนหนึ่งของทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่วนอุทยานม่อนพระยาแช่ โดยผลกระทบในเชิงบวกการท่องเที่ยวมีผลให้เกิดการสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการปรากฏตัวของสัตว์มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น กิจกรรมนันทนาการการท่องเที่ยวก็มิผลให้เกิดความสามัคคีในชุมชน มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ส่วนผลกระทบในเชิงลบพบว่าความหลากหลายของชนิดพันธุ์สัตว์ป่า ปริมาณการขยายพันธุ์ของสัตว์ป่า และปริมาณต้นไม้ที่เสียหายหรือมีบาดแผล มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ไม่ดี ในขณะที่เดียวกันปัญหาอาชญากรรมและปริมาณการอพยพย้ายถิ่นฐานมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ไม่ดี แต่ขณะเดียวกัน ความหนาแน่นของพืชคลุมดิน ความหลากหลายของชนิดพันธุ์พืช และไม่มีการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม และ

ราคาที่ดินเพิ่มสูงขึ้น กับรายได้ของคนในชุมชนเพิ่มสูงขึ้นก็ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสำหรับด้านเศรษฐกิจ

สำหรับ วีระพล ทองมา และ ประเจต อำนวย (2547) ได้ศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่อประชาชนในพื้นที่ตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ในการวิจัยได้อาศัยการใช้แบบสัมภาษณ์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชน และเจ้าของหรือผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ 5 หมู่บ้านของตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นจะมีผลกระทบทางบวกมากกว่าทางลบ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีเจตคติที่ดีต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลง กิจกรรมการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วม ตลอดจนพวกเขามีความมุ่งมั่นในชีวิตระดับสูงต่อตนเอง ครอบครัวและสังคมส่วนรวมอีกด้วย หลังจากที่มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในพื้นที่ของชุมชนแล้วนั้น ทำให้เกิดผลดีทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งเศรษฐกิจของชุมชน ส่วนทางอาชีพนั้น กิจกรรมการท่องเที่ยวทำให้ประชาชนในชุมชนมีอาชีพที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น เมื่อกิจกรรมการท่องเที่ยวขยายตัวขึ้น ธุรกิจที่เกี่ยวข้องก็จะต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามาใช้บริการ ซึ่งจำเป็นต้องใช้แรงงานระดับต่างๆ มากมาย จึงเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนมีงานทำเพิ่มขึ้นทั้งแบบประจำและชั่วคราว และช่วยสร้างรายได้เพิ่มขึ้นตลอดจนสามารถที่จะยกระดับมาตรฐานการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นในที่สุด กิจกรรมการท่องเที่ยวก็ก่อให้เกิดผลด้านลบต่อสภาพทรัพยากรธรรมชาติ เช่น กิจกรรมการขี้ช้าง และการแสดงของช้าง ที่ปางช้างแม่สา นั้นมักก่อให้เกิดการลดคุณภาพและปริมาณของน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ เนื่องจากจำนวนช้างมีมากเกินไปจึงมีผลต่อการเข้าไปทำลายป่า เพื่อกินอาหาร การถ่ายมูลและอาบน้ำตามแหล่งน้ำธรรมชาติ หรือแม้แต่การเหยียบย่ำในพื้นที่บริเวณป่า ซึ่งส่งผลให้น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติขุ่นขึ้น สกปรก และมีปริมาณน้อยลงไปทุกๆปี สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอีกประเด็นหนึ่งคือ การลอกเลียนแบบการแต่งกายซึ่งบางทีให้เกิดวัฒนธรรมการแต่งกายเปลี่ยนไปจากเดิมมาก

นอกจากนั้น ผลการศึกษาของ วาณี อิ่มเอม (2549) ที่ได้ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึก และขุนวาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลของการวิจัยพบว่าลักษณะเศรษฐกิจและสังคมของทั้งสองชุมชน มีความแตกต่างกันในเรื่องของระดับการศึกษา อาชีพ ทางด้านผลกระทบต่อประชาชนทั้ง 2 โครงการ โครงการห้วยลึก พบว่า ผลกระทบเชิงบวก มีการสร้างงานและรายได้ การสร้างบ้านพักอาคารวัฒนธรรมเป็นแหล่งรวมวัฒนธรรม สาธารณูปโภคที่ถูกต้องลักษณะ ส่งผลให้ชุมชนได้หวงแหนรักษาคุณค่าทางธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี ในทางตรงข้าม รายได้ส่วนใหญ่ไม่ได้ตกแก่คนในชุมชน ขณะที่มีความครองชีพที่สูงขึ้น รวมถึงลักษณะภาษาและการแต่งกายเปลี่ยนแปลงไป โครงการขุนวาง พบว่า

ผลกระทบเชิงบวก มีการสร้างงานและรายได้ ปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สอดคล้องกับพื้นที่ ผลกระทบทางลบสอดคล้องกับโครงการหลวงห้วยลึก ระดับความพึงพอใจของประชาชนทั้ง 2 โครงการ พบว่าระดับความพึงพอใจของประชาชนอยู่ในระดับ เฉยๆต่อการพัฒนา และผลของการพัฒนาโครงการจากระดับความพึงพอใจของประชาชนเทียบกับวัตถุประสงค์ของโครงการพบว่าโครงการหลวงทั้งสองยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโครงการ เนื่องจากการที่ชุมชนไม่มีความพร้อมในการดำเนินการศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ไม่เปิดโอกาสให้เข้าร่วม การที่ชุมชนไม่ทราบว่า จะเข้าร่วมในการบริหารจัดการ และการที่ไม่มีนักท่องเที่ยวนัก

ส่วนงานวิจัยของ ระเบียบธรรม ทองห่อ และคณะ (2545) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่เป็นผลจากการท่องเที่ยว:กรณีศึกษาจังหวัดน่านนั้น ผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของจังหวัดน่านที่เป็นผลจากการท่องเที่ยวมีการเปลี่ยนแปลงที่น้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านสังคมและวัฒนธรรม อาจกล่าวได้ว่า ยังคงอยู่ในภาพเดิม หากจะเปลี่ยนแปลงก็อาจจะเป็นผลมาจากการพัฒนาของสังคมที่แพร่กระจายเข้าสู่ชุมชนต่างๆ หรืออาจเป็นผลมาจากอิทธิพลของสื่อที่มีบทบาทสำคัญในยุคโลกาภิวัตน์มากกว่าในการกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของสังคมแห่งการบริโภค สำหรับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนกว่าด้านอื่นๆ กล่าวคือ ผลจากการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดน่านทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น มีอาชีพเสริมใหม่ๆ และหลากหลายมากขึ้น นอกเหนือจากการประกอบอาชีพทางการเกษตรเพียงอย่างเดียว อย่างไรก็ตาม โดยภาพรวมจัดได้ว่ายังเกิดการเปลี่ยนแปลงที่น้อยมากทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่จังหวัดน่านเพิ่งเริ่มเปิดตัวด้านการท่องเที่ยวอย่างจริงจังในช่วงระยะเวลาไม่นานมานี้ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงต่างๆจึงยังเห็นได้ไม่ชัดเจน อีกทั้งการที่จังหวัดน่านเป็นจังหวัดที่มีการรวมกลุ่มของประชาชนในการที่จะร่วมกันอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อไม่ให้ถูกทำลายโดยการท่องเที่ยว และเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดน่านให้ยั่งยืนตลอดไป

ในทำนองเดียวกันกับผลการศึกษาของ ทิพย์พรรณนา เทียงธรรม (2548) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมของชุมชนชาวเขา อันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว : กรณีศึกษา หมู่บ้านรวมมิตร ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วย ผู้นำชาวบ้านที่เป็นทางการ ผู้นำทางศาสนา ผู้สูงอายุและกลุ่มแม่บ้าน จากผลการวิจัยพบว่า การเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมทั้งที่เป็นวัตถุประสงค์และไม่ใช่วัตถุประสงค์มีการเปลี่ยนแปลง ไปจากอดีต โดยการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านของการพัฒนาที่เข้ามาในชุมชนและเปิดชุมชนรับเอาวัฒนธรรมที่แตกต่าง

ออกไปจากชุมชนเข้ามา การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ มีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมของความทันสมัยเข้าสู่วัฒนธรรมดั้งเดิม การแต่งกาย และการสร้างบ้านเรือน ล้วนแต่ได้รับกระแสของความเป็นสากล อีกทั้งการท่องเที่ยวยังเป็นสื่อกลางของการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมที่สำคัญและรวดเร็วซึ่งในชุมชนบ้านรวมมิตรการเปลี่ยนแปลงที่มองเห็นอย่างเด่นชัดคือการแต่งกายที่มีความเป็นสากลมากขึ้น เอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์ได้หายไปจากชุมชนที่ละเล็กที่ละน้อย ส่วนการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ได้รับผลจากการท่องเที่ยวทางตรงและทางอ้อม การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญคือวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงของคนในชุมชน การท่องเที่ยวทำให้เกิดระบบเศรษฐกิจและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไปจากวัฒนธรรมดั้งเดิม คนในชุมชนมีการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ทำให้ได้รับผลกระทบด้านการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตเกี่ยวกับเงินตราและบริโภค ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีการหารายได้ของชาวบ้าน ชุมชนละทิ้งวิถีการผลิตแบบเดิมเป็นการรับจ้างและให้บริการนักท่องเที่ยว และชุมชนยังถูกแทนที่ด้วยการลอกเลียนวิถีชีวิตและการบริโภคอย่างนักท่องเที่ยวและสังคมภายนอก

ภาคสรุป

การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต้องเป็นกิจกรรมที่เน้นการศึกษาหาความรู้ในระบบนิเวศและวัฒนธรรมท้องถิ่น ควบคู่ไปกับการได้รับความเพลิดเพลิน ทั้งนี้กิจกรรมเหล่านี้ต้องเป็นกิจกรรมที่เกิดผลกระทบน้อยที่สุดหรือไม่เกิดขึ้นเลย (นำชัย ทุมผล, 2542 อ้างใน วรัญญาภรณ์ ศรีสวรรค์, 2550: 32) ซึ่งกิจกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยสามารถจัดแบ่งกลุ่มได้ 2 กลุ่มคือ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2542: 409-412)

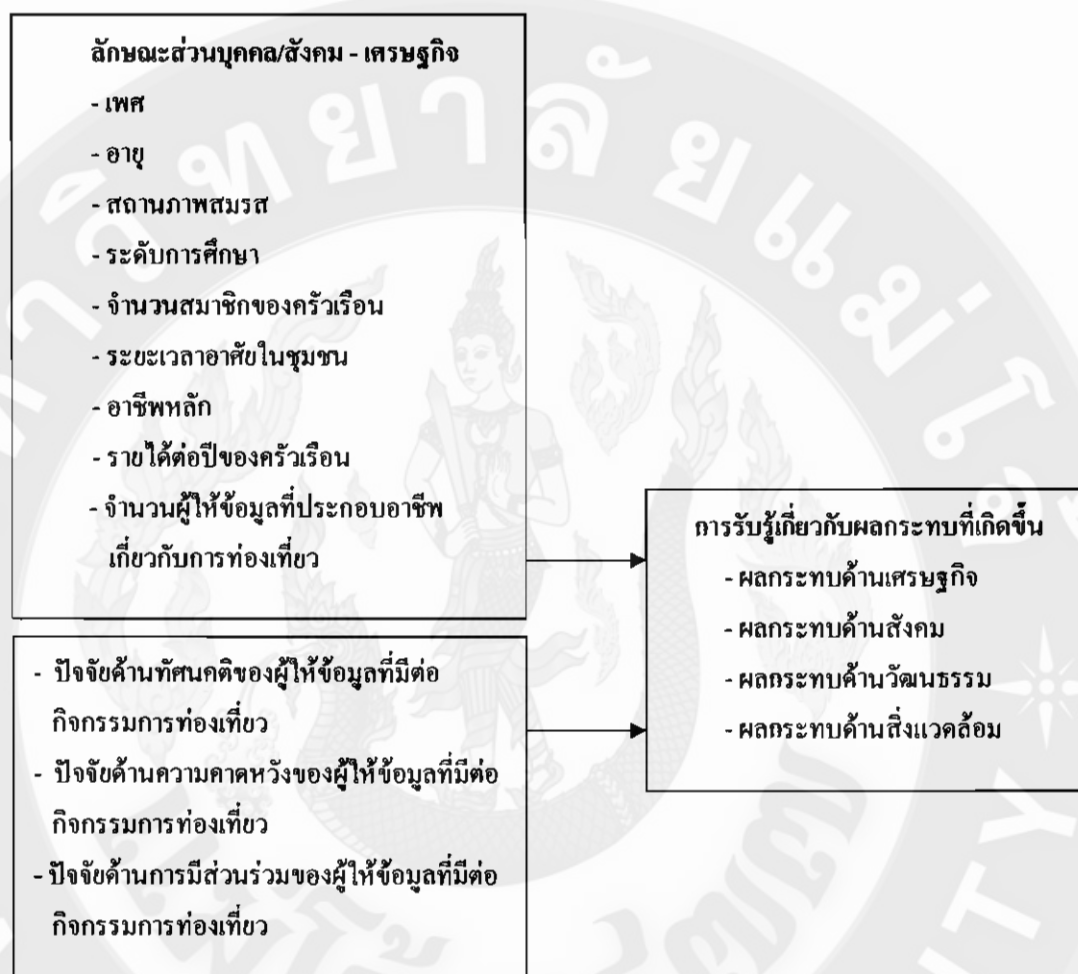
1. กลุ่มกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศหลัก ต้องอาศัยธรรมชาติทั้งหมดในการรองรับ โดยเน้นเรื่องของการเรียนรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับธรรมชาติเป็นหลัก ได้แก่ กิจกรรมเดินป่าและ กิจกรรมศึกษาธรรมชาติซึ่งเป็นกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับธรรมชาติอย่างใกล้ชิดด้วยเส้นทางเท้าที่ตัดผ่านเข้าไปในป่าที่มีจุดสวยงามดึงดูดความสนใจทางธรรมชาติ และ
2. กลุ่มกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศเสริม ได้แก่ กิจกรรมชมวิิวทิวทัศน์ กิจกรรมพักผ่อนรับประทานอาหาร และกิจกรรมพักผ่อน ซึ่งทั้งสามกิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ชื่นชมและใกล้ชิดกับธรรมชาติ ตลอดจนเป็น โอกาสหนึ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจถึงความสำคัญ ของอนุรักษ์ธรรมชาติ

ดังนั้น ในระหว่างการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว หากขาดการวางแผนโครงการและขาดกระบวนการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่ดี ไม่มีการจัดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวท้องถิ่นที่ดี อาจจะทำให้มีผลกระทบเกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวความการรับรู้ของประชาชนนั้นสามารถแบ่งผลกระทบออกเป็นสี่ด้านคือ

1. ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งแวดล้อม
2. ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อสังคม
3. ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรม
4. ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อเศรษฐกิจ ซึ่งจะวัดการรับรู้ของประชาชนถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น รับรู้ว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นไม่มีการเปลี่ยนแปลง และรับรู้ว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ไม่ดี

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ จึงมุ่งศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวความการรับรู้ของประชาชนทั้งในด้านของสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้เป็นแนวทางการปรับปรุงกิจกรรมการท่องเที่ยว ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ให้น้อยที่สุด ตามกรอบแนวคิดรวบยอดในการวิจัยดังต่อไปนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 5 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐาน 1 : ลักษณะส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของผู้ให้ข้อมูล มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้น จากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน

สมมติฐาน 2 : ทัศนคติในกิจกรรมการท่องเที่ยวของผู้ให้ข้อมูล มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน

สมมติฐาน 3 : ความคาดหวัง ในกิจกรรมการท่องเที่ยวของผู้ให้ข้อมูล มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน

สมมติฐาน 4 : การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวของผู้ให้ข้อมูล มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

สถานที่ดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในชุมชนหมู่บ้านยาง ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอดง จังหวัด เชียงใหม่ ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1. บ้านยางเป็นหมู่บ้านที่มีการท่องเที่ยวเกิดขึ้น เป็นระยะเวลาประมาณ 2 ปี ซึ่งถือเป็นหมู่บ้านที่เริ่มมีการท่องเที่ยวขึ้นมา และเริ่มจะเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว ดังนั้น การศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจินยูน นาน ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ จะทำให้เกิดความชัดเจนในประเด็นการรับรู้ต่อผลกระทบของครัวเรือน

2. บ้านยางมีเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบทั้งหมด 1,750 ไร่ ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบเชิงเขา มีแม่น้ำไหลผ่านทางทิศตะวันออกของหมู่บ้าน เรียกว่า “แม่น้ำฝาง” บ้านยางอยู่ห่างจากที่ว่าการ อำเภอดง เป็นระยะทางประมาณ 25 กิโลเมตร และห่างจากองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฮ่อง เป็นระยะทางประมาณ 8 กิโลเมตร หมู่บ้านยางเป็นพื้นที่เริ่มมีการท่องเที่ยวเข้าไป และเต็มไปด้วยหลากหลายกิจกรรม เช่น กิจกรรมการเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงที่ ๑ (ฝาง) บ้านดิน โรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านยาง โรงหม้อ การเที่ยวสวนผลไม้ การเที่ยวชมวิถีชีวิตชนบทแบบเรียบง่ายและประเพณีของชุมชน และ กิจกรรมการพักผ่อน

3. จังหวัดเชียงใหม่ นับเป็นศูนย์กลางของจังหวัดในภาคเหนือ โดยเฉพาะเรื่องการท่องเที่ยว เพราะเชียงใหม่มีความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว ทั้งทางด้านธรรมชาติอันงดงาม ด้านศิลปวัฒนธรรม และประเพณีของชาวเชียงใหม่ที่เป็นเอกลักษณ์น่าประทับใจ และความพร้อมพร้อมในเรื่องสถานที่พัก ฉะนั้น จังหวัดเชียงใหม่จึงพร้อมที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

ประชาชนและการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มประชากรที่ศึกษาและเป็นผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครัวเรือนชุมชนจินยูนนานที่อาศัยอยู่ในบ้านยาง ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 275 ครัวเรือน การเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้วิธีการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณตามแบบของ Yamane (1970 อ้างใน ยุทธ ไกยวรรณ, 2546: 105) โดยใช้สูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
 N = จำนวนประชากรทั้งหมด
 e = ความคลาดเคลื่อนที่กำหนดว่าจะให้มีระดับนัยสำคัญเป็น (0.05)

ในที่นี้ N = 275
 e = 0.05

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{275}{1+275(0.05)^2}$$

$$n = \frac{275}{1+0.6875}$$

$$= 162.72$$

$$= 163$$

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 163 ครั้วเรือน เมื่อคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยจึงสุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก โดยการจัดทำรายชื่อหัวหน้าสมาชิกครอบครัวตามเลขที่ทะเบียนบ้าน แล้วจับฉลากขึ้นมาจนครบตามจำนวนที่ต้องการ หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปสอบถามกับหัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านยางที่ได้ทำการสุ่มไว้จนครบจำนวนทั้งหมด 163 ครั้วเรือน

ตัวแปรและการวัดตัวแปร

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวชี้วัดหรือตัวแปรต่างๆ ในการวิจัยดังนี้

1. อายุ หมายถึง จำนวนปีของผู้ให้ข้อมูลตั้งแต่เกิดจนถึงเวลาบันทึกข้อมูล
2. เพศ หมายถึง เพศชายหรือเพศหญิง ซึ่งเป็นลักษณะที่แสดงความแตกต่างกันของหัวหน้าครัวเรือนซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูล
3. ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิสูงสุดของหัวหน้าครัวเรือน ได้ศึกษาเล่าเรียนในสถาบันทางการศึกษาต่างๆของรัฐและเอกชน
4. สถานภาพการสมรส หมายถึง สถานภาพในการครองตนของหัวหน้าครัวเรือน ซึ่งแบ่งแยกออกเป็น อยู่เป็น โสด แต่งงานหรือหย่าร้าง
5. อาชีพ หมายถึง ลักษณะการทำงานของหัวหน้าครัวเรือน ซึ่งทำให้มีรายได้หลักที่เป็นเงินสดหรือ ได้รับผลตอบแทนเป็นสิ่งของหรืออื่นๆ
6. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน หมายถึง จำนวนปีที่หัวหน้าครัวเรือนได้เข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชน
7. รายได้ของครัวเรือน หมายถึง จำนวนเงินรายได้ทั้งหมดที่เป็นเงินสดของครัวเรือนซึ่งเป็นรายได้เฉลี่ยต่อปี
8. การรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง หัวหน้าครัวเรือนทราบถึงผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวของ บ้านยาง ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ การรับรู้ผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงโดยใช้การประเมินค่าแบบให้ค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ รับรู้มีผลกระทบเกิดขึ้นมากที่สุด (5 คะแนน) รับรู้ว่ามีผลกระทบเกิดขึ้นมาก(4 คะแนน) รับรู้ว่ามีผลกระทบเกิดขึ้นปานกลาง (3 คะแนน) รับรู้ว่ามีผลกระทบเกิดขึ้นน้อย(2 คะแนน) และรับรู้ว่ามีผลกระทบเกิดขึ้นน้อยที่สุด (1คะแนน) จากนั้นนำคะแนนมาคิดคำนวณหาค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์ดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	หมายถึง
4.21-5.00	มีการรับรู้ต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นในระดับมากที่สุด
3.41-4.20	มีการรับรู้ต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นในระดับมาก
2.61-3.40	มีการรับรู้ต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นในระดับปานกลาง
1.81-2.60	มีการรับรู้ต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นในระดับน้อย
1.00-1.80	มีการรับรู้ต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ให้คะแนน	คำถามเชิงบวก	คำถามเชิงลบ
มากที่สุด	5	1 คะแนน
มาก	4	2 คะแนน
ปานกลาง	3	3 คะแนน
น้อย	2	4 คะแนน
น้อยที่สุด	1	5 คะแนน

9. ทักษะ (attitude) หมายถึง สภาวะความพร้อมของจิตใจและประสาทอันเกิดจากประสบการณ์ที่เป็นตัวกำหนดทิศทางหรืออิทธิพลต่อการตอบสนองของแต่ละบุคคลต่อวัตถุและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ทักษะคือกิจกรรมการทอ่งเที้ยวโดยใช้การประมาณค่าแบบให้ค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ มีทักษะในระดับมากที่สุด (5 คะแนน) มีทักษะในระดับมาก (4 คะแนน) มีทักษะในระดับปานกลาง (3 คะแนน) มีทักษะในระดับน้อย (2 คะแนน) และมีทักษะในระดับน้อยที่สุด (1คะแนน) จากนั้นนำคะแนนมาคิดคำนวณหาค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์ดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	หมายถึง
4.21-5.00	มีการรับรู้ต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นในระดับมากที่สุด
3.41-4.20	มีการรับรู้ต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นในระดับมาก
2.61-3.40	มีการรับรู้ต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นในระดับปานกลาง
1.81-2.60	มีการรับรู้ต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นในระดับน้อย
1.00-1.80	มีการรับรู้ต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ให้คะแนน	คำถามเชิงบวก	คำถามเชิงลบ
มากที่สุด	5	1 คะแนน
มาก	4	2 คะแนน
ปานกลาง	3	3 คะแนน
น้อย	2	4 คะแนน
น้อยที่สุด	1	5 คะแนน

10. ความคาดหวัง (expectation) หมายถึง ความคาดหวังเป็นการคาดการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยความคาดหวังแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกันตาม ภูมิหลัง ประสบการณ์ ความสนใจ การให้คุณค่าแก่สิ่งนั้นๆของแต่ละบุคคล หากบุคคลนั้นคาดหวังถึง

ผลประโยชน์ หรือผลลัพธ์ที่ตนเองน่าจะได้รับในอนาคต บุคคลนั้นอาจจะมีพฤติกรรมเพื่อเข้าร่วมหรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้ ความคาดหวังต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยใช้การประมาณค่าแบบให้ค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด (5 คะแนน) มีความคาดหวังในระดับมาก (4 คะแนน) มีความคาดหวังในระดับปานกลาง (3 คะแนน) มีความคาดหวังในระดับน้อย (2 คะแนน) และมีความคาดหวังในระดับน้อยที่สุด (1คะแนน) จากนั้นนำคะแนนมาคิดคำนวณหาค่าเฉลี่ยโดยมีเกณฑ์ดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	หมายถึง
4.21-5.00	มีการรับรู้ต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นในระดับมากที่สุด
3.41-4.20	มีการรับรู้ต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นในระดับมาก
2.61-3.40	มีการรับรู้ต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นในระดับปานกลาง
1.81-2.60	มีการรับรู้ต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นในระดับน้อย
1.00-1.80	มีการรับรู้ต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ให้คะแนน	คำถามเชิงบวก	คำถามเชิงลบ
มากที่สุด	5	1 คะแนน
มาก	4	2 คะแนน
ปานกลาง	3	3 คะแนน
น้อย	2	4 คะแนน
น้อยที่สุด	1	5 คะแนน

11. การมีส่วนร่วม (participation) หมายถึง การที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมได้ส่วนเดียว การมีส่วนร่วมเป็นการปฏิบัติการในกระบวนการพัฒนาชุมชน นอกจากนั้นการมีส่วนร่วมยังเป็นแนวคิดและเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะ และสนับสนุนให้คนในท้องถิ่นได้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนา การมีส่วนร่วมของครัวเรือนต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยใช้การประมาณค่าแบบให้ค่า(rating scale) 5 ระดับ คือ การมีส่วนร่วมของครัวเรือนในระดับมากที่สุด (5 คะแนน) การมีส่วนร่วมของครัวเรือนในระดับมาก (4 คะแนน) การมีส่วนร่วมของครัวเรือนในระดับปานกลาง (3 คะแนน) การมีส่วนร่วมของครัวเรือนในระดับน้อย (2 คะแนน) และการมีส่วนร่วมของครัวเรือนในระดับน้อยที่สุด (1คะแนน) จากนั้นนำคะแนนมาคิดคำนวณหาค่าเฉลี่ยโดยมีเกณฑ์ดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	หมายถึง
4.21-5.00	มีการรับรู้ต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นในระดับมากที่สุด
3.41-4.20	มีการรับรู้ต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นในระดับมาก
2.61-3.40	มีการรับรู้ต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นในระดับปานกลาง
1.81-2.60	มีการรับรู้ต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นในระดับน้อย
1.00-1.80	มีการรับรู้ต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ให้คะแนน	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถาม (questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วยคำถามแบบปลายปิด (close-ended question) และคำถามปลายเปิด (open-ended question) โดยแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของหัวหน้าครัวเรือนซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูล ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพในครัวเรือน สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชน อาชีพหลัก รายได้ของครัวเรือน สมาชิกที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบปลายปิด (close-ended questions) และแบบปลายเปิด (open-ended questions)

ตอนที่ 2 เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่อ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ตามการรับรู้ของประชาชนบ้านปางตำบลแม่ฮ่องสอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ลักษณะข้อคำถามเป็นการประมาณค่าแบบให้ค่า 5 ระดับ (rating scale)

ตอนที่ 3 เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของครัวเรือนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว ลักษณะข้อคำถามเป็นการประมาณค่าแบบให้ค่า 5 ระดับ (rating scale)

ตอนที่ 4 เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของครัวเรือนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว ลักษณะข้อคำถามเป็นการประมาณค่าแบบให้ค่า 5 ระดับ (rating scale)

ตอนที่ 5 เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครัวเรือนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว ลักษณะข้อคำถามเป็นการประมาณค่าแบบให้ค่า 5 ระดับ (rating scale)

การทดสอบเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้ค้นคว้าตรวจสอบเอกสารและเรียบเรียงขึ้นจากการตรวจสอบเอกสาร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการนำไปใช้จึงจำเป็นต้องทดสอบทั้งความตรงของเนื้อหา (content validity) และความเที่ยง (reliability)

1. ความตรงของเนื้อหา (content validity) ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้องตรงตามเนื้อหาที่ต้องการวิจัย จากนั้นนำไปปรับปรุงแก้ไขให้มีข้อความที่ถูกต้องให้มากที่สุด

2. ความเที่ยง (reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบความเที่ยง โดยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากคณะกรรมการที่ปรึกษาไปทดสอบความเที่ยงกับครัวเรือนประชาชนในบ้านยาง ตำบลแม่ฮอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลจำนวน 30 ราย แล้วนำข้อมูลที่ได้อิงวิเคราะห์ หากความเชื่อมั่นหรือความเที่ยงตรงโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient of alpha) แบบของ Cronbach ใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540: 125) ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ \frac{1 - \sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

โดยให้	α	หมายถึง	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	n	หมายถึง	จำนวนข้อ
	s_i^2	หมายถึง	ค่าความแปรปรวนในแต่ละข้อ
	s_t^2	หมายถึง	ค่าความแปรปรวนทั้งหมด

การวิจัยครั้งนี้มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

2.1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เพื่อวัดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน มีค่าเท่ากับ 0.850

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เพื่อวัดทัศนคติในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในบ้านยาง มีค่าเท่ากับ 0.795

2.3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เพื่อวัดความคาดหวังในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในบ้านยาง มีค่าเท่ากับ 0.876

2.4 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เพื่อวัดการมีส่วนร่วมของครัวเรือนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในบ้านยาง มีค่าเท่ากับ 0.920

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจาก มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อขอความร่วมมือไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลแม่จอน เพื่อแจ้งรายละเอียดและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดไว้
3. ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ แปลผลและสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้วและผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแล้ว นำแบบสอบถามที่ได้เก็บรวบรวมทั้งหมดไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล/สังคม-เศรษฐกิจ โดยใช้สถิติพรรณนา (descriptive statistics) อันได้แก่ การแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (arithmetic mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่ออธิบายข้อมูลเชิงพรรณนาที่ทัศนคติในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของครัวเรือนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

2. วิเคราะห์ข้อมูลด้านผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยใช้สถิติพรรณนา (descriptive statistics) อันได้แก่ การแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (arithmetic mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่ออธิบายข้อมูลเชิงพรรณนาด้านผลกระทบการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ ครอบคลุมประเด็นด้านการสร้างงานสร้างอาชีพ การลงทุนในการให้บริการ การใช้จ่ายในการจัดระเบียบ ราคาของสินค้าอุปโภคและบริโภค การเพิ่มรายได้ให้กับธุรกิจขนาดเล็ก การลงทุนและใช้จ่ายงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การผลิตของที่ระลึก การบริโภคและอุปโภค รายได้เป็นฤดูกาล และราคาที่ดิน ผลกระทบการท่องเที่ยวต่อสังคม ครอบคลุมในด้าน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน คุณภาพชีวิต ความผูกพันทางครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน การอาชญากรรม ชีวิตความเป็นอยู่ การจ้างแรงงาน การอพยพย้ายถิ่น ความขัดแย้ง การเลียนแบบ ด้านผลกระทบการท่องเที่ยวต่อวัฒนธรรม ครอบคลุมประเด็น ประเพณีวัฒนธรรม การใช้ภาษา การเข้าชมศาสนสถาน ประเภทอาหาร เอกอัครราชทูตสินค้าพื้นเมือง ด้านผลกระทบการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อม ครอบคลุมประเด็น การจราจร มลภาวะทางเสียง มลพิษทางอากาศ การฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว การอนุรักษ์ทรัพยากรเส้นทางการเข้าหมู่บ้าน แหล่งน้ำธรรมชาติ และขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

3. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยใช้สถิติอนุมาน (inferential statistics) ได้แก่ Chi-square test เพื่อใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคลของหัวหน้าครัวเรือน ทัศนคติในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของครัวเรือนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถนำเสนอตามลำดับ 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 บริบทของชุมชน และสภาพการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนจีนยูนนานที่บ้านยาง ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 2 ลักษณะส่วนบุคคล ทักษะ ทักษะ ความคาดหวัง การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนจีนยูนนานที่บ้านยาง ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 3 ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานที่บ้านยาง ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานที่บ้านยาง ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 1 บริบทของชุมชน และสภาพการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนจีนยูนนานที่บ้านยาง ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

บริบทของชุมชนและสภาพการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

การศึกษบริบทชุมชน และสภาพการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยได้ทำการสัมภาษณ์ สังเกต สอบถาม และตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยการศึกษาพบว่า ชุมชนจีนยูนนานมีประวัติค่อนข้างยาวนาน เมื่อประมาณ ปี พ.ศ. 2496 ทหารจีน (กองพล 93-95) และประชาชนได้อพยพเข้ามายังประเทศไทยในช่องทางคอกอ่างขวาง (ปัจจุบันคือบ้านหลวง) และจากนั้นได้ย้ายถิ่นฐานลงมาที่บ้านยาง เมื่อปี พ.ศ. 2497 ได้เกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถพร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ได้เสด็จเยี่ยมหมู่บ้าน และได้เกิดโครงการพระราชดำริหลายโครงการ เช่น สถานีอนามัย การประปาภูเขา โรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูป โครงการสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำ ต่อมาในวันที่ 8 - 9 ต.ค. 2549 เกิดอุทกภัยอย่างรุนแรง น้ำป่าไหลหลาก ดินโคลนถล่ม ซึ่งได้ทำลายโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปที่ ๑ (ฝาง) และพื้นที่โดยรอบเสียหายเกือบทั้งหมด ในวันที่ 18 ม.ค. 2550 สมเด็จพระเทพ

รัตนราชสุดาฯ เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรพื้นที่โรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปที่ ๑ (ฝาง) จึงได้แจ้งพระราชดำริเรื่องฟื้นฟูสภาพพื้นที่โรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปที่ ๑ (ฝาง) และชุมชนอีกทั้งพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่เงน โดยมอบหมายให้สำนักทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เป็นผู้วางแผนแม่บทในการพัฒนาฟื้นฟู และเมื่อวันที่ 19 มกราคม 2552 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ได้เสด็จเปิดโรงงานแปรรูปอาหารสำเร็จรูปของโครงการหลวง

บ้านยางอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอฝาง เป็นระยะทางประมาณ 25 กิโลเมตร และห่างจากองค์การบริหารส่วนตำบลแม่เงน เป็นระยะทางประมาณ 8 กิโลเมตร เส้นทางเข้าสู่หมู่บ้านถนนสายเชียงใหม่-ฝาง ปากทางเข้าหมู่บ้านเลขตลาดแม่จ๋า ประมาณ 200-300 เมตร จากปากทางเข้าหมู่บ้านยาง ระยะทางประมาณ 9 กิโลเมตร มีเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบทั้งหมด 1,750 ไร่ ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบเชิงเขามีแม่น้ำไหลผ่านทางทิศตะวันออกของหมู่บ้าน เรียกว่า “แม่น้ำฝาง”

ทิศเหนือ ติดต่อกับ บ้านปางควาย

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ บ้านใหม่หลวง

ทิศใต้ ติดต่อกับ บ้านสันมะกอกหวาน

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ บ้านห้วยขาน

ลักษณะภูมิประเทศทั่วไป เป็นพื้นที่ราบเชิงเขา มีแม่น้ำไหลผ่านเพื่อทำการเกษตร มีอุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 19 องศาเซลเซียส ในช่วงเดือนพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ จะมีอากาศหนาวเย็น โดยอุณหภูมิต่ำสุดในเดือนมกราคม ประมาณ 8 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดในเดือนเมษายน ประมาณ 35 องศาเซลเซียส เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือช่วงเดือน กรกฎาคมถึงเดือนกันยายน

หลังจากบ้านยางเริ่มมีการท่องเที่ยวเข้าไปก็มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวหลากหลายกิจกรรม สถานที่จัดกิจกรรมท่องเที่ยวดังต่อไปนี้

1. พิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงที่ ๑ (ฝาง)

ตั้งอยู่ที่บ้านยาง หมู่ที่ 12 ตำบลแม่เงน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จัดตั้งขึ้นเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ในการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงการศึกษาด้านอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และเป็นสถานที่รวบรวมและจัดแสดงแนวพระราชดำริในการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พิพิธภัณฑ์แห่งนี้เกิดขึ้นเนื่องจากเกิดภัยพิบัติจากน้ำท่วมและโคลนถล่มในพื้นที่ตำบลแม่เงน และตำบลแม่จ๋า อำเภอฝาง ทำให้โรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปที่ ๑ (ฝาง) ได้รับความเสียหายเกือบทั้งหมด สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ จึงได้มีดำริให้ฟื้นฟูโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปที่ ๑ (ฝาง) จึงได้มีการดำเนินการก่อตั้งเป็นพิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงที่ ๑ (ฝาง) ขึ้น ภายใน

พิพิธภัณฑ์นำเสนอความรู้ผ่านนิทรรศการอันทันสมัย จัดแสดงไว้ในบรรยากาศจำลองของโรงงานหลวง ประกอบด้วย ห้องนิทรรศการหลัก เล่าเรื่องราวสำคัญ ๆ ของโครงการหลวง โรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปที่ 1 (ฝาง) และบริษัทคอกำผลิตภัณฑอาหาร ส่วนนิทรรศการภาพถ่ายชาติพันธุ์ นำเสนอเรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปที่ 1 (ฝาง) กับชุมชนบ้านยาง และชาวไทยภูเขา ผ่านมุมมองของช่างภาพมืออาชีพได้แก่ นพดล ขาวสำอางค์ ชำนิ ทิพย์มณี กรกฤษ เจียรพินิจนันท์ นอกจากนี้บ้านปูนแบบจีนแล้วยังมีบ้านดินเก่า และศาลเจ้าแม่กวนอิมและสถานีนามัยพระราชทานให้ชมอีกด้วย

2. บ้านดิน

บ้านดินเป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน ใช้วัสดุท้องถิ่นที่หาได้ง่าย และใช้เวลาสร้างไม่นาน บ้านดินหลังนี้ใช้เทคนิคการสร้างแบบบ้านดินของชาวจีนยูนนาน คือใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นโครงสร้างหลัก ฉั่งใช้ไม้ไผ่เป็นโครงสร้างข้างใน แล้วใช้ดินเหนียวผสมฟางข้าวพาดลงบนโครงไม้ไผ่เป็นชั้นๆ ชั้นนอกปิดทับด้วยดินเหนียว ส่วนหลังคามุงด้วยใบยางพลวง (คนภาคเหนือเรียกใบดองตึง) ปัจจุบันในหมู่บ้านบ้านยางเหลือบ้านดินอยู่น้อยมาก ถือว่าเป็นมรดกทางภูมิปัญญาที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์

3. โรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านยาง

โรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านยาง เป็นหนึ่งในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดย ในประมาณ ปี พ.ศ. 2515 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนิน เยี่ยมเขียนราษฎรที่อาศัยอยู่ในบริเวณบ้านยาง และทรงมีพระราชดำริว่า ภูมิประเทศบริเวณนี้ มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ตลอดปี จึงควรนำมาใช้ประโยชน์ในการผลิตกระแสไฟฟ้า จึงโปรดฯ ให้ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) นำไปพิจารณาศึกษาความเหมาะสม การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จึงได้ทำการสำรวจภูมิประเทศและศึกษาความเหมาะสมตามพระราชดำริ และพบว่าสามารถพัฒนาได้ในระยะเวลาอันสั้น เพราะใช้เงินลงทุนต่ำ จึงก่อสร้าง โรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านยางขึ้น เมื่อก่อสร้างแล้วเสร็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนิน ไปทรงประกอบพิธีเปิด โรงไฟฟ้าเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2517 ราษฎรในหมู่บ้านยางและบริเวณใกล้เคียงจึงมีไฟฟ้าใช้ ส่งผลให้หมู่บ้านในบริเวณนี้เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในเวลาต่อมา

4. โรงหมอ

อนามัยพระราชทาน ซึ่งเป็นสถานรักษาพยาบาลแห่งแรก ของตำบลแม่ฮ่องสอน เปิดให้การรักษารั้งแรกในปี 2515 และตั้งแต่นั้น คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้คนบริเวณนี้ก็ดีขึ้นเรื่อยมา

5. ศาลเจ้าแม่กวนอิม (พระราชทาน) โบสถ์คริสต์และมัสยิด

สถานที่ท่องเที่ยวศาลเจ้าแม่กวนอิม ตั้งอยู่บนเนินเขาอันเป็นจุดชมวิวยามค่ำคืนที่สวยงาม เป็นผืนดินที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระราชทานให้เมื่อปี 2524 ในช่วงเทศกาลสำคัญต่างๆ ของชาวจีน เช่น วันตรุษจีน ฯลฯ ชาวบ้านบางจะเข้ามาประกอบพิธีกรรมกันอย่างหนาแน่น ที่นี่มีแม่ชีจำศีลอยู่ประมาณ 10 รูป เจ้าอาวาสบอกว่า เมื่อตัดสินใจบวชเป็นชีที่วัดแห่งนี้แล้ว ไม่สามารถสึกได้ไปตลอดชีวิต นอกจากนี้ ชุมชนบ้านบางยังมีโบสถ์คริสต์และมัสยิด ตั้งอยู่ในหมู่บ้าน ห่างจาก ศาลเจ้าแม่กวนอิมไม่ไกลกันนัก นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในบียงแห่งนี้ มีโอกาสได้ชมทั้งสามศาสนสถานที่แตกต่างกันในหมู่บ้านเดียวกัน ได้สัมผัสศึกษาวัฒนธรรมอย่างเข้มงวดของชุมชนจีนยูนนานด้วย

6. โรงเรียนสอนภาษาจีน

เปิดสอนวิชาต่างๆ ด้วยภาษาจีนกลาง ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงมัธยมต้น เด็กๆ ที่นี่ในช่วงวันจันทร์ – ศุกร์ จะไปโรงเรียนคาบปกติ แต่เมื่อกลับจากโรงเรียนแล้ว จะมาเรียนภาษาจีนกลางที่นี่ ทำให้เด็กๆ ในหมู่บ้านนี้สามารถพูดภาษาจีนได้เป็นอย่างดี

7. กิจกรรมการเที่ยวสวนผลไม้

อาชีพหลักของชุมชนจีนยูนนานก็จะเป็นการทำนาปลูกสวน สวนผลไม้ของบ้านบางเต็มไปด้วยหลากหลายผลไม้ เช่น สตรอเบอร์รี่ ลูกพลับ ลิ้นจี่ ลูกสาละ ลูกท้อ โดยเฉพาะสวนลิ้นจี่ ซึ่งนับเป็นผลไม้ขึ้นชื่อของที่นี่ โดยเจ้าของสวนอนุญาตให้เด็ดทานจากต้นได้ นักท่องเที่ยวก็ได้สัมผัสถึงชีวิตของชาวบ้านบางที่ทำงานในสวนผลไม้ด้วย

8. กิจกรรมการเที่ยวชมวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมและประเพณีของชุมชน

บรรยากาศบ้านบาง ถือเป็นชุมชนที่โดดเด่นในเรื่องวัฒนธรรมที่ยังคงเอกลักษณ์ความเป็นชาวจีนยูนนานไว้ได้อย่างเหนียวแน่น ไม่ว่าจะเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ของทั้ง 3 ศาสนา คือ พุทธ คริสต์ อิสลาม ที่อยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ รวมถึงสถาปัตยกรรมบ้านเรือนรูปแบบจีน และอาหารการกิน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทางกรมการพัฒนาชุมชนเชื่อว่า จะเป็นการ

เปิดมุมมองใหม่ๆ ด้านการท่องเที่ยวหมู่บ้าน OTOP ให้กับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

9. กิจกรรมการพักผ่อน

บ้านยางเป็นเพียงหมู่บ้านเกษตรกรรมเล็กๆ แต่สถานที่แห่งนี้ ก็มีที่พักรองรับ นักเดินทางผู้มาเยือนให้เลือก ทั้งรูปแบบโฮมสเตย์ และเกสต์เฮาส์ ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้อยู่กับเจ้าของบ้าน และรับประทานอาหารด้วยกัน สัมผัสกับวิถีชีวิตที่โดดเด่น เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ชาวบ้านยางตามแบบวัฒนธรรมขุนนางที่ยังคงสามารถรักษาไว้ได้อย่างเหนียวแน่นแม้เวลาจะล่วงเลยมามากก็ตาม

ตอนที่ 2 ลักษณะส่วนบุคคล ทักษะ ความคาดหวัง การมีส่วนร่วม

ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนจีนขุนนาง ที่บ้านยาง ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอดำรง จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล

ลักษณะส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้อง สำหรับการศึกษานี้ จำนวน 9 ตัวแปร ครอบคลุม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน อาชีพหลักของครัวเรือน รายได้ต่อปีของครัวเรือน จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ซึ่งได้บรรยายตามตัวแปรแต่ละตัวแปร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เพศ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือนนั้น มากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 54.60) เป็นเพศชาย และร้อยละ 45.40 เป็นเพศหญิง ผลการวิจัยทำให้ทราบว่า บทบาทของชายและหญิง ในปัจจุบันของพื้นที่บ้านยาง ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอดำรง จังหวัดเชียงใหม่ มีความใกล้เคียงกัน เหตุผลที่ทำให้เกิดผลการวิจัยอย่างนี้ ก็เพราะว่า ชุมชนจีนขุนนางที่บ้านยางนั้น ได้ตามประเพณีของจีนมา จากเดิมถือเพศชายเป็นตัวหลักของครัวเรือน และเป็นหัวหน้าครัวเรือนได้เท่านั้น จนกลายเป็นทั้งเพศชายและเพศหญิงเป็นหัวหน้าครัวเรือนได้ในสมัยปัจจุบัน แสดงให้เห็นถึงเพศหญิงในสมัยปัจจุบันได้ยกฐานะทางครอบครัวและทางสังคมมากขึ้น เพศหญิงและเพศชายมีสิทธิเท่าเทียมกันในสังคม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเลี้ยงลูก การตัดสินใจปัญหาต่างๆ ของครัวเรือน หรือปัญหา

การงาน การหารายได้เลี้ยงครว้เรือน เพศหญิงและเพศชายก็สามารถปรึกษาและตัดสินใจร่วมกันได้ (จากตาราง 1)

อายุ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอายุมากที่สุดคือ 76 ปี และอายุน้อยที่สุด 25 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 52.42 ปี ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.42 ซึ่งกล่าวได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอายุที่แตกต่างกันมากโดยประชาชนในชุมชนร้อยละ 37.42 มีอายุในช่วง 41-50 ปี รองมาคือร้อยละ 25.15 ในช่วง 51-60 ปี และร้อยละ 24.54 มีอายุในช่วง 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 11.04 มีอายุในช่วง 31-40 ปี และ ร้อยละ 1.84 มีอายุในช่วง 30 ปีหรือต่ำกว่า 30 ปี (ตาราง 1) ผลการวิจัยดังกล่าวทำให้ทราบว่า ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือนของบ้านยาง ตำบลแม่่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนมากจะมีอายุอยู่ในช่วงของวัยกลางคน ซึ่งเป็นวัยที่กำลังทำงาน รับรู้และรับผิดชอบต่อชีวิตครัวเรือน และหน้าที่การงานของตนเป็นอย่างดี ซึ่ง ศรีเรือน แก้วกั้วล (2540 อ้างใน วีระพล ทองมา, 2547: 53) ได้กล่าวว่า วัยกลางคน นั้นเป็นวัยที่อยู่ระหว่างผู้ใหญ่ตอนต้น กับวัยสูงอายุ ซึ่งนิยามกำหนดว่าอยู่ในช่วงอายุ 40-65 ปี โดยที่คนในวัยนี้จะเป็นวัยของการทำงาน มีความรับผิดชอบต่อความเจริญ และความเสื่อมของครอบครัว สังคม และประเทศชาติไปพร้อมๆกัน นอกจากนี้ยังเป็นวัยที่ต้องแบกรับรับผิดชอบอันหนักทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม ในครอบครัวและนอกครอบครัว อีกทั้งต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย อารมณ์ อาชีพ ความสนใจ ค่านิยม ความเป็นอยู่ในครัวเรือน และอื่นๆอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หากคนในวัยนี้ไม่สามารถปรับตัวเพราะขาดความรู้ ความเข้าใจ สภาพธรรมชาติของร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคมประจำวัยแล้ว ก็จะส่งผลให้ชีวิตมีความสับสน ไม่มีความสุข อันเป็นต้นเหตุของความรุนแรงในครอบครัว จากความแตกต่างทางด้านอายุของผู้ให้ข้อมูลย่อมมีผลต่อความถูกต้อง และเป็นจริง ตลอดจนความหลากหลายของข้อมูล ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

สถานภาพสมรส

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 68.10)ระบุว่าสมรสแล้ว รองมา ร้อยละ 19.63 ระบุว่า มีสถานภาพเป็นหม้าย ร้อยละ 7.36 มีสถานภาพเป็นโสด และร้อยละ 4.91 ระบุว่า มีสถานภาพหย่าร้าง (ตาราง 1) ผลการวิจัยดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่าประชาชนในชุมชนบ้านยาง ตำบลแม่่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว ซึ่งการสมรสเป็นตัวแปร ที่มีความสำคัญตัวแปรหนึ่ง ที่ทำให้พฤติกรรมของบุคคลแตกต่างกันไป (จิราพรรณ พินศิริกุล, 2533 อ้างใน วีระพล ทองมา, 2547: 55) ซึ่งสอดคล้องกับ วีระพล ทองมา (2547:55) ระบุ

ว่า คนโสดกับคนที่สมรสแล้ว จะมีความรู้สึกแตกต่างกันในจุดหมายของชีวิต นอกจากนี้ การสมรสแล้วยังทำให้บุคคลมีความนึกคิดที่สุขุมรอบคอบและมีเหตุผลมากยิ่งขึ้น

ระดับการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 51.53) ไม่ได้เรียนหนังสือเลย นอกจากนี้ ร้อยละ 33.74 ระบุว่ามิระดับการศึกษาเพียงประถมศึกษา ส่วนร้อยละ 6.75 ระบุว่ามีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และอีกร้อยละ 6.13 รายงานว่ามีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ค่อมามีเพียงร้อยละ 1.84 ระบุว่าได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรี (ตาราง 1)

ดังนั้น ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า ประชาชนในชุมชนบ้านยาง ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษา และมีบางส่วนก็ได้ผ่านแค่ประถมศึกษา มีเพียงส่วนน้อยได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และส่วนน้อยมากที่ผ่านการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งอาจสามารถแปลความหมายได้ว่า เนื่องจากบ้านยางเป็นหมู่บ้านของชุมชนจีนยูนนาน มีประวัติศาสตร์ที่พิเศษกว่าหมู่บ้านอื่น คือ เมื่อประมาณปีพ.ศ. 2496 ทหารจีน (กองพล 93-95) และประชาชนได้อพยพเข้ามายังประเทศไทย ในช่องทางคยอ่างขาง (ปัจจุบันคือบ้านหลวง) และจากนั้น ได้ย้ายถิ่นฐานลงมาที่บ้านยางเมื่อปี พ.ศ. 2497 ปี และผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือนของบ้านยางครั้งนี้ ส่วนมากจะเป็นหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ประชาชนส่วนนี้ก็จะจะเป็นประชาชนที่มาตั้งถิ่นฐานในบ้านยางพร้อมกับบิดามารดาในเมื่อ 50 กว่าปีที่แล้ว ช่วงแรกๆที่เข้ามาในบ้านยาง ชีวิตของประชาชนรุ่นนี้ต้องต่อสู้กับความยากลำบากและไม่เป็นที่ยอมรับของประเทศไทย ไม่มีโอกาสไปศึกษาเล่าเรียน แต่อย่างไรก็ตาม ชุมชนจีนยูนนานที่ตั้งถิ่นฐานในบ้านยางนั้น ก็พยายามต่อสู้กับความยากลำบาก หลังจากได้รับความช่วยเหลือจาก โครงการหลวงแล้ว ก็เลิกปลูกฝิ่นและเริ่มทำการเกษตรเพื่อเลี้ยงครอบครัว ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านยางได้ดีขึ้นเรื่อยๆ หัวหน้าครัวเรือนก็ได้ส่งญาติพี่น้องและลูกๆหลายไปรับการศึกษาในโรงเรียน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือนนั้น มีร้อยละ 31.29 มีจำนวนสมาชิก 5-6 คน รองมาตามลำดับคือ ร้อยละ 28.83 มีจำนวนสมาชิก 3-4 คน ร้อยละ 26.38 มีจำนวนสมาชิก 1-2 คน ร้อยละ 9.82 มีจำนวนสมาชิก 7-8 คน และ ร้อยละ 3.68 มีจำนวนสมาชิก 8 คนขึ้นไป โดยมีจำนวนสมาชิกเฉลี่ย 4.23 คน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.33 คน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีสมาชิกในครัวเรือน น้อยที่สุด 1 คน และมากที่สุด 12 คน (ตาราง 1) ผลการวิจัยดังกล่าวทำให้ทราบว่า ชุมชนจีนยูนนานถึงแม้ว่ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย แต่ก็คงมีความคิดดั้งเดิมของจีนแฝงอยู่

โดยเฉพาะคนรุ่นแรกที่ยอพยพเข้ามาในประเทศไทย เพราะตามธรรมเนียมของคนจีนแล้ว ประชาชนที่ทำการเกษตร ต้องการกำลังคนมากที่สามารถช่วยเหลือครอบครัวทำนาปลูกไร่ ชาวบ้านก็เลยอยากได้ลูกเป็นจำนวนมากที่ได้คอยช่วยเหลือที่บ้าน หนึ่ง ในสมัยก่อน หรือช่วงแรกๆที่ชุมชนจีนชุนนานเพิ่ม ได้อพยพเข้ามาในประเทศไทยและตั้งถิ่นฐานในบ้านขางนั้น สภาพความเป็นอยู่ในหมู่บ้านมีแต่ความยากจน อดอยาก ไม่มีสถานีนามั้ย ไม่มียาหรือวิธีที่คุมกำเนิดได้ ชุมชนจีนชุนนานในบ้านขางก็เลยมีลูกๆหลานๆค่อนข้างมาก

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือน มีร้อยละ 58.9 มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนในช่วง 40 ปีขึ้นไป รองมาตามลำดับคือ ร้อยละ 15.95 อาศัยอยู่ในชุมชน ในช่วง 31-40 ปี ร้อยละ 11.66 อาศัยในชุมชนในช่วง 21-30 ปี ร้อยละ 3.68 อาศัยอยู่ในชุมชนในช่วง 11-20 ปี และร้อยละ 3.68 อาศัยในชุมชนในช่วง 10 ปีหรือต่ำกว่า โดยมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนสูงสุด 58 ปี และต่ำสุด 1ปี ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนเฉลี่ย 40.47 ปี มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 13.71 ปี (ตาราง 1) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาชนในพื้นที่บ้านขาง มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่แตกต่างกันพอสมควร อาจจะเป็นเพราะว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในบ้านขางนั้น ส่วนมากเป็นบุคคลที่อพยพจากประเทศจีนแผ่นดินใหญ่แล้วมาตั้งถิ่นฐานที่บ้านขาง หรือไม่ก็เป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในชุมชนตั้งแต่เกิดและได้ทำมาหากินในชุมชน สร้างครอบครัวในพื้นที่ชุมชนแห่งนี้ติดต่อกันมา แต่มีประชาชนบางส่วนที่ยอพยพเข้ามาอยู่ภายหลัง โดยอาจเข้ามาสมัครครอบครัวในพื้นที่ของชุมชน หรืออาจมาประกอบอาชีพเป็นพนักงานของโครงการหลวง หรือเป็นงานรับจ้างของเอกชน ที่ตั้งอยู่ในบ้านขาง ซึ่งระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นปัจจัยที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมหรือไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ สำหรับการพัฒนาชุมชนได้เช่นเดียวกัน ดังที่ Thongma (2000 อ้างใน วีระพลทองมา, 2547: 54) ระบุว่าบุคคลที่เข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ของชุมชน มักจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชน ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ในระดับต่ำกว่าบุคคลที่อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นระยะเวลานาน

อาชีพหลักของครัวเรือน

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่ง (ร้อยละ 46.01) มีอาชีพหลักคือ เกษตรกรรม รองลงมา ร้อยละ 22.09 มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 14.72 มีอาชีพค้าขาย ร้อยละ 9.2 ระบุว่า มีอาชีพอื่นๆ (เช่น แม่บ้าน หรือครู เป็นต้น) ต่อมาร้อยละ 6.13 มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว และร้อยละ 1.84 มีอาชีพรับราชการ ผลการวิจัยดังกล่าวทำให้ทราบว่า ประชาชนในพื้นที่บ้านขาง มีอาชีพหลัก

ทางการเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพที่สืบทอดกันมาตั้งแต่การตั้งถิ่นฐานเมื่อปีพ.ศ. 2497 ในอดีต พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วย พระบรมวงศ์ ษานวงศ์ได้เสด็จเยี่ยมหมู่บ้านยางหลายครั้ง และยังสามารถให้ความช่วยเหลือในการพัฒนา เริ่มตั้งแต่ ส่งเสริมแนะนำ การเพาะปลูก การเกษตร และเนื่องจากบ้านยางมี พื้นที่ 1,750 ไร่ ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบเชิงเขา มีแม่น้ำไหลผ่านเพื่อการเกษตร เหมาะสมกับการทำอาชีพการเกษตร และหลังจากมีการสร้างโรงงานอาหารสำเร็จรูปในหมู่บ้าน ชาวบ้านก็ไม่ต้องกังวลปัญหาการขายไม่ได้ของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร อาชีพการเกษตรก็เป็นอาชีพหลักของบ้านยางและได้สืบทอดกันมา ส่วนอาชีพอื่นอย่างเช่นการรับจ้าง การค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว เป็นต้น จากการสัมภาษณ์ นายกิตติพงศ์ ยาวุฒิ ผู้ใหญ่บ้านของบ้านยาง ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอลำปาง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อเดือนสิงหาคม ปีพ.ศ. 2554 แล้ว อาจจะอธิบายว่า ในส่วนของ “สภาพปัญหาที่สำคัญและพื้นที่เร่งรัดการพัฒนาของหมู่บ้านยาง” ในบทบาทบ้านยางได้พูดถึง “ลำดับแรกที่จะพัฒนาในหมู่บ้านก็คือปัญหาด้านเศรษฐกิจ วิธีการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนก็คือ พัฒนาอาชีพในชุมชน สนับสนุนประชาชนพึ่งตนเอง มีหลากหลายอาชีพ และการเกื้อกูลซึ่งกันและกัน โดยใช้ระบบเศรษฐกิจพอเพียงเป็นตัวกำหนด” ฉะนั้น ประชาชนบ้านยางนอกจากมีการประกอบอาชีพการเกษตรแล้ว ก็ยังมีการอาชีพอื่นๆเป็นจำนวนมากไม่น้อยเช่นเดียวกัน (ตาราง 1)

รายได้ต่อปีของครัวเรือน

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีรายได้ต่อปีของครัวเรือนสูงสุด 480,000.00 บาท และมีรายได้น้อยสุด 15,000.00 บาท โดยมีรายได้เฉลี่ย 87,036.69 บาท และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 73,619.09 บาท ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลในแต่ละครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยต่อปีแตกต่างกันมาก โดยผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 28.22 มีรายได้ในช่วง 30,001-50,000 บาท ร้อยละ 22.70 มีรายได้ในช่วง 110,000 บาทขึ้นไป ร้อยละ 15.34 มีรายได้ในช่วง 50,001-70,000 บาท ต่อมาก็คือร้อยละ 12.27 มีรายได้ในช่วง 70,001-90,000 บาท อีก ร้อยละ 11.04 มีรายได้ในช่วง 90,001-110, 000 บาท และ ร้อยละ 10.43 มีรายได้ในช่วง 30,000 บาท หรือต่ำกว่า 30,000 บาท ผลการวิจัยอาจจะอธิบายได้ว่า เนื่องจากประชาชนในบ้านยางประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน บางกลุ่มประกอบอาชีพเกษตรกรรม บางกลุ่มประกอบอาชีพรับจ้าง บางกลุ่มค้าขาย บางกลุ่มก็ทำธุรกิจส่วนตัว ก็ทำให้ประชาชนมีรายได้แตกต่างกันมาก หลังจากการท่องเที่ยวเข้ามาในบ้านยางเมื่อปี พ.ศ. 2552 ประชาชนกลุ่มที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว (เช่น โฮมสเตย์ จำหน่ายของที่ระลึก เป็นต้น) หรือประชาชนที่ประกอบอาชีพค้าขาย เปิดร้านค้าร้านอาหาร ก็อาจมีรายได้มากกว่าประชาชนที่ทำการเกษตรอาชีพเดียวเท่านั้น หรือประชาชนที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว เหตุผล

ดังกล่าวก็อาจจะทำให้ประชาชนในหมู่บ้านเดียวกันมีรายได้ที่แตกต่างกันมาก

จำนวนครัวเรือนที่มีสมาชิกประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

จากการศึกษาพบว่า จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมีแค่ 32 ราย (ร้อยละ 19.63) จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่ไม่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมี 131 ราย (ร้อยละ 80.37) สามารถอธิบายได้ว่า เนื่องจากประชาชนในบ้านยางในปัจจุบันส่วนมากมีแต่คนอายุค่อนข้างมากและ ชาวชนส่วนมากออกไปประกอบอาชีพนอกชุมชน ไม่ค่อยได้อยู่บ้าน ก็เลยมีน้อยคนที่จะสามารถประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวได้ อนึ่ง การท่องเที่ยวก็เข้าไปในบ้านยางได้ 2 ปีกว่าเท่านั้น อาจจะยังพัฒนาได้ไม่ค่อนมาก ทำให้การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนยังไม่ค่อยมีรูปแบบที่แน่นอนและสำเร็จรูป ชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว หรืออาจจะเพราะว่าการท่องเที่ยวยังไม่ได้ทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวมากนัก ทำให้จำนวนครัวเรือนที่มีสมาชิกประกอบการท่องเที่ยวมีไม่ค่อนมาก

ตาราง 1 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจ

ลักษณะส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจ	ประชาชน (n=163)	
	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	89	54.60
หญิง	74	45.40
อายุ (ปี)		
30ปีหรือต่ำกว่า	3	1.84
31-40 ปี	18	11.04
41-50 ปี	61	37.42
51-60 ปี	41	25.15
60 ปีขึ้นไป	40	24.54
ค่าต่ำสุด = 25 ค่าสูงสุด = 76 ค่าเฉลี่ย = 52.42 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 11.42		

ตาราง 1 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจ	ประชาชน (n=163)	
	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพสมรส		
โสด	12	7.36
สมรส	111	68.10
หย่าร้าง	8	4.91
หม้าย	32	19.63
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	84	51.53
ประถมศึกษา	55	33.74
มัธยมศึกษาตอนต้น	11	6.75
มัธยมศึกษาตอนปลาย	10	6.13
ปริญญาตรี	3	1.84
จำนวนสมาชิกของครัวเรือน		
1-2คน	43	26.38
3-4คน	47	28.83
5-6คน	51	31.29
7-8คน	16	9.82
8 คนขึ้นไป	6	3.68
ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 12.00 ค่าเฉลี่ย = 4.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.33		
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน		
10ปีหรือต่ำกว่า	6	3.68
11-20ปี	16	9.82
21-30ปี	19	11.66
31-40 ปี	26	15.95
40ปีขึ้นไป	96	58.90
ค่าต่ำสุด = 1.00 ค่าสูงสุด = 58.00 ค่าเฉลี่ย = 40.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 13.71		

ตาราง 1 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจ	ประชาชน (n=163)	
	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพหลัก		
เกษตรกรรวม	75	46.01
ค้าขาย	24	14.72
รับราชการ	3	1.84
รับจ้าง	36	22.09
ธุรกิจส่วนตัว	10	6.13
อื่นๆ(เช่น แม่บ้าน ครู)	15	9.20
รายได้ต่อปีของครัวเรือน		
30,000 บาท หรือต่ำกว่า	17	10.43
30,001 - 50,000 บาท	46	28.22
50,001 - 70,000 บาท	25	15.34
70,001 - 90,000 บาท	20	12.27
90,001 - 110,000 บาท	18	11.04
110,000 บาทขึ้นไป	37	22.70
ค่าต่ำสุด = 15,000.00 ค่าสูงสุด = 480,000.00 ค่าเฉลี่ย = 87,036.69		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 3,619.09		
มีอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือไม่		
ไม่มี	131	80.37
มี	32	19.63

ทัศนคติในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

การศึกษาทัศนคติจากการท่องเที่ยว ได้ศึกษาครอบคลุมในประเด็น กิจกรรมการเข้าชมพิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงที่ ๑ (ฝาง) กิจกรรมการเข้าชมบ้านดิน กิจกรรมการเยี่ยมชมโรงไฟฟ้าพลังน้ำและโรงหมอบ กิจกรรมการเข้าชมศาลเจ้าแม่กวนอิม โบสถ์คริสต์ และมัสยิด กิจกรรมการเข้าชมโรงเรียนภาษาจีน กิจกรรมการเที่ยวชมวิถีชีวิต ชนบธรรมเนียม และประเพณีของชุมชน กิจกรรมการเที่ยวชมสวนผลไม้ และกิจกรรมการพักผ่อน

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีทัศนคติในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวนั้น มีคะแนนเฉลี่ยรวม 3.47 ซึ่งแสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีทัศนคติในระดับมากในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีทัศนคติจากการท่องเที่ยวในระดับมากในประเด็น ทัศนคติต่อกิจกรรมการเข้าชมศาลเจ้าแม่กวนอิม โบสถ์คริสต์ และมัสยิด ทำให้ชุมชนได้เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมให้คนภายนอกได้รู้จัก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.90) ทัศนคติต่อกิจกรรมการเยี่ยมชมโรงไฟฟ้าพลังน้ำและโรงหมอบ ทำให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักโครงการหลวงในชุมชนมากยิ่งขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.88) ทัศนคติต่อกิจกรรมการเข้าชมบ้านดิน ทำให้นักท่องเที่ยวภายนอกได้เรียนรู้คุณลักษณะของบ้านเรือนดั้งเดิมของชุมชน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.79) ทัศนคติต่อกิจกรรมการเข้าชมโรงเรียนสอนภาษาจีน ทำให้นักท่องเที่ยวภายนอกได้รู้จักวิธีการเรียนการสอนของชุมชน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.74) ทัศนคติต่อกิจกรรมเที่ยวชมวิถีชีวิต ชนบธรรมเนียมและประเพณีของชุมชนทำให้ชุมชนตระหนัก รักษา ห่วงแหนและเห็นคุณค่าของวิถีชีวิตของตนมากยิ่งขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.67) ทัศนคติต่อกิจกรรมการพักผ่อนทำให้คนในชุมชนได้มีการค้าขายกับนักท่องเที่ยวมากขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.63) และทัศนคติต่อกิจกรรมการเที่ยวชมสวนผลไม้ ทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้นจากการขายสินค้าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรให้กับนักท่องเที่ยว (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.63)

นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลยังมีทัศนคติในระดับปานกลางในประเด็น ทัศนคติต่อกิจกรรมการเที่ยวชมสวนผลไม้ นักท่องเที่ยวมีการทำลายต้นไม้กิ่งไม้ ทำให้เจ้าของสวนมีความเสียหายมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.18) ทัศนคติต่อกิจกรรมเที่ยวชมวิถีชีวิต ชนบธรรมเนียมและประเพณีของชุมชน ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในชุมชนเนื่องจากนักท่องเที่ยวไม่เข้าใจวัฒนธรรมของชุมชนดีพอ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.01) ทัศนคติต่อกิจกรรมการเข้าชมศาลเจ้าแม่กวนอิม โบสถ์คริสต์ และมัสยิด มักก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่เหมาะสมเพราะนักท่องเที่ยวไม่เข้าใจในการปฏิบัติตนให้เหมาะสม (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.96) ทัศนคติต่อกิจกรรมการพักผ่อนก่อให้เกิดเสียงรบกวนต่อชีวิตประจำวันกับคนในชุมชนมากขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.96) ทัศนคติต่อกิจกรรมการเข้าชมโรงเรียนสอนภาษาจีนก่อให้เกิดเสียงการรบกวนถึงการเรียนการสอน

ของโรงเรียน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.94) และทัศนคติต่อกิจกรรมการเข้าชมพิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงที่๑ (ฝาง) มักมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นจำนวนมาก เกิดการร่วนวายในชุมชน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.93)

นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลยังมีทัศนคติในระดับมากที่สุดในประเด็น ทัศนคติต่อกิจกรรมการเข้าชมพิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงที่๑ (ฝาง) ช่วยสร้างชื่อเสียงให้ชุมชนเป็นอย่างดี (ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.31)

ผู้ให้ข้อมูลมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวในระดับมากที่สุดว่า กิจกรรมการเข้าชมพิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงที่๑(ฝาง) ช่วยสร้างชื่อเสียงให้ชุมชนเป็นอย่างดี (ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.31) ทั้งนี้เนื่องจาก หลังจากเกิดภัยพิบัติน้ำท่วมและโคลนถล่มอย่างรุนแรงในปี พ.ศ. 2549 โรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปที่ ๑ (ฝาง) และ พิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงที่ ๑ (ฝาง) ถูกสร้างใหม่ตามโครงการพัฒนาคุ่มแม่ น้ำแม่อนตามพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และได้มีการเปิดงานของพิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงที่ ๑ (ฝาง) ในเมื่อปี พ.ศ. 2552 ตั้งแต่นั้นมานักท่องเที่ยวก็ได้เริ่มรู้จักพิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงที่ ๑ (ฝาง) และบ้านข่างมากขึ้นๆ การท่องเที่ยวก็ได้เกิดขึ้นที่บ้านข่างอย่างรวดเร็ว ประชาชนบ้านข่างภาคภูมิใจมากที่ได้มีโครงการหลวงในหมู่บ้านภูมิใจที่มีพิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงที่ ๑ (ฝาง) ทำให้คนภายนอกได้รู้จักบ้านข่าง ซึ่งเป็นหมู่บ้านเล็กๆ ในอำเภอฝาง ตั้งแต่นั้นมา บ้านข่างก็ไม่ใช่หมู่บ้านที่เงียบเหงาและล้าหลังอีกต่อไป

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ยังมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวในระดับมากกว่า กิจกรรมการเข้าชมศาลเจ้าแม่กวนอิม โบสถ์คริสต์ และมัสยิด ทำให้ชุมชนได้เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมให้คนภายนอกได้รู้จัก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.90) ทั้งนี้เนื่องจากว่า ถึงแม้ว่าชุมชนจีนยูนนานได้อพยพจากประเทศจีนและตั้งถิ่นฐานที่บ้านข่างมาเป็น ๖๐ กว่าปีแล้ว แต่ชาวบ้านส่วนมากก็ยังรักษาวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมของจีนไว้และได้สืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในบ้านข่างทำให้ชาวบ้านได้ตระหนักและหวงแหนชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมแบบจีนของคนและได้รับการรักษาไว้เป็นอย่างดี แล้วก็ได้เผยแพร่ให้แก่นักท่องเที่ยวหรือคนภายนอกได้รู้จักกัน รู้จักศาสนา วัฒนธรรมของชาวบ้านข่าง ในขณะที่เดียวกัน ชาวบ้านข่างยังได้ตระหนักนึกคิดถึงบุญคุณของพระเจ้าอยู่หัวที่สร้างโครงการหลวงและศาลเจ้าแม่กวนอิมให้ และที่ช่วยเหลือชาวบ้านข่างในระยะเวลาที่ผ่านมา

นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลยังมีทัศนคติในระดับปานกลางในประเด็น กิจกรรมการเที่ยวชมสวนผลไม้ นักท่องเที่ยวมีการทำลายต้นไม้กิ่งไม้ ทำให้เจ้าของสวนมีความเสียหายมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.18) ทั้งนี้อาจเพราะว่าการที่นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวชมในสวนผลไม้ในบ้านข่าง ไม่ค่อยระมัดระวังในการกระทำของคน เช่น นักท่องเที่ยวที่เข้าไปชมสวนสตรอเบอร์รี่ เต็ดสตรอเบอร์รี่

โดยตั้งใจจะขโมยสตอร์เบอร์ของเจ้าของสวน หรือ คนที่ซื้อสตอร์เบอร์ในสวน เขียบขำคันสตอร์เบอร์โดยไม่ตั้งใจ ทำให้เจ้าของสวนได้รับความเสียหาย เป็นต้น

ดังที่กล่าวมาสามารถอธิบายได้จากทฤษฎีที่เกี่ยวกับลักษณะของทัศนคติ Shaw & Wright (1967 อ้างใน สุทธิติ ชัดติยะ, 2547: 9) ได้กล่าวถึงลักษณะของทัศนคติว่า ทัศนคติเกิดได้สองลักษณะ คือ

1. ทัศนคติทางบวก (positive attitude) เป็นความพร้อมที่จะตอบสนองในลักษณะของความพอใจหรือเห็นด้วย อาจทำให้บุคคลอยากกระทำ อยากได้หรืออยากเข้าใกล้สิ่งนั้น
2. ทัศนคติทางลบ (negative attitude) เป็นความพร้อมที่จะตอบสนองในลักษณะของความไม่พึงพอใจหรือไม่เห็นด้วย อาจทำให้บุคคลเบียดเบียน ชิงชังหรือต้องการหนีให้ห่างสิ่งนั้น

ในขณะเดียวกัน ไพบูลย์ อินทรวีชา (2517 อ้างใน สุทธิติ ชัดติยะ, 2547: 9) ได้สรุปลักษณะสำคัญของทัศนคติไว้ 3 ลักษณะ คือ

1. ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือเกิดจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด บุคคลจะมีทัศนคติต่อเรื่องเดียวกันที่แตกต่างกันได้ ด้วยสาเหตุหลายประการ คือ สภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจ ระยะเวลา เยาว์ปัญญา และระดับการศึกษา ฯลฯ
2. ทัศนคติเป็นสภาวะทางจิตใจที่มีอิทธิพลต่อความคิดและการกระทำของบุคคล เพราะเป็นส่วนที่กำหนดแนวทางให้ทราบล่วงหน้าว่า บุคคลประสบสิ่งใดแล้วบุคคลนั้นจะมีท่าทีต่อสิ่งนั้นในลักษณะบวกหรือลบ
3. ทัศนคติเป็นสภาวะทางจิตใจที่มีแนวโน้มค่อนข้างจะถาวร เพราะแต่ละบุคคลได้เรียนรู้ และสะสมประสบการณ์มาาก ทัศนคติก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ อันเนื่องจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่างๆ และการเรียนรู้ ฉะนั้น ประชาชนได้เรียนรู้ถึงประโยชน์ของโรงไฟฟ้าพลังน้ำและโรงหมอบ ก็จะมีทัศนคติที่ดีต่อโรงไฟฟ้าพลังน้ำและโรงหมอบและได้ตระหนัก รักษา หวงแหนและเห็นคุณค่าของวิถีชีวิตของคนมากยิ่งขึ้น

ตาราง 2 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูลตามทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว

ข้อความ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับทัศนคติ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. กิจกรรมการเข้าชมพิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงที่ ๑(ฝาง) ช่วยสร้างชื่อเสียงให้ชุมชนเป็นอย่างดี	64	39.26	85	52.15	14	8.59	0	0.00	0	0.00	4.31	มากที่สุด
2. กิจกรรมการเข้าชมศาลเจ้าแม่กวนอิม โบสถ์คริสต์ และมัสยิด ทำให้ชุมชนได้เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมให้คนภายนอกได้รู้จัก	32	19.63	87	53.37	40	24.54	3	1.84	1	0.61	3.90	มาก
3. กิจกรรมการเยี่ยมชมโรงไฟฟ้าพลังน้ำและโรงหมอบ ทำให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักโครงการหลวงในชุมชนมากยิ่งขึ้น	25	15.34	97	59.51	37	22.70	4	2.45	0	0.00	3.88	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อความ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับทัศนคติ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
4. กิจกรรมการเข้าชมบ้านดิน ทำให้นักท่องเที่ยวภายนอก ได้เรียนรู้คุณลักษณะของ บ้านเรือนดั้งเดิมของชุมชน	22	13.50	87	53.37	53	32.52	0	0.00	1	0.61	3.79	มาก
5. กิจกรรมการเข้าชมโรงเรียน สอนภาษาจีน ทำให้นักท่องเที่ยว ภายนอกได้รู้จักวิธีการเรียนการสอนของ ชุมชน	27	16.56	75	46.01	54	33.13	6	3.68	1	0.61	3.74	มาก
6. กิจกรรมที่ชวนวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมและประเพณีของชุมชนทำให้ ชาวบ้านตระหนัก รักษา หวงแหนและเห็นคุณค่าของ วิถีชีวิตของตนมากยิ่งขึ้น	23	14.11	66	40.49	71	43.56	3	1.84	0	0.00	3.67	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อความ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับทัศนคติ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
7. กิจกรรมการพักผ่อนทำให้คนในชุมชนได้มีการค้าขายกับนักท่องเที่ยวมากขึ้น	18	11.04	71	43.56	70	42.94	4	2.45	0	0.00	3.63	มาก
8. กิจกรรมการเที่ยวชมสวนผลไม้ ทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้นจากการขายสินค้าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรให้กับนักท่องเที่ยว	14	8.59	83	50.92	60	36.81	4	2.45	2	1.23	3.63	มาก
9. กิจกรรมการเที่ยวชมสวนผลไม้ นักท่องเที่ยวมีการทำลายต้นไม้กิ่งไม้ ทำให้เจ้าของสวนมีความเสียหายมาก	7	4.29	57	34.97	61	37.42	34	20.86	4	2.45	3.18	ปานกลาง

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อความ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับทัศนคติ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
10. กิจกรรมที่ชาวมหาวิทยาลัยขอนแก่นนิยมและประเพณีของชุมชนก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในชุมชนเนื่องจากนักท่องเที่ยวไม่เข้าใจวัฒนธรรมของชุมชนดีพอ	4	2.45	42	25.77	71	43.56	44	26.99	2	1.23	3.01	ปานกลาง
11. กิจกรรมการเข้าชมศาลเจ้าแม่กวนอิม โบสถ์คริสต์ และมีสยิด มักก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่เหมาะสมเพราะนักท่องเที่ยวไม่เข้าใจในการปฏิบัติตนให้เหมาะสม	4	2.45	40	24.54	68	41.72	48	29.45	3	1.84	2.96	ปานกลาง

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อความ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับทัศนคติ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
12. กิจกรรมการพักผ่อนก่อให้เกิดเสียงรบกวนต่อชีวิตประจำวันกับคนในชุมชนมากขึ้น	8	4.91	32	19.63	71	43.56	50	30.67	2	1.23	2.96	ปานกลาง
13. กิจกรรมการเข้าชมโรงเรียนสอนภาษาจีนก่อให้เกิดเสียงการรบกวนถึงการเรียนการสอนของโรงเรียน	4	2.45	39	42.93	69	42.33	45	27.61	6	3.68	2.94	ปานกลาง
14. กิจกรรมการเข้าชมพิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงที่๑ (ฝาง) มักมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นจำนวนมาก เกิดการวุ่นวายในชุมชน	4	2.45	41	25.15	66	40.49	43	26.38	9	5.52	2.93	ปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม											3.47	มาก

หมายเหตุ

ช่วงคะแนนเฉลี่ย

4.21-5.00

3.41-4.20

2.61-3.40

1.81-2.60

1.00-1.80

ระดับทัศนคติ

มากที่สุด

มาก

ปานกลาง

น้อย

น้อยที่สุด

ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

การศึกษาความคาดหวังจากการท่องเที่ยวได้ศึกษาครอบคลุมในประเด็น เศรษฐกิจ ภายในครัวเรื่อน การมีงานทำ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การพัฒนา สภาพภูมิทัศน์ การพัฒนาเส้นทางคมนาคม การสร้างความเจริญในท้องถิ่น สาธารณูปโภคของ ท้องถิ่น การใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นอย่างคุ้มค่า การย้ายออกไปทำงานนอกท้องถิ่น การพบปะผู้คน จากทั่วโลก และการเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีความคาดหวังในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวนั้นมีคะแนนเฉลี่ยรวม 3.56 ซึ่งแสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมากในการจัดกิจกรรมการ ท่องเที่ยว

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคาดหวังในระดับมากในประเด็น คาดหวังว่าการ ท่องเที่ยวทำให้เศรษฐกิจภายในครัวเรื่อนดีขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.89) คาดหวังว่าการท่องเที่ยวทำ ให้ท่านและสมาชิกในครัวเรือนของท่านมีงานทำ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.69) คาดหวังว่าการท่องเที่ยว ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.69) คาดหวังว่าการท่องเที่ยวทำให้ครอบครัวของตน มีรายได้เพิ่มขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.66) คาดหวังว่าการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.66) คาดหวังว่าการท่องเที่ยวทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรของชุมชนอย่างคุ้มค่า (ค่า คะแนนเฉลี่ย 3.59) คาดหวังว่าชุมชนการท่องเที่ยวทำให้เกิดการรวมกลุ่มการให้บริการแก่นั กการท่องเที่ยว (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.57) คาดหวังว่าการท่องเที่ยวทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในชุมชน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.56) คาดหวังว่าการท่องเที่ยวทำให้มีการพัฒนาสภาพภูมิทัศน์ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.56) คาดหวังว่าการท่องเที่ยวทำให้ครอบครัวของตนอยู่ดีกินดี (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.53) คาดหวังว่า ภาครัฐให้ความสำคัญกับชุมชนของตน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.53) คาดหวังว่าการท่องเที่ยวทำให้ได้ พบปะผู้คนจากทั่วโลก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.53) คาดหวังว่าการท่องเที่ยวทำให้มีความปลอดภัยใน ชีวิตและทรัพย์สิน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50) คาดหวังว่าการท่องเที่ยวทำให้มีการพัฒนาเส้นทาง คมนาคมในชุมชน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.47) คาดหวังว่าเอกชนจะให้การสนับสนุนทางด้านอาชีพที่ เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (เช่น การอบรม) (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.42)

นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลยังมีความคาดหวังในระดับปานกลางในประเด็น คาดหวังว่า การท่องเที่ยวทำให้เกิดการย้ายออกไปทำงานนอกชุมชนลดลง (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.29) คาดหวังว่า การท่องเที่ยวทำให้ทำให้ผู้สูงอายุมีรายได้และมีงานทำ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.27)

ผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมากในประเด็น คาดหวังว่าการท่องเที่ยวทำให้ เศรษฐกิจภายในครัวเรื่อนดีขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.89) ทั้งนี้เนื่องมาจากชุมชนเงินขุนนางบ้านยาง

ได้รับความยากลำบากตั้งแต่การตั้งถิ่นฐานที่บ้านขางหลังจากการอพยพย้ายเข้ามาจากประเทศจีน จากสภาพความเป็นอยู่ของชีวิตมีแต่อบอยากตายยาก มีแต่ปลูกฝิ่นขายฝิ่น คินลอนต่อสู้กับภัยธรรมชาติเพื่อดำรงชีวิตต่อไป จนถึงได้รับความช่วยเหลือจากโครงการหลวง ได้เลิกปลูกฝิ่นและเริ่มมีการทำนาปลูกข้าวเลี้ยงครอบครัว ชาวบ้านก็ได้เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง พระราชบัญญัติของพระเจ้าอยู่หัว ชุมชนบ้านขางก็ได้มีอาชีพหลักเป็นการทำการเกษตรและสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน หลังจากการท่องเที่ยวเริ่มเข้ามาเมื่อปี พ.ศ. 2552 ชุมชนบ้านขางก็ได้มีการค้าขายกับนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น กิจกรรมการท่องเที่ยวในหมู่บ้านก็ได้จัดขึ้น ไปเรื่อยๆ ชุมชนเงินยูนนานบางกลุ่มก็ได้มีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น และได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ชาวบ้านช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สนับสนุนและขก้องการท่องเที่ยว ร่วมมือร่วมใจกันให้บริการแก่นักท่องเที่ยว หวังว่าการท่องเที่ยวได้พัฒนาในชุมชนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน นำความเจริญเข้ามาในหมู่บ้าน ทำให้ครัวเรือนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น เศรษฐกิจภายในครัวเรือนดีขึ้น

ผู้ให้ข้อมูลยังมีความคาดหวังในระดับมากในประเด็น คาดหวังว่าการท่องเที่ยวทำให้เกิดการย้ายออกไปทำงานนอกชุมชนลดลง ทั้งนี้เพราะว่า การท่องเที่ยวช่วยกระตุ้นให้เกิดการผลิตเป็นวงจรมุมเวียนภายในประเทศ ทำให้เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพ ของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นการลดการว่างงานลง ประชากรมีรายได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ การท่องเที่ยวมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิต และนำเอาทรัพยากรของท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในอัตราที่สูง ในรูปแบบของการผลิตสินค้าพื้นเมืองและสินค้าของที่ระลึก ตลอดจนการบริการในท้องถิ่นนั้นๆ (สรัญญา วรากุล, 254.; ประยูร ศาสตรี, 2528; สมบัติ กาญจนกิจ, 2544; กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2549 อ้างใน วราภรณ์ ดวงแสง, 2553: 198) ทั้งนี้การผลิตและสินค้าและบริการที่เกิดขึ้นในพื้นที่ท่องเที่ยวทำให้เกิดการสร้างงานในพื้นที่ กิจกรรมมีความต้องการแรงงานเพื่อตอบสนองต่อการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ส่งผลให้คนในท้องถิ่นมีงานทำ อัตราการย้ายออกไปทำงานนอกท้องถิ่นจึงลดลง ครัวเรือนจึงมีความคาดหวังว่าการท่องเที่ยวทำให้เกิดการย้ายออกไปทำงานนอกท้องถิ่นลดลง

ดังที่กล่าวมานี้สามารถอธิบายได้จากทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของ Maslow หรือ Maslow's hierarchy of needs เป็นทฤษฎีการจูงใจของนักจิตวิทยาชื่อ Abraham Maslow ที่มองความต้องการของมนุษย์เป็นลำดับขั้น โดยเริ่มจากระดับต่ำสุด ไปจะถึงระดับสูงสุดตามลำดับ (มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ม.ป.ป) โดยมีหลักการที่สำคัญ 2 ประการคือ 1) หลักขาดแคลน (deficit principle) คือ เมื่อคนขาดแคลนสิ่งใดแล้ว ก็จะมีความต้องการสิ่งนั้น 2) หลักก้าวหน้า (progression principle) คือ เมื่อความต้องการระดับหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้ว จึงจะเกิดความต้องการอื่นในระดับที่สูงขึ้นไปอีก

ความต้องการลำดับต้น (lower-order need) ประกอบด้วยความต้องการแต่ละขั้น ดังนี้ 1) ความต้องการด้านร่างกาย (physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของคนเพื่อความอยู่รอด 2) ความต้องการความมั่นคง หรือความปลอดภัย (security or safety needs) เป็นความต้องการความปลอดภัยในชีวิตปราศจากโรคภัยหรืออุบัติเหตุใดๆ 3) ความต้องการทางสังคม การยอมรับและความผูกพัน (social needs) เป็นความต้องการการเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกในกลุ่ม

ความต้องการลำดับสูง (higher-order need) ประกอบด้วยความต้องการดังนี้ 1) ความต้องการการยกย่อง (esteem needs) ความต้องการนี้เป็นความพึงพอใจในอำนาจ (power) ความภาคภูมิใจ (prestige) สถานะ (status) และความเชื่อมั่นในตัวเอง (self-confidence) 2) ความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิตตามที่ปรารถนา (self-actualization needs) เป็นความต้องการสูงสุดของบุคคล เป็นความปรารถนาที่จะสามารถประสบความสำเร็จในชีวิตตามที่คิดหวังเอาไว้ ประชาชนบ้านขวงมีความต้องการทางด้าน ชีวิตความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ รายได้ เป็นอันดับแรก ก็เลยมีความคาดหวังสิ่งเหล่านี้เป็นอันดับแรก

ตาราง 3 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูลตามความคาดหวังที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว

ข้อความ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่า คะแนน เฉลี่ย	ระดับ ความ คาดหวัง
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. เศรษฐกิจภายในครัวเรือนดีขึ้น	33	20.25	87	53.37	38	23.31	2	1.23	3	1.84	3.89	มาก
2. ทำให้ผู้ให้ข้อมูลและสมาชิกในครัวเรือนมีงานทำ	27	16.56	67	41.10	64	39.26	1	0.61	4	2.45	3.69	มาก
3. มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	12	7.36	94	57.67	54	33.13	0	0.00	3	1.84	3.69	มาก
4. มีรายได้เพิ่มขึ้น	15	9.20	85	52.15	58	35.58	2	1.23	3	1.84	3.66	มาก
5. เกิดความเจริญในชุมชน (ถนน ไฟฟ้า ประปา)	14	8.59	91	55.83	49	30.06	6	3.68	3	1.84	3.66	มาก
6. ชุมชนเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป	22	13.50	68	41.72	68	41.72	5	3.07	0	0.00	3.66	มาก
7. เกิดการใช้ทรัพยากรของชุมชนอย่างคุ้มค่า	15	9.20	74	45.40	67	41.10	6	3.68	1	0.61	3.59	มาก
8. ชุมชนเกิดการรวมกลุ่มการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	14	8.59	79	48.47	60	36.81	6	3.68	4	2.45	3.57	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อความ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความคาดหวัง
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
9. เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในชุมชน	10	6.13	80	49.08	65	39.88	7	4.29	1	0.61	3.56	มาก
10. การพัฒนาสภาพภูมิทัศน์	13	7.98	75	46.01	67	41.10	7	4.29	1	0.61	3.56	มาก
11. คริวเรือนอยู่ดีกินดี	11	6.75	77	47.24	66	40.49	6	3.68	3	1.84	3.53	มาก
12. ภาครัฐให้ความสำคัญกับชุมชน	16	9.82	66	40.49	71	43.56	9	5.52	1	0.61	3.53	มาก
13. ได้พบปะผู้คนจากทั่วโลก	13	7.98	79	48.47	56	34.36	12	7.36	3	1.84	3.53	มาก
14. มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	15	9.20	68	52.15	68	41.72	8	4.91	4	2.45	3.50	มาก
15. การพัฒนาเส้นทางคมนาคมในชุมชน	9	5.52	72	44.17	73	44.79	5	3.07	4	2.45	3.47	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อความ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความคาดหวัง
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
16. เอกชนจะให้การสนับสนุนทางด้านอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (เช่น การอบรม)	12	7.36	71	43.56	60	36.81	14	8.59	6	3.68	3.42	มาก
17. เกิดการย้ายออกไปทำงานนอกชุมชนลดลง	13	7.98	79	48.47	56	34.36	12	7.36	3	1.84	3.29	ปานกลาง
18. ทำให้ผู้สูงอายุมีรายได้และมีการทำงานทำ	8	4.91	63	38.65	63	38.65	23	14.11	6	3.68	3.27	ปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม											3.56	มาก

หมายเหตุ	ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ระดับทัศนคติ
	4.21-5.00	มากที่สุด
	3.41-4.20	มาก
	2.61-3.40	ปานกลาง
	1.81-2.60	น้อย
	1.00-1.80	น้อยที่สุด

การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมีแค่ 32 ราย จากผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 163 ราย ฉะนั้น แบบสอบถามที่ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนจีนยูนนาน บ้านขางนั้น ก็ได้จัดเก็บจากผู้ให้ข้อมูลที่มีอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ก็หมายความว่าตัวอย่างของคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเท่ากับ 32 ราย

การศึกษาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ศึกษาครอบคลุมในประเด็นการจัดตั้งกลุ่ม/องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชน การวางแผนการท่องเที่ยวของชุมชน การกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ในการท่องเที่ยวของชุมชน การกำหนดระเบียบการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมในชุมชน การกำหนดบทลงโทษผู้กระทำผิดกฎระเบียบในการท่องเที่ยวของชุมชน การวางแผนป้องกันปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว การให้บริการด้านการท่องเที่ยว การให้บริการอื่นๆที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว การให้จัดระเบียบร้านค้าในแหล่งท่องเที่ยว การประเมินผลความต้องการของชุมชนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว การประเมินผลกระทบที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว การประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยว การประเมินความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว การประเมินผลการพัฒนาท่องเที่ยวในชุมชน การแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว การแก้ไขปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนและค่าครองชีพแก่ชุมชน การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในชุมชน การแก้ไขปัญหามลภาวะจากการท่องเที่ยวในชุมชน และการแก้ปัญหามลภาวะจากการท่องเที่ยวในชุมชน

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว นั้น มีคะแนนเฉลี่ยรวม 3.47 ซึ่งแสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับมากในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวในระดับมากในประเด็น การมีส่วนร่วมในการให้บริการด้านการท่องเที่ยว (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.94) การมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมในชุมชน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.72) การมีส่วนร่วมในการประเมินความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.72) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท่องเที่ยวในชุมชน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.63) การมีส่วนร่วมในการวางแผนป้องกันปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.59) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.59) การมีส่วนร่วมในการประเมินความ

พึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยว (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.56) การมีส่วนร่วมในการให้บริการอื่นๆที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.53) การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว(ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.53) การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหามลภาวะจากการท่องเที่ยวในชุมชนของท่าน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.53) การมีส่วนร่วมในการให้จัดระเบียบร้านค้าในแหล่งท่องเที่ยว (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50) การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.44) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลความต้องการของชุมชนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว(ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41)

นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลยังมีการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวในระดับปานกลางในประเด็น การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่ม/องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.38) การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาราคาและค่าครองชีพแก่ชุมชน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.38) การมีส่วนร่วมในการวางแผนการท่องเที่ยวของชุมชน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.34) การมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ในการท่องเที่ยวของชุมชน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.34) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.25) การมีส่วนร่วมในการกำหนดคบทลงโทษผู้กระทำความผิดกฎระเบียบในการท่องเที่ยวของชุมชน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.06) การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในชุมชน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.97)

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวในระดับมากในประเด็นการมีส่วนร่วมในการให้บริการด้านการท่องเที่ยว (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.94) ทั้งนี้เนื่องจากบ้านยางพำมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นได้สองปีกว่า ยังขาดการจัดการท่องเที่ยวที่เป็นรูปแบบทางการและยังมีระเบียบแบบแผน ประชาชนที่เข้าร่วมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวก็เป็นการจัดกิจกรรมเล็กๆน้อยๆ เช่น การเปิดร้านอาหารข้างถนน การมีโฮมสเตย์ที่รับนักท่องเที่ยวเข้าไปพักที่บ้าน การขายของที่ระลึกและขนมพื้นเมือง การเปิดร้านขายน้ำสมุนไพร หรือบางที่หากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้าไปเที่ยวในบ้านยาง ก็มีชาวบ้านเป็นคนนำทาง พานักท่องเที่ยวไปสถานที่ท่องเที่ยวในหมู่บ้าน ฉะนั้น เนื่องจากการท่องเที่ยวของบ้านยางยังพัฒนาได้ไม่ค่อนมาก รูปแบบองค์กรการจัดการท่องเที่ยวยังไม่ค่อยชัดเจน ประชาชนในชุมชนก็มีส่วนร่วมในการให้บริการนักท่องเที่ยวตามอาชีพของตนที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการในการท่องเที่ยวเท่านั้น

นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลยังมีการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวในระดับปานกลางในประเด็น การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่ม/องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.38) ทั้งนี้เนื่องมาจากชุมชนจินตุนานได้รับการสนับสนุนในการจัดการท่องเที่ยว

ในบ้านบางจากทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ชาวบ้านจึงได้ร่วมกันจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรการ พัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ตามนโยบายของรัฐและนโยบายของท้องถิ่น แต่เนื่องจากการ ท่องเที่ยวเพิ่งได้เกิดขึ้นในบ้านบางไม้กี่ปี่ องค์กรการท่องเที่ยวที่จัดตั้งขึ้นในหมู่บ้านยังไม่สมบูรณ์ ตามที่ประชาชนต้องการ ยังขาดการจัดการที่เป็นรูปธรรมและอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวได้อย่างแท้จริง ฉะนั้น ประชาชนมีการส่วนร่วม ในการท่องเที่ยวในระดับปานกลางเท่านั้น จะเห็นได้ว่า จะพัฒนาการท่องเที่ยวของบ้านบางให้เป็น การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมีระบบทางมาตรฐานและอย่างยั่งยืน ก็ยังต้องมีการจัดการที่ดีขึ้น และ เป็นทางการขึ้น การท่องเที่ยวถึงจะนำความเจริญเข้ามาในชุมชนได้ ประชาชนได้มีส่วนร่วมอย่าง แท้จริงและยุติธรรมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ชุมชนจึงจะมีการพัฒนา ตามที่ประชาชน คาดหวังไว้

ดังที่กล่าวมาสามารถอธิบายได้จากทฤษฎีของ ปารีชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2543 อ้างใน วรากรณ์ ดวงแสง, 2553: 100) สรุปความหมายของ “การมีส่วนร่วม” ไว้ 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนาโดยให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุด โครงการ ได้แก่ การร่วมกันค้นหา ปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากร และเทคโนโลยีในท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ โดยโครงการ พัฒนาดังกล่าว จะต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน

2. การมีส่วนร่วมในทางการเมือง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

- 2.1 การส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมืองโดยประชาชน หรือชุมชน พัฒนาศักยภาพความสามารถของคนในการจัดการ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มควบคุมการใช้และ การกระจายทรัพยากรของชุมชน อันจะก่อให้เกิดกระบวนการและ โครงสร้างที่ประชาชนในชนบท สามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของคนและได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา

- 2.2 การเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาโดยรัฐ มาเป็นการพัฒนาที่ประชาชนมี บทบาทหลัก โดยการกระจายอำนาจในการวางแผนจากส่วนกลางมาเป็นส่วนภูมิภาค เพื่อให้ ภูมิภาคมีลักษณะเป็นเอกเทศ ให้มีอำนาจทางการเมือง การบริหาร มีอำนาจต่อรองในการจัดสรร ทรัพยากรอยู่ในมาตรฐานเดียวกัน โดยประชาชนสามารถตรวจสอบได้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นการคืน อำนาจ (empowerment) ในการพัฒนาให้แก่ประชาชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของ ตนเอง ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงการพัฒนาความเท่าเทียมกันของชายและหญิง (gender) ในการดำเนินงาน พัฒนาดังกล่าว

ตาราง 4 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูลตามการมีส่วนร่วมที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว

ข้อความ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับการมีส่วนร่วม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. การให้บริการด้านการท่องเที่ยว	8	25.00	15	46.88	8	25.00	1	3.13	0	0.00	3.94	มาก
2. การกำหนดระเบียบการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมในชุมชน	5	15.63	14	43.75	12	37.50	1	3.13	0	0.00	3.72	มาก
3. การประเมินความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว	6	18.75	14	43.75	10	31.25	1	3.13	1	3.13	3.72	มาก
4. การประเมินผลการพัฒนาท่องเที่ยวในชุมชน	4	12.50	15	46.88	10	31.25	3	9.38	0	0.00	3.63	มาก
5. การวางแผนป้องกันปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว	3	9.38	15	46.88	12	37.50	2	6.25	0	0.00	3.59	มาก
6. กิจกรรมการท่องเที่ยว	5	15.63	12	37.50	12	37.50	3	9.38	0	0.00	3.59	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อความ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับการมีมีส่วนร่วม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
7. การประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยว	3	9.38	15	46.88	11	34.38	3	9.38	0	0.00	3.56	มาก
8. การให้บริการอื่นๆที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว	2	6.25	16	50.00	11	34.88	3	9.38	0	0.00	3.53	มาก
9. การแก้ไขปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว	5	15.63	13	40.63	10	31.25	2	6.25	2	6.25	3.53	มาก
10. การแก้ไขปัญหามลภาวะจากการท่องเที่ยวในชุมชน	4	12.50	14	43.75	11	34.38	1	3.13	2	6.26	3.53	มาก
11. การให้จัดระเบียบร้านค้าในแหล่งท่องเที่ยว	4	12.50	13	40.63	11	34.38	3	9.38	1	3.13	3.50	มาก
12. การแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว	4	12.50	9	28.13	17	53.13	1	3.13	1	3.13	3.44	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อความ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับการมีส่วนร่วม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
13. การประเมินผลความต้องการของชุมชนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว	2	6.25	12	37.50	16	50.00	1	3.13	1	3.13	3.41	มาก
14. การจัดตั้งกลุ่ม/องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชน	3	9.38	7	21.88	21	65.63	1	3.13	0	0.00	3.38	ปานกลาง
15. การแก้ไขปัญหาหาค่าและค่าครองชีพแก่ชุมชน	3	9.38	13	40.63	11	34.38	3	9.38	2	6.25	3.38	ปานกลาง
16. การวางแผนการท่องเที่ยวของชุมชน	3	9.38	6	18.75	22	68.75	1	3.13	0	0.00	3.34	ปานกลาง
17. การกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ในการท่องเที่ยวของชุมชน	4	12.5	7	21.88	18	56.25	2	6.25	1	3.13	3.34	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อความ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับการมีส่วนร่วม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
18. การประเมินผลกระทบที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว	2	6.25	13	40.63	9	28.13	7	21.88	1	3.13	3.25	ปานกลาง
19. การกำหนดบทลงโทษผู้กระทำความผิดกฎระเบียบในการท่องเที่ยวของชุมชน	1	3.13	9	28.13	17	53.13	1	3.13	4	12.50	3.06	ปานกลาง
20. การแก้ไขปัญหาคัดแย้งระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในชุมชน	1	3.13	9	28.13	14	43.75	4	12.50	4	12.50	2.97	ปานกลาง

หมายเหตุ	ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ระดับทัศนคติ
	4.21-5.00	มากที่สุด
	3.41-4.20	มาก
	2.61-3.40	ปานกลาง
	1.81-2.60	น้อย
	1.00-1.80	น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามความรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน ที่บ้านยาง ตำบลแม่ฮอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้ศึกษาครอบคลุมในประเด็นเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาได้ปรากฏดังต่อไปนี้

ด้านเศรษฐกิจ

การศึกษาด้านเศรษฐกิจได้ศึกษาครอบคลุมในประเด็น สร้างงานสร้างอาชีพให้กับชุมชน เกิดการลงทุนด้านการให้บริการการท่องเที่ยวในชุมชนเพิ่มขึ้น มีการใช้จ่ายในการจัดระเบียบชุมชนเพิ่มมากขึ้น (เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะ) ราคาของสินค้าอุปโภคและบริโภคในชุมชนเพิ่มมากขึ้น คนในชุมชนและธุรกิจขนาดเล็กในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น เกิดการลงทุนและใช้จ่ายงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อตอบสนองการท่องเที่ยว เกิดการผลิตของที่ระลึกในชุมชนเพิ่มจำนวนมากขึ้น คนในชุมชนมีการบริโภคและอุปโภคเพิ่มมากขึ้น ชุมชนมีรายได้เป็นฤดูกาล หากไม่มีการท่องเที่ยวก็ไม่มียาได้ ราคาที่ดินในชุมชนสูงขึ้น

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจนั้น มีคะแนนเฉลี่ยรวม 3.10 ซึ่งแสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจในระดับปานกลางในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจในระดับปานกลางในประเด็น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีรายได้เป็นฤดูกาล หากไม่มีการท่องเที่ยวก็ไม่มียาได้ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.35) รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้เกิดการผลิตของที่ระลึกในชุมชนเพิ่มจำนวนมากขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.32) รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้ราคาที่ดินในชุมชนสูงขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.75) รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีการใช้จ่ายในการจัดระเบียบชุมชนเพิ่มมากขึ้น (เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะ) (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.74) รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้ราคาของสินค้าอุปโภคและบริโภคในชุมชนเพิ่มมากขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.73) รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้เกิดการลงทุนและใช้จ่ายงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อตอบสนองการท่องเที่ยว (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.69) รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีรายได้เป็นฤดูกาล หากไม่มีการท่องเที่ยวก็ไม่มียาได้ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.69)

นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลยังมีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการ

ท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจในระดับมากในประเทศนี้ รับรู้ว่าการท่องเที่ยวช่วยสร้างงานสร้างอาชีพให้กับชุมชน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.72) รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนและธุรกิจขนาดเล็กในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.54) รับรู้ว่าการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการลงทุนด้านการให้บริการการท่องเที่ยวในชุมชนเพิ่มขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.42)

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจในระดับปานกลางในประเทศนี้ รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีรายได้เป็นฤดูกาล หากไม่มีการท่องเที่ยวก็ไม่มียาได้ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.35) ทั้งนี้เนื่องมาจากการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่เน้นฤดูกาล ไม่สามารถนำรายได้ให้ชุมชนในตลอดทั้งปีได้ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542: 195-212)ว่า การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหารายได้เป็นฤดูกาลแก่ชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือเมื่อชุมชนท้องถิ่นมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นย่อมก่อให้เกิดปัญหารายได้ที่ไม่สม่ำเสมอขึ้นตามฤดูกาลท่องเที่ยว โดยเฉพาะในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวที่น้อย (low season) ก็จะมีรายได้จากการท่องเที่ยวที่น้อยตามด้วย เป็นเหตุให้ชุมชนท้องถิ่นไม่สามารถพึ่งพิงรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นหลักได้ เพราะจะมีความเสี่ยงสูง อีกทั้งเกิดปัญหาการว่างงานในช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยวแก่ชุมชนท้องถิ่นด้วย เพราะฉะนั้น ประชาชนในหมู่บ้านบางจึงมีการรับรู้ในระดับปานกลางว่าการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีรายได้เป็นฤดูกาล หากไม่มีการท่องเที่ยวก็ไม่มียาได้

ผู้ให้ข้อมูลยังมีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจในระดับมากในประเทศนี้ รับรู้ว่าการท่องเที่ยวช่วยสร้างงานสร้างอาชีพให้กับชุมชน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.72) ทั้งนี้เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องการแรงงานมาก ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีงานทำเพิ่มมากขึ้น บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542: 195-212)ว่า การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างอาชีพและการจ้างงานแก่ชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือ เมื่อชุมชนท้องถิ่นเกิดการขยายตัวของธุรกิจท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นย่อมก่อให้เกิดการสร้างอาชีพและการจ้างงานในชุมชนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย เพราะธุรกิจท่องเที่ยวเป็นธุรกิจที่ต้องใช้แรงงานมาก (labor intensive) จึงเปิดโอกาสให้เกิดการจ้างงานภายในชุมชนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังช่วยกระตุ้นให้เกิดการคิดค้นนวัตกรรมที่ไร้ค่าประดิษฐ์เป็นสินค้าที่ระลึกจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว นับเป็นการสร้างอาชีพและการจ้างงานให้แก่ชุมชนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ นิคม จารุมณี (2544: 244-252) เขียนไว้ว่า การท่องเที่ยวทำให้ประชาชนมีงานทำมีรายได้เพิ่มมากขึ้นมีการกระจายรายได้เพิ่มมากขึ้นแก้ไขปัญหาการว่างงานและรองรับงานที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทำให้มีความมั่นคงทางสังคมมากขึ้น เพราะฉะนั้น ประชาชนในบ้านบางจึงมีการรับรู้ระดับมากต่อประเด็นการท่องเที่ยวช่วยสร้างงานสร้างอาชีพให้กับชุมชน

ตาราง 5 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูลตามการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ

ข้อความ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับการรับรู้
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. การท่องเที่ยวช่วยสร้างงานสร้างอาชีพให้กับชุมชน	23	14.11	81	49.69	49	30.06	10	6.13	0	0.00	3.72	มาก
2. การท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนและธุรกิจขนาดเล็กในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น	8	4.91	79	48.47	71	43.56	3	1.84	2	1.23	3.54	มาก
3. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการลงทุนด้านการให้บริการการท่องเที่ยวในชุมชนเพิ่มขึ้น	10	6.13	62	38.04	80	49.08	8	4.91	3	1.84	3.42	มาก
4. การท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีรายได้เป็นฤดูกาล หากไม่มีการท่องเที่ยวก็ไม่มีรายได้	5	3.07	67	41.10	74	45.40	14	8.59	3	1.84	3.35	ปานกลาง
5. การท่องเที่ยวทำให้เกิดการผลิตของที่ระลึกในชุมชนเพิ่มจำนวนมากขึ้น	8	4.91	67	41.10	64	39.26	17	10.43	7	4.29	3.32	ปานกลาง
6. การท่องเที่ยวทำให้ราคาที่ดินในชุมชนสูงขึ้น	2	1.23	30	18.40	65	39.88	58	35.58	8	4.91	2.75	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อความ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับการรับรู้
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
7. การท่องเที่ยวทำให้ราคาที่ดินในชุมชนสูงขึ้น	2	1.23	30	18.40	65	39.88	58	35.58	8	4.91	2.75	ปานกลาง
8. การท่องเที่ยวทำให้มีการใช้จ่ายในการจัดระเบียบชุมชนเพิ่มมากขึ้น (เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะ)	6	3.68	15	9.20	79	48.47	56	34.36	7	4.29	2.74	ปานกลาง
9. การท่องเที่ยวทำให้ราคาของสินค้าอุปโภคและบริโภคในชุมชนเพิ่มมากขึ้น	3	1.84	21	12.88	73	44.79	61	37.42	5	3.07	2.73	ปานกลาง
10. การท่องเที่ยวทำให้เกิดการลงทุนและใช้จ่ายงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อตอบสนองการท่องเที่ยว	7	4.29	12	7.36	75	46.01	62	38.04	7	4.29	2.69	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อความ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับการรับรู้
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
11. การท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีรายได้เป็นฤดูกาล หากไม่มีการท่องเที่ยวก็ไม่มียาได้	4	2.45	14	8.59	83	50.92	51	31.29	11	6.75	2.69	ปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม											3.10	ปานกลาง

หมายเหตุ	ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ระดับการรับรู้ต่อผลกระทบด้านเศรษฐกิจ
4.21-5.00	มากที่สุด	
3.41-4.20	มาก	
2.61-3.40	ปานกลาง	
1.81-2.60	น้อย	
1.00-1.80	น้อยที่สุด	

ด้านสังคม

การศึกษาด้านสังคมได้ศึกษาครอบคลุมในประเด็น เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนเพิ่มมากขึ้น คนในชุมชนได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ความผูกพันทางครอบครัวในชุมชนลดน้อยลง เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน คนในชุมชนมีน้ำใจแก่กันน้อยลง ชุมชนมีอาชญากรรมเกิดขึ้น วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนเปลี่ยนแปลงจากเดิม ชุมชนมีการจ้างแรงงานผู้หญิงมากขึ้น มีประโยชน์ต่อการป้องกันการอพยพย้ายถิ่นของชุมชน คนในท้องถิ่นกลับมาทำงานในท้องถิ่น ลดปัญหาการย้ายถิ่นได้น้อยลง เกิดความขัดแย้งระหว่างคนในชุมชนกับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนมีการเลียนแบบกับนักท่องเที่ยว

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านสังคมนั้น มีคะแนนเฉลี่ยรวม 3.19 ซึ่งแสดงว่าผู้ให้ข้อมูลการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านสังคมในระดับปานกลางในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านสังคมในระดับปานกลางในประเด็น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนเพิ่มมากขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.40) รับรู้ว่าการท่องเที่ยวก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างคนในชุมชนกับนักท่องเที่ยว (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.28) รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีการจ้างแรงงานผู้หญิงมากขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.18) รับรู้ที่คนในชุมชนมีการเลียนแบบกับนักท่องเที่ยว (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.18) รับรู้ว่าการท่องเที่ยวมีประโยชน์ต่อการป้องกันการอพยพย้ายถิ่นของชุมชน คนในท้องถิ่นกลับมาทำงานในท้องถิ่น ลดปัญหาการย้ายถิ่นได้น้อยลง (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.17) รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้ความผูกพันทางครอบครัวในชุมชนลดน้อยลง (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.02) รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน คนในชุมชนมีน้ำใจแก่กันน้อยลง (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.98) การท่องเที่ยวทำให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนเปลี่ยนแปลงจากเดิม (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.71)

นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลยังมีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านสังคมในระดับมากในประเด็น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีอาชญากรรมเกิดขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.52) รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50)

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านสังคมในระดับปานกลางในประเด็น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนเพิ่มมากขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.40) ทั้งนี้เนื่องจาก หลังจากที่นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวในชุมชน ทำให้ชุมชนมีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนให้ดีขึ้น

รวมทั้งสาธารณูปโภค เรื่องความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินเงินทอง ชุมชนยอมให้ความสำคัญมากขึ้น นิคม จารุมณี (2544: 244-252) ได้พูดถึงผลกระทบด้านสังคมทางบวกแล้วกล่าวว่า การท่องเที่ยวทำให้มีการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ เพื่อสนองความต้องการของการท่องเที่ยว ชุมชนก็ได้รับประโยชน์นี้ด้วย ในขณะเดียวกัน การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ ในการสร้างสรรค์ความเจริญทางสังคมแก่ชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือเมื่อเกิดการท่องเที่ยวขึ้นในชุมชนท้องถิ่น ย่อมต้องสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ก่อให้เกิดการลงทุนทั้งภาครัฐบาลและเอกชนในการสร้างสิ่งใหม่ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว อันเป็นการสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่สังคมในชุมชนท้องถิ่นด้วย (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2542: 195-212) แต่เนื่องจากบ้านขามมีการท่องเที่ยวเข้าไปยังไม่ค่อนนาน โครงสร้างพื้นฐานของชุมชนยังควรมีการพัฒนาอีกต่อไป ประชาชนในหมู่บ้านก็เลยมีการรับรู้การท่องเที่ยวทำให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนเพิ่มมากขึ้นในระดับปานกลาง

นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลยังมีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านสังคมในระดับมากในประเด็น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีอาชญากรรมเกิดขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.52) บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542: 195-212) ได้กล่าวถึง การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการหลอกลวงเอาเปรียบกับนักท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือเมื่อชุมชนท้องถิ่นมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นย่อมทำให้ความวิตกกังวลของผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่นบางรายเกิดความวิตกกังวล ต้องการกอบโกยมุ่งเอาเปรียบนักท่องเที่ยว โดยเล็งเห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าผลประโยชน์ส่วนรวม และคิดค้ากำไรเกินควร จึงมีการหลอกลวงหรือฉ้อโกงนักท่องเที่ยวด้วยการขายสินค้าและบริการที่มีคุณภาพต่ำกว่าราคา ทำให้จินตภาพการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นติดลบ นักท่องเที่ยวไม่อยากเข้ามาท่องเที่ยว การท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมขึ้นในชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือเมื่อชุมชนท้องถิ่นมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นย่อมทำให้คนในชุมชนท้องถิ่นมองเห็นความแตกต่างด้านฐานะทางเศรษฐกิจระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในชุมชนท้องถิ่น จึงเป็นผลให้มีโอกาสเกิดอาชญากรรมขึ้นง่าย บางครั้งอาจเป็นการหลอกลวง หรือฉ้อโกงเล็กๆ น้อยๆ แต่บางครั้งก็รุนแรงถึงขั้นทำร้ายร่างกายและฆ่านักท่องเที่ยว เมื่อเกิดอาชญากรรมกับนักท่องเที่ยวมักหาเจ้าทุกข์ได้ยาก โดยเฉพาะเจ้าทุกข์ที่เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติมีเวลาพำนักอยู่ในชุมชนท้องถิ่นนั้นค่อนข้างจำกัด ไม่สามารถรองานว่าจะจับผู้ก่ออาชญากรรมมาลงโทษได้ นับเป็นการทำลายการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นนั้น บ้านขามถึงแม้ว่าเป็นหมู่บ้านเล็กที่เพิ่งมีการท่องเที่ยวไม่นาน แต่ชาวบ้านบางคนอาจจะเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากเกินไป ก็เลยหลอกลวงเอาเปรียบนักท่องเที่ยวที่เข้าไปท่องเที่ยวในหมู่บ้าน ทำให้หมู่บ้านมีการเกิดอาชญากรรมมากขึ้น

ตาราง 6 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูลตามการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านสังคม

ข้อความ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับการรับรู้
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. การท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีอาชญากรรมเกิดขึ้น	42	25.77	38	23.31	48	29.45	32	19.63	3	1.84	3.52	มาก
2. การท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	13	7.98	72	44.17	64	39.26	12	7.36	2	1.23	3.50	มาก
3. การท่องเที่ยวทำให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนเพิ่มมากขึ้น	9	5.52	63	38.65	79	48.47	9	5.52	3	1.84	3.40	ปานกลาง
4. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างคนในชุมชนกับนักท่องเที่ยว	19	11.66	50	30.67	59	36.20	28	17.18	7	4.29	3.28	ปานกลาง
5. การท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีการจ้างแรงงานผู้หญิงมากขึ้น	19	11.66	35	21.47	73	44.79	28	17.18	8	4.91	3.18	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อความ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับการรับรู้
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
6. คนในชุมชนมีการเลียนแบบกับนักท่องเที่ยว	19	11.66	44	26.99	51	31.29	46	28.22	3	1.84	3.18	ปานกลาง
7. การท่องเที่ยวมีประโยชน์ต่อการป้องกันการอพยพย้ายถิ่นของชุมชน คนในท้องถิ่นกลับมาทำงานในท้องถิ่น ลดปัญหาการย้ายถิ่นได้น้อยลง	5	3.07	47	28.83	87	53.37	18	11.04	6	3.68	3.17	ปานกลาง
8. การท่องเที่ยวทำให้ความผูกพันทางครอบครัวในชุมชนลดน้อยลง	8	4.91	30	18.40	85	52.15	38	23.31	2	1.23	3.02	ปานกลาง
9. การท่องเที่ยวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน คนในชุมชนมีน้ำใจแก่กันน้อยลง	11	6.75	31	19.02	70	42.94	45	27.61	6	3.68	2.98	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อความ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับการรับรู้
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
10. การท่องเที่ยวทำให้วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของชุมชน เปลี่ยนแปลงจากเดิม	5	3.07	14	8.59	82	50.31	52	31.90	10	6.13	2.71	ปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม											3.19	ปานกลาง

หมายเหตุ

ช่วงคะแนนเฉลี่ย

ระดับการรับรู้ต่อผลกระทบด้านสังคม

4.21-5.00

มากที่สุด

3.41-4.20

มาก

2.61-3.40

ปานกลาง

1.81-2.60

น้อย

1.00-1.80

น้อยที่สุด

ด้านวัฒนธรรม

การศึกษาด้านวัฒนธรรมได้ศึกษาครอบคลุมในประเด็น เกิดการรื้อฟื้นประเพณี วัฒนธรรม เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชน มีผลดีต่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชน วัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีค่าของชุมชนเปลี่ยนแปลงไป มีการฝึกหัดเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในชุมชนอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น นักท่องเที่ยวเข้าใจศาสนา คำสอนและสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ของชุมชนมากขึ้น ศาสนสถานคับคั่งเกินไป นักท่องเที่ยวบางกลุ่มแต่งตัวไม่เหมาะสม ทำลายความศักดิ์สิทธิ์ของศาสนสถาน ประเภทของอาหารในชุมชนมีความหลากหลายเพิ่มขึ้น อาหารพื้นเมืองของชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เอกลักษณ์ของสินค้าพื้นเมืองของชุมชนลดน้อยลงไปเรื่อยๆ

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วัดด้านวัฒนธรรมนั้น มีคะแนนเฉลี่ยรวม 3.31 ซึ่งแสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วัดด้านวัฒนธรรมในระดับปานกลางในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วัดด้านวัฒนธรรมในระดับปานกลางในประเด็น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีการฝึกหัดเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในชุมชนอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.37) รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้ประเภทของอาหารในชุมชนมีความหลากหลายเพิ่มขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.34) รับรู้ว่าการจัดกิจกรรมการเข้าชมศาสนสถานของชุมชน ทำให้ศาสนสถานคับคั่งเกินไป นักท่องเที่ยวบางกลุ่มแต่งตัวไม่เหมาะสม ทำลายความศักดิ์สิทธิ์ของศาสนสถาน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.21) รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้เอกลักษณ์ของสินค้าพื้นเมืองของชุมชนลดน้อยลงไปเรื่อยๆ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.09) รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีค่าของชุมชนเปลี่ยนแปลงไป (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.88) รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้อาหารพื้นเมืองของชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.88)

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลยังมีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วัดด้านวัฒนธรรมในระดับมากในประเด็น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการรื้อฟื้นประเพณี วัฒนธรรม (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.66) รับรู้ว่าการท่องเที่ยวมีผลดีต่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.65) รับรู้ว่าการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.65) รับรู้ว่าการจัดกิจกรรมการเข้าชมศาสนสถานของชุมชน ทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจศาสนา คำสอนและสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ของชุมชนมากขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.48)

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมในระดับปานกลางในประเด็น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีการฝึกหัดเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในชุมชนอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.37) การท่องเที่ยวที่เข้าไปในบ้านยาง ย่อมทำให้ชุมชนมีความต้องการเรื่องการฝึกหัดเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ เพื่อจะได้บริการที่ดีแก่นักท่องเที่ยว ฉะนั้น ประชาชนในหมู่บ้าน โดยเฉพาะครอบครัวประกอบมีอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ก็ย่อมมีการตระหนักถึงความสำคัญของภาษาต่างประเทศ และความสำคัญของความรู้ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว พวกเขาจึงประสงค์ที่จะส่งลูกหลานไปฝึกหัดเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ฉะนั้น ประชาชนในบ้านยางก็มีความต้องการและความคาดหวังที่จะส่งลูกๆหลานๆที่ไปศึกษาเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และสิ่งใหม่ๆเช่นเดียวกัน แต่ถ้ามองอีกแง่หนึ่งแล้ว ก็สามารถเข้าใจได้ว่า เนื่องจากการท่องเที่ยวเข้าไปที่บ้านยางยังไม่ยาวนาน ยังขาดการพัฒนาด้านการจัดการอย่างมีรูปแบบมาตรฐานอยู่ ยังไม่มีสิ่งที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางไกลมาถึงประเทศไทย นักท่องเที่ยวที่เข้าไปส่วนมากจะเป็นชาวไทย โอกาสที่ได้ใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อที่จะสื่อสารกับนักท่องเที่ยวยังไม่ค่อยมาก ประชาชนในบ้านยางก็เลยมีการรับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีการฝึกหัดเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในชุมชนอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้นในระดับปานกลางเท่านั้น

นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลยังมีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมในระดับมากในประเด็น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการรื้อฟื้นประเพณีวัฒนธรรม (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.66) ทั้งนี้เนื่องจากการท่องเที่ยวทำให้ชาวบ้านได้เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่นดั้งเดิมมากขึ้น เกิดการหวงเห็นต่อสิ่งที่ตนมี ความภาคภูมิใจที่มีต่อวัฒนธรรมของคนทำให้ชาวบ้านเกิดความรู้สึกและการกระทำเพื่อรื้อฟื้นและอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนไว้ ขณะที่ นิคม จารุมณี (2544: 244-252) กล่าวถึงในระยะหลังนี้เมื่อประเทศไทยประสบความสำเร็จในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้น วัฒนธรรมพื้นบ้านในจังหวัดต่าง ๆ ได้รับการขุดค้นขึ้นมาและมีแนวความคิดที่จะอนุรักษ์ไว้มากขึ้น เช่น การเล่นเพลงเรือ เพลงเกี่ยวข้าว เพลงหย่อหย่ เพลงปรบไก่ เพลงฉ่อย งานสงกรานต์ปากลัด สะบ้ามอญ ฯลฯ ประชาชนบ้านยางก็เช่นเดียวกัน นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวชมสถานที่สำคัญของบ้านยาง สัมผัสวิถีชีวิตของบ้านยาง รับประทานอาหารพื้นเมืองของบ้านยาง และซื้อสินค้าระลึกจากชาวบ้าน ก็ยังทำให้ชาวบ้านได้เห็นคุณค่าและความสำคัญของวัฒนธรรมจีนดั้งเดิมของคนมากขึ้น ความภาคภูมิใจทำให้พวกเขาเกิดการหวงเห็นสิ่งที่ตนมีอยู่และมีการรื้อฟื้นและอนุรักษ์ไว้มากขึ้น ฉะนั้น ประชาชนบ้านยางก็เลยรับรู้ว่าการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการรื้อฟื้นประเพณีวัฒนธรรม ในระดับมาก

ตาราง 7 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูลตามการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม

ข้อความ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับการรับรู้
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการรื้อฟื้นประเพณีวัฒนธรรม	21	12.88	71	43.56	65	39.88	6	3.68	0	0.00	3.66	มาก
2. การท่องเที่ยวมีผลดีต่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชน	18	11.04	80	49.08	57	34.97	6	3.68	2	1.23	3.65	มาก
3. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชน	13	7.98	69	42.33	72	44.17	8	4.91	1	0.61	3.52	มาก
4. กิจกรรมการเข้าชมศาสนสถานของชุมชน ทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจศาสนา คำสอนและสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ของชุมชนมากขึ้น	11	6.75	70	42.94	73	44.79	5	3.07	4	2.45	3.48	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

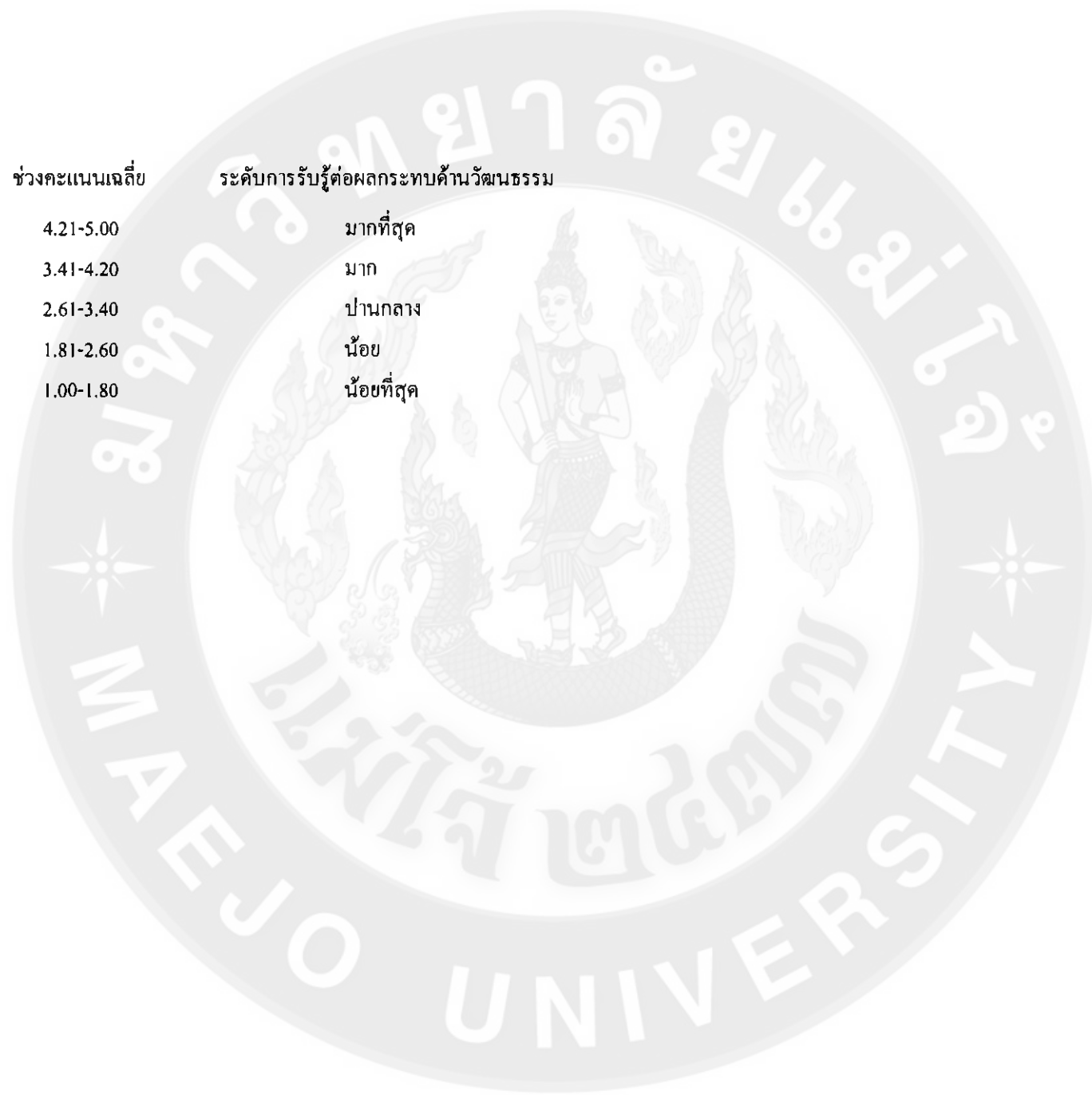
ข้อความ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับการรับรู้
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
5. การท่องเที่ยวทำให้มีการฝึกหัดเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในชุมชนอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น	7	4.29	68	41.72	71	43.56	12	7.36	5	3.07	3.37	ปานกลาง
6. การท่องเที่ยวทำให้ประเภทของอาหารในชุมชนมีความหลากหลายเพิ่มขึ้น	3	1.84	63	38.65	87	53.37	7	4.29	3	1.84	3.34	ปานกลาง
7. กิจกรรมการเข้าชมศาสนสถานของชุมชน ทำให้ศาสนสถานคับคั่งเกินไป นักท่องเที่ยวบางกลุ่มแต่งตัวไม่เหมาะสม ทำลายความศักดิ์สิทธิ์ของศาสนสถาน	14	8.59	50	30.67	55	33.74	44	26.99	0	0.00	3.21	ปานกลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อความ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับการรับรู้
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
8. การท่องเที่ยวทำให้เอกลักษณ์ของสินค้าพื้นเมืองของชุมชนลดน้อยลงไปเรื่อยๆ	11	6.75	36	22.09	73	44.79	42	25.77	1	0.61	3.09	ปานกลาง
9. การท่องเที่ยวทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีค่าของชุมชนเปลี่ยนแปลงไป	7	4.29	27	16.56	79	48.47	40	24.54	10	6.13	2.88	ปานกลาง
10. การท่องเที่ยวทำให้อาหารพื้นเมืองของชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม	7	4.29	23	14.11	81	49.69	48	29.45	4	2.45	2.88	ปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม											3.31	ปานกลาง

หมายเหตุ

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ระดับการรับรู้ต่อผลกระทบด้านวัฒนธรรม
4.21-5.00	มากที่สุด
3.41-4.20	มาก
2.61-3.40	ปานกลาง
1.81-2.60	น้อย
1.00-1.80	น้อยที่สุด

ด้านสิ่งแวดล้อม

การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมได้ศึกษาครอบคลุมในประเด็น เกิดจากรจตติคัคคในชุมชน เกิดมลภาวะทางเสียงในชุมชน เกิดมลพิษทางอากาศ เกิดควรฝุ่นจากรถนำเทียว มีการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ชุมชนมีการพัฒนาและปรับปรุงเส้นทางกรเข้าหมู่บ้านให้ดีขึ้น แหล่งน้ำธรรมชาติของชุมชนสกปรกมากขึ้น ไม้ผลต่างๆได้รับการทำลายเป็นอย่างมาก รูปแบบของการใช้ที่ดินเปลี่ยนแปลงไป มีการใช้ที่ดินเกษตรมาสร้างเป็นคคอรามากขึ้น คนในชุมชนรักษาความสะอาดของชุมชนและชุมชนมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บขยะมูลฝอยละสิ่งปฏิกูล

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมนั้น มีคะแนนเฉลี่ยรวม 3.43 ซึ่งแสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมในระดับมากในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลางในประเด็น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวกระตุ้นให้คนในชุมชนรักษาความสะอาดของชุมชนและชุมชนมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บขยะมูลฝอยละสิ่งปฏิกูล (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.39) รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้แหล่งน้ำธรรมชาติของชุมชนสกปรกมากขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.39) รับรู้ว่าการท่องเที่ยวก่อให้เกิดมลภาวะทางเสียงในชุมชน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.39) รับรู้ว่าการท่องเที่ยวก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ เกิดควรฝุ่นจากรถนำเทียว (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.36) รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้รูปแบบของการใช้ที่ดินเปลี่ยนแปลงไป มีการใช้ที่ดินเกษตรมาสร้างเป็นคคอรามากขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.28) รับรู้ว่าการท่องเที่ยวก่อให้เกิดจรรจตติคัคคในชุมชน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.27)

ผู้ให้ข้อมูลยังมีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมในระดับมากในประเด็น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวสนับสนุนให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.72) รับรู้ว่าการท่องเที่ยวสนับสนุนให้มีการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.66) รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีการพัฒนาและปรับปรุงเส้นทางกรเข้าหมู่บ้านให้ดีขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.55) รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้ไม้ผลต่างๆได้รับการทำลายเป็นอย่างมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.42)

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลางในประเด็น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวกระตุ้นให้คนในชุมชนรักษาความสะอาดของชุมชนและชุมชนมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บขยะมูลฝอยละสิ่งปฏิกูล

(ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.39) ทั้งนี้เนื่องมาจากการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนได้รักษาภาพรวมของชุมชนให้ดีขึ้นเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว ผู้นำชุมชนและประชาชนพากันให้ความร่วมมือในการรักษาความสะอาดของหมู่บ้าน ทั้งยังมีระเบียบกฎเกณฑ์คอยตักเตือนอยู่ ไม่ว่าจะเป็นคนในชุมชนหรือนักท่องเที่ยวภายนอกที่เข้าไปในชุมชน ก็ย่อมต้องระมัดระวังการกระทำของตน เพื่อรักษาภาพพจน์ของหมู่บ้านไว้

ผู้ให้ข้อมูลยังมีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมในระดับมากในประเด็น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวสนับสนุนให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.72) ทั้งนี้เนื่องจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน หรือการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรืออาจจะเรียกว่าการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนก็ได้ ย่อมเป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นจะรักษาทรัพยากรของท้องถิ่น และเป็นการท่องเที่ยวที่ประชาชนในท้องถิ่นเป็นเจ้าของและผู้จัดการในการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเอง ฉะนั้น ประชาชนท้องถิ่นได้ตระหนักถึงหน้าที่ของตน ช่วยกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติเอาไว้ ประชาชนถึงจะได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างแท้จริง และการท่องเที่ยวในชุมชนจึงได้พัฒนาอย่างยั่งยืนตลอดไป

ตาราง 8 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูลตามการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม

ข้อความ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับการรับรู้
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. การท่องเที่ยวสนับสนุนให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	17	10.43	85	52.15	59	36.20	2	1.23	0	0.00	3.72	มาก
2. การท่องเที่ยวสนับสนุนให้มีการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ	18	11.04	78	47.85	63	38.65	2	1.23	2	1.23	3.66	มาก
3. การท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีการพัฒนาและปรับปรุงเส้นทาง การเข้าหมู่บ้านให้ดีขึ้น	14	8.59	71	43.56	69	42.33	8	4.91	1	0.61	3.55	มาก
4. การท่องเที่ยวทำให้ไม่ผลต่างๆ ได้รับการทำลายเป็นอย่างมาก	25	15.34	53	32.52	55	33.74	26	15.95	4	2.45	3.42	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อความ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับการรับรู้
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
5. การท่องเที่ยวกระตุ้นให้คนในชุมชนรักษาความสะอาดของชุมชนและชุมชนมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บขยะมูลฝอยละสิ่งปฏิกูล	9	5.52	59	36.20	82	50.31	12	7.36	1	0.61	3.39	ปานกลาง
6. การท่องเที่ยวทำให้แหล่งน้ำธรรมชาติของชุมชนสกปรกมากขึ้น	20	12.27	53	32.52	55	33.74	26	15.95	4	2.45	3.39	ปานกลาง
7. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดมลภาวะทางเสียงในชุมชน	15	9.20	62	38.04	55	33.74	28	17.18	3	1.84	3.36	ปานกลาง
8. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ เกิดควันฝุ่นจากรถยนต์	16	9.82	48	29.45	67	41.10	31	19.02	1	0.61	3.29	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อความ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับการรับรู้
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
9. การท่องเที่ยวทำให้รูปแบบของการใช้ที่ดินเปลี่ยนแปลงไป มีการใช้ที่ดินเกษตรมาสร้างเป็นตึกอารามากขึ้น	20	12.27	42	25.77	68	41.72	30	18.40	3	1.84	3.28	ปานกลาง
10. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดจารจรติดขัดในชุมชน	17	10.43	56	34.36	48	29.45	38	23.31	4	2.45	3.27	ปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม											3.43	มาก

หมายเหตุ	ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ระดับการรับรู้ต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม
	4.21-5.00	มากที่สุด
	3.41-4.20	มาก
	2.61-3.40	ปานกลาง
	1.81-2.60	น้อย
	1.00-1.80	น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน ที่บ้านยาง ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอลำปาง จังหวัดเชียงใหม่

การบรรยายผลการวิจัยในตอนที่ 4 นี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน โดยจำแนกตัวแปรอิสระออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. ตัวแปรที่เป็นลักษณะส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจ
2. ตัวแปรทัศนคติ
3. ตัวแปรความคาดหวัง
4. ตัวแปรการมีส่วนร่วม

ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของประชาชนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน

เพศ

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานทั้งสี่ด้าน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานในงานวิจัยที่ระบุว่า เพศของประชาชน ในพื้นที่ บ้านยาง ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอลำปาง จังหวัดเชียงใหม่ มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน (ตาราง 9)

อายุ

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานทั้งสี่ด้าน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานในงานวิจัยที่ระบุว่า อายุของประชาชน ในพื้นที่ บ้านยาง ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอลำปาง จังหวัดเชียงใหม่ มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน (ตาราง 9)

สถานภาพสมรส

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วัดการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน พบว่า สถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วัดการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานทั้งสี่ด้าน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานในงานวิจัยที่ระบุว่า สถานภาพสมรสของประชาชน ในพื้นที่ บ้านยาง ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วัดการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน (ตาราง 9)

ระดับการศึกษา

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วัดการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วัดการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านเศรษฐกิจ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับในงานวิจัยที่ระบุว่า ระดับการศึกษาของประชาชน ในพื้นที่ บ้านยาง ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วัดการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ในตาราง 9 แล้วพบว่า ระดับการศึกษาของประชาชนบ้านยาง มีผลต่อรายได้ของครัวเรือนในหมู่บ้าน ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนในบ้านยางที่ได้รับการศึกษานั้น ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทำการค้าขาย หรือมีธุรกิจส่วนตัว รับราชการ เป็นครูสอนหนังสือ หรือมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมค่อนข้างสูง ทางครัวเรือนมีรายได้ค่อนข้างมากกว่าประชาชนที่ไปได้รับการศึกษามาก่อน เพราะกลุ่มประชาชนที่ไม่เคยเรียนหนังสือนั้น ส่วนมากจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรืออาชีพรับจ้าง ครัวเรือนมีรายได้ค่อนข้างน้อย

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วัดการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วัดการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานทั้งสี่ด้าน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานในงานวิจัยที่ระบุว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของประชาชน ในพื้นที่ บ้านยาง ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วัดการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน (ตาราง 9)

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วัดตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน พบว่า จำนวนระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วัดตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานทั้งสี่ด้าน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานในงานวิจัยที่ระบุว่า ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนของประชาชน ในพื้นที่ บ้านยาง ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอดงหลวง จังหวัดเชียงใหม่ มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วัดตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน (ตาราง 9)

อาชีพหลัก

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพหลักกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว พบว่า อาชีพหลักมีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วัดตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน ด้านสังคม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานในงานวิจัยที่ระบุว่า อาชีพหลักของประชาชนในพื้นที่บ้านยาง ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอดงหลวง จังหวัดเชียงใหม่ มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วัดตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ในตาราง 9 แล้วพบว่า การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงแบบแผนการประกอบอาชีพของชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือ เมื่อชุมชนท้องถิ่นมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นย่อมเกิดธุรกิจท่องเที่ยวขึ้นเพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ทำให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นมีการเข้าไปมีส่วนร่วมในธุรกิจท่องเที่ยวทั้งในลักษณะที่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวหรือผู้รับจ้างในธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงแบบแผนการประกอบอาชีพของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นจากอาชีพการทำเกษตรเดิม มาสู่อาชีพด้านการท่องเที่ยวอันเป็นอาชีพหลักใหม่หรืออาชีพเสริม (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2542: 195)

รายได้ต่อปีของครัวเรือน

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ต่อปีของครัวเรือนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วัดตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน พบว่า รายได้ต่อปีของครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วัดตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน ด้านสิ่งแวดล้อม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานในงานวิจัยที่ระบุว่า รายได้ต่อปีของครัวเรือนในพื้นที่ บ้านยาง ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอดงหลวง จังหวัดเชียงใหม่ มี

ความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ในตาราง 9 แล้วพบว่า การท่องเที่ยวทำให้ชุมชนจีนยูนนานมีรายได้เพิ่มขึ้น ฉะนั้น ชุมชนได้มีงบประมาณในการซ่อมแซมสภาพแวดล้อมที่ทรุดโทรมเก่าแก่ การสร้างถนนใหม่ที่เข้าสู่ชุมชน เพิ่มมากขึ้น และประชาชนก็มีสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามไปด้วย

ผู้ให้ข้อมูลมีอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือไม่

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้ข้อมูลมีอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือไม่ กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือไม่ ไม่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานทั้งสี่ด้าน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานในงานวิจัยที่ระบุว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือไม่ ของประชาชน ในพื้นที่ บ้านยาง ตำบลแม่ฮ่องสอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน (ตาราง 9)

ตาราง 9 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของประชาชนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน

ลักษณะส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจ	ผลกระทบด้าน เศรษฐกิจ		ผลกระทบด้าน สังคม		ผลกระทบด้าน วัฒนธรรม		ผลกระทบด้าน สิ่งแวดล้อม	
	X ² -test	Prob	X ² -test	Prob	X ² -test	Prob	X ² -test	Prob
	เพศ	2.06 ^{NS}	0.36	4.49 ^{NS}	0.11	0.24 ^{NS}	0.89	0.49 ^{NS}
อายุ	0.60 ^{NS}	0.74	5.09 ^{NS}	0.08	1.28 ^{NS}	0.53	3.12 ^{NS}	0.21
สถานภาพสมรส	2.64 ^{NS}	0.85	10.02 ^{NS}	0.12	3.94 ^{NS}	0.69	7.21 ^{NS}	0.30
ระดับการศึกษา	15.50 [*]	0.05	10.94 ^{NS}	0.21	8.26 ^{NS}	0.41	9.89 ^{NS}	0.27
จำนวนสมาชิกใน ครัวเรือน	2.36 ^{NS}	0.31	1.98 ^{NS}	0.37	1.74 ^{NS}	0.42	4.59 ^{NS}	0.10
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ ในชุมชน	2.52 ^{NS}	0.28	4.79 ^{NS}	0.09	0.65 ^{NS}	0.72	2.75 ^{NS}	0.25

ตาราง 9 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจ	ผลกระทบด้าน เศรษฐกิจ		ผลกระทบด้าน สังคม		ผลกระทบด้าน วัฒนธรรม		ผลกระทบด้าน สิ่งแวดล้อม	
	X ² -test	Prob	X ² -test	Prob	X ² -test	Prob	X ² -test	Prob
	อาชีพหลัก	10.10 ^{NS}	0.43	18.05 [*]	0.05	4.63 ^{NS}	0.92	13.88 ^{NS}
รายได้ต่อปีของ ครัวเรือน	3.49 ^{NS}	0.18	0.29 ^{NS}	0.87	1.22 ^{NS}	0.54	8.80 ^{**}	0.01
ผู้ให้ข้อมูลมีอาชีพ เกี่ยวกับการ ท่องเที่ยวหรือไม่	0.77 ^{NS}	0.68	2.24 ^{NS}	0.33	0.63 ^{NS}	0.73	2.43 ^{NS}	0.30

หมายเหตุ

NS = ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติ

* = มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

** = มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจินยูนนาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 10 แสดงให้เห็นว่า ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจินยูนนานทั้งสี่ด้าน คือด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ระบุว่าทัศนคติของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจินยูนนานในพื้นที่บ้านยาง ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอสว่าง จังหวัดเชียงใหม่ ทัศนคติของครัวเรือนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว สามารถอธิบายความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น โดยทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของทัศนคติ Shaw & Wright (1967 อ้างใน สุทธิศักดิ์, 2547: 9) ได้กล่าวถึงลักษณะของทัศนคติว่า ทัศนคติเกิดได้สองลักษณะ คือ 1) ทัศนคติทางบวก (Positive Attitude) เป็นความพร้อมที่จะตอบสนองในลักษณะของความพอใจหรือเห็นด้วย อาจทำให้นักคล้อยากกระทำอยากได้หรืออยากเข้าใกล้สิ่งนั้น 2) ทัศนคติทางลบ (Negative Attitude) เป็นความพร้อมที่จะ

ตอบสนองในลักษณะของความไม่พึงพอใจหรือไม่เห็นด้วย อาจทำให้บุคคลเบื่อหน่าย จึงชั่งหรือต้องการหนีให้ห่างสิ่งนั้น ซึ่ง Daniel Katz (1960 อ้างใน สุทธิติ ชัดติยะ, 2547: 12) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของทัศนคติว่า 1) ทัศนคติเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการปรับตัว หรือในการในการทำกิจกรรมต่างๆซึ่งมาจากความโน้มเอียงในการที่จะให้ได้รับผลตอบแทนให้มากที่สุด 2) ทัศนคติเป็นเครื่องป้องกันและต่อต้านความเป็นตัวตนของบุคคล เพราะความคิดหรือความเชื่อบางอย่างทำให้ผู้คิดหรือผู้เชื่อสบายใจ ส่วนจะผิดหรือถูกนั้น เป็นอีกเรื่องหนึ่ง 3) ทัศนคติแสดงค่านิยมให้คนเห็นหรือรับรู้ ทำให้บุคคลนั้นเกิดความพอใจ 4) ทัศนคติเป็นความรู้ ซึ่งยึดความต้องการของแต่ละบุคคลเป็นหลัก เมื่อบุคคลนั้นมีทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ก็จะเข้าใจสิ่งนั้นๆและทำนายสิ่งนั้นๆได้ ในขณะเดียวกัน Harry C. Trindis (1971 อ้างใน สุทธิติ ชัดติยะ, 2547: 12) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของทัศนคติ ว่า 1) ทัศนคติช่วยให้บุคคลเข้าใจในสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว โดยการจัดรูปแบบหรือจัดระบบสิ่งของต่างๆ ที่รอบตัวเรา 2) ทัศนคติช่วยให้มีการเข้าข้างตัวบุคคล โดยช่วยให้บุคคลนั้นหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดี และช่วยปกปิดความจริงบางอย่าง 3) ทัศนคติช่วยให้บุคคลในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่ซับซ้อน ซึ่งมีปฏิกิริยาตอบโต้หรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกไปนั้น ส่วนมากจะทำให้สิ่งที่น่าความพอใจมาให้

ตาราง 10 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจันทนายนาน

ข้อความ	ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ		ผลกระทบด้านสังคม		ผลกระทบด้านวัฒนธรรม		ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม	
	X ² -test	Prob	X ² -test	Prob	X ² -test	Prob	X ² -test	Prob
ทัศนคติ	8.92**	0.01	46.79**	0.00	10.83**	0.00	40.58**	0.00

หมายเหตุ

NS = ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติ

* = มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

** = มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 11 แสดงให้เห็นว่า ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 และมีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านวัฒนธรรม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ระบุว่าความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน ในพื้นที่บ้านยาง ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ความคาดหวังของครัวเรือนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถอธิบายได้โดยทฤษฎีความคาดหวัง จะกำหนดบนพื้นฐานของสมมติฐานเกี่ยวกับสาเหตุของพฤติกรรมในองค์การ (David & Edward, 1977 อ้างใน ปาริชาติ กัควิภาส, 2543: 7-8) มีรายละเอียดดังนี้ 1) พฤติกรรมของมนุษย์จะถูกกำหนดขึ้น โดยแรงกดดันภายในตัวของเขาเอง และแรงผลักดันจากสภาพแวดล้อมทำให้บุคคลจะมีความต้องการและความคาดหวังแตกต่างกัน 2) บุคคลจะทำการตัดสินใจ เกี่ยวกับพฤติกรรมของแต่ละบุคคลภายในองค์กรขึ้นอยู่กับความต้องการและความคาดหวังที่แตกต่างกัน 1) บุคคลจะมีความคาดหวัง มีความต้องการและเป้าหมายแตกต่างกัน ทำให้บุคคลต่างๆ จะมีความพอใจในผลลัพธ์แตกต่างกัน 2) บุคคลจะทำการตัดสินใจเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นทางเลือก โดยอยู่บนพื้นฐานของความคาดหวังของแต่ละบุคคล ว่าพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการมากน้อยเพียงใด ฉะนั้น เนื่องจากประชนในบ้านยางมีความต้องการทางด้านการพัฒนาปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจด้านสังคม พวกเขาจึงมีความคาดหวังด้านผลกระทบทางบวกด้านเศรษฐกิจและสังคมจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

ตาราง 11 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน

ข้อความ	ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ		ผลกระทบด้านสังคม		ผลกระทบด้านวัฒนธรรม		ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม	
	X ² -test	Prob	X ² -test	Prob	X ² -test	Prob	X ² -test	Prob
ความคาดหวัง	15.73**	0.00	14.88**	0.01	11.48*	0.02	8.83 ^{NS}	0.07

หมายเหตุ NS = ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติ
 * = มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05
 ** = มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน

จากผู้ให้ข้อมูลที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งหมด 32 รายนั้น ได้ทราบว่าประชาชนทั้ง 32 รายนี้มีการส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านเศรษฐกิจ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ฉะนั้น จึงยอมรับสมมติฐานว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน ในพื้นที่บ้านยาง ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ในตาราง 12 แล้วพบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวครั้งนี้ ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวไม่มากนัก ทั้งนี้สามารถอธิบายได้จาก วไลลักษณ์ น้อยพยัคฆ์ (2550 อ้างใน วราภรณ์ ดวงแสง, 2553: 232-233) ว่า การมีส่วนร่วมของครัวเรือนในการท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้ จากแนวคิดการท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนคนยากจน (Pro-Poor-Tourism: PPT) ได้ให้ความสำคัญกับปัญหาความยากจน ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาสำคัญที่ได้รับความสนใจทั้งในระดับรัฐบาล ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ อาทิ องค์การสหประชาชาติ ธนาคารโลก ธนาคารเพื่อพัฒนาเอเชีย โดยองค์การเหล่านี้ต่างเห็นพร้อมกันว่า การท่องเที่ยวมีส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยเป็นภาคเศรษฐกิจนำเงินตราต่างประเทศ กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นถนน ไฟฟ้า น้ำประปา การสื่อสาร

การท่องเที่ยวทำให้เกิดการจ้างงานในทุกระดับ โดยเฉพาะแรงงานสตรีและเยาวชน องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization) เป็นองค์กรหนึ่งในองค์กรสหประชาชาติที่ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อลดความยากจน (Sustainable Tourism for the Elimination of Poverty-ST-EP) โดยผลักดันให้การท่องเที่ยวอยู่ในกลยุทธ์การลดความยากจนในระดับประเทศ ในขณะที่การท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนคนยากจน (Pro-Poor-Tourism) ยังเป็นการจำแนกแนวนโยบายให้เห็นเด่นชัดขึ้นว่าไม่ใช่การพัฒนาโดยทั่วไปแต่เน้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนยากจนในเชิงบวกและเพื่อโอกาสในชีวิตแก่คนยากจน ประกอบด้วยผลประโยชน์สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) ผลทางเศรษฐกิจ โดยการจ้างงานเต็มเวลา/คาบเวลาและการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อย 2) ผลด้านชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อาทิ มีน้ำประปา ไฟฟ้าเข้าชุมชน การเข้าถึงตลาดได้มากขึ้น การมีสุขภาพและการศึกษาที่ดีขึ้น 3) เปิดโอกาสทางธุรกิจการท่องเที่ยวและเสริมสร้างความสามารถในการตัดสินใจด้านธุรกิจท่องเที่ยว จากแนวคิดเพื่อสนับสนุนคนยากจน (Pro-Poor-Tourism: PPT) สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว ครัวเรือนได้ประโยชน์ด้านความสะดวก สาธารณูปโภค ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยเฉพาะผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว (วารกรณ์ ดวงแสง, 2553: 233) ดังนั้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวจึงเป็นการลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว

ตาราง 12 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนชุนนาน (n = 32)

ข้อความ	ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ		ผลกระทบด้านสังคม		ผลกระทบด้านวัฒนธรรม		ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม	
	X ² -test	Prob	X ² -test	Prob	X ² -test	Prob	X ² -test	Prob
การมีส่วนร่วม	7.35 [*]	0.03	7.70 ^{NS}	0.10	2.92 ^{NS}	0.57	5.33 ^{NS}	0.07

หมายเหตุ NS = ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติ
 * = มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05
 ** = มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบบริบทของชุมชนและสภาพการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนจีนยูนนานบ้านยาง ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อบรรยายลักษณะส่วนบุคคล ทักษะคติ ความคาดหวัง การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนจีนยูนนานที่บ้านยาง ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อระบุผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานในบ้านยาง ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีหน่วยในการวิเคราะห์ (unit of analysis) ครั้งนี้คือครัวเรือนในพื้นที่บ้านยาง จำนวนทั้งสิ้น 163 ครัวเรือน สำหรับเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ที่ได้สร้างขึ้นให้ครอบคลุมเนื้อหาตามแนววัตถุประสงค์ของการวิจัย และพัฒนาคุณภาพให้มีความเที่ยงเชิงเนื้อหา (content validity) และมีความเชื่อมั่นสูง (reliability) เหมาะต่อการนำไปใช้ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

บริบทของชุมชน และสภาพการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนจีนยูนนานที่บ้านยาง ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

จากการวิจัยพบว่าเมื่อประมาณ ปี พ.ศ. 2496 ทหารจีน (กองพล 93-95) และประชาชนได้อพยพเข้ามายังประเทศไทยในช่องทางคอกอ่างาง (ปัจจุบันคือบ้านหลวง) และจากนั้นได้ย้ายถิ่นฐานลงมาที่บ้านยาง เมื่อปี พ.ศ. 2497 ปี ได้เกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถพร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ได้เสด็จเยี่ยมหมู่บ้าน และได้เกิดโครงการพระราชดำริหลายโครงการเช่น สถานีอนามัย การประปาภูเขา โรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูป โครงการสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำ และเมื่อวันที่ 19 มกราคม 2552 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ได้เสด็จเปิดโรงงานแปรรูปอาหาร สำเร็จรูปของโครงการหลวง จากนั้นบ้านยางก็เริ่มมีการท่องเที่ยวเข้าไป และมีการจัดกิจกรรมหลายอย่างขึ้นมา เช่น กิจกรรมการชมพิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงที่ ๑ (ฝาง) กิจกรรมการชมบ้านดิน กิจกรรมการชมโรงไฟฟ้าพลังน้ำ กิจกรรมการชมโรงหม้อ กิจกรรมการชมศาลเจ้าแม่กวนอิม (พระราชทาน) โบสถ์คริสต์และมัชยิด

กิจกรรมการชมโรงเรียนสอนภาษาจีน กิจกรรมการเที่ยวชมสวนผลไม้ กิจกรรมการเที่ยวชมวิถีชีวิต
ขนบธรรมเนียมและประเพณีของชุมชน กิจกรรมการพักผ่อน เป็นต้น

**ลักษณะส่วนบุคคล ทักษะคติ ความคาดหวัง การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของ
ครัวเรือน**

ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งเป็นเพศชาย และผู้ให้ข้อมูลมีอายุเฉลี่ย
เท่ากับ 52 ปี มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนเฉลี่ยเท่ากับ 40 ปี ซึ่งผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่ได้ผ่านการ
เรียนการศึกษา แต่งานแล้ว โดยมีอาชีพหลักคือเกษตรกรรวม จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน
โดยมีรายได้รวมเฉลี่ยของครัวเรือนเท่ากับ 87,037 บาทต่อปี จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่ประกอบอาชีพ
เกี่ยวกับการท่องเที่ยวมีแค่ 32 ราย จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่ไม่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมี 131
ราย

ทัศนคติต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีทัศนคติในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว นั้น มี
คะแนนเฉลี่ยรวม 3.47 ซึ่งแสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีทัศนคติในระดับมากในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว
ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีทัศนคติจากการท่องเที่ยวในระดับมากในประเด็น ทัศนคติต่อกิจกรรมการเข้า
ชมศาลเจ้าแม่กวนอิม โบสถ์คริสต์ และมัสยิด ทำให้ชุมชนได้เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมให้คน
ภายนอกได้รู้จัก ทัศนคติต่อกิจกรรมการเยี่ยมชม โรงไฟฟ้าพลังน้ำและโรงแรม ทำให้นักท่องเที่ยว
ได้รู้จักโครงการหลวงในชุมชนมากยิ่งขึ้น ทัศนคติต่อ กิจกรรมการเข้าชมบ้านดิน ทำให้
นักท่องเที่ยวภายนอกได้เรียนรู้คุณลักษณะของบ้านเรือนดั้งเดิมของชุมชน ทัศนคติต่อกิจกรรมการ
เข้าชมโรงเรียนสอนภาษาจีน ทำให้นักท่องเที่ยวภายนอกได้รู้จักวิธีการเรียนการสอนของชุมชน
ทัศนคติต่อกิจกรรมเที่ยวชมวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมและประเพณีของชุมชนทำให้ชุมชนตระหนัก
รักษา หวงแหนและเห็นคุณค่าของวิถีชีวิตของตนมากยิ่งขึ้น ทัศนคติต่อกิจกรรมการพักผ่อนทำให้
คนในชุมชนได้มีการค้าขายกับนักท่องเที่ยวมากขึ้น และทัศนคติต่อกิจกรรมเที่ยวชมสวนผลไม้
ทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้นจากการขายสินค้าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรให้กับ
นักท่องเที่ยว นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลยังมีทัศนคติในระดับปานกลางในประเด็น ทัศนคติต่อกิจกรรม
การเที่ยวชมสวนผลไม้ นักท่องเที่ยวมีการทำลายต้นไม้กิ่งไม้ ทำให้เจ้าของสวนมีความเสียหายมาก
ทัศนคติต่อกิจกรรมเที่ยวชมวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมและประเพณีของชุมชน ก่อให้เกิดความขัดแย้ง

ระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในชุมชนเนื่องจากนักท่องเที่ยวไม่เข้าใจวัฒนธรรมของชุมชนดีพอ ทักษะติดต่อกิจกรรมการเข้าชมศาลเจ้าแม่กวนอิม โบสถ์คริสต์ และมัสยิด มักก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่เหมาะสมเพราะนักท่องเที่ยวไม่เข้าใจในการปฏิบัติตนให้เหมาะสม ทักษะติดต่อกิจกรรมการพักผ่อนก่อให้เกิดเสียงรบกวนต่อชีวิตประจำวันกับคนในชุมชนมากขึ้น ทักษะติดต่อกิจกรรมการเข้าชมโรงเรียนสอนภาษาจีนก่อให้เกิดเสียงการรบกวนถึงการเรียนการสอนของโรงเรียน และทักษะติดต่อกิจกรรมการเข้าชมพิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงที่๑(ฝาง) มักมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นจำนวนมาก เกิดการรบกวนในชุมชน และผู้ให้ข้อมูลยังมีทักษะในระดับมากที่สุดในพื้นที่ ทักษะติดต่อกิจกรรมการเข้าชมพิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงที่๑(ฝาง) ช่วยสร้างชื่อเสียงให้ชุมชนเป็นอย่างดี

ความคาดหวังในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีความคาดหวังในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว นั้น มีคะแนนเฉลี่ยรวม 3.56 ซึ่งแสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคาดหวังในระดับมากในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคาดหวังในระดับมากในพื้นที่ คาดหวังว่าการท่องเที่ยวทำให้เศรษฐกิจภายในครัวเรือนดีขึ้น คาดหวังว่าการท่องเที่ยวทำให้ท่านและสมาชิกในครัวเรือนของท่านมีงานทำ คาดหวังว่าการท่องเที่ยวทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น คาดหวังว่าการท่องเที่ยวทำให้ครอบครัวของตนมีรายได้เพิ่มขึ้น คาดหวังว่าการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป คาดหวังว่าการท่องเที่ยวทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรของชุมชนอย่างคุ้มค่า คาดหวังว่าชุมชนการท่องเที่ยวทำให้เกิดการรวมกลุ่มการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว คาดหวังว่าการท่องเที่ยวทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในชุมชน คาดหวังว่าการท่องเที่ยวทำให้มีการพัฒนาสภาพภูมิทัศน์ คาดหวังว่าการท่องเที่ยวทำให้ครอบครัวของคนอยู่ดีกินดี คาดหวังว่าภาครัฐให้ความสำคัญกับชุมชนของตน คาดหวังว่าการท่องเที่ยวทำให้ได้พบปะผู้คนจากทั่วโลก คาดหวังว่าการท่องเที่ยวทำให้มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน คาดหวังว่าการท่องเที่ยวทำให้มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมในชุมชน คาดหวังว่าเอกชนจะให้การสนับสนุนทางด้านอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (เช่น การอบรม) นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลยังมีความคาดหวังในระดับปานกลางในพื้นที่ คาดหวังว่าการท่องเที่ยวทำให้เกิดการย้ายออกไปทำงานนอกชุมชนลดลง คาดหวังว่าการท่องเที่ยวทำให้ทำให้ผู้สูงอายุมีรายได้และมีงานทำ

การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมีแค่ 32 ราย จาก ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 163 ราย ฉะนั้น แบบสอบถามที่ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนในชุมชนจีนยูนนาน บ้านยางนั้น ก็ได้จัดเก็บจากผู้ให้ข้อมูลที่มีอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ก็หมายความว่าตัวอย่างของคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเท่ากับ 32 ราย ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว นั้น มีคะแนนเฉลี่ยรวม 3.47 ซึ่งแสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับมากในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวในระดับมากในประเด็น การมีส่วนร่วมในการให้บริการด้านการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมในชุมชน การมีส่วนร่วมในการประเมินความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท่องเที่ยวในชุมชน การมีส่วนร่วมในการวางแผนป้องกันปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการให้บริการอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการท่องเที่ยวในชุมชนของท่าน การมีส่วนร่วมในการให้จัดระเบียบร้านค้าในแหล่งท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการประเมินผลความต้องการของชุมชนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลยังมีการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวในระดับปานกลางในประเด็น การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่ม/องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชน การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาราคาและค่าครองชีพแก่ชุมชน การมีส่วนร่วมในการวางแผนการท่องเที่ยวของชุมชน การมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบกฎหมายในการท่องเที่ยวของชุมชน การมีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการกำหนดบทลงโทษผู้กระทำผิดกฎระเบียบในการท่องเที่ยวของชุมชน การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในชุมชน

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามความรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน

ด้านเศรษฐกิจ

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจนั้น มีคะแนนเฉลี่ยรวม 3.10 ซึ่งแสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจในระดับปานกลาง ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจในระดับปานกลางใน

ประเด็น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีรายได้เป็นฤดูกาล หากไม่มีการท่องเที่ยวก็ไม่มีรายได้ รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้เกิดการผลิตของที่ระลึกในชุมชนเพิ่มจำนวนมากขึ้น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้ราคาที่ดินในชุมชนสูงขึ้น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีการใช้จ่ายในการจัดระเบียบชุมชนเพิ่มมากขึ้น (เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะ) รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้ราคาของสินค้าอุปโภคและบริโภคในชุมชนเพิ่มมากขึ้น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้เกิดการลงทุนและใช้จ่ายงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อตอบสนองการท่องเที่ยว รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีรายได้เป็นฤดูกาล หากไม่มีการท่องเที่ยวก็ไม่มีรายได้ นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลยังมีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจในระดับมากในประเด็น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวช่วยสร้างงานสร้างอาชีพให้กับชุมชน รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนและธุรกิจขนาดเล็กในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการลงทุนด้านการให้บริการการท่องเที่ยวในชุมชนเพิ่มขึ้น

ด้านสังคม

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านสังคมนั้น มีคะแนนเฉลี่ยรวม 3.19 ซึ่งแสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านสังคมในระดับปานกลาง ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านสังคมในระดับปานกลางในประเด็น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนเพิ่มมากขึ้น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างคนในชุมชนกับนักท่องเที่ยว รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีการจ้างแรงงานผู้หญิงมากขึ้น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนมีการเลียนแบบกับนักท่องเที่ยว รับรู้ว่าการท่องเที่ยวมีประโยชน์ต่อการป้องกันการอพยพย้ายถิ่นของชุมชน คนในท้องถิ่นกลับมาทำงานในท้องถิ่น ลดปัญหาการย้ายถิ่นได้น้อยลง รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้ความผูกพันทางครอบครัวในชุมชนลดน้อยลง รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน คนในชุมชนมีน้ำใจแก่กันน้อยลง การท่องเที่ยวทำให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนเปลี่ยนแปลงจากเดิม นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลยังมีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านสังคมในระดับมากในประเด็น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีอาชญากรรมเกิดขึ้น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ด้านวัฒนธรรม

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วัดด้านวัฒนธรรมนั้น มีคะแนนเฉลี่ยรวม 3.31 ซึ่งแสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วัดด้านวัฒนธรรมในระดับปานกลาง ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วัดด้านวัฒนธรรมในระดับปานกลางในประเด็น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีการฝึกหัดเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในชุมชนอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้ประเภทของอาหารในชุมชนมีความหลากหลายเพิ่มขึ้น รับรู้ว่าการจัดกิจกรรมเข้าชมศาสนสถานของชุมชน ทำให้ศาสนสถานคับคั่งเกินไป นักท่องเที่ยวบางกลุ่มแต่งตัวไม่เหมาะสม ทำลายความศักดิ์สิทธิ์ของศาสนสถาน รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้เอกลักษณ์ของสินค้าพื้นเมืองของชุมชนลดน้อยลงไปเรื่อยๆ รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีค่าของชุมชนเปลี่ยนแปลงไป รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้อาหารพื้นเมืองของชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลยังมีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วัดด้านวัฒนธรรมในระดับมากในประเด็น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการรื้อฟื้นประเพณีวัฒนธรรม รับรู้ว่าการท่องเที่ยวมีผลดีต่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชน รับรู้ว่าการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชน รับรู้ว่าการจัดกิจกรรมเข้าชมศาสนสถานของชุมชน ทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจศาสนา คำสอนและสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ของชุมชนมากขึ้น

ด้านสิ่งแวดล้อม

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วัดด้านสิ่งแวดล้อมนั้น มีคะแนนเฉลี่ยรวม 3.43 ซึ่งแสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วัดด้านสิ่งแวดล้อมในระดับมาก ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วัดด้านสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลางในประเด็น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวกระตุ้นให้คนในชุมชนรักษาความสะอาดของชุมชนและชุมชนมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บขยะมูลฝอยละสิ่งปฏิกูล รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้แหล่งน้ำธรรมชาติของชุมชนสกปรกมากขึ้น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวก่อให้เกิดมลภาวะทางเสียงในชุมชน รับรู้ว่าการท่องเที่ยวก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ เกิดควมฝุ่นจากรถยนต์ที่วิ่ง รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้รูปแบบของการใช้ที่ดินเปลี่ยนแปลงไป มีการใช้ที่ดินเกษตรมาสร้างเป็นตึกอารามมากขึ้น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวก่อให้เกิดจารจรติดขัดในชุมชน ผู้ให้ข้อมูลยังมีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่วัดด้านสิ่งแวดล้อมในระดับมากในประเด็น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวสนับสนุนให้

เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รับรู้ว่าการท่องเที่ยวสนับสนุนให้มีการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีการพัฒนาและปรับปรุงเส้นทาง การเข้าหมู่บ้านให้ดีขึ้น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้ไม่ผลต่างๆ ได้รับการทำลายเป็นอย่างมาก

ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของประชาชนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจินยูนนาน

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของประชาชนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจินยูนนานพบว่า ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจินยูนนานด้านเศรษฐกิจ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 อาชีพหลักมีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจินยูนนาน ด้านสังคม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และรายได้ต่อปีของครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจินยูนนานด้านสิ่งแวดล้อม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ส่วนตัวแปรเพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และผู้ให้ข้อมูลมีอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือไม่ ของประชาชนในพื้นที่บ้านขาง ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอฟาง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งหมด 6 ตัวแปรนี้ ไม่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจินยูนนาน

ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจินยูนนาน

ผลการวิเคราะห์ แสดงให้เห็นว่า ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจินยูนนาน ทั้งสี่ด้าน คือด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ดังนั้นจึงขอรับสมมติฐานการวิจัยที่ระบุว่าทัศนคติของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจินยูนนาน ในพื้นที่บ้านขาง ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอฟาง จังหวัดเชียงใหม่

ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน

ผลการวิเคราะห์ แสดงให้เห็นว่า ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 และมีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน ด้านวัฒนธรรม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ระบุว่าความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน ในพื้นที่บ้านยาง ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอฟาง จังหวัดเชียงใหม่

ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน

จากผู้ให้ข้อมูลที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งหมด 32 รายนั้น ได้ทราบว่าประชาชนทั้ง 32 รายนี้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน ด้านเศรษฐกิจ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ฉะนั้น จึงยอมรับสมมติฐานว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน ในพื้นที่บ้านยาง ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอฟาง จังหวัดเชียงใหม่

อภิปรายผล

การพัฒนาชุมชนใดๆนั้น จำเป็นต้องอยู่บนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเอง จึงจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ความยั่งยืนดังกล่าวจึงเป็นวิสัยทัศน์หลักที่ทุกชุมชนต้องตระหนักในกระบวนการพัฒนาสังคมของตนเอง การท่องเที่ยวนับว่าเป็นเครื่องมือหรือกลยุทธ์หนึ่ง ที่ช่วยพัฒนาชุมชน โดยเปลี่ยนแปลงความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในฐานะที่เป็นตัวสินค้า หรือผลิตภัณฑ์ส่งออก ที่มีความสำคัญและคุณค่าต่อประเทศ

โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจเนื่องจากช่วยก่อให้เกิดรายได้จำนวนมาก เข้าสู่ตลอดจนชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยว ผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเป็นผลึกพันธ์ที่ไม่วันหมดสิ้น และเป็นผลึกพันธ์ส่งออกชนิดเดียวที่นักท่องเที่ยว หรือผู้ซื้อต้องเข้ามาชื่นชมและสัมผัสด้วยตนเอง ไม่สามารถบรรจุหีบห่อเอากลับไปได้ แต่อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแม้มีข้อดีหลายประการต่อสังคมและชุมชน แต่ก็มีข้อเสียหรือผลกระทบทางลบที่สำคัญๆ ทั้งทางด้านสิ่งแวดล้อม (environmental impact) ผลกระทบทางด้านสังคม (social impact) ผลกระทบทางด้านวัฒนธรรม (cultural impact) และผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ (economic impact) ต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติอย่างมากมายเช่นกัน (ศิริ ฮามสุโพธิ์, 2553 อ้างใน วีระพล ทองมา และ ประเจต อำนาง, 2547: 122) ดังนั้น การพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน ก็ควรจะคำนึงถึงผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบที่เกิดขึ้นในชุมชน

การวิจัยเรื่องผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ มีผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้ให้ข้อมูลมีการรับรู้ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจในระดับปานกลาง ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจในระดับปานกลางในประเด็น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีรายได้เป็นฤดูกาล หากไม่มีการท่องเที่ยวก็ไม่มีรายได้ การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่เน้นฤดูกาล ไม่สามารถนำรายได้ให้ชุมชนในตลอดทั้งปีได้ ผลการวิเคราะห์นี้สามารถอธิบายได้จาก บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542: 195-212) ว่า การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหารายได้เป็นฤดูกาลแก่ชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือเมื่อชุมชนท้องถิ่นมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นย่อมก่อให้เกิดปัญหารายได้ที่ไม่สม่ำเสมอขึ้นตามฤดูกาลท่องเที่ยว โดยเฉพาะในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยววันน้อย (low season) ก็จะมีรายได้จากการท่องเที่ยววันน้อยตามมาด้วย เป็นเหตุให้ชุมชนท้องถิ่นไม่สามารถพึ่งพิงรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นหลักได้ เพราะจะมีความเสี่ยงสูง อีกทั้งเกิดปัญหาการว่างงานในช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยวแก่ชุมชนท้องถิ่นด้วย เพราะฉะนั้น ประชาชนในหมู่บ้านบางจึงมีการรับรู้ในระดับปานกลางว่าการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีรายได้เป็นฤดูกาล หากไม่มีการท่องเที่ยวก็ไม่มีรายได้

ผู้ให้ข้อมูลมีการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสังคมในระดับปานกลาง ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านสังคมในระดับปานกลางในประเด็น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนเพิ่มมากขึ้น ผลการวิเคราะห์นี้สามารถอธิบายได้จาก นิคม จารุมณี (2544: 244-252) ได้พูดถึงผลกระทบด้านสังคมทางบวกแล้วกล่าวว่า การท่องเที่ยวทำให้มีการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา

โทรศัพท์ เพื่อสนองความต้องการของการท่องเที่ยว ชุมชนก็ได้รับประโยชน์นี้ด้วย ในขณะที่เดียวกัน การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ ในการสร้างสรรค์ความเจริญทางสังคมแก่ชุมชนท้องถิ่น กล่าวคือ เมื่อเกิดการท่องเที่ยวขึ้นในชุมชนท้องถิ่น ย่อมต้องสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ก่อให้เกิดการลงทุนทั้งภาครัฐบาลและเอกชนในการสร้างสิ่งใหม่ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว อันเป็นการสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่สังคมในชุมชนท้องถิ่น ด้วย (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2542: 195-212) แต่เนื่องจากบ้านยางมีการท่องเที่ยวเข้าไประยะไม่ค่อนนาน โรงสร้างพื้นฐานของชุมชนยังควรมีการพัฒนาอีกต่อไป ประชาชนในหมู่บ้านก็เลยมีการรับรู้การ ท่องเที่ยวทำให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนเพิ่มมากขึ้นในระดับปานกลาง

ผู้ให้ข้อมูล มีการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านวัฒนธรรมในระดับปานกลาง ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัด กิจกรรมการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมในระดับปานกลางในประเด็น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีการ ฝึกหัดเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในชุมชนอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น การท่องเที่ยวที่เข้าไปในบ้านยาง ย่อม ทำให้ชุมชนมีความต้องการเรื่องการฝึกหัดเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ชาวต่างชาติ เพื่อจะได้บริการที่ดีแก่นักท่องเที่ยว ฉะนั้น ประชาชนในหมู่บ้าน โดยเฉพาะครอบครัว ประกอบมีอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ก็ย่อมมีการตระหนักถึงความสำคัญของภาษาต่างประเทศ และความสำคัญของความรู้ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว พวกเขาจึงประสงค์ที่จะส่งลูกหลานไปฝึกหัด เรียนรู้ภาษาต่างประเทศและความรู้ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ฉะนั้น ประชาชนในบ้านยางก็มีความ ต้องการและความคาดหวังที่จะส่งลูกๆหลานๆที่ไปศึกษาเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและสิ่งใหม่ๆ เช่นเดียวกัน แต่ถ้ามองอีกแง่หนึ่งแล้ว ก็สามารถเข้าใจได้ว่า เนื่องจากการท่องเที่ยวเข้าไปที่บ้านยาง ยังไม่นาน ยังขาดการพัฒนาด้านการจัดการอย่างมีรูปแบบมาตรฐานอยู่ ยังไม่มีสิ่งที่สามารถดึงดูด นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางไกลมาถึงประเทศไทย นักท่องเที่ยวที่เข้าไปส่วนมากจะเป็นชาวไทย โอกาสที่ได้ใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อที่จะสื่อสารกับนักท่องเที่ยวยังไม่ค่อยมาก ประชาชนในบ้าน ยางก็เลยมีการรับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีการฝึกหัดเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในชุมชนอย่าง กว้างขวางยิ่งขึ้นในระดับปานกลางเท่านั้น

ผู้ให้ข้อมูลมีการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านสิ่งแวดล้อมในระดับมาก ผู้ให้ข้อมูลมีการรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการ ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมในระดับมากในประเด็น รับรู้ว่าการท่องเที่ยวสนับสนุนให้เกิดการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งนี้เนื่องจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน หรือการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรืออาจจะเรียกว่าการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนก็ได้ ย่อมเป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นจะรักษาทรัพยากร ของท้องถิ่น และเป็นการท่องเที่ยวที่ประชาชนในท้องถิ่นเป็นเจ้าของและผู้จัดการในการจัดการ

กิจกรรมการท่องเที่ยวเอง ฉะนั้น ประชาชนท้องถิ่นได้ตระหนักถึงหน้าที่ของตน ช่วยกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติเอาไว้ ประชาชนถึงจะได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างแท้จริง และการท่องเที่ยวในชุมชนจึงได้พัฒนาอย่างยั่งยืนตลอดไป

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลมีทัศนคติในระดับมากในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว มีความคาดหวังในระดับมากในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวนั้น ตัวอย่างของคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเท่ากับ 32 ราย ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลมีการมีส่วนร่วมในระดับมากในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว และการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับยศ สันตสมบัติและคณะ (ระบุนใน วีระพล ทองมา, วินิตตรา สีสพัฒนา, และนวนจันทร์ ทองมา, 2554: 83) ที่ระบุว่าชาวบ้านรักไทยซึ่งเป็นชาวจีนยูนนาน (จีนฮ่อ) ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากการท่องเที่ยวเพียงไม่กี่หลังคาเรือน เช่น ร้านค้า ร้านอาหารมีเพียง 3-4 ร้าน หรือแม้แต่เจ้าของม้าที่บริการให้นักท่องเที่ยวขี่รอบๆหมู่บ้าน เป็นต้น การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวของประชาชนในบ้านยาง เป็นจำนวนน้อยมากที่ประชาชนมีโอกาสดำเนินการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว มีแค่ร้อยละคนหรือกลุ่มเล็กๆ ได้มีโอกาสเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว ดังนั้นคนส่วนใหญ่ของชุมชนจึงไม่มีความสนใจหรือใส่ใจกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนของตน

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ประเด็นความรู้ทางวิชาการในการยืนยันทฤษฎีหรือแนวคิดเกี่ยวกับที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของคนภายในชุมชน แต่อย่างไรก็ตาม การที่จะนำเอาความรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างจริงจังอย่างมีประสิทธิภาพนั้นคณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาประเทศ ในขณะเดียวกัน ผลจากการพัฒนาการท่องเที่ยวได้ส่งผลทั้งในทางบวกและทางลบ กรณีที่ศึกษาพื้นที่บ้านยาง ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ชุมชนจีนยูนนานมีการรับรู้ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในบ้านยางสองปีมานี้ ไม่ค่อยมีผลกระทบทางบวกหรือทางลบทั้งสามด้านนี้เกิดขึ้นในพื้นที่บ้านยาง ในขณะเดียวกัน ประชาชนบ้านยางก็มีการรับรู้ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมทางบวกในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการท่องเที่ยวทำให้สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติดีขึ้นกว่าเดิม ฉะนั้น เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ตำบลแม่งอน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำองค์กรการท่องเที่ยวบ้านยาง ควรที่จะคำนึงถึงความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนคุณภาพของประชาชนภายในชุมชน จัดตั้งกลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ ให้การท่องเที่ยวในบ้านยางมีรูปแบบการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างแท้จริงและสมบูรณ์มากขึ้น เพื่อที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวในบ้านยางให้เกิดผลกระทบทางบวกแก่ชุมชน หลีกเลี่ยงผลกระทบทางลบ ทำให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว และได้พัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนอย่างยั่งยืน

2. จากการศึกษาพบว่า ประชาชนในบ้านยางมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว และมีความคาดหวังระดับมากในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งเห็นได้ว่าประชาชนยอมรับและชื่นชอบว่าการท่องเที่ยวทำให้บ้านยางมีการเปลี่ยนแปลงในการที่ดี แต่การท่องเที่ยวยังพัฒนาได้ไม่ค่อยมาก ทำให้ประชาชนมีความต้องการทางด้านการท่องเที่ยวค่อนข้างสูง และมีความคาดหวังจากการท่องเที่ยวค่อนข้างมาก ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ตำบลแม่งอน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำองค์กรการท่องเที่ยวบ้านยางควรมีนโยบายที่สนับสนุนการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวให้มากขึ้น สร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวและรูปแบบการจัดกิจกรรมให้มากขึ้นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในบ้านยาง มีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานในชุมชน ควรต้องมีการส่งเสริม สนับสนุน และเพิ่มขีดความสามารถสำหรับประชาชนในชุมชน ให้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการให้บริการนักท่องเที่ยว ดังนั้น การฝึกอบรมเพิ่มทักษะทั้งทางด้านอาชีพการให้บริการ การใช้ภาษาต่างประเทศ ตลอดจนศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับประชาชนภายในชุมชน เพื่อที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านและตอบสนองความต้องการของประชาชน

3. ผลการวิจัยยังพบว่า ประชาชนในบ้านยางมีเพียงส่วนน้อยมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ฉะนั้น เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ตำบลแม่ฮ่องสอน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำองค์กรการท่องเที่ยวบ้านยางควรมีการพัฒนาการท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมในบ้านยาง ควรส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่ม/ชมรมการท่องเที่ยวหรือการจัดตั้งธุรกิจชุมชนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้เป็นทางการและมีรูปแบบอย่างแท้จริงมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว ผลจากการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวจะทำให้ครัวเรือนมีรายได้จากการท่องเที่ยว ผู้ว่างงานมีงานทำ เมื่อคนในครัวเรือนมีงานทำ มีรายได้จากการท่องเที่ยว สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็จะดีขึ้น ก็สามารถลดปัญหาทางด้านสังคมหลายประการได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ตามการรับรู้ของชุมชนจีนชุนนาน ตำบลแม่ฮ่องสอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ เท่านั้น ซึ่งไม่สามารถนำข้อมูลนี้ไปอ้างอิงหรือเปรียบเทียบกับชุมชนหรือตำบลอื่น ๆ ที่มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรขยายพื้นที่ในการทำวิจัยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยอาจจะทำวิจัยให้ครอบคลุมในพื้นที่ระดับจังหวัด ภาค และประเทศ เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืนและสามารถคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นให้มากที่สุดจนไม่เป็นการทำลายเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน
2. การศึกษาต่อไปอาจมุ่งในประเด็นต่างๆตามการวิจัยครั้งนี้ แต่ควรศึกษาในทัศนคติของนักท่องเที่ยว หรือผู้นำเที่ยว (มัคคุเทศก์) เพื่อนำมาเป็นแนวทางเปรียบเทียบกันซึ่งจะให้เกิดแนวทางการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของความยั่งยืนจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2549. การท่องเที่ยวและกีฬา (Tourism and Sports). [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.mots.go.th/...Tourism_And_Sport.doc. (10 ธันวาคม 2550).
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2538. นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ปี 2538-2539. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- กุลวดี ละม้ายจีน. 2551. เอกสารประกอบการสอน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ทวิทอง หงษ์วิวัฒน์. 2527. การมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษานโยบาย สาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ทิพย์พรรณนา เทียงธรรม. 2548. การเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมของชุมชน อันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว: กรณีศึกษา หมู่บ้านรวมมิตร ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. เชียงใหม่: สาขาวิชาบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ธนวัฒน์ ปิ่นแก้ว. 2009. ชุมชนบ้านยาง. [ระบบออนไลน์] <http://yangg12.moobanthai.com/location/>. (15 มกราคม 2552).
- นำชัย ทนุผล. 2542. การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. พิมพ์ครั้งที่สอง. เชียงใหม่: สาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยว คณะธุรกิจการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- นิคม จารุมณี. 2544. การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: โอเคชั่น สโตร์.
- นิสรา ใจชื่อ. 2544. ความคาดหวังและการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์นิคมในโครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขา จังหวัดสระแก้ว อันเนื่องมาจากพระราชดำริ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บรรเทิง เกิดปรางค์ และ เจษฎา เจียรนะชัย. 2544. นันทนาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ. บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2542. การวางแผนการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปรีชาญู สามารถ. 2547. ความคาดหวังของชุมชนท้องถิ่นต่อป่าชุมชนในจังหวัดเพชรบูรณ์. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรีชาดิ ภัคภิภาส. 2543. การบริการตามความคาดหวังและได้รับจริงของผู้ป่วยในห้องผ่าตัด โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ทวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540. **วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พิระพงศ์ บุญศิริ. 2542. **นันทนาการการจัดการ**. กรุงเทพฯ: โอเคียบน สโตร์.
- ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์. 2531. “การมีส่วนร่วมของประชาชน” **วารสารการพัฒนาชุมชน**. 27, 2. 24-30.
- มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 2548. **“หลักการจัดการ” [ระบบออนไลน์]**. แหล่งที่มา <http://www.elearning.neu.ac.th/management/manmange/9.htm>. (12 เมษายน 2548)
- บุทธิ ไกยวรรณ. 2546. **สถิติเพื่อการวิจัย**. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- รศิกา อังกูร. 2542. “การท่องเที่ยว: อนุรักษ์หรือทำลายศิลปวัฒนธรรมไทย”. **วารสารสุขุทัยธรรมมาธิราช** 12, 3 (กันยายน-ธันวาคม): 118.
- ระพีพรรณ ทองท้อ และคณะ. 2545. “การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมที่เป็นผลจากการท่องเที่ยว: กรณีศึกษาจังหวัดน่าน”. **วารสารรามคำแหง** 19,3 (กรกฎาคม-กันยายน): 101.
- วรรณ วรชวานิช. 2546. **ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรัญญูภรณ์ ศรีสุวรรณ. 2550. **ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมนันทนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อุทยานม่อนพระยาแช่ จังหวัดลำปาง**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- วราภรณ์ ดวงแสง. 2553. **ผลกระทบของการท่องเที่ยวและการปรับตัวของครัวเรือนในพื้นที่การท่องเที่ยวหนาแน่น: กรณีศึกษาอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน**. เชียงใหม่: สาขาวิชาบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- วาณี อิมเอม. 2549. **ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึก และขุนวาง จังหวัดเชียงใหม่**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิชัย เทียนน้อย. 2539. **การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ**. กรุงเทพฯ: อักษรวัฒนา.
- วีระพล ทองมา และ ประเจต อำนาง. 2547. **ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่อประชาชนในพื้นที่ ตำบลแม่แรม อำเภอแม่อิง จังหวัดเชียงใหม่**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- วีระพล ทองมา, วินิตรา ลีละพัฒนา, และ นวนจันทร์ ทองมา. 2554. **การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของชุมชนชาวจีนในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่**. เชียงใหม่: คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

- เศกสรรค์ ขวณิชย์. 2536. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชา 414294. ขอนแก่น: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมบัติ กาญจกิจ. 2544. นันทนาการและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมภพ สายมา. 2552. การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสมกับชุมชน บ้านศรีนาป่าน ตำบลเรื่อง อำเภอเมือง จังหวัดน่าน. เชียงใหม่: สาขาวิชาการพัฒนาภูมิสังคมอย่างยั่งยืน มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สินธุ์ สโรบล, อุดร วงศ์ทับทิม, สุภาวดี ทรงพรวณิชย์, เบญจวรรณ วงศ์คำ และ อนงนาฏ ปัญญาใหญ่. 2546. การท่องเที่ยวโดยชุมชนแนวคิดและประสบการณ์. เชียงใหม่: วนิศาเพรส.
- ศิริประภา สมบูรณ์วงศ์. 2546. ความคาดหวังของสมาชิกที่มีต่อการบริการสหกรณ์ออมทรัพย์ บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุชา จันทร์เอม. 2544. จิตวิทยาทั่วไป ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุชาดา วรระมานี. 2542. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) กับ ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการท่องเที่ยว ของ นักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุทธิ ชัดดิยะ. 2547. การยอมรับของประชาชนต่อนโยบายการเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนทางเศรษฐกิจของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร. กรุงเทพฯ: สถาบันวิทยุแห่งประเทศไทย.
- สุภาณี สนธิรัตน์. 2547. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- สุพัทธ์กรณ์ หิรัญวรรณ. 2545. ความคาดหวังของผู้นำองค์กรชุมชนต่อการเป็นสมาชิกเครือข่ายองค์กรชุมชน: กรณีศึกษา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อัจฉรา สโรบล. 2549. การมีส่วนร่วมของชุมชนดอยเต่าในการพัฒนาภูมิปัญญาด้านสิ่งทอ. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- Nanatrip, 2010. "Banyang Guesthouse". [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://banyangguesthouse.com>. (27 มีนาคม 2553).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน

ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอลำปาง จังหวัดเชียงใหม่

แบบสอบถามเลขที่.....

- คำชี้แจง 1. แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนาน ตำบลแม่ฮ่อง อำเภอลำปาง จังหวัดเชียงใหม่
ความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา โปรดให้ข้อมูลตามความเป็นจริง
ผู้วิจัยจะถือเป็นความลับไม่นำมาเปิดเผย
2. แบบสอบถามมีด้วยกัน 5 ตอน โดยผู้สอบถามกรุณาเติมข้อมูลให้ครบทุกข้อความ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของผู้ให้ข้อมูล

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย / ใน () ตามที่ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าถูกต้องหรือเติมข้อความให้สมบูรณ์

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง
2. ปัจจุบันอายุ.....ปี (เกิน 6 เดือนนับเป็น 1 ปี)
3. สถานภาพของท่านในครัวเรือน 1. หัวหน้าครัวเรือน 2. สมาชิก
4. สถานภาพสมรส
 1. โสด 2. สมรส
 3. หย่าร้าง 4. ม่าย
5. ระดับการศึกษาสูงสุด
 1. ไม่ได้เรียน
 2. ประถมศึกษา (ประถมศึกษาปีที่ 1 - 6)
 3. มัธยมศึกษาตอนต้น/เทียบเท่า
 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า
 5. ปริญญาตรี/เทียบเท่า
 6. สูงกว่าปริญญาตรี
6. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของท่าน.....คน
7. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนจำนวน.....ปี (เกิน 6 เดือนนับเป็น 1 ปี)

8. อาชีพหลักของท่าน

- () 1. เกษตรกรรม () 2. ค้าขาย () 3. รับราชการ
() 4. รับจ้าง () 5. ธุรกิจส่วนตัว () 6. อื่นๆ โดยระบุ.....

9. รายได้ของครัวเรือน.....บาท/ปี

10. ท่านมีอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือไม่

- () 1. ไม่มี () 2. มี
ระบุอาชีพ.....

ตอนที่ 2 การรับรู้เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

คำชี้แจง กรุณาอ่านข้อคำถามและคำตอบ แล้วให้ข้อมูลเลือกตอบเพียงข้อใดข้อหนึ่งตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม การท่องเที่ยว	ระดับการรับรู้				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านเศรษฐกิจ					
1. การท่องเที่ยวช่วยสร้างงานสร้าง อาชีพให้กับคนในชุมชน					
2. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการลงทุน ด้านการให้บริการการท่องเที่ยวใน ชุมชนเพิ่มขึ้น					
3. การท่องเที่ยวทำให้มีการใช้จ่ายใน การจัดระเบียบชุมชนเพิ่มมากขึ้น (เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะ)					
4. การท่องเที่ยวทำให้ราคาของสินค้า อุปโภคและบริโภคในชุมชนเพิ่มมา กขึ้น					
5. การท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนและ ธุรกิจขนาดเล็กในชุมชนมีรายได้ เพิ่มขึ้น					

ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม การท่องเที่ยว	ระดับการรับรู้				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
6. การท่องเที่ยวทำให้เกิดการลงทุน และใช้จ่ายงบประมาณในการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานเพื่อตอบสนองการ ท่องเที่ยว					
7. การท่องเที่ยวทำให้เกิดการผลิตของ ที่ระลึกในชุมชนเพิ่มจำนวนมากขึ้น					
8. การท่องเที่ยวกระตุ้นให้คนในชุมชน มีการบริโภคและอุปโภคเพิ่มมากขึ้น					
9. การท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีรายได้ เป็นฤดูกาล หากไม่มีการท่องเที่ยวก็ไม่ มีรายได้					
10. การท่องเที่ยวทำให้ราคาที่ดินใน ชุมชนสูงขึ้น					
ด้านสังคม					
1. การท่องเที่ยวทำให้เกิดการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานของชุมชนเพิ่มมา กขึ้น					
2. การท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนได้มี คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น					
3. การท่องเที่ยวทำให้ความผูกพันทาง ครอบครัวในชุมชนลดน้อยลง					
4. การท่องเที่ยวทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงในด้านความสัมพันธ์ ระหว่างคนในชุมชน คนในชุมชนมี น้ำใจแก่กันน้อยลง					
5. การท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมี อาชญากรรมเกิดขึ้น					

ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม การท่องเที่ยว	ระดับการรับรู้				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6. การท่องเที่ยวทำให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนเปลี่ยนแปลงจากเดิม					
7. การท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีการจ้างแรงงานผู้หญิงมากขึ้น					
8. การท่องเที่ยวมีประโยชน์ต่อการป้องกันการอพยพย้ายถิ่นของชุมชนคนในท้องถิ่นกลับมาทำงานในท้องถิ่น ลดปัญหาการย้ายถิ่นได้น้อยลง					
9. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างคนในชุมชนกับนักท่องเที่ยว					
10. คนในชุมชนมีการเลียนแบบกับนักท่องเที่ยว					
ด้านวัฒนธรรม					
1. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการรื้อฟื้นประเพณีวัฒนธรรม					
2. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชน					
3. การท่องเที่ยวมีผลดีต่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชน					
4. การท่องเที่ยวทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีค่าของชุมชนเปลี่ยนแปลงไป					

ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม การท่องเที่ยว	ระดับการรับรู้				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5. การท่องเที่ยวทำให้มีการฝึกหัด เรียนรู้ภาษาต่างประเทศในชุมชน อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น					
6. กิจกรรมการเข้าชมศาสนสถานของ ชุมชน ทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจ ศาสนา คำสอนและสถานที่อัน ศักดิ์สิทธิ์ของชุมชนมากขึ้น					
7. กิจกรรมการเข้าชมศาสนสถาน ของชุมชน ทำให้ศาสนสถานคับคั่ง เกินไป นักท่องเที่ยวบางกลุ่มแต่งตัว ไม่เหมาะสม ทำลายความศักดิ์สิทธิ์ ของศาสนสถาน					
8. การท่องเที่ยวทำให้ประเภทของ อาหารในชุมชนมีความหลากหลาย เพิ่มขึ้น					
9. การท่องเที่ยวทำให้อาหารพื้นเมือง ของชุมชนมีการเปลี่ยนแปลง ไปจาก เดิม					
10. การท่องเที่ยวทำให้เอกลักษณ์ของ สินค้าพื้นเมืองของชุมชนลดน้อยลง ไปเรื่อยๆ					
ด้านสิ่งแวดล้อม					
1. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการจรร ตึกซ์ในชุมชน					
2. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดมลภาวะ ทางเสียงในชุมชน					
3. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดมลพิษทาง อากาศ เกิดควมรฝุ่นจากรถนำเที่ยว					

ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม การท่องเที่ยว	ระดับการรับรู้				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. การท่องเที่ยวสนับสนุนให้มีการ ฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ					
5. การท่องเที่ยวสนับสนุนให้เกิดการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ					
6. การท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีการ พัฒนาและปรับปรุงเส้นทาง การเข้า หมู่บ้านให้ดีขึ้น					
7. การท่องเที่ยวทำให้แหล่งน้ำ ธรรมชาติของชุมชนสกปรกมากขึ้น					
8. การท่องเที่ยวทำให้ผลไม้ต่างๆ ได้รับการทำลายเป็นอย่างมาก					
9. การท่องเที่ยวทำให้รูปแบบของ การใช้ที่ดินเปลี่ยนแปลงไป มีการใช้ ที่ดินเกษตรมาสร้างเป็นตึกอารามาก ขึ้น					
10. การท่องเที่ยวกระตุ้นให้คนใน ชุมชนรักษาความสะอาดของชุมชน และชุมชนมีประสิทธิภาพในการ จัดเก็บขยะมูลฝอยละสิ่งปฏิกูล					

ตอนที่ 3 ทศนคติต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว

ทัศนคติต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว	ระดับทัศนคติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. กิจกรรมการเข้าชมพิพิธภัณฑ์ โรงงานหลวงที่๑(ฝาง) ช่วยสร้าง ชื่อเสียงให้ชุมชนเป็นอย่างดี					

ทัศนคติต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว	ระดับทัศนคติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2. กิจกรรมการเข้าชมพิพิธภัณฑ์ โรงงานหลวงที่๑(ฝาง) มักมี นักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นจำนวนมาก เกิดการรบกวนในชุมชน					
3. กิจกรรมการเข้าชมบ้านดิน ทำให้ นักท่องเที่ยวภายนอกได้เรียนรู้ คุณลักษณะของบ้านเรือนดั้งเดิมของ ชุมชน					
4. กิจกรรมการเยี่ยมชมโรงไฟฟ้าพลัง น้ำและโรงหม้อ ทำให้นักท่องเที่ยว ได้รู้จักโครงการหลวงในชุมชนมาก ยิ่งขึ้น					
5. กิจกรรมการเข้าชมศาลเจ้าแม่ กวนอิม โบสถ์คริสต์ และมัสยิด ทำให้ ชุมชนได้เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมให้ คนภายนอกได้รู้จัก					
6. กิจกรรมการเข้าชมศาลเจ้าแม่ กวนอิม โบสถ์คริสต์ และมัสยิด มัก ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่เหมาะสม เพราะนักท่องเที่ยวไม่เข้าใจในการ ปฏิบัติตนให้เหมาะสม					
7. กิจกรรมการเข้าชมโรงเรียนสอน ภาษาจีน ทำให้นักท่องเที่ยวภายนอก ได้รู้จักวิธีการเรียนการสอนของ ชุมชน					

ทัศนคติต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว	ระดับทัศนคติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8. กิจกรรมการเข้าชมโรงเรียนสอนภาษาจีนก่อให้เกิดเสียงการรบกวนถึงการเรียนการสอนของโรงเรียน					
9. กิจกรรมเที่ยวชมวิถีชีวิตขนบธรรมเนียมและประเพณีของชุมชนทำให้ชุมชนตระหนัก รักษา ห่วงแหนและเห็นคุณค่าของวิถีชีวิตของตนมากยิ่งขึ้น					
10. กิจกรรมเที่ยวชมวิถีชีวิตขนบธรรมเนียมและประเพณีของชุมชน ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในชุมชนเนื่องจากนักท่องเที่ยวไม่เข้าใจวัฒนธรรมของชุมชนดีพอ					
11. กิจกรรมการเที่ยวชมสวนผลไม้ทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้นจากการขายสินค้าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรให้กับนักท่องเที่ยว					
12. กิจกรรมการเที่ยวชมสวนผลไม้ นักท่องเที่ยวมีการทำลายต้นไม้กิ่งไม้ทำให้เจ้าของสวนมีความเสียหายมาก					
13. กิจกรรมการพักผ่อนทำให้คนในชุมชนได้มีการค้าขายกับนักท่องเที่ยวมากขึ้น					
14. กิจกรรมการพักผ่อนก่อให้เกิดเสียงรบกวนต่อชีวิตประจำวันกับคนในชุมชนมากขึ้น					

ตอนที่ 4 ความคาดหวังต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

ท่านมีความคาดหวังต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในประเด็นต่อไปนี้ในระดับใด	ระดับความคาดหวัง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. เศรษฐกิจภายในครัวเรือนดีขึ้น					
2. ทำให้ท่านและสมาชิกในครัวเรือนของท่านมีงานทำ					
3. ทำให้ผู้สูงอายุมีรายได้และมีงานทำ					
4. มีรายได้เพิ่มขึ้น					
5. มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน					
6. มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น					
7. ครัวเรือนอยู่ดีกินดี					
8. การพัฒนาสภาพภูมิทัศน์					
9. การพัฒนาเส้นทางคมนาคมในชุมชน					
10. เกิดความเจริญในชุมชน (ถนน ไฟฟ้า ประปา)					
11. เอกชนจะให้การสนับสนุนทางด้านอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (เช่น การอบรม)					
12. ชุมชนเกิดการรวมกลุ่มการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว					
13. ภาครัฐให้ความสำคัญกับชุมชนของท่าน					
14. เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในชุมชน					
15. เกิดการใช้ทรัพยากรของชุมชนอย่างคุ้มค่า					

ท่านมีความคาดหวังต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในประเด็นต่อไปนี้ในระดับใด	ระดับความคาดหวัง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
16. เกิดการย้ายออกไปทำงานนอกชุมชนลดลง					
17. ได้พบปะผู้คนจากทั่วโลก					
18. ชุมชนของท่านเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป					

ตอนที่ 5 ระดับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว (เฉพาะผู้ให้ข้อมูลที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว)

ท่านมีการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในระดับใด	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การจัดตั้งกลุ่ม/องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชน					
2. การวางแผนการท่องเที่ยวของชุมชน					
3. การกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ในการท่องเที่ยวของชุมชน					
4. การกำหนดระเบียบการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมในชุมชน					
5. การกำหนดบทลงโทษผู้กระทำความผิดกฎระเบียบในการท่องเที่ยวของชุมชน					
6. การวางแผนป้องกันปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว					
7. การให้บริการด้านการท่องเที่ยว					
8. กิจกรรมการท่องเที่ยว					

ท่านมีการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว ในระดับใด	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9. การให้บริการอื่นๆที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว					
10. การให้จัดระเบียบร้านค้าในแหล่งท่องเที่ยว					
11. การประเมินผลความต้องการของชุมชนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว					
12. การประเมินผลกระทบที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว					
13. การประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยว					
14. การประเมินความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว					
15. การประเมินผลการพัฒนาท่องเที่ยวในชุมชน					
16. การแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว					
17. การแก้ไขปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว					
18. การแก้ไขปัญหาราคาและค่าครองชีพแก่ชุมชน					
19. การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในชุมชน					
20. การแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการท่องเที่ยวในชุมชนของท่าน					

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข

ตารางแสดงความสัมพันธ์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม
การท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานในด้านต่างๆ

ตารางผนวก 1 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว
ตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านเศรษฐกิจ

เพศ	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านเศรษฐกิจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ชาย	8	80	1	89
หญิง	3	69	2	74
รวม	11	149	3	163

X^2 -test = 2.06^{NS} Prob. = 0.358

ตารางผนวก 2 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว
ตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสังคม

เพศ	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านสังคม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ชาย	30	48	11	89
หญิง	19	51	4	74
รวม	49	99	15	163

X^2 -test = 4.9^{NS} Prob. = 0.106

ตารางผนวก 3 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว
 ตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านวัฒนธรรม

เพศ	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านวัฒนธรรม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ชาย	22	65	2	89
หญิง	16	56	2	74
รวม	38	121	4	163

X^2 -test = 0.24^{NS} Prob. = 0.888

ตารางผนวก 4 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว
 ตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสิ่งแวดล้อม

เพศ	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านสิ่งแวดล้อม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ชาย	39	45	5	89
หญิง	36	35	3	74
รวม	75	80	8	163

X^2 -test = 0.49^{NS} Prob. = 0.781

ตารางผนวก 5 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว
ตามการรับรู้ของชุมชนจินตุนานด้านเศรษฐกิจ

อายุ	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านเศรษฐกิจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำ	6	83	1	90
สูง	5	66	2	73
รวม	11	149	3	163

X^2 -test = 0.60^{NS} Prob. = 0.742

ตารางผนวก 6 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว
ตามการรับรู้ของชุมชนจินตุนานด้านสังคม

อายุ	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านสังคม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำ	31	48	11	90
สูง	18	51	4	73
รวม	49	99	15	163

X^2 -test = 5.09^{NS} Prob. = 0.079

ตารางผนวก 7 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว
ตามการรับรู้ของชุมชนจินยูนนานด้านวัฒนธรรม

อายุ	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านวัฒนธรรม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำ	24	64	2	90
สูง	14	57	2	73
รวม	38	121	4	163

X^2 -test = 1.28^{NS} Prob. = 0.528

ตารางผนวก 8 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว
ตามการรับรู้ของชุมชนจินยูนนานด้านสิ่งแวดล้อม

อายุ	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านสิ่งแวดล้อม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำ	47	39	4	90
สูง	28	41	4	73
รวม	75	80	8	163

X^2 -test = 3.12^{NS} Prob. = 0.210

ตารางผนวก 9 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม การท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านเศรษฐกิจ

สถานภาพสมรส	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านเศรษฐกิจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
โสด	1	11	0	12
สมรส	8	100	3	111
หย่าร้าง	1	7	0	8
หม้าย	1	31	0	32
รวม	11	149	3	163

X^2 -test = 2.64^{NS} Prob. = 0.853

ตารางผนวก 10 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม การท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสังคม

สถานภาพสมรส	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านสังคม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
โสด	3	9	0	12
สมรส	38	59	14	111
หย่าร้าง	2	6	0	8
หม้าย	6	25	1	32
รวม	49	99	15	163

X^2 -test = 10.02^{NS} Prob. = 0.124

ตารางผนวก 11 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านวัฒนธรรม

สถานภาพสมรส	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านวัฒนธรรม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
โสด	2	10	0	12
สมรส	29	78	4	111
หย่าร้าง	1	7	0	8
หม้าย	6	26	0	32
รวม	38	121	4	163

X^2 -test = 3.94^{NS} Prob. = 0.685

ตารางผนวก 12 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสิ่งแวดล้อม

สถานภาพสมรส	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านสิ่งแวดล้อม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
โสด	7	5	0	12
สมรส	51	53	7	111
หย่าร้าง	5	2	1	8
หม้าย	12	20	0	32
รวม	75	80	8	163

X^2 -test = 7.21^{NS} Prob. = 0.302

ตารางผนวก 13 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม
การท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านเศรษฐกิจ

ระดับการศึกษา	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านเศรษฐกิจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่ได้เรียน	5	78	1	84
ประถมศึกษา	3	52	0	55
มัธยมศึกษาตอนต้น	0	10	1	11
มัธยมศึกษาตอนปลาย	2	7	1	10
ปริญญาตรี	1	2	0	3
รวม	11	149	3	163

X^2 -test = 15.50* Prob. = 0.050

ตารางผนวก 14 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม
การท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสังคม

ระดับการศึกษา	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านสังคม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่ได้เรียน	19	59	6	84
ประถมศึกษา	21	27	7	55
มัธยมศึกษาตอนต้น	4	5	2	11
มัธยมศึกษาตอนปลาย	3	7	0	10
ปริญญาตรี	2	1	0	3
รวม	49	99	15	163

X^2 -test = 10.94^{NS} Prob. = 0.205

ตารางผนวก 15 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม
การท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านวัฒนธรรม

ระดับการศึกษา	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านวัฒนธรรม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่ได้เรียน	15	67	2	84
ประถมศึกษา	15	39	1	55
มัธยมศึกษาตอนต้น	3	8	0	11
มัธยมศึกษาตอนปลาย	3	6	1	10
ปริญญาตรี	2	1	0	3
รวม	38	121	4	163

X^2 -test = 8.26^{NS} Prob. = 0.408

ตารางผนวก 16 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม
การท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสิ่งแวดล้อม

ระดับการศึกษา	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านสิ่งแวดล้อม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่ได้เรียน	33	47	4	84
ประถมศึกษา	28	25	2	55
มัธยมศึกษาตอนต้น	7	4	0	11
มัธยมศึกษาตอนปลาย	5	3	2	10
ปริญญาตรี	2	1	0	3
รวม	75	80	8	163

X^2 -test = 9.89^{NS} Prob. = 0.273

ตารางผนวก 17 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจินชุนนานด้านเศรษฐกิจ

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านเศรษฐกิจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
น้อย	4	85	1	90
มาก	7	64	2	73
รวม	11	149	3	163

X^2 -test = 2.36^{NS} Prob. = 0.307

ตารางผนวก 18 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจินชุนนานด้านสังคม

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านสังคม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
น้อย	24	59	7	90
มาก	25	40	8	73
รวม	49	99	15	163

X^2 -test = 1.98^{NS} Prob. = 0.371

ตารางผนวก 19 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการ
จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านวัฒนธรรม

จำนวนสมาชิกใน ครัวเรือน	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านวัฒนธรรม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
น้อย	18	69	3	90
มาก	20	52	1	73
รวม	38	121	4	163

X^2 -test = 1.74^{NS} Prob. = 0.419

ตารางผนวก 20 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการ
จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสิ่งแวดล้อม

จำนวนสมาชิกใน ครัวเรือน	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านสิ่งแวดล้อม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
น้อย	37	46	7	90
มาก	38	34	1	73
รวม	75	80	8	163

X^2 -test = 4.59^{NS} Prob. = 0.101

ตารางผนวก 21 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านเศรษฐกิจ

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ ในชุมชน	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านเศรษฐกิจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่นาน	7	59	1	67
นาน	4	90	2	96
รวม	11	149	3	163

X^2 -test = 2.52^{NS} Prob. = 0.283

ตารางผนวก 22 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสังคม

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ ในชุมชน	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านสังคม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่นาน	25	34	8	67
นาน	24	65	7	96
รวม	49	99	15	163

X^2 -test = 4.79^{NS} Prob. = 0.091

ตารางผนวก 23 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านวัฒนธรรม

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ ในชุมชน	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านวัฒนธรรม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่นาน	17	49	1	67
นาน	21	72	3	96
รวม	38	121	4	163

X^2 -test = 0.65^{NS} Prob. = 0.721

ตารางผนวก 24 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสิ่งแวดล้อม

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ ในชุมชน	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านสิ่งแวดล้อม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่นาน	36	28	3	67
นาน	39	52	5	96
รวม	75	80	8	163

X^2 -test = 2.75^{NS} Prob. = 0.253

ตารางผนวก 25 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพหลักกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการ
ท่องเที่ยวความการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านเศรษฐกิจ

อาชีพหลัก	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านเศรษฐกิจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
เกษตรกรกรรม	4	70	1	75
ค้าขาย	3	20	1	24
รับราชการ	0	3	0	3
รับจ้าง	4	32	0	36
ธุรกิจส่วนตัว	0	9	1	10
อื่นๆ(เช่น แม่บ้าน ครู)	0	15	0	15
รวม	11	149	3	163

X^2 -test = 10.10^{NS} Prob. = 0.432

ตารางผนวก 26 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพหลักกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการ
ท่องเที่ยวความการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสังคม

อาชีพหลัก	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านสังคม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
เกษตรกรกรรม	18	46	11	75
ค้าขาย	12	12	0	24
รับราชการ	1	2	0	3
รับจ้าง	15	20	1	36
ธุรกิจส่วนตัว	1	7	2	10
อื่นๆ(เช่น แม่บ้าน ครู)	2	12	1	15
รวม	49	99	15	163

X^2 -test = 18.05^{*} Prob. = 0.054

ตารางผนวก 27 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพหลักกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการ
ท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านวัฒนธรรม

อาชีพหลัก	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านวัฒนธรรม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
เกษตรกรกรรม	14	59	2	75
ค้าขาย	8	16	0	24
รับราชการ	1	2	0	3
รับจ้าง	9	26	1	36
ธุรกิจส่วนตัว	2	8	0	10
อื่นๆ(เช่น แม่บ้าน ครู)	4	10	1	15
รวม	38	121	4	163

X^2 -test = 4.63^{NS} Prob. = 0.915

ตารางผนวก 28 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพหลักกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการ
ท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสิ่งแวดล้อม

อาชีพหลัก	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านสิ่งแวดล้อม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
เกษตรกรกรรม	28	41	6	75
ค้าขาย	15	9	0	24
รับราชการ	2	1	0	3
รับจ้าง	22	13	1	36
ธุรกิจส่วนตัว	3	6	1	10
อื่นๆ(เช่น แม่บ้าน ครู)	5	10	0	15
รวม	75	80	8	163

X^2 -test = 13.88^{NS} Prob. = 0.179

ตารางผนวก 29 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ต่อปีของครัวเรือนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านเศรษฐกิจ

รายได้ต่อปีของครัวเรือน	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านเศรษฐกิจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำ	10	94	2	106
สูง	1	55	1	57
รวม	11	149	3	163

X^2 -test = 3.49^{NS} Prob. = 0.175

ตารางผนวก 30 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ต่อปีของครัวเรือนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสังคม

รายได้ต่อปีของครัวเรือน	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านสังคม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำ	33	64	9	106
สูง	16	35	6	57
รวม	49	99	15	163

X^2 -test = 0.29^{NS} Prob. = 0.865

ตารางผนวก 31 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ต่อปีของครัวเรือนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านวัฒนธรรม

รายได้ต่อปีของครัวเรือน	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านวัฒนธรรม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำ	22	81	3	106
สูง	16	40	1	57
รวม	38	121	4	163

X^2 -test = 1.22^{NS} Prob. = 0.543

ตารางผนวก 32 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ต่อปีของครัวเรือนกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสิ่งแวดล้อม

รายได้ต่อปีของครัวเรือน	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านสิ่งแวดล้อม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำ	57	43	6	106
สูง	18	37	2	57
รวม	75	80	8	163

X^2 -test = 8.80^{**} Prob. = 0.012

ตารางผนวก 33 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้ข้อมูลมีอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือไม่กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีน ชุนนานด้านเศรษฐกิจ

ผู้ให้ข้อมูลมีอาชีพเกี่ยวกับ การท่องเที่ยวหรือไม่	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านเศรษฐกิจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่มี	9	119	3	131
มี	2	30	0	32
รวม	11	149	3	163

X^2 -test = 0.77^{NS} Prob. = 0.680

ตารางผนวก 34 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้ข้อมูลมีอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือไม่กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีน ชุนนานด้านสังคม

ผู้ให้ข้อมูลมีอาชีพเกี่ยวกับ การท่องเที่ยวหรือไม่	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านสังคม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่มี	36	82	13	131
มี	13	17	2	32
รวม	15	99	49	163

X^2 -test = 2.24^{NS} Prob. = 0.327

ตารางผนวก 35 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้ข้อมูลมีอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือไม่กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านวัฒนธรรม

ผู้ให้ข้อมูลมีอาชีพเกี่ยวกับ การท่องเที่ยวหรือไม่	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านวัฒนธรรม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่มี	29	99	3	131
มี	9	22	1	32
รวม	38	121	4	163

X^2 -test = 0.63^{NS} Prob. = 0.730

ตารางผนวก 36 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้ข้อมูลมีอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือไม่กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสิ่งแวดล้อม

ผู้ให้ข้อมูลมีอาชีพเกี่ยวกับ การท่องเที่ยวหรือไม่	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านสิ่งแวดล้อม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่มี	58	65	8	131
มี	17	15	0	32
รวม	75	80	8	163

X^2 -test = 2.43^{NS} Prob. = 0.296

ตารางผนวก 37 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านเศรษฐกิจ

ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านเศรษฐกิจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
น้อย	0	0	0	0
ปานกลาง	1	82	2	85
มาก	10	67	1	78
รวม	11	149	3	163

X^2 -test = 8.92** Prob. = 0.012

ตารางภาคผนวก 38 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีนยูนนานด้านสังคม

ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านสังคม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
น้อย	0	0	0	0
ปานกลาง	6	66	13	85
มาก	43	33	2	78
รวม	49	99	15	163

X^2 -test = 46.79** Prob. = 0.000

ตารางผนวก 39 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีน ยูนนานด้านวัฒนธรรม

ทัศนคติของประชาชนที่มี ต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านวัฒนธรรม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
น้อย	0	0	0	0
ปานกลาง	11	72	2	85
มาก	27	49	2	78
รวม	38	121	4	163

X^2 -test = 10.83** Prob. = 0.004

ตารางผนวก 40 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีน ยูนนานด้านสิ่งแวดล้อม

ทัศนคติของประชาชนที่มี ต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านสิ่งแวดล้อม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
น้อย	0	0	0	0
ปานกลาง	19	59	7	85
มาก	56	21	1	78
รวม	75	80	8	163

X^2 -test = 40.58** Prob. = 0.000

ตารางผนวก 41 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว
กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชน
จีนยูนนานด้านเศรษฐกิจ

ความคาดหวังของ ประชาชนที่มีต่อกิจกรรม การท่องเที่ยว	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านเศรษฐกิจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
น้อย	1	2	1	4
ปานกลาง	2	44	0	46
มาก	8	103	2	113
รวม	11	149	3	163

X^2 -test = 15.73** Prob. = 0.003

ตารางผนวก 42 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว
กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชน
จีนยูนนานด้านสังคม

ความคาดหวังของ ประชาชนที่มีต่อกิจกรรม การท่องเที่ยว	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านสังคม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
น้อย	4	0	0	4
ปานกลาง	17	28	1	46
มาก	28	71	14	113
รวม	49	99	15	163

X^2 -test = 14.88** Prob. = 0.00

ตารางผนวก 43 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว
กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชน
จินยูนนานด้านวัฒนธรรม

ความคาดหวังของ ประชาชนที่มีต่อกิจกรรม การท่องเที่ยว	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านวัฒนธรรม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
น้อย	1	2	1	4
ปานกลาง	8	36	2	46
มาก	29	83	1	113
รวม	38	121	4	163

X^2 -test = 14.48* Prob. = 0.022

ตารางผนวก 44 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว
กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชน
จินยูนนานด้านสิ่งแวดล้อม

ความคาดหวังของ ประชาชนที่มีต่อกิจกรรม การท่องเที่ยว	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านสิ่งแวดล้อม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
น้อย	3	0	1	4
ปานกลาง	22	24	0	46
มาก	50	56	7	113
รวม	75	80	8	163

X^2 -test = 8.83^{NS} Prob. = 0.066

ตารางผนวก 45 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว
กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชน
จินยูนานด้านเศรษฐกิจ (n = 32)

การมีส่วนร่วมของ ประชาชนที่มีต่อกิจกรรม การท่องเที่ยว	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านเศรษฐกิจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
น้อย	1	1	0	2
ปานกลาง	0	12	0	12
มาก	1	17	0	18
รวม	2	30	0	32

X^2 -test = 7.35^{*} Prob. = 0.025

ตารางผนวก 46 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว
กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชน
จินยูนานด้านสังคม (n = 32)

การมีส่วนร่วมของ ประชาชนที่มีต่อกิจกรรม การท่องเที่ยว	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านสังคม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
น้อย	2	0	0	2
ปานกลาง	7	5	0	12
มาก	4	12	2	18
รวม	13	17	2	32

X^2 -test = 7.70^{NS} Prob. = 0.103

ตารางผนวก 47 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว
กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชนจีน
ยูนนานด้านวัฒนธรรม (n = 32)

การมีส่วนร่วมของ ประชาชนที่มีต่อกิจกรรม การท่องเที่ยว	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านวัฒนธรรม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
น้อย	1	1	0	2
ปานกลาง	2	9	1	12
มาก	6	12	0	18
รวม	9	22	1	32

X^2 -test = 2.92^{NS} Prob. = 0.571

ตารางผนวก 48 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว
กับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามการรับรู้ของชุมชน
จีนยูนนานด้านสิ่งแวดล้อม (n = 32)

การมีส่วนร่วมของ ประชาชนที่มีต่อกิจกรรม การท่องเที่ยว	การรับรู้ผลกระทบของประชาชนด้านสิ่งแวดล้อม			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
น้อย	2	0	0	2
ปานกลาง	8	4	0	12
มาก	6	12	0	18
รวม	16	16	0	32

X^2 -test = 5.33^{NS} Prob. = 0.069

ภาคผนวก ก

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	Miss Yang Fang Fei
เกิดเมื่อ	8 ธันวาคม 2529
ภูมิลำเนา	Guangxi Province, China
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2545 มัธยมศึกษาตอนปลาย Binyang High School Guangxi Province, China พ.ศ. 2548 อนุปริญญา สาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาและวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงใต้-เอเชีย Guangxi Dong Fang Foreign Language College, China พ.ศ. 2550 ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี พ.ศ. 2553 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยว คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2552 Guangxi Dong Fang Foreign Language College, China